

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 1

2013 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TASARISI İLE 2011 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU TASARISI PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU GÖRÜŞME TUTANAKLARI

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)
BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)
SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)
KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

-----O-----

14.11.2012

İ Ç İ N D E K İ L E R

EKONOMİ BAKANLIĞI
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi

.....
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü
Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü
Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
Petrol İşleri Genel Müdürlüğü

S Ö Z A L A N L A R

BİRİNCİ OTURUM.....	4
EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin).....	4
BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara).....	11
MEHMET GÜNAL (Antalya).....	12
ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep).....	15
MUSA ÇAM (İzmir).....	16
MÜNİR KUTLUATA (Sakarya).....	18
MÜSLİM SARI (İstanbul).....	19
ALİ BOĞA (Muğla).....	22
AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul).....	24
RECAİ BERBER (Manisa).....	27
İKİNCİ OTURUM.....	30
SÜREYYA SADI BİLGİÇ (Isparta).....	30
SİNAN AYDIN AYGÜN (Ankara).....	32
SÜMER ORAL (Manisa).....	33
HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli).....	34
OSMAN AYDIN (Aydın).....	36

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 2

İZZET ÇETİN (Ankara).....	36
VAHAP SEÇER (Mersin).....	38
MEHMET ALİ SUSAM (İzmir)	39
MUSTAFA KALAYCI (Konya).....	40
MUSTAFA BALOĞLU (Konya) –	42
NECDET ÜNÜVAR (Adana).....	43
RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir)	44
ERKAN AKÇAY (Manisa)	46
KAZIM KURT (Eskişehir)	48
ÜÇÜNCÜ OTURUM	49
HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir)	49
FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul)	51
SORULAR VE CEVAPLAR	54
MÜNİR KUTLUATA (Sakarya)	54
RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir)	55
MÜSLİM SARI (İstanbul)	55
EKREM ÇELEBİ (Ağrı)	56
BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara)	56
MEHMET GÜNAL (Antalya)	56
MUSTAFA ŞAHİN (Malatya)	56
MUSTAFA KALAYCI (Konya)	56
OSMAN AYDIN (Aydın)	57
ERKAN AKÇAY (Manisa)	57
MEHMET GÜNAL (Antalya)	57
EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin)	57
PROGRAMLAR VE ÖNERGELER.....	65
DÖRDÜNCÜ OTURUM.....	67
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri)	68
EPDK BAŞKANI HASAN KÖKTAŞ	71
AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul)	72
MEHMET GÜNAL (Antalya)	74
AYKUT ERDOĞDU (İstanbul)	76
RECAİ BERBER (Manisa)	77
BEŞİNCİ OTURUM.....	79
BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara)	79
NECATİ ÖZENSOY (Bursa)	81
İLHAN DEMİRÖZ (Bursa)	82
İZZET ÇETİN (Ankara)	83
MUSTAFA KALAYCI (Konya)	85
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa)	86
HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir)	89
ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul)	91
KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne)	92
OSMAN AYDIN (Aydın)	92
ERKAN AKÇAY (Manisa)	93
KAZIM KURT (Eskişehir)	95
MUSA ÇAM (İzmir)	97
RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir)	99
DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş)	100
FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul)	101

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 3

SALİH KOCA (Eskişehir).....	104
SORULAR VE CEVAPLAR	105
ERKAN AKÇAY (Manisa).....	105
BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara).....	105
NECATİ ÖZENSOY (Bursa).....	105
KAZIM KURT (Eskişehir)	106
OSMAN AYDIN (Aydın).....	106
KAZIM KURT (Eskişehir)	106
DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş)	106
EKREM ÇELEBİ (Ağrı).....	106
FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane)	106
RECAİ BERBER (Manisa).....	106
VEDAT DEMİRÖZ (Bitlis).....	107
RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir).....	107
NECATİ ÖZENSOY (Bursa).....	107
FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul)	107
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri)	108
PROGRAMLAR	115
Kapanma Saati: 00.24	115

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 4

14 Kasım 2012 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.14

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

-----0-----

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, yine Komisyon dışından gelen değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın, yazılı ve görsel basınımızın çok değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

12'nci Birleşimin Birinci oturumunu açıyorum.

Gündemimizde Ekonomi Bakanlığı bütçe ve kesin hesabı, Dış Ticaret Müsteşarlığı ile, İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi kesin hesapları bulunmaktadır.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Sayın Bakana söz vermeden önce bürokrat arkadaşlarımızın ayağa kalkarak kendilerini takdim etmelerini rica ediyorum.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz arkadaşlara. Şimdi, sunuşlarını yapmak üzere Sayın Bakana söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, değerli basın mensupları, değerli bürokrat arkadaşlarım; öncelikle konuşmama başlamadan önce sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Yorucu bütçe sürecinde Plan ve Bütçe Komisyonumuzun ortaya koymuş olduğu özverili çalışmalardan dolayı Sayın Başkanım, zatîalinize ve şahsınızda tüm Komisyon üyelerine şükranlarımı arz ederek konuşmama başlamak istiyorum.

Evet, bugün, Ekonomi Bakanlığı 2013 yılı mali bütçesini konuşmak için sizlerle bir araya geldik. Dünya, hem iktisadi hem siyasi anlamda hem kırılğan bir dönemini yaşıyor. Bir değişim ve dönüşüm sürecinin tam ortasında hep birlikte tarihe tanıklık ediyoruz. Özellikle konuşma metnimde son bir düzeltme yapılmıştı, birazdan Sayın Başkana ve bütün üyelere dağıtılacak ve bir slayt sunumumuz da olacak, power point sunumumuz da konuşmamla paralel yürüyecek. Yine, power point'teki sunumlar, olduğu gibi sayın milletvekillerimize dağıtılan metinlerin içinde yer alacak ama zannediyorum birkaç dakika içinde arkadaşlarımız getirecekler.

Bu değişim ve dönüşüm sürecinin ana eksenini yakın coğrafyamız oluşturuyor, Avrupa'daki kriz, Kuzey Afrika ve Orta Doğu'daki gelişmeler hepimizin malumu. Biz ülkemizi bu süreçten kazasız belasız çıkarmanın hesaplarını ve planlarını sürekli yapıyoruz. Son açıklanan IMF tahminleri, bir önceki döneme göre aşağı yönlü revize edildi. Bu kapsamda 2012 yılı büyüme tahmini, dünya ekonomisi için yüzde 3,5'dan yüzde 3,3'e; gelişmiş ekonomiler için yüzde 1,4'ten 1,3'e ve gelişmekte olan ülkeler için ise yüzde 5,6'dan yüzde 5,3'e çekildi. Aynı şekilde, dünya ticareti reel büyüme tahmini de 2012 yılı için aşağı yönlü revize ederek yüzde 3,8'den yüzde 3,2'ye çekildi. 2013 tahminlerini aslında yapabilseler arkadaşlarım tablodan da görme imkânı bulacaktık.

İşsizlik, gelişmiş ülkelerde hâlâ büyük bir sorun. Hâlihazırda işsizlik oranı, Amerika Birleşik Devletleri'nde yüzde 7,8; Avrupa Birliğinde yüzde 10,6; Almanya'da yüzde 5,4; Fransa ve İtalya'da yüzde 10,8 düzeyinde bulunuyor. Krizin en yoğun yaşandığı İspanya ve Yunanistan'da ise nüfusun dörtte 1'inden fazlası işsiz, hele hele bu ülkelerde her 2 gençten 1'i maalesef şu anda işsiz. Avrupa Birliğinde birçok üye ülkenin nüfusundan daha fazla işsiz var ve 18,5 milyona ulaşan bir işsiz nüfusu var. Bakanlığımız hesaplamalarına göre, euro bölgesindeki 17 ülkenin sadece 6'sı kriz öncesi gayrisafi yurtiçi hasıla düzeyine dönebildi. Avrupa ülkelerinden 5 tanesinin 2004 yılında, 1 ülkenin 2015 yılında ve 3 ülkenin de 2017 yılında kriz öncesi döneme gelebilecekleri görülüyor. Yunanistan ve İtalya'nın kriz öncesi duruma dönüşü ise muhtemelen 2019 ve 2021 olacak.

Diğer yanda, Orta Doğu ülkeleri halk uyanışına sahne oluyor. Türkiye olarak en büyük arzumuz, bölge halklarının isteklerine kulak verilerek demokratik taleplerin yerine getirilmesi ve komşusu olduğumuz bu coğrafyanın en kısa bir süre içinde huzur ve refah bölgesi hâline dönüşmesidir.

Değerli Başkan, değerli üyeler; Türkiye kendi doğrularıyla hareket ediyor ve herkesin imrendiği bir konumda yer alıyor. Ülkemiz, ihracatını, yatırımını ve buna bağlı olarak büyümesini -şükürler olsun- artırarak devam ediyor. 2011 yılında, Türkiye ekonomisi, sizlerin de bildiği gibi, yüzde 8,5 oranında büyüdü ve Türkiye, Avrupa'nın en hızlı büyüyen ülkesi olduğu gibi, büyük ekonomiler arasında Çin ve Arjantin'den sonra en hızlı büyüyen 3'üncü ekonomi oldu. Aynı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 5

şekilde yansidan da izleyebilirsiniz. 2012 yılının ilk altı ayında ortalama yüzde 3,1 oranında büyüyen Türkiye ekonomisinin AB ve IMF tahminlerine göre yıl sonu itibarıyla yine Avrupa'nın en hızlı büyüyen 2'inci ekonomisi olacağı öngörülmüyor. Diğer göstergeler de ekonomimizdeki yüksek performansı fazlasıyla teyit ediyor.

Sanayi üretim endeksimiz, 2012 yılının Ocak-Eylül döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre ortalama yüzde 3 oranında artış gösterdi. Türkiye'de küresel kriz sırasında 2009 Şubat döneminde yüzde 16,1'e kadar yükselen işsizlik oranı, ekonomideki hızlı toparlanma ve üretim artışı sonucunda 2011 yılında yüzde 9,8 olarak gerçekleşti ve 2012 Temmuz döneminde, hepimizin bildiği gibi, yüzde 8,4'e geriledi. 2012 Mayıs ayından bu yana istihdam edilen nüfus 25 milyonun üzerinde, 2012 Haziran ayında 25 milyon 577 bin kişiyle ekonomimiz 87 yılının istihdam rekorunu kırdı ve Türkiye, bu işsizlik oranıyla, AB ortalamasının altında ve 15 Avrupa Birliği üyesi ülkeden çok daha iyi durumda. 2011'de yüzde 39,4 olan kamu borcu gayrisafi millî hasılaya oranı ile Avrupa Birliği'ndeki 21 ülkeden çok daha iyi konumdayız. Merkezî hükümet bütçe açığı gayrisafi hasılaya oranımız yüzde 1,3. Bu açıdan 23 AB ülkesinden çok daha iyi durumdayız. AB tanımı bütçe açığımızın gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı yüzde 2,6. Bu açıdan ise 18 Avrupa Birliği üyesinden daha iyi durumdayız.

Tüm bunlar dikkate alındığında Türkiye'nin kredi notunu Fitch tarafından, "BBB-"ye yükseltilmesi ve not görünümünün "pozitif" olarak belirlenmesi de Türkiye ekonomisindeki olumlu gelişmelerin geç ve yetersiz de olsa takdir edildiğinin göstergesidir. Bunu diğer derecelendirme kuruluşlarının örnek almasını bekliyoruz ve bu konuda Fitch'in yapmış olduğu değerlendirmeyi, Türkiye'nin gecikmiş bir hakkının teslimatı ve aynen ifade ederek söylüyorum, Fitch'in bir yerde kendi itibarını kurtarma olarak gördüğümü sizlerle paylaşmak istiyorum.

Evet, şimdi, izninizle dış ticaretimizdeki gelişmelere değinmek istiyorum.

2013-2015 Orta Vadeli Program'ında, 2012 yılında ihracatın 149,5 milyar dolar, ithalatın ise 239,5 milyar dolar olması, dış ticaret açığının 90 milyar dolara gerilemesi ve ihracatın ithalatı karşılama oranının yüzde 62,4 düzeyinde gerçekleştirilmesi öngörülmüyor. 2013 yılında ise, ihracatımızın 158 milyar dolar, ithalatın 253 milyar dolar ve dış ticaret açığının 95 milyar dolar ve ihracatın ithalatı karşılama oranının ise yüzde 62,5 olmasını bekliyoruz.

İnşallah, 2012 hedeflerini rahatlıkla yakalayacağız. Ocak-Eylül döneminde, geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre, ihracatımız yüzde 13,7 oranında artarak 113 milyar, ithalatımız yüzde 2,9 oranında azalarak 176,5 milyar olarak gerçekleşti. Dış ticaret açığımız yüzde 22,7 oranında gerileyerek 63,5 milyar dolar oldu ve son on iki aylık ihracatımızın da 148,5 milyar doları bulduğunu yani revize edilen 2012 ilk hedefini yakaladığımızı sizlerle buradan paylaşmak isterim. Ümit ediyoruz ki inşallah çok aksine bir gelişme olmaz ise Türkiye 2012 yılında -biraz sonra arz edeceğim pazar daralmalarına rağmen- cumhuriyet tarihinin en yüksek ihracatını ve bir psikolojik sınır olan -inşallah- 150 milyar dolarlık ihracatı, mal ihracatını gerçekleştirecektir. 2012 yılının dokuz aylık verilerine göre, Türkiye, dünyada ihracatını en hızlı artıran 4'üncü ülke. Avrupa krizi bu kadar uzun sürmeseydi, Orta Doğu'da ve Afrika'da sorunlar çıkmasaydı veya bir an önce çözülsediydi, ihracatımızı daha daha fazla artırabilirdik.

Bakin, şimdi sizlere söyleyeceklerimi kesinlikle bir bahane olarak bir mazeret olarak görmemenizi bilhassa istirham ediyorum. Türkiye'nin ihracatının yarısının euro bazında, yarısının dolar bazında olduğundan hareketle, euro/dolar paritesi ihracatımız açısından son derece önemli bir göstergedir ve euro/dolar paritesinin düşüyor olması ihracatımızı elbette olumsuz etkiliyor. Eğer parite, 2012 yılındaki parite 2011 yılıyla aynı düzeyde olmuş olsaydı, bugün ihracatımız 5,7 milyar dolar daha fazla olacaktı. İhracat artış hızımız yüzde 13,7 değil, yüzde 19,4 olacaktı ama bunu bir mazeret değil, sadece bir tespit olarak sizlere arz etmek istediğimi tekrar ifade etmek isterim.

Değerli Başkan, değerli üyeler; 2011 yılı sonu itibarıyla yüzde 46 olan toplam ihracat içindeki AB payı 2012 Ocak-Eylül döneminde yüzde 38'e gerilemiştir. Ancak son yıllarda olduğu gibi bu yıl da, diğer bölgelerdeki artışlarla AB'den kaynaklanan yüzde 7,9'luk azalışı telafi ettik, hatta, şükürler olsun, bunun üzerine çıktık.

Orta Doğu ülkelerine ihracat 2012 Ocak-Eylül döneminde yüzde 62,8; Kuzey Afrika ülkelerine ihracatımız yüzde 42,6 artış kaydetti. Yine bu dönemde ihracatımızda Kuzey Amerika'ya yüzde 25,6; Sahra altı Afrika'ya yüzde 13,6; Güney Amerika'ya yüzde 9,2; AB dışındaki Avrupa ülkelerine ise yüzde 9,2'lik bir artış yakaladık.

Bakin, ilk dokuz ayda bizim ihracatımız yüzde 13,7 artarken, ismi ihracatla müsemma ülkelerin ihracat performansı bizden daha düşük oldu. Almanya'nın ilk dokuz aydaki ihracatındaki artış yüzde 4,5; Brezilya yüzde 5'lik bir artış yaşarken, Güney Kore'nin yaklaşık yüzde 2 gerilemesi var. Çin'de 10 aylık artış sadece yüzde 7,8, Amerika Birleşik Devletleri'nde ise yüzde 4,5. Yani diğer ülkelerle mukayese ettiğimiz zaman açık ara önde olduğumuzu çok net görebiliyoruz.

Şunu çok açık ifade etmek isterim ki ve altını çizerek ifade etmek isterim ki: Bu artış tek bir maldan, ya da bir tek ülkeden kaynaklanmıyor. 2012 yılının ilk 9 ayında toplam 97 yani toplam ürün grubunun tam 64'ünde ihracatımız artmıştır. İhracat yapılan 237 ülke ve bölgenin 129'una ihracatımız artmıştır. Yine 81 ilimizin 50'si ihracat artışı gerçekleştirmiştir.

Avrupa Birliği hâlen en önemli ticaret ortağımız olsa da uyguladığımız politikalar ile ülkemizin pazar çeşitliliğini sürekli artırıyor ve ihracatta bu bölgeye bağımlılığımızı azaltıyoruz. AB'nin ihracatımızdaki payı 2002'de yüzde 56,6 iken, 2011 yılında yüzde, sizlerin de bildiği gibi, yüzde 46,2 olmuştur. Bu yıl Ocak-Eylül döneminde ise bu ta yüzde 38'lere

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 6

kadar gerilemiştir. Biz bu gerilemeyi krizin bize sunmuş olduğu bir fırsat olarak değerlendiriyoruz ve gerçekten Türkiye bu krizi bir fırsat olarak değerlendirmiş, Türk özel sektörünün, müteşebbisin ve ihracatının yoğun başarısıyla bunu elde etmiştir. Zira böylece, ihracatçılarımız AB dışındaki pazarları daha yakından tanıma ve bu pazarlara girmeyi bir zorunluluk olarak görmeye başladı. 2011 yılında 105 ülke ve bölgeye ihracat rekoru kırdık. Bakın, Güney Amerika, Kuzey Amerika, Afrika, Orta Doğu ve Uzak Doğu'daki ülkeler bilhassa ihracat rekoru kırmış olduğumuz bölge ve ülkelerdir.

2002 yılı sonunda Orta Doğu ülkelerinin ihracatımızda yüzde 9,5 olan payını 2011 sonunda yüzde 20,7'ye ve Afrika ülkelerinin 2002'de ihracatımızda yüzde 5,2 olan payını 2011'de yüzde 6,9'a yükselttik ancak özellikle 2009 yılından bu yana izlediğimiz politikalarla hem bu bölgelere hem Amerika ve Uzak Doğu'ya ihracatımızda ciddi artışlar kaydettik.

2011 sonu itibarıyla Bakanlığımızda ihracatta pazar çeşitlendirmesinin ihracatımızı artırıcı etkisini hesapladık. Evet, 2009 yılında 10 milyar dolar, 2010 yılında 8,5 milyar dolar, 2011 yılında 9,5 milyar dolar olmak üzere son 3 yılda toplam 28 milyar dolar kazancımız olduğunu tahmin ediyoruz. Bunlar tamamen proaktif ve planlı çalışmalarımızın sonuçlarıdır.

Pazar çeşitlendirme çalışmamızın aslında üç ayağı var: Birincisi, ticaret müşavirlerimizin sayısının artırılması ve yeni ülkelerde temsilcilikler açılması. Bu noktada, kanun tasarımızın Plan Bütçede desteklenmesi ve Genel Kurulda da desteklenmesi noktasında gerek iktidar gerek muhalefet partilerinin tüm milletvekillerine gönül dolusu şükranlarımı, teşekkürlerimi şahsım ve Bakanlığım adına ifade etmek isterim. Sizlerin destekleriyle, bildiğiniz gibi, 250 ticaret müşaviri sayısına çıkmıştık ama görüyoruz ki şimdi bu da yetersiz çünkü şu anda 105 ülkede, 154 ayrı merkezde ve 6 ofiste görev yapmak üzere 233 ticaret müşaviri ve ataşemiz şu anda görev yapıyor. İkincisi, sürekli yenilediğimiz hedef öncelikli pazar listemiz. Bu liste ithalatları artacak ve pazarları canlı kalacak ülkeleri ki, 2012-2013 dönemi için 17 hedef ve 27 öncelikli ülkeyi içeriyor ve biz Bakanlık olarak tüm üst düzey ziyaretlerimizi bu ülkelere yoğunlaştırıyoruz ve bu ülkelere vermiş olduğumuz ihracat desteklerimizin oranı daha yüksek olmakla beraber bu pazarları da tamamıyla Türk özel sektörüyle birlikte tespit ediyoruz ve bu da çalışmamızın üçüncü bacağı. Biraz evvel ifade ettiğim gibi, hedef ve öncelikli ülkelerin tespiti ve bu ülkelere yapılacak olan seyahatler tamamıyla sivil toplum kuruluşlarımızla birlikte yapmış olduğumuz yakın çalışmalarla bunları gerçekleştiriyoruz.

Kuşkusuz, ekonomimizde serbest ticaret anlaşmalarının ciddi etkileri var. Şu anda ülkemiz, on dokuz ülkeyle serbest ticaret anlaşması imzalamıştır. Avrupa'da, EFTA ki bildiğiniz gibi, İsviçre, Norveç, İzlanda, Lihtenştayn'ın olduğu, dört ülkenin olduğu EFTA; Makedonya, Hırvatistan, Bosna-Hersek, Arnavutluk, Sırbistan ve Karadağ ile Orta Doğu ve Kafkaslarda İsrail, Filistin, Ürdün ve Gürcistan ile Afrika'da Tunus, Fas ve Mısır ile Güney Amerika'da ise Şili ile serbest ticaret anlaşmalarımız şu an yürürlükte. Bunlardan, Ürdün ve Şili serbest ticaret anlaşmaları 1 Mart 2011 tarihinde yürürlüğe girdi. Ayrıca, Lübnan ile 24 Kasım 2010'da, Morityus ile 9 Eylül 2011'de ve son derece önemli olan Güney Kore ile 1 Ağustos 2012 tarihinde imzalanan serbest ticaret anlaşmalarımızın iç onay süreçleri hâlen devam ediyor. Lübnan ve Morityus anlaşmaları Genel Kurulumuzda, Kore serbest ticaret anlaşması ise bugün Dışişleri Komisyonumuzda görüşülecek ve inşallah o da çok kısa bir süre içinde Genel Kurulumuza inecek.

Siz saygıdeğer vekillerimizin desteği ile yakında bu anlaşmaların da inşallah yürürlüğe gireceğini beklediğimizi ifade etmek istiyorum. Suriye ile olan serbest ticaret anlaşmamız ise bildiğiniz sebeplerden dolayı şu anda askıdadır.

Yürürlükte olan 16 serbest ticaret anlaşması kapsamındaki ihracatımız 2011 yılında yüzde 7,2 oranında artmıştır. Bu ülkelerin toplam ihracat içindeki payı yüzde 10,1'dir. 2002 yılında serbest ticaret anlaşması karşısında 1,5 milyar dolar ticaret açığı verilirken 2011 yılında 1,4 milyar dolar dış ticaret fazlası veren bir ülke hâline geldik ve serbest ticaret anlaşmalarının ihracat üzerindeki olumlu etkilerini ve yatırımlar üzerindeki olumlu etkilerini fazlasıyla önemsiyoruz. Önümüzdeki dönemde inşallah, ülkemizin menfaatleri doğrultusunda imzalanacak serbest ticaret anlaşmaları devam edecek ve şu anda gerek müzakere aşamasında olan gerek belli bir noktaya geldiğimiz gerek müzakereye başlayacağımız serbest ticaret anlaşması yapmış olduğumuz ülkeler kadar bir sayının da şu anda gündemimizde olduğunu ifade etmek isterim.

2011'de yapılan yeni düzenleme ile koordinasyonu Bakanlığımıza verilen hizmet ticaretinde de çalışmalarımıza tüm hızıyla devam ediyoruz. Gururla ifade etmek istiyorum ki genel hizmet ihracatımız 2011 yılında 39 milyar dolarla cumhuriyet tarihimizin rekorunu kırdı ve Türkiye dünyada hizmet ticareti ihracatında 17'nci ülke oldu. Hizmet ticaretinde mal ticaretinin aksine ticaret fazlası veriyoruz. Hatta şöyle ifade edeyim: İthalatımızın 2 katı ihracat yapıyoruz yani ithalatımız kadar dış ticaret fazlası veriyoruz. 2011'de hizmet ticaretinde Türkiye 18,3 milyar dolar dış ticaret fazlası verdi. 2012'de geçtiğimiz yıla kıyasla daha iyi durumdayız. Bu yılın Ocak-Ağustos döneminde hizmet ticareti fazlamız geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 12,7 artışla 13,1 milyar dolar seviyesine yükselmiş bulunuyor. 2012 Ocak-Ağustos döneminde net turizm gelirleri yüzde 6,5 artışla 12,3 milyar dolar, inşaat hizmetleri gelirleri yüzde 64 artış kaydederek 725 milyon dolar olmuştur. Hizmet ihracatında, mal ihracatındaki 2023, 500 milyar dolar hedefine karşılık hizmet ticareti ihracatında 2023 hedefimizin de 150 milyar dolar olarak belirlediğimizi sizlere ifade etmek istiyorum.

2003-2011 arasında ortalama yüzde 5,3 hızla büyüyen ekonomimiz son on bir çeyrektir büyüme hızını ortalama yüzde 7,7'ye çekmiştir. Şunu iftihar ederek söylüyorum ki: Net ihracatın büyümeye katkısı dört çeyrektir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 7

pozitifdir. Türkiye ekonomisi net ihracatın katkısı ile büyümeye devam ediyor. Net ihracatın yaklaşık 5 puanlık katkısıyla 2012 yılı ilk yarısında ekonomimiz yüzde 3,1 büyümeye gerçekleştirmiştir. Eğer Türkiye ihracat artışında bu başarıyı elde edemeseydi Türkiye ekonomisi yüzde 3,1 büyümek yerine yüzde 2 mertebesinde belki de küçülmüş olacaktı. Geçmişten farklı olarak biz, ihracatı artırırken ithalatı azaltarak bunu başardık. Bu bir kere son derece altının çizilmesi gereken önemli bir husustur.

Bütün bunların sonunda cari açığın 2012 yılında hızla azalmaya başladığını görüyoruz, gördük. 2012 Ocak-Ağustos döneminde sekiz aylık toplam cari açık bir önceki yılın aynı dönemi ile mukayese ettiğimizde yüzde 33,4 oranında azalmış ve 36,1 milyar dolar seviyesine inmiştir. Ağustos ayında cari açık 1,2 milyar dolara düşerek 2009 Ekim ayından sonra son otuz dört ayın en düşük düzeyine inmiştir. Az önce de ifade ettiğim gibi bu iyileşmede ihracat artışının payı son derece önemlidir. 2011 yılının ilk 8 ayında 54 milyar dolar olan açık 2012'de 36 milyar dolara gerilemiştir. Yani 18 milyar dolarlık bir azalma elde edilmiştir. 18 milyar dolarlık azalmanın 14 milyar doları mal ve hizmet ihracatındaki artıştan, burası son derece önemlidir, geri kalanı, sadece 3,5-4 milyar doları ise ithalattaki azalmadan kaynaklanmıştır. Yani Türkiye'de cari açığın azalması ithalat azalmasından değil, ihracatın artışından kaynaklanmıştır.

Bakanlık olarak cari açığı azaltmak adına bir taraftan ihracatı artırırken bir taraftan da ithalatımızı yönetmeyi de amaçladığımızı sizlerle paylaşmak istiyorum. İhracatı artırmaya yönelik ana politikalarımızı beş başlık altında toplayabiliriz: Mal ve hizmetler ticaretinde ihracat pazarlarını çeşitlendirme, ihracata dönük markalı üretimi destekleme, mal ve hizmetler ticaretinde ürün-sektör kompozisyonumuzu genişletme, yeni teşvik düzenlemeleri, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve doğrudan yabancı yatırımları teşviiktir. İthalatı yönetim ekseninde ise üç ana politikamız mevcuttur: Bunun bir tanesi son derece önemli ve 2010 yılında başlamış olduğumuz ihracata dönük üretim stratejisi ve beraberinde ki, cumhuriyet tarihinin bu konudaki ilk ve tek çalışmasıdır, GİTES dediğimiz girdi tedarik stratejisi ve ikinci olarak yerli girdi kullanımının özendirilmesi, üçüncüsü de ticaret politikası savunma araçlarıdır.

İhracatı artırmaya yönelik çalışmalardan ilkinin az önce size pazar çeşitlendirme olarak vermiştim. 2012-2013 dönemi için 17 ülke hedef olarak, 27 ülke de öncelikli olarak belirlendi ve bu ülkelere yönelik tek tek eylem planlarımız hazırlandı. Üst düzey ziyaretlerimizi bilhassa bu ülkelere yoğunlaştırdık. Bu ülkelere ihracat yapan firmalarımıza da ek destekler veriyoruz.

Ülkemizin 2023 vizyonu içerisinde ve Türk malı imajının daha da güçlendirilmesinin ve küresel markalaşmanın büyük önemi var. Bu amaca yönelik hazırlanan, TURQUALITY destek programı ile 83 firmamızın 95 markası TURQUALITY Programı'nda, 34 firmamızın 37 markası ise marka programı kapsamında olmak üzere toplam 117 firmamızın 132 markasını destekliyoruz. Bu kapsamda 2006-2011 döneminde 306 milyon lira, bu yılın ilk 10 ayında ise 114,2 milyon lira destek ödemesi yaparak 2006'dan bugüne kadar toplam sadece TURQUALITY ve marka konusunda Bakanlığımız 420,4 milyon liralık bir destek ödemesi yapmıştır.

Firmalarımızın yurt dışında açacakları ofis, mağaza, depo ya da showroom gibi birimlerinin kira giderleri ve yurt dışında yapacakları tanıtım faaliyetleri ve gerçekleştirecekleri marka tescili giderlerini desteklemek amacıyla 2012 yılında 720 ihracatçımıza 29,2 milyon lira destek verdik.

KOBİ'lere yönelik desteklerimizin 2012 yılında da devam etti ve bilhassa Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi Hakkında Tebliğ kapsamında, 2011 yılından bugüne kadar 70 farklı iş birliği kuruluşundan 116 proje başvurusu aldı ve bu projelerin 100 tanesi şu anda aktif olarak devam ediyor.

2012 yılı Ocak-Ekim döneminde 1.776 kişinin katılımıyla toplam tam 72 ülkeden 63 alım heyeti programı gerçekleştirdik. Ayrıca, 2012 yılında toplam 7 ülke ile karma ekonomik komisyon toplantısı yaptık.

2011 yılında toplam 60 ülkeye yönelik 226 fuara, 2012'de 62 ülkeye yönelik 271 fuara toplu katılım izni ve desteği verdik. 2011 yılında 108 ülkeye yönelik 2.770 fuarı, 2012'de ise 120 ülkeye yönelik 3.409 fuarı bireysel katılımı desteklenen fuarlar listesine dâhil ettik. Bakanlığımız uhdesinde olan DFİF kaynaklarından, ihracatçılarımızın daha rekabetçi ortamda ihracat yapabilmesini teminen firmalarımıza 2012 yılı 1 Ocak-31 Ekim döneminde toplamda 629,4 milyon lira ödeme gerçekleştirdik.

2010 Haziranında kurduğumuz 34 ülke masası bünyesinde tam 126 ülkenin tek tek rapor ve analizlerini yaptık ve bunu firmalarımızın istifadesine sunduk. 2012 yılında 28 yeni ülke raporunu da buna ilave ettik.

Ülke masaları kurulduğundan bugüne kadar, pazara giriş ve hedef ülke seminerleri kapsamında uzmanlarımız tarafından 81 ilin tamamında illerimiz için potansiyel arz eden ülkelere ihracat imkânlarının anlatıldığı tam 177 sunum yapıldı ve bunun 43'ü 2012'de gerçekleştirildi.

Sayın Başkan, çok değerli üyeler; serbest bölgelerle ilgili konularla ilgili görüşlerimi ifade olarak da serbest bölgeler uygulamasını yeniden ele alan, genişleten ve zenginleştiren bir model üzerinde çalışmalarımızı tamamladık. Buna "yeni nesil serbest bölgeler" diyoruz. Yeni nesil serbest bölgeler ile lojistik, taşıt bakım-onarımı, ARGE, tarım, yatçılık ve sağlık gibi konularda ihtisas serbest bölgeleri kurmayı amaçlıyoruz. Söz konusu ihtisas serbest bölgelerinin tamamında ihracata önemli katkılarda bulunacak faaliyetler yürütülecek ve ilk defa serbest bölgelere böylelikle hizmet ticaretini ve hizmet sektörünü sokmuş oluyoruz. Hâlihazırda 19 tane serbest bölgemiz faaliyettedir. Bu bölgelerde 3.201

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 8

firma faaliyet gösteriyor ve tam 54.043 kişi istihdam ediliyor. Serbest bölgelerin 2012 Ocak-Eylül dönemindeki toplam ticaret hacmi ise 16,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye açısından övünç kaynağı olan yurt dışı müteahhitlik sektöründeki durumumuzun fevkalade olduğunu ifade etmek istiyorum. Sektörün yurt dışına ilk açılım yapmış olduğu 1972'den 2012 yılı Eylül ayı sonuna kadar 96 ülkede tam 227 milyar dolar değerinde 6.663 proje alınmıştır. 1972'den 2002 yılına kadar geçen otuz yıllık süre zarfında toplam proje miktarı 44 milyar dolar iken 2003 yılından 2012 yılının Eylül ayına kadar geçen sürede ise tam bunun dört katı 183 milyar dolarlık yeni işler alınmıştır. Yani başka bir ifadeyle, firmalarımızın yurt dışında üstlendiği yurt dışı müteahhitlik proje miktarının yüzde 78'i son on yılda gerçekleştirilmiştir. Hedefimiz, müteahhitlik sektöründe alınan projelerin değerini 2023 yılında yıllık 100 milyar dolara çıkarmaktır. Bu güce ve potansiyele sahibiz. Dünyadaki en büyük uluslararası 225 firma içerisinde 33 firmamız var ve dünya ikincisiyiz.

Türkiye'nin hizmet ihracatına yönelik olarak çıkarılan ilk destek programı da 25 Haziran 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Tebliğin yayımlandığı tarihten bu yana sağlık turizmi, bilişim, film ve eğitim sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşlardan söz konusu destekten yararlanmak için 300'den fazla başvuru alınmıştır. Amacımız, biraz evvel ifade ettim, 2023'te inşallah, hizmet ticaretinde 150 milyar dolar ihracat yapan bir ülke olmaktır.

Diğer taraftan, ülkemiz vatandaşlarının yurt dışında gerçekleştirdikleri yatırımlar konusu da Bakanlığımız görev alanına dâhil edilmiştir. Yurt dışında yaptığımız doğrudan yatırımlar 2010 yılında toplam 1,8 milyar dolar, 2011 yılında 2,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılının ilk sekiz ayında ise yurt dışında Türk firmaları 3 milyar dolar düzeyinde yatırım yapmıştır. Bu kapsamda yurt dışında gerçekleştirilen yatırımların belirlenmesi çalışmalarına baladıkBöylelikle yurt dışındaki ülkemiz girişimlerinin etkin şekilde yönlendirilmesi ve desteklenmesi için alınabilecek tedbirlerin belirlenmesinde kullanılabilecek bir veri tabanı oluşturacağız.

Değerli arkadaşlar, Bakanlığımız, ihraç ürünlerimizin rekabet gücünü artırmak ve lojistik kabiliyetlerimizi geliştirmek amacıyla da çalışmalarını sürdürüyor. Bu kapsamda, Türkiye lojistik master planı hazırlanmasına yönelik çalışmalar Lojistik Konseyi tarafından ve Bakanlığımız desteğiyle yürütülüyor. Bu master plana ilişkin bir taslak strateji belgesi hazırlanmış durumda. Yurt içinde ve yurt dışında lojistik merkezler kurulmasına ilişkin çalışmalarımıza devam ediyoruz. Bu kapsamda, yurt dışı çalışmalarımızda öncelikle Rusya Federasyonu ve Amerika Birleşik Devletleri'ni hedef ülke olarak belirledik. İkinci aşamada, da Romanya, Irak, Ukrayna ve Uzak Doğu, bilhassa Çin, Japonya, Kuzey Kore, Endonezya ve Malezya'yı hedefleyen bölgede ihracat ve transit geçişlerimizde özel önem taşıyan merkezler üzerinde yoğunlaşacağız. Yani ihracata uzak bölgelere ihracat yapamamayı bir bahane olmaktan çıkartacağız, buralarda kuracağımız lojistik merkezlerle tedariki en kısa sürede sağlayarak ihracatımızı çok daha fazla geliştireceğiz.

Yurt içindeki üretimi artırma, ihracatımızı destekleme ve ithalatımızı yönetebilmek adına 2012'de attığımız en büyük adım, sizlerin de bildiği gibi, yeni teşvik sistemi olmuştur. Bildiğiniz gibi, yeni teşvik sistemini Haziran 2012'de tamamladık ve yeni sistemde il bazlı bölgesel sisteme geçtik. Yatırımlara bir an önce başlanması için 31 Aralık 2013 tarihine kadar başlayacak olan yatırımlara daha yüksek oran ve sürelerde destek vereceğiz.

Genel, bölgesel, stratejik ve büyük başlıkları altında toplayabileceğimiz dört ana teşvik başlığında altı bölgeyi yeni sistemimiz büyük yenilikler getiriyor bundan da eski bir sanayici olarak yıllarca teşvik sistemine eleştiriler getirmiş olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EKONOMİ BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – ...bir eski sanayi odası başkanı olarak son derece mutlu olduğumu ifade etmek istiyorum. Gerçekten cumhuriyet tarihinin en bonkör, en cömert teşvik sistemi bu teşvik sistemiyle verilmiştir ve şimdi bu teşvik sistemiyle bilhassa altıncı bölgede yapılacak tüm yatırımları bugüne kadar hiç verilmemiş desteklerle teşvik ediyoruz. Bu bölgedeki gerçekleştirilecek yatırımlara gelir vergisi stopaj desteği ve sigorta primi işçi hissesi desteği sunuyoruz. Böylece, işçi başına yaklaşık 630 dolarlık maliyetin 240 doları on yıl süreyle işverenin cebinde kalacak. Bu bölgede, sigorta primi işveren hissesi desteğinden de on yıl, yatırımın organize sanayi bölgesinde yapılması halinde ise on iki yıl süreyle azami destek sınırı olmaksızın yararlanabilme imkânı getirdik.

Yeni sistemin bir diğer önemli yönü öncelikli yatırımlardır. Bunlar da aslında teşvik sisteminin beşinci bacağı olarak değerlendirilebilir. Türkiye'nin hangi ilinde yapılırsa yapılsın sunumda gösterilecek olan, madencilik, gemi, deniz ve demir yoluyla yapılan yük ve yolcu taşımacılığı, bilhassa bilim ve teknolojiye dayanan yatırımlar, test merkezleri, rüzgâr tünelleri gibi son derece önemli yatırımlar ve kültür, sanat, Turizm Bakanlığı tarafından alınmış ve Bakanlar Kurulu kararıyla verilmiş olan tüm yatırımlar beşinci bölge desteklerinden her nerede olursa olsun desteklenmiş olacak.

Önceki sistemde olduğu gibi yeni dönemde de büyük ölçekli yatırımların teşviki uygulamaları kapsamında belirlediğimiz on iki sektörde yatırımcılar bu desteklerden faydalanacaklar. Daha fazla yatırımcının bu uygulamadan faydalanmasını sağlamak üzere yeni teşvik sistemimizde birçok büyük yatırım için asgari sabit yatırım tutarlarını da düşürdük. Yeni dönemde bu uygulama kapsamında vergi indirimi ve sigorta primi işveren hissesi desteklerinin yoğunluk ve sürelerini arttırdık.

Sayın Başkanım, bu zaten metinlerde dağıtıldığı için rakamlara girmiyorum ve bunları hızlı bir şekilde geçiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 9

Yeni teşvik sisteminin önemli yeniliklerinden bir tanesi de son derece önemseydiğimiz ve cari açıkla mücadele açısından son derece önemli olan stratejik yatırımlardır. Bu yatırımlar, cari açığın azaltılması amacıyla ithalat bağımlılığı yüksek olan ürünlerin üretimine yönelik, uluslararası rekabet gücümüzü artırma potansiyeline sahip yatırımlar olacaktır.

Bu uygulama kapsamında bahsi geçen yatırımlara yapılan yatırım tutarının yüzde 50'sine tekabül eden miktarda vergi indirimi imkânı, yatırımın tamamlanmasını müteakiben yedi yıl süreyle sigorta primi işveren hissesi desteği ki altıncı bölgede on yıldır, yatırım yeri tahsis ve yatırımcıların kullanacakları yatırım kredileri için sabit yatırım tutarının yüzde 5'ini geçmemek üzere 50 milyon liraya ulaşan faiz desteği sağlıyoruz. Yine ilk, bir yenilik olarak KDV iadesi getirdik. 500 milyon lira üzerindeki stratejik yatırımların bina-inşaat harcamalarında KDV iadesi desteği sağlıyoruz.

Yine bir yenilik olarak yeni teşvik sisteminde teşviklerin bir an önce üretime dönüşmesi için de mevcut atıl binaların da teşvik sisteminde değerlendirilmesi imkânını getirdik.

Şimdi size teşvik uygulama sonuçlarıyla ilgili birkaç dakikamı vererek konuşmamı artık tamamlamak istiyorum: 20 Haziran 2012 tarihinden Ekim ayı sonuna kadar yeni teşvik sistemi kapsamında tam 17,9 milyar lira tutarında 1.495 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiştir. Düzenlenen yatırım teşvik belgelerinin 15,1 milyar Türk lirası tutarındaki 1.400 adedi yerli, 2,8 milyar lira tutarındaki 95 adedi ise uluslararası sermaye şirketleri tarafından alınmıştır. Düzenlenen teşvik belgelerinde tam 61.700 kişilik istihdam öngörülmüştür.

Yine yeni teşvik sistemine göre düzenlenen yatırım teşvik belgelerinin 895 adedi bölgesel teşvik kapsamında verilmiş, bu belgelerde öngörülen sabit yatırım tutarı 10,1 milyar lira ve ilave istihdam 44.994 kişidir. Büyük ölçekli yatırımlar kapsamında on adet teşvik belgesi düzenlenmiştir. Söz konusu belgelerde 4.017 kişilik istihdam sağlanması ve 1,6 milyar lira tutarında yatırım yapılması öngörülmüş. Genel teşvik sisteminde ise 590 adet yatırım teşvik belgesi düzenlendi ve bu kapsamda öngörülen sabit yatırım tutarı 6,2 milyar lira ve ilave istihdam ise 12.689 kişi olmuştur. Yeni teşvik sisteminde verilen yatırım teşvik belgelerinde öngörülen 17,9 milyar TL'lik toplam sabit yatırım tutarının 8,4 milyar TL'si yani yaklaşık yarısı imalat ki bunun 280 milyonu tarımdır, 5,4 milyar TL'si hizmetler, 3 milyar lirası enerji ve 1,1 milyar lirası da beşinci bölge olarak adlandırılan ve yeni değişiklik yapmış olduğumuz madencilik sektörlerindedir.

Yatırım teşvik sistemi içerisinde yer alan destek unsurlarından faiz desteği kapsamında ilk ödeme 2010 yılı Haziran ayında gerçekleştirildi. 2012 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla Bakanlığımızca 511 adet firmaya yaklaşık olarak 55 milyon lira aktarım yapıldı. Buna ilave olarak sigorta primi işveren hissesi desteğinin uygulanmasına yönelik olarak da gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Anılan destekten 276 firmada çalışan yaklaşık 19 bin kişinin yararlandırılmasına başlanılmıştır. Ayrıca, yeni teşvik sistemiyle birlikte tersanelerin gemi inşa yatırımlarında uygulanmaya başlayan sigorta primi işveren hissesi desteği kapsamında da ekim ayı sonu itibarıyla 8 firma, 16 gemi inşasında 1.064 kişi için söz konusu destekten yararlanmaktadır.

Saygıdeğer Başkan, saygıdeğer üyeler; yurt içine uluslararası doğrudan yatırımlar 1984-2002 döneminde toplam 14,6 milyar dolar iken 2003'ten bugüne kadar geçen sürede ise tam buna ilave olarak toplam 119,3 milyar dolara ulaşmıştır. 2011 yılında uluslararası doğrudan yatırım girişi bir önceki yıla, 2010'a göre yüzde 77 artarak 16 milyar dolara ulaşmış ve Türkiye'nin dünyadaki toplam doğrudan sermaye girişlerindeki payı yüzde 1,1 olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılının sekiz aylık döneminde ise doğrudan yatırım girişi geçen yıla çok yakın bir düzeyde 9,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bakın, bu sermaye girişinin yüzde 77,4'ü AB ülkelerindendir ve Türkiye'de toplam 30.693 adet uluslararası sermayeli şirketin yüzde 51'i, yani 15.779 adedi AB ülkesi orijinli olmasıdır. Bu da Türkiye'nin son derece güvenilir bir liman olması, istikrarın, güvenin ve ekonomik parametrenin son derece önemli olduğunun bir göstergesidir. Zira, OECD ülkelerine, G 20 ülkelerine ve AB ülkelerine sermaye girişlerinde azalma varken Türkiye'ye bu sermaye girişlerinin olması son derece önemlidir.

Bu noktaya kadar anlattığım çalışmalar Türkiye'deki üretimi, yatırımı, istihdamı ve ihracatı artırmak için attığımız ve atacağımız adımlardır. Şimdi de ithalat konusunda yaptığımız çalışmalara değineceğim.

Biliyorsunuz, iki yıl önce ithalatla ilgili gelişmeleri bir basın toplantısıyla açıklamaya başladık ve geçtiğimiz yıl da ithalat haritasını çıkartarak Türkiye'deki ithalatın, dış ticaretin ve ihracatın âdeta MR'ını çektik. Evet, bugün ülkemizde 55 bin ihracatçımız, 135 milyar dolar geçen yıl ihracat yaparken buna karşılık 75 bin ithalatçı da geçen yıl 241 milyar dolar ithalat yapmıştır ve şimdi daha fazla katma değer ülkemizde kalsın, Türkiye daha fazla üretim yapsın, ürettiğimiz malları daha yüksek fiyatlarla ihraç etmek amacı ve kararlılığı içindeyiz ancak bir taraftan da emtia fiyatlarındaki dalgalanmalar, ham madde kaynaklarının geleceğine yönelik belirsizlikler, artan korumacı uygulamaların etkilerini minimize etmemiz gerekiyor.

Yine şunu ifade etmek istiyorum ki 2011 yılında Türkiye ithalatının toplam yüzde 40'ı ülkemizde ya hiç üretilmeyen ya üretimi son derece kısıtlı olan ürünlerden yapılmıştır ve yine, geçmişte sanayi politikalarımızın yetersizliğinden dolayı maalesef bugün ülkemizde sanayici, her bir 100 dolarlık üretim yapmak için 43 dolar ithalat yapmak zorundadır. Evet, şimdi bunları değiştirme konusunda çok önemli adımlar attık ve atmaya devam ediyoruz ve korumacı uygulamanın etkilerini minimize etmemiz gerektiğini ifade etmişim. İşte biz hem bunlar için hem de üretimin ithalata bağımlılığını hafifletmek için 2010 yılı Nisan ayında başlamış olduğumuz "Girdi Tedarik Stratejisi"nde 6 sektörü

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 10

ciddi manada inceledik ve "Girdi Tedarik Stratejisi"yle en fazla ara malı ithalatı yapmış olduğumuz sektörler için yapmış olduğumuz eylem planı şu anda Yüksek Planlama Kurulunda imzaya açıldı ve bu bir GİTES eylem planı olarak yürürlüğe girecek ve girdi tedariki konusunda ithalatın azaltılması, ihracatımızın artırılması ve yerli kaynak kullanılması konusunda önemli çalışmalar gerçekleştireceğiz. Tekrar ifade ediyorum ki teşvik sisteminde, bilhassa stratejik yatırımlarda GİTES son derece önemli bir dayanak olmuştur. Yine, 2008 yılında Sanayi Bakanlığı döneminde yapmış olduğumuz, eski adıyla Sanayi Envanteri Girişimci Bilgi Sistemi de teşvik sistemi açısından son derece önemli bir altyapı oluşturmuştur.

Değerli Başkan, değerli üyeler; yerli sanayinin artan ithalattan ve haksız dış rekabetten korunmasını sağlayan dampinge karşı vergi ve korunma önlemlerini etkin bir şekilde uyguluyoruz. Ülkemiz, Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre, dampinge karşı önlem mekanizmasını en etkin işleten ülkeler arasındadır. Bu bağlamda, 2012'de -7'si nihai gözden geçirme olmak üzere- 20 adet damping soruşturması yaptık. Yine, 2012'de dampinge karşı 13 adet kesin önlem yürürlüğe konuldu. Bugün itibarıyla tam 117 adet damping ve sübvansiyona karşı kesin önlem bulunuyor.

Sizlerin de bildiği gibi, tekstil ve hazır giyim sektörünü bazı ülkelerdeki düşük maliyetlerden kaynaklanan tahrip edici rekabete karşı korumak amacıyla, 15 Eylül 2011 tarihinde 54 ürün grubu ithalatında ilave gümrük vergisi uygulamasına başlamıştık. Aradan geçen bir yılda, önleme tabi tekstil ve hazır giyim ithalatı -bakın altını çizerek söylüyorum- tam yüzde 39,4 gerilemiştir. Ağustos 2012'de tekstil sektöründe istihdam geçen yılın aynı ayına göre yüzde 11,5 oranında artışla 412 bin 411 kişi, konfeksiyon sektöründe ise yüzde 10,1 oranında artarak 433 bin 947 kişiye çıkmıştır.

Ayrıca, uluslararası standartlar noktasında dünyadaki farklı uygulamalar dolayısıyla ihracatımız için ilave maliyet unsuru oluşturan ve rekabet gücünü zayıflatan "helal gıda" konusunda da ülkemiz öncü rol oynamaktadır. Ortak bir tanımlama ve uygunluk değerlendirme sistemi oluşturulması için İslam İşbirliği Teşkilatı çatısı altında faaliyete geçen "İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü"ne ülkemizce önerilen üç referans doküman helal gıda standardı olarak ilgili kuruluş tarafından kabul edilmiştir ve bu çerçevede, ülkemizde TÜRKAK tarafından akredite edilen belgelendirme kuruluşlarınca verilen "helal gıda sertifikası" ile firmalarımız söz konusu Enstitüye taraf ülkelere gıda ürünlerini hiçbir engelle karşılaşmaksızın ihraç etme imkânını bulmuştur.

Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; bütün bu amaçlar ve faaliyetler doğrultusunda kullanılmak üzere Ekonomi Bakanlığının 2013 yılı bütçesi toplam 1 milyar 371 milyon 590 bin lira olup...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Çok az...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – ... bunun...

Haklısınız.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Çok az... Artıralım bütçenizi...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bunun, 159 milyon 103 bin lirası personel giderlerine, 16 milyon 673 bin lirası sosyal güvenlik kurumlarına ve...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, artıralım bütçenizi çok az...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – ...devlet primi giderlerine, 40 milyon 647 bin lirası mal ve hizmet alım giderlerine, 1 milyar 138 milyon 817 bin lirası cari transferlere, 15 milyon 350 bin lirası sermaye giderlerine ve 1 milyon lirası da borç verme tertibine tahsis edilmiştir.

Değerli Başkan, saygıdeğer üyeler; beni sabırla dinlediğiniz için ve bütçemize yapmış olduğunuz destek ve inşallah yapacağınız destekler için de tekrar, peşinen sizlere teşekkür ediyor, sizlere, göstermiş olduğunuz sabır ve anlayıştan dolayı tekrar teşekkürlerimi sunuyorum, çalışmalarımızın başarılı geçmesini temenni ediyorum.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bir önerge hazırlayalım da...

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Ödenek artışı istiyor musunuz Sayın Bakan?

BAŞKAN – Sayın Bakana...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Derhâl, derhâl.

BAŞKAN – ...sunuşları için çok teşekkür ediyorum.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Pardon, hiç konuşmayacağız.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Evet.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – 2 katına çıkaralım, imzalayalım, gidelim.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Tamam o zaman.

BAŞKAN – Evet, bakacağız ona, bakacağız ona.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Derhâl, derhâl. Çünkü buraya verdiğimiz geri geliyor.

BAŞKAN – Evet.

RECAİ BERBER (Manisa) – Sizin önemli katkılarınız paradan daha...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ya, Sayın Berber, ne gerekirse ver, hepsi geri geliyor.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, görüşmelere başlayacağız.

Evet, Sayın Ayaydın...

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Sayın Kuşoğlu...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 11

BAŞKAN – Efendim.

Sayın Kuşoğlu'dan mı başlayacağız?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Efendim, bizde demokrasi var, çok değiştiriyoruz biz böyle.

BAŞKAN – Farklı bir demokrasi anlayışı...

MUSA ÇAM (İzmir) – Rotasyon var.

KAZIM KURT (Eskişehir) – Rotasyon var.

BAŞKAN – Sayın Güneş, ne zaman Komisyonumuzun üyesi olacaksınız, her gün geliyorsunuz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – O bizim elçimiz, fahri...

Hocam, talep var Başkandan.

BAŞKAN – Fahri... Evet...

Evet, Sayın Kuşoğlu, sizinle başlıyoruz.

Buyurunuz lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun çok değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün güne iyi başladık, Sayın Bakan da güzel bir sunum yaptı, güzel haberler verdi. Biz kendisinin çalışmalarını takdir ediyoruz gerçekten, özellikle ihracat konusundaki gayretlerini çok takdir ediyoruz, çok memnun oluyoruz onlardan.

Sayın Bakan, sunumunuzda çok başarılı bir Türkiye profili çizdiniz, bardağın özellikle dolu taraflarını gösterdiniz ama biliyorsunuz açıklanan, 2013 ve 2015 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program hepimizin moralini bozdu, sıkıntılar getirdi. Zaten siz de Orta Vadeli Program'dan pek bahsetmediniz ya da hemen hemen hiç bahsetmediniz; haklı olarak o konuya girmediniz. Esnafın, girişimcinin durumu da ortada, ekonomiyle ilgili önemli sıkıntılar var. Tabii, siz makro düzeyde farklı bir boyutuyla ilgileniyorsunuz ama ekonominin sizin gösterdiğiniz dışında tarafları da var. Ben sizin gösterdiğiniz taraflarla ilgili olarak ve bardağın boş tarafıyla ilgili olarak böyle olumsuz bir durum ortaya çıkmasının sebebinin biraz da -sizin bu başarılı gayretleriniz varken- ekonomi yönetiminde bir boşluk olmasına, ekonomi yönetiminin çok koordineli çalışmamasına, çok uyumlu çalışmamasına bağlıyorum; bu konuda yeterince destek görmemenize bağlıyorum işin doğrusu. Özellikle, mesela geçen yıl Meclisten çıkan Çek Kanunu. Mesela bu sene bunun piyasalarda çok olumsuz bir etkisi oldu, çok zamansız bir değişiklik yapıldı. Özellikle, getirilmesi gereken sistem geciktiği için çok önemli sıkıntılar yarattı. Dolayısıyla, sizin ortaya çıkarmaya çalıştığınız o tüketim odaklı ekonomiden ihracat odaklı ekonomiye bir türlü maalesef geçilemiyor, bu yönde sıkıntılar var.

Özellikle bu koordinasyon meselesine... Ekonomi birimleri arasındaki uyum meselesinin altını çizmek istiyorum.

Geçen yılki konuşmama baktım, sizin de konuşmanıza baktım, kendi konuşmama da baktım; geçen sene de özellikle bu kur politikasının ve faiz politikasının altını vurgulamışım, altını çizmişim.

Biliyorsunuz, ekonomide makro denge çok önemlidir, makro dengeyi tutturmak lazımdır; makro dengeyi tutturabilmek için de birçok parametreyi kullanmak lazım ve süreç içerisinde çok takipçi olmak lazım. Bunu ekonomistler bilirler, gayet iyi yapılır, yapılması gerekir çünkü milyonlarca eylem arasından doğrularını seçmek ve bunların fotoğrafını çekebilmek çok önemli ama zaman zaman da -bu süreci takip ederken- bir büyük resme bakabilmek lazım, büyük resmi de görmek lazım, şimdi öyle bir dönemdeyiz. Yani öyle bir döneme gelindi ki bu parametreleri -düzenli olarak baktığımız, gördüğümüz bu parametreleri, kullandığımız bu parametreleri- değiştirmemiz gereken bir dönemdeyiz. Böyle bir dönemde biraz daha dikkatli olunması, daha uyumlu çalışılması lazım. Bunu bir muhalefet milletvekili olarak söylemiyorum, Türkiye'nin ekonomisinin iyi olması, esnafın, köylünün, işçinin, emeklinin durumunun iyi olması hepimizi mutlu eder, hepimizi memnun eder. Onun için, özellikle istediğim için, bu konuda istekli olduğum için bunu özellikle söylemek istiyorum. Bu konuda önemli bir eksiklik olduğunu görüyorum. 20 Kasım'da galiba PPK toplanacak, yeni bir karar verilecek. Kararın çok uyumlu olmasını ve bundan sonraki dönemde ilgili olarak çok uygun olmasını diliyorum. Ama maalesef bazı tartışmalar yeterince yapılmıyor, sizin de işin içinde olduğunuz, tartışmanın içinde olduğunuz şu "gaz, fren" tartışmaları... Aslında bazı tenkitler de oldu ama bunların bence çok daha iyi, net olarak kamuoyu önünde yapılması lazım, bunların devam etmesi lazım ve net olarak politikaların oluşturulması ve ekonomi birimleri arasından hiçbir sorun olmadan bunların uygulanabilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Özellikle, Amerika Birleşik Devletleri'nde de seçimler yapıldı, şimdi, bundan sonraki dönemde orada da yeni politikalar söz konusu. Başkan Obama'nın, özellikle vergi politikası nedeniyle Amerikan yatırımcılarının yine başka ülkelere yönelmesi söz konusu olabilecek. Avrupa Birliği'nde ve Amerika'da genişleyen para politikaları nedeniyle Türkiye gibi ülkelerin daha fazla kaynağa kavuşma imkânı olacak yani kaynak bakımından pek fazla sıkıntı çekmeyeceğiz öyle görünüyor. Geçen yıl da özellikle bunu vurgulamışım, geçen yıl da kaynak sıkıntısı çekmeyeceğimizi vurgulamışım, siz de zaten o konuda hemfikirsiniz. Şimdi, böyle bir ortamda hakikaten faizlerin yeniden düşünülmesi gerekir, kurun yeniden ele alınması gerekir. Merkez Bankası da -biz bunu sık sık söylüyorduk- şu anda kurun yüzde 17

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 12

değerli olduğunu söylüyor, en azından yüzde 17. Birçok ekonomist de bunun çok daha üzerinde bir değere ulaştığını belirtiyor. Yani, bu makro dengelerin tekrar ele alınması lazım, parametrelerin yeniden değerlendirilmesi lazım ve yeni bir düzenin oturtulması lazım ama bu konuda özellikle sıkıntılar olduğunu görüyorum.

2012 performans programınızda detaylı olarak anlatılmış. Bu arada ABD'yle ticari ve ekonomik ilişkileri geliştirme stratejisi de ortaya konulmuş gayet iyi. Siz de, özellikle Amerika'ya yönelik ayrı bir program uygulandığını söylemişsiniz. Özellikle Doğu Amerika'yla ilgili olarak biraz daha detaylı çalışılırsa daha iyi olacağını düşünüyorum. Los Angeles'ta bir temsilcilik var ama mesela Nevada'da da, Las Vegas'ta da buna benzer bir temsilciliğin kurulması faydalı olacaktır diye düşünüyorum. Las Vegas bir kumarhane şehri ama aynı zamanda yılda 40 bin fuar ve toplantının yapıldığı bir merkez. Yani, insanlar bir taraftan eğlenceyi düşünürken diğer taraftan da iş geliyor, ikisi bir arada yürüyor. Yılda 40 bin fuar ve toplantı yapılıyor. Çok önemli bir merkez, oranın da ihmal edilmemesi gerekir diye düşünüyorum, notların arasına almışım onu.

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – San Francisco...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok, Los Angeles'ta var, San Francisco'ya yakın ama daha içeride, Nevada'da yok. Doğu yakasıyla ilgili sıkıntılar var, oranın biraz daha derlenip toparlanması lazım diye düşünüyorum.

Notlarıma bakıyorum: Şimdiye kadar büyümeyi biz özel sektör odaklı olarak gerçekleştirmişiz. Dolayısıyla, bundan sonra da politikalarımızda özel sektöre daha fazla ağırlık vermemiz gerekir. Bütçe açığının bu sene önemli bir orana ulaşacağını da düşünürsek kamudan çok şey çıkacağını beklememiz lazım. "Net ihracatla büyüzoruz." dediniz ama bu net ihracatı yaratan özel sektör oldu şimdiye kadar. Dolayısıyla, bu konunun ihmal edilmemesi lazım.

Ben, bir de bir konuya daha dikkat çekmek istiyorum: "Kamu borcu-gayrisafi yurtiçi hasıla oranı 2011 için yüzde 39,4" dediniz. "AB ülkelerindeki 21 ülkeden daha iyi durumdayız." diyorsunuz ama burada şöyle bir şey var: Biz, geçen yıl burada -Plan ve Bütçe Komisyonundan geçti- ulaştırma, millî eğitim, enerji, sağlık alanında -daha birçok alanda var- hazine garantisi getirdik. Dolayısıyla, yani şu anda hazinenin bildiğimiz borcunun dışında bazı yükümlülükleri var, bunları da bu kamu borcu hesabında dikkate almak lazım ama bunların ne kadarının bu hesapta dikkate alınması gerektiğini doğrusu ben de bilmiyorum; kimse de bu konuyla ilgili net bir tanım yapamadı şimdiye kadar ama kamu borcunun hesaplanmasında, özellikle bu hazine yükümlülüklerinin hesaba katılması gerekir. O da hazinenin yükümlülüğüdür ama ne kadarı yükümlülüğüdür, gerçek olarak, tam olarak bilmiyoruz. O konu, üzerinde çalışılması gereken önemli bir konudur.

Yeni teşvik sistemiyle ilgili olarak, son olarak onu belirteyim: "En bonkör müşevvik" dediniz, doğrudur, şimdiye kadar çıkan en bonkör teşvik oldu ama birçok il de bundan şikâyetçi. Bu ne kadar detaylandırılırsa o kadar sıkıntı çıkacaktır biliyorsunuz. İller arasında birçok büyük ilimiz var, illerin ilçeleri arasında büyük bir farklılıklar var. Ankara mesela bunu çok net olarak yaşıyor, bunu çok iyi biliyorsunuz. Sanayi ve tarım envanteri tam olarak çıkarılmadan bu konunun çok başarılı bir şekilde uygulanması mümkün değil. Siz, konuşmanız sırasında "Sanayi envanterine dayandırdık." dediniz, "Altyapısını oluşturdu." dediniz ama yeterli olduğunu çok düşünmüyorum. Sanayi envanterinin ve tarım envanterinin çıkarılıp ona göre yeni bir teşvik sistemi getirilmesi çok uygun olacaktır.

Ben, bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum, herkese saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Günel, buyurun lütfen.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkürler Sayın başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarımız, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ayrıntılı bir sunum yaptınız ama ayrıntının önce bir hülasasını... Yine kitabın sonuna girerek başlayacağım ben.

Adı "Ekonomi Bakanlığı" demiştim. Siz de sadece ihracat... Sunuma baktım, ekonomide bir sayfa, bir işsizlik şeyiyle ilgili, bir de büyüme, genel bir şey var; o da dünyayı daha çok anlatıyor. Sonra maşallah ihracat, ithalat bayağı bir gittik, onları ayrıca da tartışacağız.

Ve en sona geçelim demişken, sizin hiç değinmediğiniz bugün, işin esası, konusu... Çünkü, sürekli açıklamalarda "Gaza basalım." diye söylüyorsunuz. İfade bir iş adamlarıyla toplanınca "Merkez Bankası biraz faiz indirsın." diyorsunuz; nedense bugün oraya hiç oraya girmediniz, ihracat, ithalat rakamları, Bakanlığın ilgili genel müdürlüklerinden hazırlanan notları... Ben, biraz da kendiniz de o konuşma üzerinde çalışırsınız diye düşünmüştüm ama biraz teknik kalmış olduğunu da baştan söyleyelim. Ve en son cümleyi yine baştan söyleyeceğim: Şimdi, fren-gaz tartışması yapıyorsunuz. Siz gazcı tarafın bayraktarlığını yapanlardan birisiniz. Ben arkadaşlara söyledim, daha önce diğer bakanlarımız da geldi: "Burada fren-gazın ötesinde direksiyon önemli." dedim. "Bir de şoför önemli." Yani örneğini de verdim, siz de bilirsiniz, sanayicilikten gelme... Bizde 411 traktörler vardı, çocukluğumuzda teyzemlerde vardı da kullanırdık, iki tur atmadan o boşluk gelmezdi yani hükmedebilmek için bir iki sefer çevirmeniz gerekirdi direksiyonu, sonra ancak komuta edebildiniz. Eğer şimdi o boşlukları almazsanız, şoförün ehliyeti B sınıfıysa, ona ağır vasıta

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 13

verirseniz sıkıntı olur. Bırakın freni gazı, önce bir direksiyonu ayarlayalım demiştik. Şimdi, hâlâ bakıyorum siz iki tur çeviriyorsunuz, yani doğrudan gitmiyor.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Şoför sağlam!

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Bakanım, şimdi, Merkez Bankası Başkanına çıkmayın. Sayın Bülent Arınç'ın tabiriyle, “çakmayın” diyorum, affedersiniz, literatüre girdiği için... Siz de biliyorsunuz ki bu ihracat, ithalat meselesinin temelinde kur politikası değil kur rejimi var. Yani örtülü bir sabit kur rejimi uygulayıp sonra da Merkez Bankası Başkanına faizden çıkmak bence pek insafı değil. Ha, siz sektör adına doğru söylüyorsunuz, bak, daha önce de söyledim, reel sektör olarak kurun gerçekçi düzeye gelmesini. Biz de sizi destekliyoruz ama sorumluyu ararken bir günah keçisi aramayalım. Yani, kendi aranızda yine tartışın o bizim sorununuz değil, o başka bir şey, yani kim frene basar, kim gaza basar, şoför kim biner, o ayrı konu ama hakikaten kur rejimini belirlemek -defalarca söyledim- Hükümetin elinde. Şimdi, siz, tam serbest kur deyip üstü örtülü bir sabit kur uygularsanız Merkez Bankası... Evet, orada katılıyorum size, “Efendim, enflasyondan etki gelmesin, ithal enflasyon olmasın.” diye belli düzeyde kalmasına seyirci kalırsa o zaman onda bir sıkıntı var. Gelin, baştan siz de bunu açıkça söyleyin, yani öyle dolaylı olarak değil de... “Kardeşim, bu adı ‘tam serbest kur’ olan rejim bize yaramaz. “Ne yapalım?” Kontrollü serbest kur uygulayalım, ne kadar ekmek o kadar köfte! Rekabetçi bir şekilde belirleyelim.” deyin, Sayın Başbakan'a götürün, biz de destek olalım. Yani, değiştirilmesi için biz size destek olalım.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Onu gördük iki günde.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yok, o değil, onlar değil... Siz de... O zamanın Merkez Bankası Başkanına çıkmayın lütfen. Adama vermişsiniz bir şey, demişsiniz ki “Fiyat istikrarını sağla.” O da diyor ki “Ben, kargadan başka kuş tanımam. Senin büyümendi, ihracatındı, benim işim değil Sayın Bakan.” Önüne koyuyor, ona göre para politikasını yönetiyor. Yani, şimdi, burada genel şey...

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Bağımsız olarak...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İşte bağımsız olarak olduğu için yani onu yapıyor. Biz araç bağımsızlığı verdik, amacı siz belirliyorsunuz. Gelin amacı değiştirelim veya adama bir şey demeyelim çünkü önüne fiyatı koyarsanız o da nasıl “Ben düşürürüm.” diye ona bakıyor Sayın Bakanım. Hakikaten burada, ihracat, ithalat kısmında teşvikle ilgili bir şeyler en son söylediniz. Söylenecek çok şey var, yani açıkçası ben biraz sonra oralara çok fazla giremeyeceğim ama yazdıklarımı kitap hâline getirdim “Pembe Tablolar ve Acı Gerçekler” diye. Bakın, sizin pembe tablolar ve bizim acı gerçekler; artık birazdan takdim edeceğim, artık âdet oldu. Dışişleri Bakanımıza da mayınla ilgili kitabımız vardı - Suriye'yle ilgili- onu verdik. Artık, herhâlde belki söylediklerimiz dinlenmiyor, yazdıklarımızı zaman bulunca okursunuz diye öyle yapacağız Sayın Bakan.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Bize de ver o kitaptan.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Dağıtacak, dağıtacak.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bir dakika arkadaşlar. Siz, yani orasını... O bir tane numune oluyor, reklam yapıyoruz, gerisi satın alıyor. Alan arkadaşlarımız var, Allah razı olsun.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bana vereceksin değil mi?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Tabii, tabii. İmzaladım, bitirince vereceğim Sayın Bakanım. Onun için hızlı geçiyorum, zamanım yok oraları anlatmayacağım demek için söyledim Sayın Bakanım.

Şimdi, ithalatın düşmesi hakikaten konjonktürel yani vatandaşın durumuyla bizim ithalat kısmı... Evet, hakikaten, söyledığınız şeylere geçeceğim şimdi. İthalatın, yani belli bir oranda düştüğü vakıa ama üretimde artış eğer bu hedeflediğiniz bu sene olursa, tekrar o ithalatın o düzeyde artmaması için ne yapacağız? Sizin söylediğiniz GİTES'e heyecanla destek vermiştik, bize de gelip bilgi vereceğim dediniz ama somut olarak henüz bir şey -yani böyle bir, hem yazılı hem arkadaşlar- yok, hem de Komisyona gerekirse veririm demiştiniz. Şunun için söylüyorum, bilgidan kastettiğimiz şu: Burada söylediğinizi de dikkatle izledim ve bu bizim sistem olarak doğru bulduğumuz bir şey ama hakikaten ne oldu? Bu çıkardığımız ithalat haritasından sonra yani ayrıntısı nasıl oldu? Bir iyileşme sağlayabildik mi veya yapılması gereken başka bir şeyler kaldı mı? Bu safahat çok önemli çünkü ithal içeride yerine üretebileceğimiz mallar eğer üretilirse o zaman dış ticaret açığımızın gerçek anlamda yani konjonktürel değil yapısal olarak azaltılmasına katkı sağlayacak bir şey. Bunu merakla bekliyoruz.

Öbür taraftan, karşılama payına baktık, biraz hafif bir kıpırdanma -bu sene ithalattaki düşüşten dolayı- var ama eğer Avrupa'ya olan ihracatta tekrar artış olmazsa -ben baktım öncelikli ülkelere bir Almanya, bir Romanya var Avrupa'yla ilgili olan, hedeflerle ilgili listede yanlış hatırlamıyorsam, şimdi tekrar dönmeyeyim- yüzde 35'lerin altına düştü Avrupa'yla ihracat. Dış ticarete genel olarak biraz şey oldu ama 55'lerden, 35, 40'lara yani o 40'ın altında kalıyor. Şimdi...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – 38...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – ...eğer oraları da hedeflemesek onların da yavaş yavaş krizden çıkacağını hesaplamamız lazım. Hedef ülkelerde bir Almanya ve Romanya'yı gördüğüm için biraz herhâlde oralara da en azından sektör bazında, mal bazında belli çalışmalar yapılması gerekir diye düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 14

19 ülkeyle serbest ticaret anlaşması imzalamışız dedik, ben daha önce hem TİKA'dan sorumlu Bakana hem Gümrük Bakanımıza söyledim. ECO bünyesinde, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı bünyesinde bütün Türk cumhuriyetlerimiz var. Avrupa Birliği'ndeki Gümrük Birliğinden dolayı da bazı sıkıntılarımızı siz yakından biliyorsunuz, üçüncü ülkelerle. Bunları da, biraz daha Kalkınma Bakanlığımızın sorumluluğunda diye bakmayalım, deminki koordinasyon meselesine dönüyorum. Siz, özellikle ihracatla, ithalatla ilgili arkadaşlarımızın o ülkelerde biraz da ECO toplantılarına Kalkınma Bakanlığıyla ve diğer birimlerle beraber, daha yakından, aktif bir şekilde katılmasının faydalı olacağını düşünüyorum. Orlarla da serbest ticaret anlaşmasını imzalayıp daha önce İSEDAK bünyesinde TİPSOİK diye bir şeyimiz vardı, onlar da tamamen imzalanmadı ama bazı ülkeler imzalıyor, bazıları... ECO bünyesinde de var, taraf olanlar var, olmayanlar var, ECOBANK'la ilgili çalışmalar var ama asıl dış ticaret açısından biraz daha o çalışmaları hızlandırsak iyi olur diye düşünüyorum. Teşvik sistemiyle ilgili söylediklerinize kısmen birkaç ekleme yapacağım, ondan sonra konuşmamı tamamlayacağım.

Sayın Bakanım, bu, geçen sene konuşulurken de yine bunları tartışmıştık. Yani kitabı olarak güzel bir teşvik sistemi var gibi gözüküyor ama şimdi birkaç tane söylediklerinize ve rakamlara baktığım zaman endişelerimde haklı olduğumu görüyorum. Öncelikli yatırımlara koyduk, bunları biraz daha KOBİ'lerin yoğun olduğu yerlere... Bir ölçek çalışması yeniden yapmamız gerekiyor galiba çünkü büyük ölçekli yatırım, stratejik yatırım dediğimiz yerde bile on firma, on tane teşvik belgesi vermişsiniz. Toplamı 1,6 milyar, bölüyorum 160 yapıyor. İşte büyük ölçekli dediğimiz buysa, yani nasıl olacak?

RECAİ BERBER (Manisa) – Stratejiyle beraber ortalama...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bir saniye oraya geliyorum Sayın Berber, acele etmeyin; yani önce bir rakamları söyleyeyim, Sayın Bakanın verdiği.

Stratejik yatırımların içerisinde baktım. Şimdi, orada önemli bir şey, birkaç tane yazmışız “5 milyonun üzerinde olursa bina ve inşaat KDV iadesi vereceğiz.” diyor, “500 milyonun. 500 milyonun üstünde kaç tane Türkiye’de yatırım yapıldı ki? Yani, şu anda... Ben yakın zamanda büyük bir şey hatırlamıyorum öyle. Ha, 50,100, 200, 300 vardır ama böyle 500 üstünde, 1 milyarlık bir yatırım yakında görmedim. Yani bunları bir esnetmek gerekiyor gibi geliyor, oraya koyduğumuz zaman. Örneğin turizm yatırımlarını oraya koymuş. Ben Antalya Milletvekili olarak Bakanımıza da sordum bunu. Ya, Allah rızası için yani 100 milyonun üstünde kaç tane otel inşaatı var, veya tatil köyü var da sen bana oradan KDV vereceksin? “Efendim, turizmi o stratejinin içine koyacağız.” dedi. Biz, burada Millî Eğitim Bakanlığına, Sağlık Bakanlığına birtakım büyükşehirler için istisna getirelim dedik, “Önce 1 dediler, sonra 5'i, sonra 100 milyona düşürelim.” dediler. Niye? “Bunlar çok büyük.” dediler. Düşürdük nitekim, doğrusu da oydu belki ama bunları yaparken biraz daha gerçeklerle uzlaştırmamız lazım yani daha çok vermek mi amacımız, vermemek mi diye bakıyorum.

Bir de en önemlisi, şimdi, DPT...Hep Allah rahmet eylesin diyorum, Kalkınma Bakanlığı olduğu için, İbrahim de bana bakıyor, eski DPT'li olduğu için. Şimdi, Sayın Bakanım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Toparlıyorum Başkanım.

İlçelerle ilgili şey yeniden yapılması lazım. Şimdi, böyle ile göre teşvik sistemi sıkıntılı iş. Daha önce de benim Gündoğmuş ilçemle Manavgat yani kendi oturduğum yer, ikisi aynı gelişmişlik düzeyinde ve aynı sektörler bazında teşvik edilemez, mümkün değil. Yani hem sektörü... O ilin içerisinde de ayrıca sektörel bir altyapı çalışması yapmamız lazım. Onu da Kalkınma Bakanlığıyla oturup bir... Çok geç çıkıyor çünkü. Yani bu sektör çalışması da, dar bölge teşvik de, sizin Hükümet programınızda var, hep söylüyoruz, bizim de MHP olarak desteklediğimiz bir şey. Gerçek anlamda teşvik edeceksek biraz daha ayrıntıya, sanki, hem ölçek bazında hem de coğrafi bölge bazında girmemiz gerekiyor. 6'ya ayırmışız tamam ama bırakın o 3'ünü, 4'ünü kendi ilçem içinde veya aynı ilçenin içinde bir sektör yani Akseki ve Gündoğmuş birbirine yakın ama birinde arıcılık vardır, birinde bağcılık vardır örneğin. Şimdi, farklı bir şekilde koyduğumuz zaman olmuyor. Onları da biraz daha somut hâle getirmek gerekir diyorum.

Sonuç olarak, tabii, bütün bunların ötesinde bu GİTES'i merakla bekliyorum. Bir: Siz “100 liranın 43 lirası” dediniz ama özellikle imalat sanayisinde, önceki yıl açarken Sayın Cumhurbaşkanı da söylemişti, “Yüzde 82'lere varan bir sıkıntımız var.” demişti. 75 olsun, 70 olsun, fark etmiyor. Yani bizi bir bilgilendirirseniz... İmalat sanayisi asıl lokomotif olduğu için, geneline vurduğumuz zaman belki yüzde 40-50'lere düşmüş olabilir. O da çok büyük bir rakam, sizin dediğiniz gibi. Dışa bağımlılıktan hem enerjide hem bu ham madde, ara malı ithalatında kurtulmamız gerekiyor. Tabii, bunun hepsi için de bir yatırım, üretim, ihracat seferberliği başlatmamız... Ama sözde değil yani bu söylediğim unsurların tamamını dikkate alan, fren-gaz tartışmasının ötesinde direksiyonu ve şoförü de dikkate alan bir çalışma yapmamız lazım, aksi takdirde, gündelik koşuşturmacalarla siz o ülkeden o ülkeye geçerken o arada her şey olup bitiyor.

Söylenecek çok şey var ama dediğim gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkanım, bitirdim.

Böyle bir şeyin içerisinde zenginlerimiz artmış. Birtakım şeylerde rakamlar veriyoruz ama dar gelirliilerin sıkıntısı daha fazla artıyor. Daha yeni, Türkiye Kamu-Sen yoksulluk sınırlarını açıkladı. Bakıyoruz, hâlen daha, ciddi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 15

anlamda, hem vergi adaletsizliğinden dolayı hem de eşit oranda ekonomiden pay alamamaktan dolayı gelir adaletsizliği artıyor. Oralara doğru da bakalım, tabii ki siz öncelikle ithalatın azaltılması, ihracatın artırılmasına bakacaksınız ama Ekonomi Bakanı olarak da genel olarak ekonomideki makro göstergelerin ötesinde mikro olarak vatandaşların da durumuyla ilgilenmek zorundayız diyorum.

İnşallah bu önerilerimizi dikkate alır, bir an önce zararın neresinden dönersek kârdır diyor, çok teşekkür ediyor, hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Günal.

Sayın Koçer, buyurun lütfen.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Ekonomi Bakanlığımızın çok değerli bürokratları, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, güne güzel başladık. Mevlüt Bey'in güzel bir teklifi vardı, en azından niyet olarak bile çok güzel. Ekonomi Bakanlığımızın bütçesinin 2 katına çıkarılması güzel bir temenni tabii. Diliyorum, sadece bütçesinin 2 katına çıkarılması değil, ihracatı da inşallah 2 katına katlarız. İthalatı... Tabii ki hepimizin genel arzusu ve isteği bu, Ekonomi Bakanlığımızın da arzu ve isteği, hiçbir Türk vatandaşı ithalatın bu kadar yüksek olmasını istemez ama ithalatı yapan da sonuçta yine Türk vatandaşları.

Şimdi, tabii, Ekonomi Bakanlığı yeni bir bakanlık ve son bir yıl içerisinde gerçekten çok etkin bir şekilde ekonomiye hâkim, sorunlara hâkim, günlük olaylara hâkim olduğunu buradan, iltifat olarak değil, bir gerçek olarak söylemek istiyorum. Marifet iltifata tabi. Gerçekten herhangi bir sorun olduğunda, bir sıkıntı olduğunda sadece Sayın Bakanımıza değil, müsteşarımıza, ilgili genel müdürlerimize, hangisine ulaşırsak ulaşalım, o günün sorunuyla ilgili en seri şekilde sorunu çözme noktasında büyük bir çaba ve gayret görüyoruz. Ben bunun için özellikle teşekkür etmek istiyorum. İş âleminin sorunları günlük gelişebiliyor ve günlük çözümlere ihtiyacı var. Bu çözümler içinde çok dinamik bir yapıya ihtiyaç var. Ekonomi Bakanlığındaki bu dinamik yapının Türkiye için, Türk iş âlemi için çok önemli olduğunu özellikle burada vurgulamak istiyorum.

Sorun her zaman çıkabilir. Her gün, sabah kalkarsınız sorunsuz ama öğlene doğru bir sorun çıkabilir. Irak'tan bir haber gelir, Suriye'den bir haber gelir, Türkiye'den bir haber gelebilir ama önemli olan etkin bir şekilde, bütün irademizle sorunun üzerine gitmektir. Ben, bu anlamda Ekonomi Bakanlığımızın Türkiye'nin ekonomik sorunlarına vâkıf olması ve günlük çözümleri hızlı bir şekilde üretmesi açısından tekrar teşekkür ediyorum.

Teşvik konusuna değinmek istiyorum. Ben bu teşvik çıktığında da bu düşüncelerimi paylaşmıştım. Yaklaşık yirmi yıldan bu yana çeşitli teşvik programları uygulandı. Gerçekten, ilk defa, tabii ki iynin daha iyisi vardır ama ilk defa bu kadar esnek ve farklı bir model ortaya çıktı. Aynı ilde üç dört ayrı kategoride yatırım yapabilecek bir seçenek sunuldu ya da aynı bölgede diyebiliriz. Örneğin Gaziantep'te şehir içerisinde yatırım yaptığınız zaman üçüncü bölgeye, organize sanayi bölgesine yatırım yaptığınız zaman dördüncü bölgeye, organize sanayi bölgesinde işaret edilen sektörlerde yatırım yapıldığı zaman, desteklenen sektörlerde yatırım yapıldığı zaman beşinci bölgeye girebiliyorsunuz. Ya da yanı başınızdaki yakın bir il eğer altıncı bölge statüsüne girmişse de orada yatırım yapabilme şansınız oluyor. Bu anlamda bu esnek ve çeşitli modeli yarattığı için de özellikle Ekonomi Bakanlığımıza ve emek veren diğer bakanlıklarımıza da ben teşekkür ediyorum.

Tabii, bu bütçeyi konuştuğumuz günlerde, bu hafta, Türkiye'nin "yatırım yapılabilir" notu geldi. Gerçekten uzun yıllardan beri Türkiye'nin hakkının verilmediği veya bu noktada çeşitli spekülasyonlar yapıldığı şeklinde açıklamalar oldu. Ben buna katılıyorum. Bugün bu açıklamanın gelmiş olmasını da çok önemli ve değerli buluyorum. İnşallah "yatırım yapılabilir" notundan sonra da Türkiye'ye gelecek yatırımları en güzel bir şekilde -ki son günlerde Sayın Bakanımızın açıklamaları var otomotiv firmalarıyla ilgili- Türkiye ev sahipliği yapacaktır.

Özellikle pazar çeşitlemeleriyle ilgili çalışmaları çok önemsiyorum. Bu, bizim her zaman hedefimiz olması gereken bir durumdu. Ülke çeşitliliği zaten sağlandı. Dünyanın hemen hemen ihracat yapmadığımız hiçbir ülkesi kalmadı gibi gözüktüyordu ama ürün çeşitliliğinde aynı zamanda bizim hedef olarak koymamız gereken, hatta katma değerli ürünleri daha fazla hedeflememiz gereken bir durum diye düşünüyorum.

Bu anlamda, Bakanlığın giderek büyüyen ve artan Türk Quality çalışmasını da bugün bir kez daha buradan desteklemek ve memnuniyetimi belirtmek istiyorum. Orada kriterlerin biraz daha Anadolu'yu kucaklayacak şekilde geliştirilerek tıpkı teşvikteki esnek model gibi Sayın Bakanım, Türk Quality'de de özellikle İstanbul'daki veya Anadolu dışındaki büyük firmaların değil de, bizim şehirlerdeki firmaların da kucaklanması açısından zorlukların giderilmesi gerekiyor. Çünkü bazılarıyla konuştuğumuz zaman gerçekten kurumsallığını tamamlamamış birçok firmanın Türk Quality'den istifade edemediğini de görüyoruz. Bu çok önemli bir destek. Gerek markalaşma açısından gerek fuar destekleri ve tanıtım açısından Türk Quality'i ben çok önemsiyorum.

Fuar desteklerinden bahsettiniz konuşmanızda. Bunu ben çok önemsiyorum çünkü daha yakın zamana kadar Anadolu'da fuar kültürü gelişmemişti. Bırakın yurt dışı fuarlara katılmayı, yurt içi fuarlara bile sanayicimizin katıldığını çok az görüyorduk. E, şimdi gerek yurt içinde yapılan fuarlara katılımların artması, KOSGEB destekleriyle, gerekse yurt

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 16

dışına yapılan fuarların Ekonomi Bakanlığı destekleriyle artıyor olması sevindirici. Tabii, malımızın tanıtılması ve bu noktada ihracatımızın artırılması için de bu fuar desteklerimizin artıyor olması lazım. Bu seneki bütçede ne kadar bilmiyorum fuar destekleri ama Sayın Bakanım, yurt dışı fuar destekleri yeterli mi, bu konuda talebi karşılıyor mu bilmiyorum ama çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Yine, konuşmanızda...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Yurt dışını zaten KOSGEB...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Türk Quality kapsamında yapıyorsunuz...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Fuarları mı?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Evet.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Alım heyetleri yapıyor.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Alım heyetleri yapıyor, tamam.

O da bir anlamda aynı şeyi yapıyor zaten alım heyeti şeklinde.

Son, önemli bir konu var Dış ticaret müsteşarları konusu çok önemliydi. Yıllarca biz bunu hep söyledik, müşavirler konusunu. Bu konuda atılan adımlar, sayıca bu sayının artırılması ve olmayan ülkelerde müşavirlerimizin fazlaşması gerçekten önemli çünkü biz bunun sahada sonuçlarını alıyoruz. Giden arkadaşlarımız bunları karşılıyor, sonuçta ilgileniyor, alakadar oluyor, sorunlarını bunlara iletiyor. Bunların kalitesinin ve sayısının artırılması noktasında yapılan çalışmayı da ben çok önemsiyorum.

Kısacası, Ekonomi Bakanlığının bu çok kısa süreç içerisinde dinamik, günlük sorunları sürekli hızlı ve takip eden ve sorularımıza anında cevap veren yapısını ben çok önemli buluyor, çalışmalarınız için size teşekkür ediyor, bütçenizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Koçer, teşekkür ediyorum.

Sayın Çam, hazır mısınız efendim?

MUSA ÇAM (İzmir) – Müslim Sarı, konuşmuyor musun?

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Kazım Bey’le yer değiştirdim.

BAŞKAN – Sayın Çam her zaman önceliklidir.

Buyurunuz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Estağfurullah.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli temsilcileri, basınımızın değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Özellikle Ekonomi Bakanlığının 2013 yılı bütçesinin, ülkemize, milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını; ülkemizin, vatandaşlarımızın refah ve mutluluğunu artırmasını diliyor ve temenni ediyorum.

“Ekonomi Bakanlığı” kulağa hoş gelen bir isim. Yabancı birisi Türkiye’de “Ekonomi Bakanlığı” ismiyle bir bakanlık olduğunu duyunca, ülkedeki bütün ekonomik birimlerin bağlı olduğu, bütün ekonomik politikaların belirlendiği, uygulandığı, ekonomiyle ilgili kararların alınmasında söz sahibi bir bakanlıkla karşı karşıya olduğunu zanneder. Oysa ekonomik politikaların belirlenmesinde, izlenmesinde, uygulanmasında söz sahibi olan hiçbir ekonomik birim bu Bakanlığın bünyesinde bulunmuyor.

Vergi politikasının belirlenmesinde yoksunuz, borçlanma politikalarının belirlenmesinde yoksunuz, para-kur politikalarında hiç yoksunuz, devlet bütçesinin hazırlığında yoksunuz, plan-program hazırlığında yoksunuz, sanayileşme politikalarında yoksunuz, ticaret politikalarının belirlenmesinde yoksunuz.

Dış Ticaret Müsteşarlığının tabelası değiştirilerek ortaya bir Ekonomi Bakanlığı çıkarıldı. Bakanlığınızın adı güzel ama dış ticaret dışında hiçbir işlevi bulunmuyor. Dolayısıyla da bugün burada ağırlıklı olarak dış ticaret gelişmelerine bakacağız.

Sayın Bakan, Türkiye’nin ihracatı son yıllarda önemli ölçüde artış kaydetti. Ancak ithalatı çok yüksek oranlarda büyüdü. 2002-2011, yıllık verilerini karşılaştırdığımızda görüyoruz ki Türkiye’nin ihracatı son dokuz yılda yüzde 274 oranında arttı. Tebrik ediyorum. İthalat artışı yüzde 367 olmuş. Dış ticaret açığı ise yüzde 583 oranında büyümüş.

1923-2002 yıllarını kapsayan cumhuriyetin ilk seksen yılında Türkiye 246 milyar dolar dış ticaret açığı vermiş. AKP döneminde verilen açık ise 566 milyar dolara çıkmış. Seksen dokuz yıllık cumhuriyet tarihi boyunca verdiğimiz açığın üçte 1’i son on yılda verilmiştir. Bu rakamlar, Türkiye’nin son on yılda sağladığı ihracat artışına rağmen ithalatçı bir ülke hâline geldiğini açık ve net bir şekilde gösteriyor. Türkiye’nin ithalatçı bir ülke kimliğine bürünmesinin nedeninin de Hükûmetimizin politikaları olduğu inkâr edilemez.

Türkiye, ekim sonu itibarıyla yıllık 148 milyar dolarlık bir ihracat rakamına ulaştı. Rakama bakıp övünmek kolaydır ama bu rakam Türkiye’nin potansiyelini yansıtıyor mu? Türkiye’nin dünya ekonomisi içerisindeki payı yüzde 1,1 civarında. Türkiye’nin ihracatı, dünya ekonomisi içerisindeki bu payıyla uyumlu mudur?

Dünya Ticaret Örgütünün Eylül 2012’de açıkladığı verilere bakıyoruz. Türkiye’nin ihracatının dünya ihracatı içerisindeki payı yüzde 0,7 yani ekonomik büyüklüğünün oldukça altında, neredeyse yarısı kadar bir ihracat payına sahip

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 17

bulunuyor Türkiye. Türkiye'nin toplam ithalatının dünya ithalatı içerisindeki payı ise yüzde 1,3. Yani Türkiye, ekonomik büyüklüğüne göre çok daha yüksek oranda ithalat yapıyor.

Bu rakamlara baktığımızda, ihracatçı bir ülke değil, ithalatçı bir ülke görüyoruz. Bu durumun, siz iktidarda olduğunuz sürece değişeceğini de pek sanmıyorum. Hatta Türkiye'nin daha fazla ithalatçı olması için, Hükümet elinden gelen ne varsa onu yapmaktadır.

Şimdi diyeceksiniz ki: "Sayın Çam, bunu nereden çıkarıyorsunuz?"

Sayın Bakan, geçenlerde, sanayi üretimiyle ilgili bir basın açıklaması yaptınız. Sizin kendi kişisel görüşünüz müdür, Hükümetinizin bir ekonomik politikası mıdır, bilmiyorum ama aynen şöyle diyorsunuz: "Merkez Bankasının faizlerde iç talebi ve daha da önemlisi yatırımları artırıcı bir ayarlama yapmasını bekliyoruz." Sadece bu yaklaşımınız yüzünden bile "İthalat Bakanı" demek doğrudur.

Sayın Bakan, çocuklar bile bilir ki eğer iç talebi artırırsanız ithalat artar. Bu, 2 kere 2'nin 4 ettiği kadar da gerçektir. İç talebi artırmak ihracatı artırmaz; aksine, ihraç etmeniz gereken ürünleri içeride tüketeceğiniz için ihracatınızı da olumsuz etkiler.

Bu ülkede iç talebi körükleyerek tasarruf oranlarını yüzde 12'lere kadar düşürdünüz Sayın Bakan. Ayrıca iç talebi körükleyerek tasarrufları daha da azaltırsanız, tasarruf olmayan bir ülkede yatırım olmaz. Yatırım yapmak istersen gidip dışarıdan borç bulman yani başka ülkelerin tasarruflarını kullanman gerekir. Bunu yaptığın zaman da 2011 yılında olduğu gibi millî gelirin yüzde 10'u kadar cari işlemler açığı verirsiniz. Dolayısıyla sizin yaklaşımınızın ihracata değil, ithalata hizmet ettiğini rahatlıkla söyleyebilirim.

Sizin ve AKP Hükümetinin ihracatı, ihracatçıyı düşündüğünüzü sanmıyorum. Siz ithalatı seviyorsunuz çünkü ithalatın ekonomiye yaptığı makyajı seviyorsunuz. İç talebi artırınca ithalat artıyor. İthalat artınca ithalattan alınan KDV geliri artıyor. Böyle olunca bütçe açığı azalıyor. İç talebi artırmak için vatandaş bankalardan borçlanmaya teşvik ediyorsun. Ekonomi üreterek değil, tüketerek büyüyor.

Sayın Bakan, ihracat bizim gibi ülkeler için sürdürülebilir büyümenin en önemli kaynağıdır. Ancak Türkiye'de ihracatın ekonomik büyümeye katkısının gelişmiş ülkelere göre çok sınırlı olduğu da bir gerçek çünkü Türkiye düşük katma değerli ürünler ihraç eden bir ülke konumundan kurtulamadı ne yazık ki. Yapılan ihracat nedeniyle de ülkede çok az bir katma değer kalıyor.

Bakanlığınızın geçen yıl kamuoyuna açıkladığı bir çalışması var. Bu çalışmanın sonuçlarından biri de Türkiye'nin 100 dolarlık üretim yapabilmek için en az 43 dolarlık ithalat yapması gerektiğini gösteriyordu. Aslında, dâhilde işleme rejimi istatistiklerine baktığımızda bu oran yani 100 dolarlık ihracat yapmak için gereken ithalat miktarı 60 -70 dolara kadar yükseliyor.

Yine Bakanlığınızın araştırmasına baktığımızda, ithal girdi oranı bazı sektörlerde yüzde 70'leri aşıyor. İthal girdi oranının çok yüksek olduğu sektörlerin tamamına yakını da, örneğin demir-çelik, motorlu kara taşıtları, tekstil ve benzerleri, Türkiye'nin ihracatının da önemli bir bölümünü gerçekleştiriyor.

Sayın Bakan, Hükümetiniz çok bilinçli bir şekilde ülkenin ekonomik sıkıntılarının faturasını çalışan kesimlerin üzerine yıktı. Sendikasılaştırma, ücretleri baskı altına alma, kayıt dışı çalıştırmaya göz yumma gibi politikalarla Türkiye'de iş gücünü ucuzlattınız. Verimliliği ve kaliteyi artırarak yüksek katma değerli ürünlere yönelmek gibi politikalar yerine, emeğin değerini ucuzlatarak rekabet gücünü artırmaya yöneldiniz. Türkiye'yi ucuz iş gücü cenneti hâline getirerek ihracatı artırmaya yönelik politikalar izliyorsunuz. Bu yolla da işçimizin, çiftçimizin emeğini diğer ülkelere sömürüyorsunuz.

Sizin sürekli Türk lirasının değerinin yüksekliğinden şikâyet etmeniz altında da bu hedef yatmaktadır. Düşünün, Türk sanayicisi zaten ithal girdiyle çalışıyor; dolayısıyla, yatırım malını, ham maddeyi dolarla, euroyla alıyor, enerji zaten dışa bağımlı, fiyatı da uluslararası gelişmelere göre artıyor. Türk parasının değerini düşürdüğünde sadece emeğin değerini düşürüyorsunuz. Bu noktadan baktığımızda, ihracat diye, aslında işçimizin, teknisyenimizin, mühendisimizin emeğini yurt dışına ucuza satmaktan öteye geçmediğini çok açık bir şekilde görüyoruz.

Sayın Bakan, hem her gün Türk parası değerli diye Merkez Bankasını eleştiriyor... Geçenlerde Başbakan çıktı, CHP'yi eleştirmek için "Ulusal geçinip de ulusal paramızın değer kazanmasından rahatsızlık duyan bir zihniyet bu. Biz Türk lirasının değerlenmesinden göbek değil, can atarız." dedi.

Şimdi Sayın Bakana soruyorum: Sürekli Türk lirası değerli diye şikâyet ediyorsunuz. Merak ediyorum, Başbakan size de aynı eleştiriyi getiriyor mu? Size de "Bu nasıl zihniyet Zafer Çağlayan?" diye soruyor mu acaba?

Ayrıca Sayın Başbakana da şu soruyu sormak lazım: Sürekli parasının değer kaybını isteyen bir Ekonomi Bakanı varken, bu ülkenin parası nasıl itibar kazanır? Merkez Bankası, Türk lirası mevduatların zorunlu karşılığının döviz ve altında tutulmasını özendiren bir politika izlerken, Türk lirası nasıl itibarlı bir para olabilir? Aslında Hükümet ne yaptığını bilmiyor. Türk parası değerli mi, daha da değerlensin mi, yoksa değer mi kaybetsin? Çünkü ihracatçıya, sanayiciye gelince "Evet, kur değerli, Merkez Bankası bu işi bilmiyor. Biz aslında iyi işler yapıyoruz ama Merkez Bankası taş koyuyor." diyeceksiniz; Cumhuriyet Halk Partisini eleştirmeye gelince "Paramızın değer kazanmasından rahatsızlık duyuyorlar, bunlar nasıl ulusalıcı?" diyeceksiniz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 18

Kur politikası konusunda Başbakanın, sizin, Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'ın, Maliye Bakanının, hatta diğer bakanların sıkça dile getirdiğiniz ve çoğu zaman da birbiriyle taban tabana zıt açıklamalarınızı ibretle izliyoruz. Hiçbiriniz bu konuda samimi değilsiniz, adamına göre, yerine göre konuşuyorsunuz, nabza göre şerbet veriyorsunuz.

Eğer Merkez Bankasının izlediği kur politikasını beğenmiyorsanız niçin eli kolu bağlı bekliyorsunuz? Merkez Bankası Yasası'nın 4'üncü maddesinde Bankanın temel görevleri sayılırken şöyle deniliyor: "Hükümetle birlikte Türk Lirasının iç ve dış değerini korumak için gerekli tedbirleri almak ve yabancı paralar ile altın karşısındaki muadeletini tespit etmeye yönelik kur rejimini belirlemek." Görüldüğü gibi, Merkez Bankası, Türk lirasının iç ve dış değeriyle ilgili politika belirlemede bağımsız değil, politikayı Hükümetle birlikte belirlemek zorunda.

Her yerde Türk lirasının fazla değerlenmesinden şikâyet edip duruyorsunuz Sayın Bakan. Hükûmetinize yasanın verdiği yetkiyi niçin kullanmıyorsunuz?

Cevabını ben vereyim: Problem olduğunda suçu Merkez Bankasına yıkmak için bu yetkinizi kullanmıyorsunuz. Cari işlemler açığı mı büyüdü, yık suçu Merkez Bankasına! İthalat mı aldı başını gidiyor, yık suçu Merkez Bankasına! Sıcak para ülkeyi soyup soğana mı çeviriyor, yık suçu Merkez Bankasına! İhracat yerinde mi sayıyor, suçu yık Merkez Bankasına! İşsizlik mi artıyor, yık suçu Merkez Bankasına! Merkez Bankasını Hükûmetinizin başarısızlıklarının fatura edileceği bir günah keçisi hâline getirdiniz. Eğer samimiyseniz, oturur, Merkez Bankası ile birlikte çalışır, kur rejimini değiştirirsiniz. Bunu yapmazsınız çünkü siz sorumluluk alamazsınız.

Bitiriyorum Sayın Başkan.

Türkiye ekonomisinin en temel sorunu cari işlemler açığıdır. 2012 yılında yaşanan azalmaya rağmen, Türkiye hâlâ cari işlemler açığı sorunuyla karşı karşıya bulunmaktadır. 2011 yılında millî gelirin yüzde 10'una kadar yükselen cari işlemler açığı ekonominin büyüme hızının yüzde 3'lere kadar gerilemesine rağmen 2012 yılında ancak millî gelirin yüzde 7,5'una kadar inebilecek.

Son cümlem: Türkiye'de cari işlemler açığının en önemli nedeni de dış ticaret açığıdır. Bu açığın nedeni de Hükûmetinizin on yıldır sürdürdüğü ithalat dostu politikalarıdır. Eğer Türkiye'nin dış ticaret politikalarına siz yön veriyorsanız cari işlemler açığının sorumluluğunu da siz almalısınız. Ama her konuda olduğu gibi, bu konuda da yeteri kadar sorumlu davrandığınızı söylemek mümkün görünmemektedir. Sorumluluğu siz ve Hükûmetiniz Merkez Bankasına yıkmaya çalışsanız da vebal ve sorumluluk sizin omuzlarınızdadır.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çam.

Sayın Kutluata, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli üyeler, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, önce bütçenin hayırlı olmasını diliyorum. Sonra sizi dinlerken aklımdan geçen bir hususu iletayim: Öyle görünüyor ki üretim olsa ihraç edecek Bakanlığımız yani Türkiye kalite ve fiyat avantajı olan ürünler üretebiliyor olsa siz bu dünyaya yayılma gayretlerinizle bunu sağlayacaksınız ama sıkıntının bunu sağlamayan ekonomik politikalarla ilgili olduğu anlaşılıyor.

Bakanlığın adı üzerinde duruldu. Gerçekten -Ekonomi Bakanlığı- sizin gayretiniz, telaşınız, üzüntüleriniz gösteriyor ki bu hissiyat içinde olan bakana Ekonomi Bakanı deniyor, bakanlığa Ekonomi Bakanlığı deniyor; efendim, ekonomide gerekli tedbirleri almak yerine ekonominin sonuçlarını yorumlamakla meşgul olan bakanlığa Ekonomiden Sorumlu Başbakan Yardımcılığı deniyor. Efendim, büyümeden bahsediyoruz, kalkınmaya dönüştüremiyoruz. Kalkınma Bakanlığı da nostaljik bir bakanlık olarak algılanıyor. Gerçekten bu isimlerdeki dağınıklıkla, görevlerdeki dağınıklıkla, yeni bir düzenlemeyi, en azından sorumluları daha net belirlemeyi gerektiriyor, öyle anlaşılıyor.

Şimdi, büyüme tartışmaları, gaz-fren tartışmaları polemik gibi görünüyor ama esasen Türkiye ekonomisinin durumunu gösteriyor Sayın Bakan. Burada karışıklıklar var, net olmayan durumlar var, bunların hepsi Türkiye'nin ekonomisindeki yapısal bozulmayı düzeltmeye çevirecek politikaların uygulanmamasıyla ilgili olduğunu gösteriyor. "Gaza basılsın." diyenler haklı, "Büyüme yavaşlatmayalım." diyorlar; "Frene basılsın." diyenler haklı, "Bu büyüme Türkiye'ye hayır getirmiyor." diyorlar. Nitekim, bunu son not artışı konusunda da görüyoruz. Türkiye'nin not artışı sevinilecek bir olay olmakla birlikte, bu haberi duyar duymaz hepimiz bildik ki Merkez Bankasının yükü çok büyük oranda artacak bundan sonra çünkü yine bu gaz-fren, esasen kötü şartlarda çok başvuru hâlleridir. Malumunuz, yine Merkez Bankasının birtakım günlük, haftalık acil tedbir değişiklikleriyle gelecek işler, sıkıntılar savuşturulacak veya faydaya çevrilecek.

Bütün bunların altında biz neyi görüyoruz? Bütün bunların altında biz, Türkiye'de üretim yapısının sizin de şikâyetçi olduğunuz tarzda ithalatın altında ezdirilmesi konusunu görüyoruz. Bir cari açık her şekilde konuşuluyor, ediliyor ama biraz önce bir arkadaşım temel ekonomik göstergelerden bahsetti, bir ülkede büyük oranda cari açık verdiğiniz zaman yani yabancı kaynakla işlerinizi, sizin olmayan kaynaklarla ekonominizin çarklarını çevirdiğiniz zaman esasen temel ekonomik gösterge zannettiğiniz bütün göstergelerde durum düzeliyor ama hepsinin kaynağı dışarıdan gelen yabancıların tasarrufudur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 19

Peki, bu tasarruf, bizde şu anda olduğu gibi cari açık bir miktar düştüğü zaman yine buna da sevinecek miyiz, üzülecek miyiz? Ekonomik göstergelerin arızası ortaya çıkıyor, oradaki bozukluklar ortaya çıkıyor. Yani sel suyunun çekilmesi hâlinde, selin kendisi de zararlı, altından çıkan tablonun da çok hoş olmadığı ortaya çıkıyor.

Bu bakımdan, bu geline noktada bizim, yabancı paranın Türkiye'ye... Şu anda şunu görüyoruz: Ekonomik büyümeyi bir miktar yavaşlatarak dengeyi sağlamaya çalışırken ortaya çıkan sıkıntılar karşısında yeniden sıcak paraya dayalı bir atmosferin içine gireceğimiz anlaşıyor. O yüzden size "eğer rakamı alabilirsem" diye demin kart vererek sorduğum hususta, 120 milyar dolarlık bir yabancı sermaye yatırımının 120 milyar dolarlık yeni yabancı sermaye yatırımı olduğundan emin olsak rahatlayacağız ama bunun diyelim ki yüzde 80'i satın alma tarzında bir şeyse, yabancı sermaye yatırımı doğrudan yatırım değildir bizim açımızdan ama böyle kabul ediliyorsa o zaman, Türkiye yarınlardan vererek bugün ekonomisinin görüntüsünü düzeltmeye çalışıyor demektir.

Bu açıdan baktığımız zaman, Bakanlığınızın işi ekonominin üretken yapısını artırmadan, o anlamda düzenlemeleri, sağlıklı hâlde, müdahale yetkisi olmadan Ekonomi Bakanlığı olarak sizin de aynen Merkez Bankası gibi, gaz-fren gibi acil tedbirler peşinde koşmaktan öteye gidilmediğini görüyorum.

O yüzden, ben baktığım zaman -muhalafeti ilgilendirmez tabii ama- tartışılmaması gereken iki makam olarak Merkez Bankasıyla sizin Bakanlığınızı, dolayısıyla sizi görüyorum çünkü ikisinin de eli kolu bağlı. Gerçekten, ortada ciddi ekonomik hedefler ve istikrarlı programlar olmadan bu iki kurumun da yapabileceği şeyler sınırlıdır. O yüzden, geline bu noktada, bizlerin, Türkiye'de yeni... Yani mazeret üreten sorumlular var, sizi o kategoride görmediğimiz için geline noktada samimi olmak gerektiği ve Türkiye üretimini bunun dışında bir yolla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, buyurunuz.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Çok kısa rica edeyim Sayın Başkan.

Üretim yapımızı düzenlememiz lazım. Biz, tarım... İşte saman ithalatı çok incitici bir şey, istisnai bir örnek, veriliyor, kullanılıyor. Ama bunun altında Türk tarımının ezilmesi meselesi var. Efendim, hayvan ithalatı altında, hayvancılığımızın ithalat karşısında ezilmesi meselesi var. Efendim, cari açığın... Siz, bakın, yeni stratejiler geliştirerek ara malları kullanımını teşvik edeceksiniz ve stratejik ara malların üretilmesini veya birtakım ara malların üretimini teşvik edeceksiniz. Niye on yıldır bu politiklardan uzak durduk da biz, bu ara malı üretim alanlarımızı ezdirdik? O yüzden, şimdi, rakamlara bakıp rakamlardan siyasi olarak bir sıkıntı gelir mi, gelmez mi diye düzenlemeler ve bunlara gerekçeler bulmak yerine –ki yine sizin Bakanlığınızı istisna tutuyorum- veya sizin Bakanlığınızın ve sizlerin yaptığı gibi, bu gayretlerin iyi anlaşılması için bunları istatistiklere vurup birtakım başarıları ön plana çıkarmaya çalışmak yerine, esasen ekonominin gerisini beslemek ve Türkiye ekonomisinin üretken yapısını halletmek gerçekten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, tamamlayın lütfen.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Peki, cümleli bağlayayım.

Çok teşekkür ediyorum gösterdiğiniz tolerans için Sayın Başkan.

Gerçekten Türkiye'nin üretim yapısı hem bu biraz önce söylediğimiz fiyat ve kalite avantajı sağlayan yani yeni ve geliştirilmiş ürünler konusundaki gidişin güzel düzenlenmesi ve ayrıca, istihdam esaslı ayrı bir bakış açısıyla da belirli bir kategoride istihdam teşvikini sağlayacak, artışını sağlayacak ayrı bir bakış açısıyla hem ikisini birbiriyle mezcederek hem de hangisine zaman içinde ne kadar öncelik vereceğimizi belirleyerek birtakım politikaların yürütülmesi lazım. "Ekonomiden Sorumlu Bakanlık" olması Bakanlığınızın adının, belki çok daha isabetli olur diye düşünüyorum.

Peki, teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kutluata.

Sayın Sarı, buyurun lütfen.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, sayın Komisyon üyeleri, değerli basın mensupları; herkese günaydınlar diliyorum.

Şimdi, tabii, Bakanlığınızın adı "Ekonomi Bakanlığı". Sunuşunuzu izleyemedim ama notlara baktım yani verdiğiniz hardcopy'lere baktım, orada da genel olarak aslında kendi Bakanlığınızla ilgili açıklamalarda bulunmuşsunuz ama tabii, dış ticaret, ihracat, ithalat, cari açık gibi gelişmeler ekonominin bütününden kopuk değil. Dolayısıyla, müsaade ederseniz ben önce temel ekonomik büyüklüklerle ilgili genel değerlendirmeler yapıp daha sonra da sizin ilgi alanınıza ilişkin bazı düşüncelerimi aktarmak istiyorum.

Şimdi, Sayın Bakanım, öncelikle şunu söyleyelim: Orta Vadeli Program'da, başta, bir dünya ekonomisi analizi yapılmış, bu ekonomik analiz aslında daha önce yapılanlardan daha kötü –ton olarak- yani dünyanın aslında gidişatına ilişkin ciddi bir tedirginliğin aslında Orta Vadeli Program'ı hazırlayan Hükümet yetkilileri tarafından da paylaşıldığını görüyorum. Zaten, dünyanın ekonomilerinin büyüme hızına ilişkin yapılan sürekli uyarlamalar ve revizyonlar da bunu gösteriyor. Yani dünya ekonomisinin orta ve uzun vadede büyümesine ilişkin sürekli büyüme verilerinin de revize edildiğini görüyoruz. IMF'nin bizzat kendi açıklamaları, dünyadaki toparlamanın aslında 2018'den önce olmayacağı yönünde. Dolayısıyla, dünyada daha uzunca bir süre, 2010'lu yıllar boyunca bir, tam olarak "Resesyon." demesek bile, en

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 20

azından gelişmiş olan ülkelerde büyüme oranlarının çok düşük kalacağı neredeyse kesine yakın bir ihtimal. Bu açıdan baktığımız zaman, 2013 yılının, dünya açısından 2012 yılından daha kötü olabileceğini düşünmek lazım.

Aynı zamanda, sizin Bakanlığınızla doğrudan ilişkili olarak, dünya ekonomilerindeki ticaret hacminin genişlemesine ilişkin yapılan analizlerde de bunu görüyoruz. Mesela, 2010 yılında dünya ekonomisi yüzde 12, dünya dış ticareti yüzde 12 büyürken, 2011'de 5,8; 2012'de 3,2; 2013'te -biraz iyimser kalınmış- 4,5 gibi bir rakama ulaşılmış ama dünya ticaret hacmine ilişkin ciddi sıkıntıların olduğu bir döneme giriyoruz. Yani Türkiye ekonomisinin, içinde şekillendiği dünyaya ilişkin analizler çok iyimser değil. Dolayısıyla, Orta Vadeli Program'ın da aslında iyimserlikten biraz uzak olması, daha gerçekçi olarak kurgulanması gerekirdi ama bunun böyle olmadığı anlaşılıyor. Nereden anlıyoruz? Şuradan anlıyoruz: Bir defa, büyüme oranları 2013 yılı için 2012 yılından daha yüksek bir oran tespit edilmiş ama bunu ben çok gerçekçi bulmuyorum. Geçen sene burada yaptığımız analizlerde de söylemiştik yani yüzde 4-4,5 büyümelerin, iki yıl çok yüksek büyüyen bir ekonomiden sonra hâlâ potansiyel büyümeye yakın bir büyüme öngörmenin çok doğru olmayacağını, dünyadaki genel gelişmelerin, Türkiye'deki büyüme oranının daha aşağılarda olmasını sağlayacağını söylemiştik. Nitekim 3,2 tahmini yapılıyor ama ben dördüncü çeyrek rakamları da açıkladıktan sonra, üç ve dörtten sonra aslında 3,2'nin de altında kalabileceğimizi düşünüyorum çünkü diğer uluslararası yabancı kuruluş raporlarına baktığımız zaman yine Hükümet tahminlerinin en iyimser tahminler olarak kaldığını görüyoruz. Her ne kadar, 4 hedefine rağmen, yüzde 3,2'lik bir büyüme sadece 0,8'lik bir sapma anlamına geliyorsa da aslında biraz rakamları detaylı analiz ettiğimiz zaman daha derin bir sapmanın olduğu ortaya çıkıyor. Mesela, yurt içi talep çökmüş durumdadır. Örneğin, toplam nihai yurt içi talep yüzde 3,9 artması öngörülürken -2012 yılında- 0,1 küçülmüştür. Yine aynı şekilde, toplam sabit sermaye yatırımları, özel sektörde 7,7 büyüyeceği varsayılarak yapılmıştı bunun ancak eksi 1,7 oldu. Yani büyüme rakamlarının sırf kendilerine bakmaktan ziyade, büyümeyi sürükleyen koşullara ve unsurlara baktığımız zaman, gerçekten sapmanın çok belirgin olduğunu görüyoruz. Yani yurt içi talepte ortaya çıkan bu çöküş yüzde 3,2'lik büyüme hedefini ve önümüzdeki yıl yine yurt içi talebe dayalı bir büyüme öngörüsünün yapıldığını görüyoruz. Yani o öngörünün altında böyle bir anlayışın ve varsayımın olduğunu görüyoruz. Bunu çok doğrulamıyor yani bunu çok fazla, yüzde 4 ve sonrasına ilişkin büyüme oranlarının gerçekleştireceğine ilişkin kaygılarımız ciddi şekilde artıyor. Dolayısıyla, büyümeye ilişkin çok olumlu olmayan bir konjonktür var önümüzde, bunu kabul etmek lazım.

Hakeza, benzer şekilde, istihdam rakamlarına ilişkin de bazı problemli alanlar var. Biliyorsunuz, TÜİK'in yayınladığı istatistikler içinde en fazla tartışılanı aslında istihdama dâhil olan rakamlar. Yani bu rakamların sıhhatine ilişkin ciddi bir tartışma yürüyor. Gerçekten de baktığımız zaman bazı verilere, bu tartışmayı doğrular bir çerçevenin ortaya çıktığını görüyoruz Sayın Bakanım. Örneğin, istihdamın esnekliğine baktığımız zaman yani birim büyümenin yarattığı istihdama baktığımız zaman, çok kısa sürelerde çok fahiş farklılıkların ortaya çıktığını görüyoruz. Mesela, size bir iki tane örnek vereyim: 2002-2007 döneminde Türkiye ekonomisinin ortalama büyüme hızı yüzde 6,9 -gerçekten tarihsel ortalamaların üzerinde bir büyüme- bu dönemde yaratılan istihdam artış hızı yüzde 1,1 yani bu dönem büyümesinin yarattığı istihdam esnekliği 0,2. Şimdi, bir böyle bir veri var elimizde, bir de mesela 2007-2011'i aldığımız zaman, ekonominin büyüme hızının 3,2 olduğunu görüyoruz, istihdam artış hızının 3,8 olduğunu görüyoruz yani esneklik 1,2; neredeyse bir önceki döneme göre 5 kat fazla bir esnekliğin olduğunu görüyoruz. Tabii ki, ekonomiler yerinde durmaz, birtakım inovatif gelişmeler olabilir, başka birtakım gelişmeler olabilir ama bu kadar kısa sürede, birim büyümenin yarattığı istihdam artışının bu kadar yüksek olması hiçbir iktisadi teori içerisinde açıklanamaz diye düşünüyorum. Dolayısıyla, ben istihdam rakamlarına hep ihtiyatlı bakmaya çalışıyorum. Kaldı ki bütün bunlara rağmen, Orta Vadeli Program'ın yine 2015 yılı işsizlik rakamına baktığımız zaman bunun 8,7 olduğunu görüyoruz ki bu aslında 1980'lerin ortalamalarının da üstünde. Yani 1980'li yıllarda, Türkiye ortalamasında işsizlik oranı yüzde 8,2'dir. Üstelik bu dönemde, istihdam oranında da kalıcı bir artış öngörülmemiştir. Yani istihdam oranı yüzde 45,2 iken; 2015'te 45,5 olacak yani insanlar ciddi şekilde iş gücüne katılmayacaklar. İş gücüne katılım oranı, mesela 49,6'dan 49,8'e çıkacak ama buna rağmen istihdam rakamlarında, işsizlik oranlarında varmak istediğimiz nokta, 2015 yılında, 1980'li yılların ortalamalarının altında. Yine de ben bu rakamlara ihtiyatla bakıyorum.

Son olarak, Sayın Bakanım, sizin Bakanınıza geçmeden önce, enflasyonla ilgili olarak da bazı değerlendirmelerde bulunmak isterim: Şimdi, bugünden baktığımız zaman, enflasyon oranlarının 2012 yılı içinde tutmayacağı kesine yakın. Biz bunu geçen sene de söylemiştik; Merkez Bankası Başkanı buraya geldiğinde de söylemiştik ve Merkez Bankasının gerçekten kredibil olabilmesi -ki onun en büyük performansı aslında enflasyon oranıdır- açısından herkes tarafından kabul edilen ve herkes tarafından inandırıcı olabilen bir enflasyon hedeflemesi yapması gerektiğini söylemiştik ve bu hedefin daha kredibil olabilmesi için daha yukarıda belirlenmesi gerektiğini söylemiştik ama Merkez Bankası ısrarla ve inatla baz etkisinden yararlanarak yıl sonu enflasyonun yüzde 6-6,5 civarında olacağını iddia ediyordu. Aslında, burada, Merkez Bankası da kendi hedeflerine inanmıyordu yani 5,2 hedefi koyup "Enflasyon 6,5 gerçekleşecek." demek de aslında bir anlamda "Ben böyle bir hedef koydum ama bu hedefi tutturamıyorum." demek ama bunun çok yukarılarda kalacağı belliydi çünkü bütçede ciddi sıkıntıların olacağını biz yine burada söylemiştik, gerçekten de öyle oldu ve bütçe hedeflerini tutturabilmek için birtakım zamlar yapılmak durumunda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 21

kalındı ve enflasyon, bu baz etkisinin getireceği olumlu etkileri nötralize ederek yüksek çıktı ve öyle anlaşıyor ki bu yılı biz 7-7,5 civarında kapatacağız.

Şimdi, bugünden baktığımız zaman –ben yine burada söylüyorum- 2013, 2014 ve 2015 enflasyonlarını da tutturmak neredeyse çok zordur, çok zor görünüyor yani bütün genel bir ekonomik analiz yaptığımız zaman. Ve yine enteresan bir şey: Yurt içi talep çöktüğü hâlde Merkez Bankasının enflasyon hedefleri şaşmıştır. Yani yurt içi talep negatife döndüğü hâlde Merkez Bankası enflasyon hedefi, olması gerekenin en az 2 puan üzerinde, hedefin en az 2 puan üzerinde olacaktır. Dolayısıyla, önümüzdeki dönem, siz, Hükümet olarak, yurt içi talebin yeniden canlanacağını iddia ediyorsunuz. Böyle bir ortamda, Merkez Bankasının bu hedefleri tutturmasına yine olanak yoktur.

Kur politikasıyla ilgili tartışmalara çok fazla girmek istemiyorum. Sadece bir tane veriyi sizle paylaşmak istiyorum, bu sizin çok ilgi alanınıza giren ve sürekli dile getirdiğiniz bir konu olduğu için: Şimdi, Sayın Bakanım, 2012 yılında –yeni programdan bahsediyorum yani eski Orta Vadeli Program’a göre sapmalar var kur hedeflerinde ama- sırf yeni programı koyduğumuz zaman bile, mesela, kur 1,79; 2013 1,83; 2014 1,89; 2015 1,93 yani üç yıllık artış yüzde 7,8 yani bu ciddi anlamda bir ulusal paranın değerlendirilmesi demek. Yani orta vadeli programlarda, önümüzdeki üç yıla ilişkin ekonomik çatı çakılırken ciddi bir reel Türk lirası ilerlemesi öngörülmüş. Bu aslında, Türkiye’ye ciddi anlamda bir finans kaynağı akışı varsayımının üzerine oturtulmuş. Özellikle Fitch’in yapmış olduğu açıklamadan sonra ben de Türkiye’ye ciddi miktarda sıcak para girişinin olacağını düşünüyorum. Ama bunun, özellikle kur üzerinde yarattığı değerlemenin ve bunun da dolaylı sonucu olarak ihracat üzerinde yarattığı etkinin çok –beklenenden- fazla olacağına inananlardanım. Bu anlamda, ihracat hedeflerinizin de ciddi anlamda sıkıntıya girebileceğini bin düşünüyorum.

Şimdi, buradan ihracata geçecek olursam, öncelikle şunu söyleyeyim Sayın Bakanım: İhracat rakamlarında, Orta Vadeli Program’ın öncekiyle sonraki arasında yapmış olduğumuz karşılaştırmada çok ciddi sapmalar olduğunu görüyoruz. Mesela, 2012 yılında, eski programa göre “148,5 milyar dolar ihracat olacak.” demişsiniz, yeni programda bunu 149,5’a çıkartmışsınız, 1 milyar olumlu sapma var. Ama örneğin, 2013’te 165 yerine 158, 2014’te 185 yerine 172. Yani topladığımız zaman, kabaca, orta vadede, iki yılda 20 milyar dolarlık beklenenden az bir ihracat performansı koymuşsunuz, ben bunu gerçekçi buluyorum, onu söyleyeyim. Bir önceki Orta Vadeli Program’a göre gerçekçi çünkü bir önceki Orta Vadeli Program, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde çok nadir dönemlerde olabilecek ihracat artış oranlarının, ithalat artış oranlarının çok üzerinde hesaplandığını gördük. Ben bu rakamların da aslında çok fazla tutmayacağına inananlardanım ama geçen programa göre daha olumlu. İthalattaki sapmanın da 52 milyar dolar olduğunu görüyoruz. Yani bu 2012,2013 ve 2014.

Şimdi, Sayın Bakanım, buradaki asıl problem, burada bir sürü rakam verilebilir ihracat ve ithalatla ilgili. Mesela, size tek bir rakam verip asıl probleme vurgu yapmak istiyorum: Şimdi, ihracat performansımızda, gerçekten, son on yıla baktığımız zaman, ciddi iyileşmeler var ama ithalatımız da ihracatımızın artış hızından çok daha yukarıda kaldı. Mesela, kriz öncesi seviyeye kriz sonrası seviyeyi karşılaştırdığımızda şöyle bir büyüklük var: Türk ihracatının -2008’i 100 kabul edersek- kriz öncesi seviyede, dünya dış ticareti içindeki payıyla bugün varmış olduğu payı rakam olarak bir yere koyduğumuzda, aynı şeyi ithalat için yaptığımızda, Türkiye Cumhuriyeti ithalatının krizden sonra, kriz öncesi dünya ithalatının içindeki payının arttığını, ihracatının ise neredeyse sabit kaldığını görüyoruz.

Şimdi, nedir buradaki yapısal sorun? Aslında, sizin Bakanlığınızı çok yakından ilgilendiren ve bu aslında AKP’nin de icat etmediği –yani AKP’ye de haksızlık etmek istemem ama- AKP hükümetleri eliyle de derinleşen, aslında 24 Ocak kararlarıyla başlayan bir büyüme modeli sorgusu üzerinde durmak gerek. Yani Türkiye ekonomisi, üretebilmek için ithalat yapmak zorunda olan bir ekonomi. Şimdi, bu, dünyada çok nadiren var olan, dünyanın çok az ülkesinde var olan bir durum. Şimdi, kuşkusuz her ülke ithalat yapar, kuşkusuz her ülke cari işlemler açığı verir ama büyüebilmek için ithalat yapmak zorunda olan bir ekonomik model dünyada çok az ülkede var. “Benim yapmış olduğum incelemelerde hemen hemen hiç karşılaşmadım.” desem yeridir. Şimdi, cari açıkla ilgili tartışmalar yapıldığında, Sayın Babacan hep şöyle derdi –yüzde 10’a ulaşmadan önce cari işlemler açığının millî gelire oranı- “Biz cari işlemler açığından korkmuyoruz.” “Niye korkmuyorsunuz Sayın Bakanım?” “Çünkü biz, üretmek için mal ve hizmet ithal ediyoruz, tüketmek için değil.” “Peki, nereden buna vardınız Sayın Bakanım?” “Çünkü bizim ithalatımızın üçte 2’si ara malı.” Şimdi, aslında, Sayın Bakanım, burada bir itiraf var. Şimdi, ithalatımızın üçte 2’sinin ara malı olması şöyle bir durumu ortaya koyuyor: Dolayısıyla, bizim üretim dinamiklerimiz aslında, ithalat yapabilme dinamiklerimize bağlanmış durumda. Çünkü üretim yapmak için... Büyüme için üretim yapmak zorundasınız ama üretim yapmak için ara girdiye ihtiyaç duyuyorsunuz, ithalatınızın dörtte 3’ü ara girdi. Dolayısıyla, ihracatınız da ithalatı karşılayamadığı için yani ihracatta yurt içine ciddi bir katma değer yaratma sıkıntımız olduğu için -ki teşvik politikalarını, farkına vararak, biraz bunun için revize etmeye çalıştınız ama bunun sonuçlarını orta ve uzun vadede göreceğiz- böyle bir modelde, o zaman, büyüebilmeniz dış ticaret açığı verebilmenize bağlanmış durumda. Dış ticaret açığınızı da borç yaratıcı kalemlerle finanse ediyorsunuz cari işlemler açığınızı. Çünkü doğrudan yabancı sermaye yatırımlarınız kabaca, yıllık 10 milyar dolar ama siz 60 milyar dolar, 50 milyar dolar, 70 milyar dolar cari işlemler açığı veriyorsunuz. Cari işlemler açığı en nihayetinde, döviz açığı demek ve Merkez Bankanız döviz basamadığına göre, ihtiyaç duyduğunuz döviz yurt dışından sağlıyorsunuz demek. En önemli kalemin de borçlanma kalemleri olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla, sizin büyüebilme kabiliyetiniz borçlanabilme

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 22

kabiliyetinize bağlanmış oluyor ve borçlarınızın da çoğu da kısa vadeli. Dolayısıyla, sizin büyüyebilme kabiliyetiniz, en nihayetinde, kısa vadeli kaynak girişlerine bağlanmış oluyor bu ekonomik modelde.

Şimdi, Sayın Bakanım, bunun üzerine oturan siyaset de ve bunun üzerine oturan makro ekonomik kurgu da ister istemez bunu göz önünde bulundurmak zorunda kalıyor. Bakın, önümüzdeki yıl, bizim kabaca 200 milyar dolar kaynağa ihtiyacımız var. 130 milyar dolar civarında kısa vadeli dış borcun vadesi geliyor, bunu roll etmek zorundasınız ama 60-65 milyar dolar cari işlemler açığı da veriyorsunuz yani oradan da bir miktar paraya ihtiyacınız var, kabaca 200 milyar dolar kaynağa ihtiyacınız var. Şimdi, bu ekonomik kurguyu değiştirmek lazım. Orta ve uzun vadede, bu ekonomik kurguyu yani dışa karşı daha az borçlanan, dışa karşı daha az kanayan, daha çok yurt içi tasarruflara dayalı olan yani yatırımları artırırken yeni kırılğanlıklar da yaratmamak adına daha çok yurt içi tasarruflara dayalı bir ekonomik modeli orta ve uzun vadede örmek gerek. Ben, bu anlamda, teşvik sistemiyle ilgili uyarlamaları önemseydiğimi ve desteklediğimi belirtmek isterim ancak bu yeterli değil. Yurt içi tasarrufları arttırmak bir zihniyet değişikliğiyle ilgili bir şey ve bu, orta vadede, eğitim politikasından sağlık politikasına ve kültür politikasına kadar çalışılması gereken bir nokta.

BAŞKAN – Sayın Sarı, lütfen tamamlayabilir miyiz.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Şunu da söyleyeyim Sayın Bakanım: Dış ticaret rakamlarına baktığımız zaman, yine cari işlemler açığımızın azaldığını görüyoruz ama cari işlemler açığımızın azalmasını, büyümeyle yapmış olduğumuz fedakârlıkla oranladığımızda, gerçekten, bu biraz önce bahsettiğim yapısal sorunun derinleşmekte olduğunu görüyoruz. Yani 78 milyar dolar cari işlemler açığımız vardı bizim ekimde ama 2011 yılında, bunun karşılığında yüzde 8'in üzerinde bir büyüme gerçekleştirmiştik. Şimdi büyüme oranlarımız yüzde 3'lere düştü. Yani neredeyse 3 katı bir büyüme oranı performansı düşüşü var ama buna karşın sadece 18 milyar dolar cari işlemler azalışı var. Yani ekonomi büyürken vermek zorunda olduğumuz cari işlemler açığının o derinleşen ilişkisi, küçülürken de çalışıyor. Dolayısıyla, bir birim başına vermek zorunda kaldığımız cari işlemler açığının ne kadar yükseldiğini ekonomi küçülürken de görüyoruz yani giderek bu sorun derinleşiyor. Ben, orta vadede bunun çözüme kavuşması gerektiğini düşünüyorum.

Kamu maliyesiyle ilgili düşüncelerimin hiç birisini aktaramadım sürem yetersiz olduğu için.

Ben başarılar diliyorum, bütçenizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sarı.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Merkez Bankası konusunda Sayın Bakanın yarasına öyle bir ayak bastınız ki, öyle bir ayak bastınız ki!

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Parmak basmış olabilirim belki!

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ayak, ayak! Parmak değil, parmak yetmez.

BAŞKAN – Yalnız tabii şunu ifade etmem lazım: Sayın Babacan'ın o dönemdeki açıklamasını ben hatırlıyorum.

“Bu ara malı değil de yatırım malı ithalatının yüksek olmasından dolayı biz o dönemde riskli görmüyoruz. Tüketim malı ithalatının düşük olduğunu, yatırım malı ithalatının yüksek olduğunu, bu nedenle biz sıkıntılı görmüyoruz.” şeklinde ifade kullandığını hatırlıyorum. “Ara malı” ifadesini hatırlamıyorum ben. Belki, bilemiyorum, onu ben ifade edeyim yanlış anlaşılırmaya meydan vermemek için.

Sayın Boğa, buyurunuz lütfen.

ALİ BOĞA (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri ve bürokrasi hayatımın yüzde 75'ini birlikte yaşadığım değerli mesai arkadaşlarım, değerli basın mensupları; bugün burada Ekonomi Bakanlığının bütçesini görüşüyoruz.

Tabii, Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimizin çoğu Bakanlığın ismine takıldılar. Bence, isme değil cisme ve işe bakalım. Âyinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz.

Şimdi, gerçekten Ekonomi Bakanlığının, eski ismiyle –ben hâlâ alışamadım- Dış Ticaret Müsteşarlığının, özellikle krizlerden çıkmada ve ihracatın artışında Türkiye için bir şanstır. Dünkü, evvelsi günkü konuşmamda “Benim ilimden anarşist ya da bölücü çıkmadı.” demişim, arkadaşlar kızmışlardı. Hakikaten, Sayın Bakanım, buradaki arkadaşlarımız Türkiye'nin en güzide, seçme bakanlıkları ve kurumları arasında seçilerek gelen arkadaşlarımızdır. Çok dalgalı sularda sörf yapıyor Ekonomi Bakanlığı. Ekonomi Bakanlığı, dış ticaretin amiral gemisi. Şimdi, amiral gemisi olunca tabii ki Bakanından en alt düzeydeki elemanına kadar da yetenekli insanların ve dünya ticaretini, dünyadaki dalgalanmaları bilen insanlarla birlikte doğru politikalara ulaşılabilir. Hakikaten, Türkiye'de ilkleri yapmıştır bu Bakanlık.

SADIK BADAĞ (Antalya) – Başında iyi bir şoför var.

ALİ BOĞA (Muğla) – Hâlen uygulanmakta olan, e-imzalı ve hiç evrakın karışmadığı işlemler Dış Ticaret Müsteşarlığında yapılmaktadır, diğer bakanlıklar da bu düzeye geldiyse tabii ki o benim bilgi eksikliğim olabilir. Mutlaka gelmesi gerekiyor ama 2004 yılında başlayan bir sistemle en netameli denebilecek, en sıkıntılı denebilecek ama ihracatımız ve dış ticaretimiz için önemli olan teşvik rejimi online sistemle tam otomasyona bağlanmıştır, sadece elektronik imzayla çalışmaktadır.

Şimdi, gerçekten, 2008'den bu tarafa -mutlaka değişik dönemlerde değişik krizler yaşadık ama- yaşamış olduğumuz küresel krizde hâlâ küresel krizin aktörleri de dâhil olmak üzere, dünyanın ekonomisinin bel bağladığı önemli

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 23

ekonomiler yapısal sorunlarla başları dertte. Şu anda dünyanın en büyük ekonomik topluluğunu oluşturan Avrupa Birliği başta olmak üzere, kendi üyelerinin bazılarının batmamasının mücadelesini veriyor “Bizi de aşağıya çekmesin.” diye ve hakikaten belki sabit ekonomik yapısı itibarıyla Almanya ve Avrupa Birliği içerisinde birkaç ülkeyi çıkaracak olursak diğerlerinin durumu şu anda Türkiye’ye gıptayla, hatta kıskançlıkla bakılacak durumda. Para birliği dahi son günlerde tartışılır hâle gelmiştir ki Avrupa Birliği’nin en iddialı olduğu alanlardan birisiydi, herkes kendi millî parasını bırakarak oraya gelmişti, o bile tartışılar hâle gelmiştir.

Şimdi, bu dönemde, gerçekten, bir de istikrar geldi üzerine -bunu özellikle vurgulamak istiyorum- otuz dokuz yıl yedi ay devlette çalışmış bir insan olarak, devletteki istikrarın ne olduğunu biliyorum çünkü projeyi uygulayabilmeniz için...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ali Bey, dış ticaret çok arttı, onun altını çiz dış ticaretçi olarak.

ALİ BOĞA (Muğla) – Evet, dış ticaretçi olarak.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Evet.

ALİ BOĞA (Muğla) – En büyük teşvik parasal teşvik değildir, özel sektör için, istikrardır, yarın ne olacağını bilmesidir, bunu tahmin edebilmesidir. Önemli olan, ufka kadar görmek değildir, ufuktan ötesini görüp, orayı tahmin edip ona göre projeler geliştirmektir. Dış Ticaret Müsteşarlığı bunu yapmıştır ve krizi fırsata çevirmesinde Dış Ticaret Müsteşarlığı önemli bir rol üstlenmiştir. Şimdi, derecelendirme kuruluşları bile bunu yeni yeni ancak fark etmeye başladılar, atı alan Üsküdar’ı geçtikten ve herkes anladıktan sonra.

Şimdi, krize tutulduğunuzda mutlaka tutunacak bir yer ararsınız, uçakta da olsanız koltuğa yapışırsınız, arabada olsanız bir yere yapışırsınız, emniyet kemerinizi bağlarsanız da bir dereceye kadar şey yapabilirsiniz ama krizde Türkiye ihracata tutunmuştur. 2003 yılının ilkbaharında, özel sektörle birlikte yapmış olduğumuz, Türkiye’nin ilk uygulanan stratejik planında iki önemli handikap gördük Türkiye’nin dış ticaretinde: Birincisi, pazara bağımlılık; ikincisi, ürüne bağımlılıktı. Pazara bağımlılık ve ürüne bağımlılığı aşmak için çeşitli eylem projeleri uygulamaya geçildi. Avrupa Birliği’ne yaptığımız ihracat, ihracatımızın yüzde 60’ının üstündeyken, bugün, sağlıklı olarak, yüzde 38’e inmiş durumda. “Sağlıklı olarak.” diyorum yani rakamsal bir gerileme yok, pazarda gerileme durumunda değiliz ama göreceli olarak ihracatımız arttığı için yüzde olarak da Avrupa Birliği’nde ihracatımız yüzde 38’lere indi. İhracatımızın üçte 1’i tekstil idi, sadece tekstil satarak, kilo ile mal satarak Çin’le hamallık noktasında rekabet edemeyeceğimizi düşünerek modaya, markaya dayalı bir ihracat stratejisi benimsedik ve katma değeri yüksek ürünlere doğru ihracatımızı yelpaze olarak kaydırmaya çalıştık. Pazar çeşitliliğini Avrupa Birliği’nden kopmadan yani mevcut pazarları koruyarak Pazar çeşitliliğini sağladık.

Şu anda, ihracatın ve dünya ticaretinin yönü -eskiden merkezî Avrupa merkezliyen- şu anda Orta Doğu, Uzak Doğu ve Afrika eksenine doğru gitmektedir. Her dönemde, her asırda, bir ticaret yolu, ticaret eksenini belirlenmiştir -bunun eksen kaymasıyla alakası yok tabii- nasıl ki geçmişte İpek Yolu ticareti bir ticaretti ve dünyayı belirliyor idiyse, o günkü ticaret mekânını belirliyor idiyse, bugün de dünyadaki ticaret merkezleri Orta Doğu, Uzak Doğu ve Afrika’ya doğru kaymaktadır. Türkiye de burada yerini almıştır.

Bakanlıkların yeni yapılanmasında, Sayın Bakanım, benim o dönemde en çok sıkıntısını çektiğim ve özellikle ihracat stratejisini yaparken “Üretime ne oluyor, üretimi kim yapıyor?” dedikleri bir dönemde, biz bunun üretim stratejisini yapamamıştık aynı Bakanlık çatısında, şu anda bu şansınız da var, gerçekten, orada da birikmiş bir eleman yapısıyla birlikte yatırım teşviklerinin ihracat teşvikleriyle birleştirilmiş olması, yatırım, üretim ve pazarlama ya da pazarlamanın dışı giden kısmı ihracat olduğu için ihracat zincirini –biraz önce arkadaşlarımızın dediği gibi, baştaki kaptan Sayın Bakanımız olarak belirlenmişti- tek kaptanın idaresi altına verilmiş oldu. Bu, hakikaten Türkiye’nin geleceği için ve ekonomi yönetimi için ben önemli olduğunu düşünüyorum çünkü dünyada ihracat projeksiyonunu yaparken neyi üreteceksiniz? Üretmeden satamayacağınıza göre, neyi üretebiliyorsanız ona göre ihracat projeksiyonunu yapmak durumundasınız ya da dünya neyi talep ediyorsa buna göre yatırımı yönlendirmek durumundasınız dönerek. Bu, hakikaten çok önemli bir manivela olmuştur, kontrol aracı olmuştur. Bunun önemine ben... Yani tek mantalite etrafında birleşmesi önemlidir. Yani aynı iktidarda farklı bakanlıklarda da olsa mantalite farkı olabiliyor insan unsurunun yorumundan dolayı ama tek mantalite içerisinde birleştirilmesi çok önemli.

Bu, aynı zamanda, cari açığın kontrolü açısından da önemli bir manivela olmuştur. Çünkü siz hangi alanda cari açığa neden olan üretim eksikliğiniz varsa, bu alandaki yatırımları hızlandırma ve dinamikleme fırsatının ele geçirmiş oluyorsunuz. Bunu bir de girdi tedarik stratejisi ile entegre ettiğiniz zaman hakikaten bu çok önemli bir şans, bu şans pek elde edilememişti. İnşallah bu şans ekonomimize -hani derler ya “Hizmet size yol, su, elektrik olarak dönecektir.” diye- Türkiye’ye yatırım olarak, istihdam olarak, üretim olarak ve dış dünyada ihracat artışı ve cari açığın daralması olarak dönecektir diye ümit ediyorum.

2023 projesini de inceledim Sayın Bakanım. O, tabii, bizim ayrıldığımız günlerde sözü edilirken başladı ve bitirildi. Orada her sektörün 2023 yılında 500 milyar dolar ihracatın neresinde pay alacağı, roller paylaşıldı. Her sektör kendi rolünü biliyor ama Sayın Bakanım, burada bir hususa ben, özellikle sizin ve ekibinizin dikkatini çekmek istiyorum: Tabii ki Ekonomi Bakanlığının görev alanında değil ama şu anda biz 500 milyar dolarlık malı üretirsek sevk edecek

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 24

yolumuz yeterli değil, yükleyecek limanımız yeterli değil. 650 milyar dolar civarında da ithalat planlanıyor çünkü 150 milyar dolar hizmet geliri diyorsunuz. Yani cari açığın sıfırlandığı bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Sayın Boğa, toparlar mısınız lütfen.

ALİ BOĞA (Muğla) – Teşekkür ederim.

Cari açığın sıfırlandığı bir 2023 hedefliyoruz -ki inşallah bu hedefi on ikiden tutturabiliriz- ancak 2023'e giderken, lojistik anlamında, limanların, hava yollarının, demir yollarının, kara yollarının, havaalanlarının, o, biraz önce sizin de bahsetmiş olduğunuz lojistik imkânlarını da birbirine bağlayacak altyapının da buna entegre olarak planlanması, stratejisinin yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, bu, girdi tedarik stratejisinin yanı sıra, bir de, geri dönüşüm stratejimiz yok Sayın Bakanım. Bu, hem ham madde açısından önemli, özellikle demir çelik ürünleri gibi girdisi büyük ölçüde hurdaya dayanan ve geri dönüşüme dayanan ürünler için yüksek olması aynen paylaşıyorum. Orada, mutlaka cari açığın azaltılması için yerli girdinin, yerli enerji başta olmak üzere... Şimdi, yerli enerji başta olmak üzere yerli ürünlerle cari açığın kapatılması stratejisine iyi sarılmamız gerekiyor Sayın Bakanım çünkü bir süre sonra -mesela biz şu anda en büyük cari açığı enerjide veriyoruz- küresel ısınma nedeniyle belki linyit kaynaklarımızı kullanamaz hâle geleceğiz. En azından şu anda, bunu bu dönemde bizim kullanarak cari açığı daraltmamız gerekiyor.

Şimdi, son olarak -bitiriyorum Sayın Başkanım- cari açığın kapanmasında çok önemli kara deliklerimiz var. Ben Sayın Sarı'nın konuşmasının da önemli kısımlarını, özellikle ara mallarının Türkiye'de fiyatının göreceli olarak rakiplerimize göre yüksek olmasını aynen paylaşıyorum. Orada, mutlaka cari açığın azaltılması için yerli girdinin, yerli enerji başta olmak üzere... Şimdi, yerli enerji başta olmak üzere yerli ürünlerle cari açığın kapatılması stratejisine iyi sarılmamız gerekiyor Sayın Bakanım çünkü bir süre sonra -mesela biz şu anda en büyük cari açığı enerjide veriyoruz- küresel ısınma nedeniyle belki linyit kaynaklarımızı kullanamaz hâle geleceğiz. En azından şu anda, bunu bu dönemde bizim kullanarak cari açığı daraltmamız gerekiyor.

Diğer taraftan, pamuk, yağlı tohumlarda açığımız var, tohumun ıslahı... 2 gram domates tohumuna 2 tır domates satıyoruz Sayın Bakanım, dolayısıyla buradaki tohum stratejisi önemli, onun gübresi önemli, ham maddesi tamamen dışarıya bağlı ama petrokimyadaki açığı kapatsak cari açığın üçte 1'ini kapatmış oluruz. Şu anda petrokimyada büyük açığımız var. En önemlisi de Sayın Bakanım bana göre, tekstil birinci sektördü ihracatta, bunun otomotiv geldi, arkasından demir-çelik geldi ama bunlar hep enerji yoğun sektörler. Burada, en büyük, Türkiye'nin tutunabileceği sektör makine sektörüdür Sayın Bakanım. 20 milyar dolarlık makine ithalatı yapıyoruz yıllık. Bunun yapılan etütlere göre -ben Sanayi Bakanlığındaiken de bunun çalışmasını yaptım- yüzde 75'ini yerli yapabilecek durumdayız. Yani 15 milyar dolarlık ithalatı yapmak yerine makineyi kendimiz imal edebiliriz. Yeter ki bu stratejiye yaklaşalım. Yerli alımlarla, kamu alımlarıyla, önce yerli ürünlerin üretilip üretilmediğine, hatta pahalı olduğuna bakmaksızın... Çünkü onun istihdama etkisi var, vergiye etkisi var ve bilgi birikimine etkisi var. Üretim becerisi kazanıyoruz. Ona öncelik verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Ve en son olarak da Sayın Bakanım, bizim makinecilerimizin ya da dayanıklı tüketim malı yapan sanayicilerimizin tek sıkıntısı, finansman sıkıntısı. KOBİ düzeyindeki firmalarımız, bir makine yapıyor, bunu peşin satarsa üretime devam ediyor, peşin satmazsa üretime devam etme şansı kalmıyor. Dolayısıyla, uzun vadeli kredili satış, karşındaki rakiplerin, Çin'in, Hindistan'ın makinecilerinin elindeki en büyük silah uzun vadeli satış imkânıdır. Uzun vadeli satış imkânını bizim mutlaka kendi imalatçımıza ve üreticimize kazandırmamız gerekiyor.

Bu düşüncelerle Ekonomi Bakanlığımızın 2013 yılı bütçesinin yararlar sağlamasını temenni ediyorum, istihdamın arttığı, üretimin arttığı, ihracatın arttığı, millî gelirin 15-20 milyar dolarların üstüne çıktığı dönemlere ışık tutması dilek ve temennisiyle saygılar sunuyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Boğa.

Sayın Ayaydın, buyurun lütfen.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; ben de Ekonomi Bakanlığının 2013 yılı bütçesi üzerinde kişisel görüşlerimi sizlerle paylaşmak üzere söz aldım. Bu vesileyle hepinize saygılarımı sunuyorum.

Ekonomi Bakanlığımız yeni ve yapısı ilginç bir Bakanlıktır. Daha önceki ekonomi yönetimi yapılarını da iyi bilen biri olarak, Ekonomi Bakanlığı yapısı itibarıyla ya eksik kalmış, ya da fazla kalmış bir organizasyon gibi görünmektedir.

Adı gibi ekonomideki merkez yapı olacak idiye -ki öyle olmalıdır bence- o zaman fazlasıyla eksik kalmıştır. Hazinesin de, hatta gelir yönetiminin bazı unsurlarının da bu Bakanlık içinde yer alması gerekirdi. Böylelikle, uzun yıllardır AKP Hükûmeti de dahil olmak üzere pek çok Hükûmetlerin hedeflediği ekonomik koordinasyon ve güçlü yönetim daha rahat sağlanabilirdi.

Eğer bu teşkilat böyle bir merkez yapı olmayacaksa sadece dış ticaret bölümünden Ekonomi Bakanlığı hiç çıkmayacaktır. Evet, dış ticaret önemli bir ekonomik ayaktır ancak ayaklardan sadece biridir. Hele ki Dış Ticaret

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 25

İdaresinin Gümrük İdaresi ile ayrı tutulduğu düşünüldüğünde, bu yapı için “Ekonomi Bakanlığı” isminin biraz fazla kaldığı açıktır.

AKP İktidarı çıkardığı 35 kanun hükmünde kararname ile kamu yönetimini kendi başına yeniden yapılandırmak yerine, bu reorganizasyon ihtiyacını Meclise getirse ve bizlerin de ilgili kurumların görüşü alınarak yapılsaydı keşke. Eminim ki bu durumda daha etkin ve başarılı bir kamu yönetimi ve bu ekseninde bir ekonomi yönetimi oluşturabilirdi. Umuyorum ki bu ilginç ekonomi yönetimi organizasyonun olumsuz etkisi minimum düzeyde kalır başta Ekonomi Bakanlığı için olmak üzere.

Evet, başta Ekonomi Bakanlığı diyorum çünkü bu bakanlık faaliyet alanı açısından son derece önemli bir bakanlıktır. Dış ticaret performansımız bu ülkenin önümüzdeki dönemde kaderini belirleyecek, ekonomik büyümemizi tayin edebilecek en kritik unsurlardan biridir. Zira yüksek iç tüketime dayalı büyümenin sınırlarına gelindi, hatta aşıldı bile Türkiye’de.

Türkiye’nin üretmeye ve ürettiklerini de doğru pazarlarda satmaya ihtiyacı vardır. Eğer siz üretiminizi yalnız iç tüketime sunarsanız sınırı olan iç talebin durmasıyla sizin de üretim çarklarınız duracaktır. Türkiye gibi, nüfusu artan dinamik bir ülke asla iç tüketime dayalı olarak kalıcı ve sağlıklı şekilde büyüyemeyecektir. Yetersiz geliri nedeniyle iç tüketim potansiyeli sınırlı olan Türkiye’de yurtiçi tasarruf oranı dip yapmış, bu da ekonomi için alarm zilleri çalmaya başlamıştır. Yani iç tüketimi belli bir düzey sonrasında dizginlemek de ekonomi için hayati gerekliliktir. İç tüketim tasarrufları eritince yatırımlar için fon bulunamayacak, bunun sonucunda ya yatırımlardan vazgeçilecek veya yeni üretim kapasitesi artmayacak, ya da dışarıdan kaynak bulunarak ülke döviz riskini üstlenecektir.

Bu nedenlerdir ki Türkiye için asıl olan iç talebe dayalı sağlıklı büyümeler yerine, ihracata dayalı bir büyüme modelini hayata geçirmektir. Sayın Bakanın söylemlerinden ve eylemlerinden bu gerçeğin anlaşıldığını görmekteyiz. Bu durum bizi memnun etmektedir ancak açıktır ki dış ticaret alanında hâlâ ciddi sıkıntılar da yaşamaya devam ediyoruz.

İhracatımız son yıllarda büyümekte, sadece ihracat tutarı değil, maalesef ithalatımız da artmaktadır. Evet, ihracatın 150 milyar dolar eşiğine gelmesi ne kadar iyiye, ithalatın da 250 milyar dolar düzeyine gelmesi de o kadar can sıkıcıdır.

İhracatımızın temel yapısal sorunu ise maalesef ithale dayalı olmasıdır. Bugün 100 dolarlık ihracat için yaklaşık 80 dolar ithalat yapılması ihracatın kendisinden beklenen fonksiyonları da zedelemektedir. Böylesi bir sistemde ihracatınızı artırırsanız da etki çok sınırlı olacaktır. Zira ithal edilen mallarla sınırlı bir katma değer yaratılması söz konusudur.

İthalatımızın yaklaşık yüzde 75’i ara mallara yöneliktir. Geçen yıl 240 milyar dolarlık ithalatın 173 milyar dolarıyla ara mal satın alınmıştır. Bu çerçevede, ithalata bağımlı sanayimizin ara mal tedarikinin yurt içinden yapılmasını sağlamak ülkemiz için önem arz etmektedir. Böylelikle yurtdışına döviz çıkışı durdurulmuş olunacağı gibi bu ara malların ülkede üretilmesi yeni bir üretim ve istihdam olanağını ifade edecektir.

Biliyoruz ki ithalatımızın önemli bir bölümünü de enerji ithalatı oluşturuyor ki bu bağlamda enerji politikalarını eleştirel anlayışla sizden hemen sonra Sayın Enerji Bakanımızın da dikkatine sunacağım. 250 milyar dolar olması beklenen 2012 yılı ithalatının yaklaşık yüzde 25’i enerjiye gidiyor. Bu durum, hem enerji maliyetini hem de döviz varlığını olumsuz yönde etkilemektedir.

Türkiye dış ticareti, zorlu bir dönemden geçmektedir ve öyle anlaşıyor ki önümüzdeki dönem sıkıntılar ve riskler artacaktır. Bu risk ve sıkıntıları, dünyanın ve de özellikle de Avrupa’nın içinde bulunduğu ekonomik kriz, komşularımızla gerginleşen ilişkilerin yarattığı riskler ve içte beklenen ekonomik gelişmeler ekseninde değerlendirebiliriz.

Avrupa Birliği, ülkemiz ekonomisi için özel önemde bir partneridir. AB, ülkemizin en büyük ihracat merkezidir ve ülkemize yapılan doğrudan sermaye girişlerinde ağırlık hep birlik ülkelerinden oluşmaktadır. Bu çerçevede, küresel krizin ciddi biçimde hissedildiği ve büyük bir mali kriz yaşayan Avrupa’daki gelişmeler ihracatımızı çok etkileyecektir. Böylesine bir pazardaki nezle bile bizi zatürre edebilecektir. Avrupa’daki krizin kısa süre içerisinde bitmeyeceği göz önüne alındığında, bu noktada yapılması gereken, ihracat yapılan ülke sayısını arttırmak, yeni pazarlar arayışını hızlandırmak, kompozisyonu günün ekonomik şartlarına göre güncellemektir ki bunu da yaptığınızı görmekteyiz, bundan da mutlu olmaktayız.

Diğer olumsuz gelişme ise, komşularımızla ilişkilerimizde sorunların artması, hatta Suriye ile savaşın eşiğine kadar gelmesidir. Bu durum, ihracat pazarlarımızı azalttığı gibi özellikle Anadolu’daki yerli üreticinin de yatırım ve üretim olanaklarını azaltmaktadır. Örneğin, Suriye’ye yapılan ihracat geçen yıl aynı döneme göre yüzde 70 oranında azalmıştır.

Gelelim ekonomideki muhtemel gelişmelerin dış ticaretimize etkilerine: Geçtiğimiz günlerde, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Türkiye’nin kredini notunu arttırdı. Öncelikle, bundan memnun olduğumu ancak değerlendirme kuruluşları Türkiye ile ilgili endişelerini dile getirince duymazdan gelen, bunları ciddiye almayan AKP Hükûmeti, bu son değişikliği fazlasıyla sahiplenmeye kalkmıştır. Elbette ki bu not artırımını, ülke potansiyeli düşünüldüğünde hâlâ yetersiz ancak önemli bir gelişmedir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 26

Ben, izninizle, AKP tarafından estirilen, ekonomideki bu bayram havası için de bir hususu daha dikkatinize çekmek istiyorum: Küresel kriz nedeniyle likiditenin dünya genelinde bol tutulduğu bu konjonktürde not artırımını dolayısıyla Türkiye'ye ilave fon girişi olacaktır. Bu durum, Türkiye'nin, özellikle portföy yatırımcısının tercih ettiği ülke olma konumunu güçlendirecektir. Bu da ülkemize sıcak para girişinin daha da artmasına yol açacaktır. Bu, şu anda da sahip olduğumuz riskin daha fazla büyümesine neden olacaktır.

Ayrıca, yurtdışından gelecek olan sermaye ile döviz girişinin artması Türk lirasının değer kazanmasına yol açacaktır. Bu da ihracatta azalma, ithalatta artışa sebep olabilecektir. Ucuzlayan ithalat yeniden hızlanabilecek, ihracatımızın finansman dengesi zayıflayıp rekabet gücü eksilebilecektir. Bu durumda, cari açıkla mücadele önemli oranda güç kaybedecektir. O cari açık mücadelesidir ki ülkede sert bir fren yapılmasına sebep olmuş, büyüme yüzde 3'lere düşmüştür. Böylesi bir bedel ödenmiş iken, 2012 sıkıntılı geçmişken not artırımının sarhoşluğu bu risk ve muhtemel tehlikeleri göz ardı etmemizi sağlamaz umarım. Her zamanki gibi, uyarı, öngörü ve bilgilendirme bizden, karar sizden olacaktır.

Tabii, bu not artırımını sonucu, yurt içi faizleri düşürüp iç tüketimi canlandırması ve yurtiçi tasarrufları daha da aşağı çekme riski de bulunmaktadır ama bu durum doğrudan dış ticaretle ilgili olmadığından burada üzerinde durmak istemiyorum.

Son dönemde, ihracatımızdaki artış içinde altının yükselen payı dikkat çekmektedir. Katma değeri olmayan, sadece aracılıktan ibaret olan bir faaliyetin ihracatımızı sürüklemesi üzerinde düşünülmeli ve bu alanda kat etmemiz gereken mesafe ile almamız gereken adımları gözlemlemelidir. Türkiye istikrarlı bir şekilde ihracata yönelmeye devam etmeli, ihraç edilen mal sayısı ile ihraç yapılan ülke sayısı daha da artırılmalı, pazar ve mal çeşitliliği sağlanmalıdır.

Sözlerime son vermeden önce, ithalata bağımlı ihracatımız ekseninde ihracat potansiyeli, yararları ve olanakları fazla olan bir sektöre dikkatleri çekmek istiyorum: Yaş meyve ve sebze mamulleri sektörü.

Tarıma dayalı sanayileşme pek çok ülkede olduğu gibi ülkemiz açısından da stratejik bir önemdedir. Zira bu sektör, ülkemizde ciddi bir ağırlık oluşturan tarıma yönelik olup, üstün rekabet avantajlarına sahiptir. Şöyle ki: Meyve sebze mamulleri sektörünün girdileri yüzde 100'e yakın oranda yerli tarımsal üretimden oluşmaktadır. Tekstil gibi, otomotiv gibi yüksek oranda ithalata dayalı sektörlerle ihracatımızdan söz edildiğini düşündüğümüzde ithalatın neredeyse hiç olmadığı bu sektörün önemi daha da iyi anlaşılmaktadır.

Meyve ve sebze mamulleri sektörü yüksek katma değer yaratmakta, yaratılan bu sektör ülke içinde kalmaktadır. Örneğin, üreticisi tarafından 20 kuruşa yurt dışına satılan domates salçaya çevrilerek yaklaşık 3 dolara, 5 Türk lirasına ihraç edilebilmektedir. Nitekim, bu sektöre artan yabancı ilgisi de bu hususların doğruluğuna işaret etmektedir.

Meyve sebze mamulleri sektörü, net ihracatçı konumuyla ülkemizin yapısal sorunu olan cari açığı tedavi edici özellik taşımaktadır. 2011 yılı ihracatı 1,5 milyar doları aşmıştır.

Türkiye, gıdaya işlenen pek çok yaş meyve ve sebze üretiminde dünya lideri konumunda olup; en çok meyve üreten altıncı, en çok sebze üreten dördüncü ülkesidir. Üstelik Türkiye 8,5 milyon hektar olan sulanabilir tarım arazilerinin ancak 5,4 milyonunu sulamaya açılabilmiş olup, sulamaya açılmayan alan Hollanda'nın yüzde 90'ına tekabül etmektedir. O Hollanda ki, yıllık yaklaşık 70 milyar dolar tarımsal ihracat yapmaktadır.

Dünyanın önde gelen sebze meyve üreticisi olan Türkiye'de henüz bu ürünlerin yüzde 40'ı mamule dönüşmemektedir, bu da büyük bir potansiyeli ima etmektedir.

Sektör, tarımsal üretim yapılan bölgeye entegre olabilmek kapasitesine sahip olması nedeniyle pek çok yerde katma değer ve istihdam olanağı yaratabilecek bir sektördür.

İşsizliğin ve yoksulluğun daha yoğun olduğu kırsal alan açısından önemli bir istihdam fırsatı sunan sektör, kırdaki kadın işsizliğinin azaltılmasına hizmet etmektedir.

Başta tarım olmak üzere, ambalaj, cam, taşımacılık gibi bir çok yan sektöre de can vermekte olan bu sektör, gıda sanayisi içinde de istikrarlı bir yükseliş içindedir.

Tüm bu olanakları, avantajları, potansiyeli, içinde barındıran sektöre devlet tarafından daha çok tarımsal destekleme sağlanması, sektörle birlikte kapsamlı ve uzun vadeli bir yol haritası oluşturmak suretiyle sektöre rehberlik etmesi parlak performanslara vesile olacaktır. Örneğin, hâlihazırda, DFİF sistemi kapsamında ihraç edilen ton başına verilmekte ihracat iadesi çerçevesinde meyve sebze mamulleri sektörüne daha fazla destek verilebilmektedir. Böylelikle, önümüzdeki dönemde dünyada daha fazla pazar payı elde edilebilecek, ülkemize döviz kazandıran yüksek katma değerli bu sektör sayesinde, başta çiftçimiz olmak üzere pek çok sanayi üreticisi ciddi bir kazanım elde edecektir.

Eminim ki dış ticaret alanında faaliyet gösteren diğer sektörlerde olduğu gibi bu sektör de bugüne kadar fazlasıyla yapıcı ve teşvik edici destekler sunan Sayın Bakanımız, bu tespit ve veriler ışığında meyve ve sebze mamulleri sektörüne verilen destekleri yeniden gözden geçirecektir.

Türkiye'nin, son 10 yıllık dönemdeki ekonomik büyümesinde, dış ticarete konu olmayan hizmet ve konut sektörünün fazla ön plana çıktığı göz önüne alındığında, meyve sebze mamulleri sektörü gibi karşılaştırmalı üstünlüğe

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 27

sahip olduğumuz, dış ticarete katkı sağlayan alanlarda yoğunlaşmamız, dış ticaretin ekonomimizde kalıcı ve istenen düzeyde etki yaratmasına hizmet edecektir.

Sayın Bakanımızın elini rahatlatmak için daha fazla katma değeri yüksek sektörlerle, ihracatını artırmak için Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak iki tane önerge verdik. Bu önergelerle daha teşvik yapabilme imkânınız vardır. Eğer bu önergelerimizi desteklerseniz, sadece yaş meyve ve sebze sektörü değil, bunun gibi katma değeri daha yüksek olan sektörlerimizin çok daha fazla ihracat yapma imkânına kavuşacaklardır.

Bu duygu ve düşüncelerle Ekonomi Bakanlığımızın 2013 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Ayaydın.

Sayın Berber buyurun.

RECAİ BERBER (Manisa) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Bakanlığımızın ve diğer kamu kurumlarımızın değerli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten ilginç bir tesadüfle bugün hem Ekonomi Bakanlığımızı hem de cari açık için en önemli bakanlıklardan biri olan Enerji Bakanlığı aynı gün, biraz sonra görüşeceğiz. Evet, yani peş peşe görüşeceğiz, bu da ilginç bir tesadüf oldu. Verimli bir toplantı yaptığımızı düşünüyorum.

Sayın Bakanım, tabii; burada -hep en çok eleştirilerden veya söylem olarak söylendi- Ekonomi Koordinasyon Kurulumuz var ve orada zaten ekonomiyle ilgili bütün veriler, bağımsız kurumlar da dâhil olmak üzere, Merkez Bankası, üst kurullar, BDDK gibi kurullar da olmak üzere, burada ekonominin temel hedefleri ve stratejileri tartışılıyor ve herkes bu stratejiler çerçevesinde kendi araçlarıyla bu hedeflere yönelik olarak önlemlerini alıyor. Ben, her şeyden önce, 2012 yılındaki düzeltmenin kontrollü ve bilinçli bir düzeltme olduğu ve başarılı bir operasyon olduğunu düşünüyorum. Aksi takdirde, biz, ülke olarak kontrolsüz gidişlerle ne bedeller ödediğimizi 94'ten itibaren, 94, 98, 2001 krizlerinde ödedik.

Şimdi, benim, tabii, burada, esas, bir tehlikeye de yine ben de değinmek istiyorum. Malum, 2004 yılında biz Avrupa Birliği'nden tarih aldıktan sonra Türkiye'ye çok ciddi anlamda sıcak para ya da sermaye girişi oldu diyelim. Bu sermaye girişine paralel olarak, çok hızlı bir şekilde Merkez Bankası gerekli önlemleri alamadığını o günlerde hep eleştirdik. Çünkü o tarihlerde enflasyon da yüksekti, faizler yüzde 20'ler seviyesindeydi. Yüzde 20'ler seviyesinde, 15'ler seviyesindeki bir TL faizinin bunu körüklediğini ve altı-yedi aylık, bir yıllık gecikmeyle faizlerin aşağıya çekilmesinin Türkiye'de kurları Türk Lirasını aşırı değerlediğine hep birlikte tanık olduk. 2002 yılında 1,6 olan -veya 1 milyon 600 bin olan- doların kuru 1,2'lere kadar, hatta benim bildiğim 1,15 kadar gördük. Yani bu, böyle dört-beş yıl süren 1,30'lardaki, 1,20'lerdeki dolar kuru bizim ara malı başta olmak üzere ciddi anlamda bu sektörleri tasfiye etti diyelim. Bunlardan bir tanesine ben bizzat tanık oldum gözlerim yaşararak. Bir iplik fabrikasının Mısır'a olduğu gibi taşındığını biliyorum ve teşvik süresi de bitmemişken. Yani beş yıllık teşvik süresi dolmadan özel izinle bunun satışı gerçekleştirildi.

Şimdi, Merkez Bankası çok da akıllıca bir politika izliyor. Politika faizlerinde hemen bu, not artışının getireceği riski hep birlikte görüyoruz, siz de uyarıyorsunuz ve bugün sermaye çevrelerinde de 2013'ten itibaren, yine, ciddi anlamda sermaye girişinin olacağı ilan ediliyor zaten. Yani yılda 16 milyar en az, iki yılda 30-40 milyar dolarlık bir ekstra sermaye girişi. Bu herhâlde, Türk Lirası gelmeyeceğine göre, döviz olarak geleceğine göre, sermaye piyasalarında oluşacak olan kur, bizim reel sektörümüzün -maalesef- kuru değil yani ekonomimizin kuru değil. Orada oluşan kur, bu defa reel sektörümüzü çarpıklaştırıyor ve orada sağlıklı gelişmelerin, tabiri caizse olmasını engelliyor diyelim. Ve ne oldu? 2010 ve 2011 yılındaki büyümeyi biz kontrollü bir şekilde düzelttik. Fakat düzeltirken, zaten hem dünya konjonktürü -yani dünyadaki kriz devam ediyor Avrupa'da- hem de zaten 2011 yılının Ağustos ayından itibaren kurda ciddi bir düzelme oldu. Ne oldu? 1,40'lardan, hatta 31/12'de 2'yi görmesin diye, Merkez Bankası ciddi bir operasyon yaptı ve doğru da yaptı. Ne oldu? 1,99'da kaldı. Sonra da tekrar olması gereken 1,80'ler seviyesine geldi.

Ben şunun özellikle altını yeniden çiziyorum: Gerçekten EKK'da bu konuda belirlenen hedefler doğrultusunda, adı örtülü, kontrollüdür, vesairedir ama sonuçta şuna izin vermemek gerekiyor: Sermaye piyasalarında oluşacak kur spekülâtif bir kur, piyasa yapımcıları dediğimiz birileri tarafından oluşturuluyor, orası tamamen kendi içinde, kendi dinamikleriyle çalışıyor. Orada oluşan kur da bizim reel sektörümüzü, başta ithalat olmak üzere, ara malı olmak üzere, tüketim malları da dâhil olmak üzere... Bakın, o yıllarda tüketim mallarında da artış var, açık yani. Şimdi, biz zaten 2011 yılındaki bu düzeltmeyle, dünyadaki daralmayla paralel olarak 2012 yılında zaten bir miktar, büyümemiz düşecekti. Bir de ekonomiyi kendimiz soğutmaya kalkınca, tabii, bu biraz fazla kaçtı, tabiri caizse yüzde 3'lere düşmek durumunda kaldık. Ama bu arabayı devirmekten, eksilere gitmekten çok daha hayırlı ve kontrollü bir küçülmedir veya büyümenin kontrol altına alınmasıdır. Bunu doğru buluyorum ama 2014 ve 2015'te, bundan sonraki -biz 2023 hedefine giderken- en önemli handikabımızın da bu olduğunu düşünüyorum ben. Yani biz büyümeye kalktığımızda cari açık vereceğiz ve ondan kurtulmak için de büyümemizi küçültmek zorunda kalacağız.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Bravo.

RECAİ BERBER (Manisa) – Hayır hayır, ben... Şimdi, arkadaşlar...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Aynen katılıyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 28

RECAİ BERBER (Manisa) – Ama bunun önlemleri alındı, şimdi oraya geleceğim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ha, bir dakika...

RECAİ BERBER (Manisa) – Bakın, cumhuriyet tarihinin en önemli teşviki alındı. Bakın, bu teşvik, “En önemli teşvik.” diyorum altını çizerek. Gerçekten de benim bölgem Manisa başta olmak üzere teşvik önlemleri, tedbirleri alındı.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sen aldıysan bilmiyoruz Manisa’da.

RECAİ BERBER (Manisa) – Aldı, yani Manisa gerçekten bu anlamda... Bugün, beşinci organize sanayiye yapıyoruz ve çok ciddi uluslararası sermaye yatırımları söz konusu.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Demin söylediğinle biraz tezat olmuyor mu?

RECAİ BERBER (Manisa) – Efendim, bakın, bu şöyle: Gelen sermaye, sıcak para olarak değil de sabit sermaye yatırımları olarak geldiği sürece, bizim üretim yapımızı destekleyeceği için o, biraz önce söylediğimiz çarpıklığa yol açmıyor. Tam tersine, reel sektöre, sabit sermaye yatırımlarına gelen sermaye girişi, bizim, uzun vadeli olarak o dengeyi kendi içinde sağlamasına yol açıyor. Benim biraz önce söylediğim farklı yani yüzde 10-15 faiz verirsiniz sıcak paraya, tehlikeli olan odur. Yoksa sabit sermaye yatırımlarının gelip bizim üretim artışımızı desteklemesi kadar doğal bir şey yok ve bunu da desteklememiz gerekiyor zaten.

Şimdi, bu konuda Merkez Bankasının en son, hemen yani Fitch’in not artırımından sonra politika faizlerine yönelik olarak müthiş bir kamuoyu baskısının da etkisiyle ve EKK’dan muhtemelen alınan makro hedefler çerçevesinde önlem aldığını, almakta olduğunu görüyoruz memnuniyetle ve 2013 yılından itibaren de bence faizlerin, Türk lirası faizlerinin özellikle biraz daha düşürüleceğini bekliyoruz diye düşünüyorum.

Bu, teşvikle ilgili olarak fazla bir şey söylemeyeceğim ama Sayın Bakanım, genel teşvik stratejimizde iki tane önemli sapma yaptınız ihtiyaçtan dolayı. Bir tanesi, stratejik ve büyük yatırımlar, buna bir de madencilik eklersek Türkiye’nin neresinde olursa olsun beşinci bölge demek suretiyle bu önemli bir karar çünkü bu sektörler Türkiye’nin neresinde olursa olsun bizim uzun vadede hem katma değeri yüksek ürünlere hem de cari açığımıza önemli bir katkı sağlayacak.

İkincisi de: Organize sanayi bölgelerimizin birçokları boş kalıyordu, aynı bölgeye organize sanayi yaparsanız bir alt bölgeden yararlanıyor. Fakat ben üçüncü bir şeyi daha önce de önerdim, zor olmadığı için tekrar öneriyorum o da şu: Bizim her ilimizin merkeziyle mesela Manisa merkez ve organize sanayiyle 30 kilometre, 40 kilometre, 50 kilometre ötedeki bir kırsalın -kırsal diyoruz artık en önemli büyük ilçelerimiz de olsa- oradaki organize sanayiye, organize sanayi olmasına rağmen yatırımcı gitmiyor. Neden gitmiyor? Çünkü orada sadece yatırım teşviği yetmiyor, insan kaynaklarından tutun da tedarik zincirine kadar bir sürü sorunlar yaşayacak. Dolayısıyla, Manisa’da metrekaresi 50 euro olan yatırımı oraya yapıyor, beşte 1’i, onda 1’i 10 euro olan yere, 50 kilometre öteye gitmiyor.

Önerim şudur: Bu yoğunlaşma da bizim kırsal kesime yaptığımız bir sürü altyapı yatırımlarımızı, eğitimde, sağlıkta bir sürü yatırımlarımızı on yıl sonra anlamsız hâle getirecek, çünkü oralardaki nüfus merkeze göçüyor. Bütün illerde bu böyle, Eskişehir’de fecaat, yüzde 80’i merkezde, Manisa’da yine biraz daha az, kırsalda biraz daha geliri olduğu için insanların ama şunu demek istiyorum: Biz, her ilimizi bir merkez bir de kırsal diye ikiye ayıralım aynı OSB’ler gibi, merkezi hangi bölgedeyse diyelim üçüncü bölge, kırsala diyelim ki burası da dördüncü bölge, bir alt bölgeden yararlanır, yani bu zor bir şey değil. Nasıl organize sanayi bir alt bölgeden yararlanır, diyor, orayı teşvik ediyorsak her ilin merkezini, belki bu sadece şehir merkezi de olmayabilir önemli ilçeleri vardır, gelişmiş onları da merkez saymak suretiyle, merkez ve kırsalı bir derece farılaştırsak bu gitmeyi, o bölgelere yatırımı teşvik edecek ve nüfusun da oradan merkeze kaymasına da engel olacak diye düşünüyorum. Bu bizim talebimiz yani, bu zor bir şey değil.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - Organize olmak kaydıyla mı?

RECAİ BERBER (Manisa) – Hayır, organizeye gerek yok, organize zaten var. Benim dediğim kırsal yani o ilin kırsalına bir alt dereceden yarar verin.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - Manisa Organize mi yoksa organizesiz...

RECAİ BERBER (Manisa) – Organizesiz. organize varsa zaten sorun yok organize zaten gelecek.

BAŞKAN – Zaten, Manisa’nın konuşulacak bir şeyi yok. Manisa zaten organize, az gelişmiş değil.

RECAİ BERBER (Manisa) – Hayır, zaten ilçelerimizde yok. İlçelerimizde organize de olsa gitmiyor yatırım. Ben örnek olarak veriyorum, çok çarpıcı örnek olduğu için verdim.

Sayın Bakanım, en önemli stratejik çalışmanız -Sanayi Bakanlığında da yaptınız- tedarik zinciriyle ilgili, o konuda beni de geçen dönem davet ettiniz, sağ olun. Katkı vermek için geldiğim toplantılarda özellikle makine imalat sanayini ve demir-çelik sektörünü bir keys olarak işlemiştiniz.

Şimdi, ben buna şunu da eklemenizi istiyorum: Türkiye, o stratejik yatırımlar dâhil hangi sektör olursa olsun enerji bağımlılığımız bundan sonra devam edecek, kaçınılmaz bir şey. Dolayısıyla, enerji girdisi çok yüksek olan, yani yüzde 20-30-50 artık neredeyse ana ham madde hâline gelmiş sektörleri desteklememizin bir anlamı yok. Yani, bunu, biz nasıl olsa bu da girdi... Şimdi, demir-çelik sektörünün yüzde 50 girdisi, ham maddesi hurda; yüzde 50’si de enerji. Katma değeri ne kadar? Yüzde 10 ve o da yok belki, o da işçilik, o da yani çok az bir şey. Şimdi, bu sektörde bizim daha fazla büyümemizin bir anlamı yok, verimlilik artışıyla da büyüyebilir ona bir şey demiyoruz ama onun dışında... Biz ondan sonra

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 29

diyoruz ki "enerji hariç cari açık". Enerji hariç cari açık diye bir şey olamaz çünkü biz bu ihracatı gerçekleştirmek için bu enerjiyi zaten ithal etmek zorundayız. Yani, sadece ithalatımızı oluşturmuyor bu, aynı zamanda ihraç ürünlerimizin içine koyduğumuz önemli bir girdi enerji. Biz, o 50 milyar, 55 milyar dolarlık enerjimizin 15 milyar dolarını ihraç ediyoruz, öyle bakmamız lazım. Eğer onu almazsak zaten o ihracatı da gerçekleştiremeyiz tabiri caizse ara malı olmuş yani. Dolayısıyla, bence, burada artık enerji yoğun sektörleri ara malı girdisi yani GİTES'in içine koymamız lazım.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Zaten ara malı da girer.

RECAİ BERBER (Manisa) – Girişiyor da ara malı olmuyor çoğu zaman, enerji ara malı içinde değil, GİTES'in içinde yok, ona bir bakmamız lazım.

Sayın Bakanım, bu enerji konusunu zaten biz öğleden sonra ya da akşamüstü tekrar değerlendireceğiz. Sizin, burada özellikle hizmet sektöründeki ihracatımıza çok önem verdiğinizi görüyoruz. Sadece yurt dışı müteahhitlik hizmetleri değil, Türkiye'ye gelip buradan hizmet alan sektörler var. Geçen, bundan bir altı ay önce Maliye Bakanlığının bir kanununda biz sağlık hizmeti ihracatında...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Sağlık ve eğitim.

RECAİ BERBER (Manisa) – Sağlık ve eğitimde yüzde 50, sadece şey yaptık yani...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Vergi indirimi.

RECAİ BERBER (Manisa) – ...vergi indirimi kazançtan. Zaten kurumlar vergisini biz yüzde 20'ye indirmişiz orada incek bir yer yok ama katma değer vergisi istisnası yok. Orada gündeme getirdik, çalışacağız dendi. Çünkü bugün dışarıdan buraya gelmiş, ameliyat olmuş, gitmiş. Bugün 3-4 tane, 5 tane ülkeyle ülke bazında anlaşmaları var sağlık kurumlarının. Bunu, o zaman da gündeme getirdik. Eğer siz bir sağlık ürününü mal olarak ihraç ettiğiniz zaman KDV ödemiyorsanız buraya gelmiş, bir protez uygulanmış, bir şey uygulanmış insana bu malı, bu ekipmanı tabiri caizse üzerine koyup gönderdiğiniz zaman niye ihracat sayılmıyor, niye KDV alıyoruz bundan? Yani, bunu o gün de savundum. Bana göre hizmet ihracatının önünde en büyük engellerden biri, hizmet ihracatından hâlen KDV alıyor olmamız. Adam gelir, burada yaşar, burada kalır ayrı bir şey ama bir haftalığına geliyor havaalanından alınıyor, ameliyatını oluyor ve tekrar havaalanından ülkesine gönderiliyor.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Teşvik de veriyoruz gelmesi için.

RECAİ BERBER (Manisa) – Ama en önemli engel de şu anda yüzde 18 KDV.

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) - 8 ama yüzde 8.

RECAİ BERBER (Manisa) – Yüzde 8 KDV yurt dışından... Sağlıkta?

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) - Sağlıkta da 8 şu anda.

RECAİ BERBER (Manisa) – Dolayısıyla, bu o gün gündeme getirildi. Tekrar bunun üzerinde durulması gerektiğini düşünüyorum Sayın Bakan.

Bir diğer husus da, yine aynı şekilde, siz özellikle bu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayın.

RECAİ BERBER (Manisa) – Tamam son bir şey ilave edeceğim.

Stratejik yatırımlarda ve büyük ölçeklilerde gerçekten çıta çok yüksek belirlendi. Çünkü bugün bizim inovasyon ve teknolojik yatırımlarımızı illa büyük firmalar yapmıyor. Orta ölçekli çok büyük, çok fazla firmamız var ki bu alanda yabancı firmaların da desteğiyle ortaklıklarla artık yeni yatırımlar yapıyor. Dolayısıyla, burada, çıtayı, tabiri caizse ölçeği biraz daha aşağı indirebilirsek çünkü ortalamada...

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) - Çıtayı indirdik, kabul etmediler, önerge verdik.

RECAİ BERBER (Manisa) – Evet, inşaat da dâhil olmak üzere orada yatırımlardaki rakamın aşağı çekilmesinde yarar görüyoruz. Özellikle makine sektöründeki ithal ikamesi mi diyeceğiz yoksa ihracatta da Eximbank vasıtasıyla iki yıllık değil de beş yıllık, yedi yıllık ihracat kredilerini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RECAİ BERBER (Manisa) – ...makine ithalatına da vermek durumundayız diye düşünüyorum. Ekonomi Bakanlığımız, adı üstünde Ekonomi Bakanlığı onun için ihracat, ithalat derken bütün ekonomik faaliyetler bunun içine girmiş oluyor.

Sayın Bakanım, gayretlerinizi takdirle izliyoruz, Bakanlığımızın bütün ekibinin ne kadar gayretle çalıştığını biliyoruz ve bütçenizin hayırlı olmasını diliyoruz.

Arkadaşlarımız teklif edeceklerdir ama burada hakikaten teşvike ayırdığımız miktara bütçeden baktık. Hakikaten diğer desteklemeler daha yüksek ama teşvike ayrılan rakam biraz düşük, belki ona ileride başka bir fondan destek almamız gerekecek.

Teşekkür ediyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun var bir önergesi bu konuda.

RECAİ BERBER (Manisa) – Hayır, en azından içinden kaydıralım teşvike biraz.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Berber.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 30

Çok teşekkür ederim.

Evet değerli arkadaşlar, saat 14.00'e kadar birleşime ara veriyorum, 14.00'te tekrar görüşmelerimize başlayacağız.

Kapanma Saati:13.09

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.08

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

BAŞKAN - Evet, Komisyonumuzun değerli üyeleri, 12'nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere devam ediyoruz.

Evet, Sayın Sadi Bilgiç'le başlıyoruz.

Buyurun Sayın Bilgiç.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, milletvekili arkadaşlarım, Ekonomi Bakanlığımızın kıymetli bürokratları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, herhâlde sizce de malumdur, biraz Isparta'yı konuşacağız, bu yeni teşvik sistemini konuşmak istiyoruz. Tabii teşvik sistemine bir bütüncül açıdan baktığımızda, hakikaten üzerinde iyi çalışılmış, gerçekten emek verilmiş, bütün alanları kuşatan, tek bir sisteme dayanmayan bir yapı. Bununla ilgili emekleriniz için sizlere teşekkür ediyoruz ancak Sayın Bakanım, bu yeni teşvik sisteminde bölgeler belirlenirken yine Isparta mağdur edildi. Biliyorsunuz, bu 2011 SEGE parametrelerine göre yapılan değerlemede 21'inci sırada Isparta yer aldı, tam kırılma noktasına denk geldi. Biz 21'inci sırada ikinci bölgedeyiz, 22'nci sıradaki il üçüncü bölgede yani nasıl bir değerlendirmeye bu kırılma noktalarını tespit ettiniz? Bir kere, birinci merakımız o.

İkinci noktaya gelince, tabii bakıyoruz Sayın Bakanım, biz ikinci bölgede kimlerle beraberiz? Bir kere yani yakınımızdaki böyle gelişmemiş Burdur gibi, Afyon gibi illerle olan tabii ki komşuluğumuz da bizi biraz sıkıntıya sokuyor Sayın Bakanım da. Oraya gelmeden önce ikinci bölgede biz Kayseri, Konya, Sakarya, Adana, Denizli ve Aydın'la –yani böyle seçilmiş olarak söylüyorum- beraberiz. Tabii bizden daha az gelişmiş bazı iller üçüncü bölgede toplanmışlar. Antep, Mersin, Burdur, Samsun, Trabzon, Manisa, Balıkesir, Karaman, bunlar da üçüncü bölgede yer alıyor. Dördüncü bölgeye geliyoruz, komşumuz Afyon baş sırada, yanında Kütahya, Kırıkkale, işte Malatya, Düzce falan diye devam ediyor. Beşinci bölgeye bakıyoruz, hakikaten tekstilde önemli yerlerden bir tanesi olan Maraş'ı orada görüyoruz, öbür tarafta Erzurum'u görüyoruz.

Şimdi, Sayın Bakanım, Burdur il merkezi Isparta'ya 23 kilometre uzaklıkta, Afyon'un Dinar ilçesi bize 40 kilometre uzaklıkta komşumuz. Tabii, bir kere, her şeyden önce, hem yatırımlar açısından hem de siyaseten -ki daha önce biz Burdur'la beraber, Antalya'yla birlikte eski SEGE sisteminde ikinci bölgedeydik- işte bunların biri üçe, biri dörde gidince bizim orada düşmüş olduğumuz durumu da takdirlerinize ben arz ediyorum.

Şimdi, 2011 SEGE parametrelerine göre bu yeni tespit edildi. İşte eski parametrelerden 28 tanesi bırakıldı, yeni parametrelere geçildi. Şimdi, bu parametreleri bir gözden geçirmek gerekir diyorum ama belki Sayın Genel Müdürümüz bunları konuşmaya başlayınca "Yani bu SEGE parametreleri bizim işimiz değil, o Kalkınma Bakanlığının işi." diyecek ama sistem bir bütün. Siz de ekonominin dümenindeki bakanlıklardan, önemli bakanlıklardan biri, hem de önemli bir Bakanınızsınız. O zaman, sistemi bir bütün içerisinde değerlendireceğimiz için bunları bir görmemiz lazım.

Sayın Bakanım, şimdi, ben size Isparta'nın sanayisiyle ilgili bir iki bilgi vermek istiyorum ki siz, Türkiye'de ilk defa, biliyorsunuz, bu sanayi envanterini çıkardığınız için duruma hepimizden aslında çok daha fazla hâkimsiniz. Şimdi, Isparta'da bir tane organize sanayimiz var Sayın Bakanım, 250 hektar üzerine kurulu, 82 parsel. Burada sadece 40 fabrika çalışıyor şu an, 12 tanesi şu an kapalı, 14 tane inşaat var, 16 tane parsel boş. Ortalama olarak yıl bazında baktığımızda, burada 1.944 kişi çalışıyor koskoca organize sanayide. E, dışarıda 8-10 tane de büyük fabrika var diyeyim, işte Göltaş, ORMA, Isparta Mensucat gibi. Bunların da hepsini üst üste koyduğumuzda, sanayide çalışan insan sayısı Isparta'da 5 bini bulmuyor Sayın Bakanım.

Şimdi, şeye geliyorum, mesela aynı yerde olduğumuz Kayseri'ye bakıyorum. Kayseri'de 3 tane organize sanayi var. Bu organize sanayilerde binin üzerinde firmanın faaliyette olduğunu görüyoruz. Hepsini bırakıyorum, sadece bir grup, Boydak grubuna bakıyorum, 1,5 milyon metrekare kapalı alanda 15 bin kişi istihdam ediyor.

Şimdi, bizden daha az gelişmiş olan Antep'e geliyorum, 4 tane organize sanayi var; birinde 18, birinde 27, birinde 20, birinde 5 bin olmak üzere toplam 70 bin kişi çalıştırıyor, 690 tane de faaliyette olan firma var ama az gelişmiş, dördüncü bölgede.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 31

E, Manisa'ya bakıyoruz yani şimdi Akhisar'daki ya da Turgutlu'daki organize sanayilerden şikâyet ediyor Sayın Berber ama Manisa'da da 4 tane organize sanayinin olduğunu, 5'incinin de yolda olduğunu görüyoruz, onun hazırlıklarının yapıldığını görüyoruz.

Biz, bir organize sanayiye maalesef dolduramıyoruz Sayın Bakanım. Daha önceki teşvik sisteminde de biliyorsunuz bir 10 dolarla biz kalkınmada öncelikli yörelerin içerisinde yer alamadık ve büyük yatırımlarımızı kaçırdık.

Şimdi, bazı parametrelere bakıyorum, neydi parametreler? Şimdi, sağlık göstergeleri... Yani bu beş altı aylık, bunları söylememe herhâlde gerek yok. Yani istihdam, rekabetçi, yenilikçi kapasite, demografik durum, eğitim, sağlık, erişebilirlik, yaşam kalitesi, mali göstergeler; işte, bu 8 tane parametrenin üzerine oturdu.

Şimdi sağlık göstergelerine bakıyoruz: Hastane yatak sayısı, hekim sayısı, diş hekimi sayısı. Bu sayılar hani şu kadar kişi başına düşen falan değil, bu sayılar SEGE parametresi.

Şimdi, eskiden işte kontör montör vardı, onları bırakmışız. Burada şeye bakıyoruz, İnternet bankacılığında aktif bireysel müşteri sayısı; 73,2'mişiz, işte Afyon 49, Burdur 64. Biz 73,2 olarak buradayız ama herkes unuttu ki 57 bin tane bende üniversite öğrencisi var. Şehrin nüfusu ne? 420 bin.

Şeye bakıyoruz, yüksek lisans ve doktora sahibi nüfusun artı 30 yaşa oranı yani iyi bir seviyedeyiz orada fakat bütün bunların yanında gerçek manada bir ekonomik gösterge olarak şunu görüyorum: Kırsal nüfus başına tarımsal üretim değeri; Afyon'da bu rakam 10.165, Isparta'da 17.596, Burdur'da 15.109. Şimdi, tek başına bunu aldığımızda, bizim ikinci bölgede, Afyon'un dördüncü bölgede olmasından daha tabii bir şey yok. Peki, kırsal nüfus başına temel üretim değerini alıyoruz da, tarımsal üretim değerini alıyoruz da bu sanayide kaç kişi çalışıyor, kaç tane fabrika var, acaba işte Afyon'la karşılaştıralım- turizm potansiyeli nedir, jeotermalin Afyon'a yaptığı katkı nedir, bunları niye burada görmüyoruz Sayın Bakanım?

Isparta'da, gözümüz aydın olsun Sayın Bakanım, siz uzun zamandır gelmediniz, şimdi bir tane beş yıldızlı otelimiz var. Çok şükür, ilk otelimiz beş yıldızlı, yüzde 10 dolulukla çalışıyor, hatta yüzde 10'u bile tutturamıyorlar. Niye? Çünkü sanayi yok.

Şimdi, Sayın Bakanım, biz ikinci bölgeler olunca bakıyoruz bizde faiz desteği yok, üçüncü ve dördüncü bölgelerde var yani komşumuz Burdur'da var. Şimdi, vergi indirimi, işte 5 puan geride. Asgari yatırım tutarları çok yüksek.

Sonra, işveren desteklerine bakıyoruz Sayın Bakanım, orada sıkıntımız var.

Evet, Sayın Bakanım, buradaki şeylere yani buraya girmek istemiyorum. Kanalizasyon şebekesinde hizmet verilen belediye. İşte il banka kredileri... Hem tasarrufu almışlar, diyorlar ki "İldeki tasarruf mevduatının Türkiye içindeki payı, bir de kişi başına banka mevduat tutarı." Yani bu ikisi de ayrı ayrı parametre olarak giriyor. Marka başvurusu sayısı, patent başvuru sayısı, yüksek lisans ve doktora sahibi nüfusun artı 30 yaşa oranı, kırsal nüfus başına tarımsal üretim değeri, rekabetçi ve yenilikçi kapasite göstergelerinin parametreleri. Sanayi neresinde bunun Sayın Bakanım?

Şimdi, Sayın Bakanım, yani biz umuyoruz ki bu parametreleri bugün artık yeniden gözden geçirme imkânı yok ancak Isparta'nın yerini ve kırılma noktasını bir kez daha bir gözden geçirilmesi gerekliliğini sizinle paylaşmak istedim.

Şimdi, Sayın Bakanım, diğer asıl önemli noktaya geleceğim. Belki teşvikten çok, belki bu 21'inci sıra, ikinci bölge, üçüncü bölge, dördüncü bölge olmaktan daha önemli bir noktayı sizinle paylaşmak istiyorum.

Sayın Bakanım, bildiğiniz gibi, bu tur şirketlerine ait şu an Türkiye'de 300'den fazla yolcu uçağımız var ancak üç saatlik uçuş mesafesine baktığımızda 7 bin civarında bir uçak potansiyelinin olduğunu görüyoruz. Türkiye'de topu topu 5 tane uçak bakım hangarı var, bakım-onarım hangarı; bunlardan bir tanesi de Süleyman Demirel Havaalanı'nda. Ancak tabii ki bu 5 hangar da son derece yetersiz ve bu uçakların periyodik bakımları da milyonlarca dolarla ifade ediliyor ve ülkemiz için de son derece ciddi bir döviz kaybı söz konusu.

Bizim Isparta Süleyman Demirel Havaalanı'nın orada, özel teşebbüs, biliyorsunuz Sayın Bakanım, boyama, bir uçak yeni tesisi kurdu, bir uçak bakım tesisimiz var. Şu anda da Etimesgut'la konuşlanmış bulunan Kara Havacılık Okulu komple bakım ve eğitim üssü Isparta'ya taşınıyor.

Sayın Bakanım, şimdi, buradan girişle, bu sertifikalı uçak bakım onarım hangarlarının kümelendiği bir merkezin 1 milyar dolardan fazla pazardan pay alabileceği öngörüldüğü. Toplam pazar bu 53,5 milyar dolarlık bir pazar. Bunun yüzde 33'ünün kümelenmiş olduğu yer Doğu Avrupa ve Orta Doğu ve buraya da yüzde 33 olarak baktığımızda da işte 17-18 milyar dolar, 20 milyar dolara yakın burada bir uçak bakım ve onarımına ilişkin bir pazar var. Şimdi, biz Isparta olarak buna talibiz ve şu anda lojistik olarak ve bakım hizmetleri masrafları çok pahalı olduğu için de yavaş yavaş da hem de bölgenin ciddi manada bir büyüme potansiyeli olduğu için de birtakım şirketler Avrupa'da konuşlanmış olan uçak bakım merkezlerine, onarım merkezlerine yavaş yavaş yani Doğu Avrupa, işte Orta Doğu, Asya'ya doğru taşıma noktasında da bir çalışma içerisinde.

Bizim Kalkınma Ajansımız BAKA'nın önderliğinde, Isparta Süleyman Demirel Havaalanı'nda bir özel ekonomi bölgesi oluşturulması için -ya da bu serbest bölge olabilir ama özel ekonomi bölgesi şu an konuşulduğu için söylüyorum- sizin sayın Bakanlığınızla birlikte ve diğer ilgili kuruluşlarla birtakım, bir seri toplantılar yapıldı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 32

Sayın Bakanım, çok kısa, ben bunlarla ilgili size bir bilgi aktarmak istiyorum çünkü önemli olduğu için. Burada, ilk olarak 6 Temmuz 2011'de Süleyman Demirel Havaalanı'nın Antalya Limanı'na demir yoluyla entegrasyonunun sağlanması ve yapılacak olan hızlı tren hattı projesinin kargo taşımacılığına da uygun olarak tasarlanmasının tartışıldığı bir çalıştay düzenlendi. Burada oluşturulan raporu biz Ulaştırma Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kurumlara gönderdik. Arkasından Şubat 2012'de Sayın Bakanlığınızda, Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğüne müracaatımız oldu. Onlar bir uzman ekip gönderdiler. 12-13 Mart 2012 tarihlerinde Isparta'da yerinde bu çalışmalar, toplantılar yapıldı ve Isparta'da böyle bir havacılık özel ekonomi bölgesi kurulması noktasında bir ön fikir oluştu diyelim. Akabinde 24 Ağustos'ta Türk Hava Kurumu Genel Başkanı ve Üniversite Rektörüyle Isparta'da bir toplantı yaptık, Süleyman Demirel Havaalanı'nda. Türk Hava Kurumunun da hem kurucu işletmeci firma ve önümüzdeki süreçte de bunun işletmeci firma ortağı olması düşüncesi içerisinde de bir ön anlaşma yapıldı ve birlikte görülmesi kararı alındı. Arkasından da orada 3 Ekimde çok daha kapsamlı bir toplantı yapılması kararı alındı. Burada Etimesgut'ta yapılan bu toplantıya Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, Devlet Hava Limanları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Ekonomi Bakanlığı, Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü, Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü, Sanayi Bakanlığı, Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gümrükler Genel Müdürlüğü, TÜBİTAK, Uzay ve Havacılık Enstitüsü, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı, BAKA –yani bizim ajansımız- Türk Hava Kurumu yetkililerinin de katıldığı geniş çerçeveli bir toplantı yapıldı ve Isparta'da bu özel ekonomi bölgesinin, havacılık özel ekonomi bölgesinin kurulması noktasında bir ön karar çıktı ancak Türkiye'nin bunun için önemli bir ihtiyaç olduğu pazar büyüklüğünden ve diğer illerde de, diğer hava limanlarında da, müsait olan yerlerde de bunun uygulanabileceğine ilişkin de orada bir ön karar oluştu. Daha sonra aynı gün tekrar Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğüyle ikinci bir toplantı yapıldı. Orada da BAKA'yla ortak hareket ederek bu çalışmaların sürdürülmesi kararı alındı.

BAŞKAN – Evet, netice...

SÜREYYA SADI BİLGİÇ (Isparta) – Akabinde Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansıyla toplantılar yapıldı. Sonrasında da Airbus ve Eurocopter firmalarıyla ön temaslar yapıldı, kasım ayında da yüz yüze bu görüşmelerin, onların getirilmesi noktasında planlamaları yapıldı. Isparta bu konuda son derece avantajlı.

Sayın Başkanım, biliyorsunuz, her zaman konuşmuyorum, iki dakika... Önemli bir konudur.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - Müsaade edin efendim, müsaade edin.

SÜREYYA SADI BİLGİÇ (Isparta) – Yani bir saat istemiyorum Sayın Başkan.

Ama, efendim, bizim pistimiz A380'ler hariç bütün uçaklara müsait, yoğun uçuş trafiğimiz yok, test uçuşları için ideal, açık park alanlarımız müsait ve uçaklarda park ücreti de alınmıyor, hizmet bedeli son derece düşük, Antalya hava ve deniz limanlarına 120 kilometre mesafede; şu an hızlı trenin buraya 5 kilometre mesafeden geçişi planlandı. Yeni Ankara, İstanbul'u bağlayan Antalya otobanı da, yeni plan otoban da aşağı yukarı bir 10 kilometre mesafeden buradan geçiyor. Dediğim gibi, işte 7 binden fazla, üç saatlik mesafede bir trafik yani bu önemli bir şey. Biz, bu konuda sizin özel desteklerinizi, gayretlerinizi ve talimatlarınızı bekliyoruz Sayın Bakanım. Bu son derece önemli bir konu, hem ülke açısından önemli hem de Isparta ve bölge açısından son derece önemli gerek istihdam gerekse yaratılacak katma değer açısından, Sadece serbest bölgeler olarak ya da teşvik uygulamaları olarak değil Sayın Bakanım, bir de buraya yabancıların getirilmesi noktasında asıl önemli noktalardan bir tanesi.

Sizin destek ve gayretlerinizi ve talimatlarınızı bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bilgiç.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aygün.

SİNAN AYDIN AYGÜN (Ankara) - Efendim, hepinize iyi günler diliyorum.

Bildiğiniz üzere, ben bu Komisyonun üyesi değilim, İnsan Hakları Komisyonundayım ama bugünkü bültene bakınca Sayın Zafer Çağlayan'ın bütçesi olduğu için, benim de değerli dostum, değerli mesai arkadaşım diyeyim, on iki-on üç sene beraber, Ankara'da bir ağabey kardeş edasıyla, o benim ağabeyimdir, ağabey kardeş gibi oda başkanlığı yaptık. O başka partiden, ben başka partiden ama gönüllerimiz birdir. Herhangi bir eleştiri yapmaya da gelmedim. Çok dosyayla geldim buraya ama açmayacağım hiçbir dosyayı. Böyle çok hazırladım, hatta konuşma metni de hazırlamıştım burada, aşağı yukarı 20 sayfalık bir konuşma metni, onu da konuşmaktan vazgeçtim.

Ben, Komisyonunuza misafir olarak geldim. Bütün CHP'li arkadaşlardan da ricam Sayın Bakanı...

SÜMER ORAL (Manisa) – Peki, o metni hazırlarken Bakan Bey'in Zafer Bey olduğunu biliyordunuz, niye değiştirdiniz?

SİNAN AYDIN AYGÜN (Ankara) - benim değerli dostumu fazla üzmemeleri çünkü bu Komisyon en hareketli komisyon, limonlar geliyor, portakallar geliyor, kelepçeler geliyor, elbiseler geliyor bu komisyona.

SÜREYYA SADI BİLGİÇ (Isparta) –Başkan diyor ki: "Niye üç saat önce gelmedin?" Ben de konuşmazdım o zaman.

SİNAN AYDIN AYGÜN (Ankara) - Ağabey, sen konuşunca ben konuşmaktan vazgeçtim, sen öyle konuşunca. Dedim ki ben konuşmayayım, bir tane muhalefet yeter! Ben seni görünce şaşkırdım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 33

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Bizdeki unvanıyla “Devrimci Sinan.”

BAŞKAN – Yok canım! Benim bildiğim, CHP’de bir tane devrimci vardır, o da Musa Bey’dir.

MUSA ÇAM (İzmir) – Estağfurullah...

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Doğru değil o, doğru değil.!

BAŞKAN - Bak, Musa Bey, ne diyor bak Sayın Güneş, “Doğru değil o.” diyor.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Hayır, çarpıtmayın “Bir tek o değil.” dedim.

BAŞKAN – Ha “Bir tek o değil.” dedin.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Cümleyi yarım kesmeyin. Bize kalırsa 133 tane devrimci var.

BAŞKAN – Evet.

SİNAN AYDIN AYGÜN (Ankara) - Sayın Başkanım, ben teşekkür ediyorum bana söz hakkı verdiğiniz için. Ben sırf Zafer Ağabeyimi ziyarete geldim buraya.

Hepinize iyi akşamlar diliyorum, Allah yardımcınız olsun diyorum.

Saygılar sunuyorum.

Müsaade ederseniz hemen ben aşağı inmek durumundayım, mesaj geldi İnsan Hakları Komisyonundan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Oral, buyurun lütfen.

SÜMER ORAL (Manisa) – Sayın Başkan, Kıymetli Bakan, milletvekili arkadaşlarım, Bakanlığın değerli mensupları, basın mensupları; Ekonomi Bakanlığı bütçesi üzerinde arkadaşlarımızla konuşurken bir veya iki arkadaşımız Bakanlığın ismi üzerinde önce durdular yani Ekonomi Bakanlığı ile hâlen bizdeki Ekonomi Bakanlığının iştiğal konusunun birbirine uygun olup olmadığını ve arkadaşlarımız Ekonomi Bakanlığının sadece dış ticaretle iştiğal etmemesi gerektiğini söylediler. Hakikaten bizde bu bakanlık isimleri biraz dağınık şekilde tespit edildi, öyle görünüyor.

Şimdi, bilmiyorum, Sayın Bakan çok seyahat ediyor, hakikaten o seyahatler de çok faydalı, Dış Ticaret Bakanı olunca dolaşacaksınız tabii ama uluslararası bazı böyle ekonomi bakanları toplantısı olup katıldınız mı? Katıldığınızı zaman oradaki meslektaşlarınızın iştiğal konularıyla sizin konunuzun örtüşmediğini herhâlde görmüşsünüzdür.

Şimdi, bir yerde Maliye Bakanlığı, bir yerde hazine sorumluluğu bakanlık olunca, bir de Ekonomi Bakanlığı söz konusu olduğunda ve sadece dış ticaretten sorumlu da olunca yani bunun uluslararası bakanlıkların görev alanlarına çok uygun bir yapı olmadığı görülecek. Esasen dağılımında hangi kriterler esas alındı? Ben şahsen pek onu bilmiyorum. Zafer Bey’i çok öteden beri tanırım, Ankara Ticaret Odası Başkanlığından tanırım, zaman zaman görüşlerine müracaat ettik, birlikte de çalıştık ama yani bu isimle görev alanlarının birbiriyle örtüşmediği konusunda bizden farklı düşündüğünü tahmin etmem ama Sayın Bakan, adı ne olursa olsun, kendisine verilmiş olan görevi dört dörtlük yapma gayreti içerisinde olmuştur, gene de öyle olduğunu tahmin ediyorum. Zaten bu görevi daha önce de yapıyordu. o zaman adı Devlet Bakanlığıydı, şimdi “Ekonomi Bakanı” oldu ama kapsamda bir değişiklik olmadı.

Şimdi, bunun dışında, dış ticaret gelişmelerine şöyle bir göz attığımız zaman, 2012 yılında 149,5 milyar dolarlık bir ihracat, buna mukabil 239,5 milyar dolarlık bir ithalat var ve 90 milyar dolarlık dış ticaret açığı var. 2013’te bu, 158 milyar dolar ihracat ve 253 milyar dolar da ithalat olarak beklenti var, öyle öngörülmüş. Arada da dış ticaret açığı 95 milyar dolar olarak görünüyor. Şimdi her ikisinde de gerek 2012’de ve gerek 2013’te ihracatın ithalatı karşılama oranı hemen hemen aynı seviyede, yüzde 62 veya 62,5. Tabii bu tablo şunu gösteriyor: Bizim 2013 yılında dış ticaret dengemiz oransal olarak dış ödemeler dengemizde oransal olarak olumlu bir etki, fazlaca bir etki yaratmayacak çünkü oransal olarak ihracatın ithalatı karşılama oranı değişmiyor. Gerçi rakamlar değişiyor ama netice itibarıyla dış ticaret dengesi ödemeler dengesine olumlu bir etki fazlaca yapmayacak, yani birinci tespitimiz bu.

Şimdi, ihracatın ülkeler bazında dağılımına baktığımızda da Avrupa Birliğine ihracat 2011’de yüzde 46, ihracatımızın yüzde 46’lık bölümü Avrupa Birliğine yapıyor; 2012’de -tabii yıl tamamlanmadığı için ocak-eylül rakamı verilmiş yüzde- 38 olarak görülüyor. Acaba yıl sonunda bu oranla ilgili beklentiniz nedir? Herhâlde bir tahmininiz vardır, bu 46’yı bulacak mı yoksa onun altında mı olacak? Şimdi bildiğimiz gibi, siz de konuşmanızda bahsettiniz yani burada da daha önceki bütçenin geneli üzerinde tartışmalar sırasında da dile geldi, Avrupa Birliği ülkelerinde belli bir süre düşük büyümeli yıllar olacak yani büyümede büyük bir artış görülmeyecek. Öyle bir projeksiyon altında görüşünüz nedir? Beklentiniz, bu yüzde 46 2011’deki 46 olan rakamı 2013’te ve onun sonunda, gerçi orta vadeli şeyde var ama onun dışında bir gerçek beklenti olabilir mi?

Bir de 2013 yılındaki ihracatın ülkeler bazında dağılımıyla ilgili, bilmiyorum, bir gösterge var mı? Ama ben göremedim onu, 2013 yılındaki ihracatın bölgeler itibarıyla dağılımı ne olacak? Yani orada... Çünkü bir yerdeki eksilmeyi diğer yerden karşılama imkânı ne kadar var, onu görme bakımından söylüyorum eğer onu verebilerseniz memnun olacağım. Avrupa Birliğindeki eksilmeyi 2013 ve takip eden yıllarda diğer ülkelere telafi etme imkânımız olacak mı? Çünkü gene önümüzdeki tablolara baktığımızda 2012 yılında 2011’e nazaran Yakın ve Orta Doğu’da yüzde 62,8’i bulan bir ihracat artışı var. Bunlar biraz konjonktürel de olabilir. Acaba 2013’te bu şey devam ettirilebilecek mi? Eğer ettirilemezse o zaman genel rakama ulaşmak yani Avrupa Birliğindeki eksilmeyi karşılamakta sıkıntıya uğranılabilir, o konudaki görüşlerinizi de almak isterim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 34

Ayrıca “İhracat artışında dördüncü ülkeyiz.” Deniyor, gerçekten zaman zaman ekonomik göstergeler dile getirilirken ileriye sürülüyor. “Biz dünyada 1’inciyiz” veya Dünyada 2’nciyiz, veya “Türkiye Cumhuriyeti tarihinin rekorunu kırdık.” Yani bunlar bana göre her zaman büyük bir anlam ifade etmez çünkü baz rakamlarına da baktığımız zaman farklı sonuçlar çıkabilir ve bir de konjonktürel olabilir.

Şimdi, bakın, “İhracat artışında dördüncüyüz.” dediğimiz tabloya baktığımızda bizden evvel Bolivya. Yani dünya birincisi şimdi Bolivya mı? Herhâlde Bolivya’ya bir madalya falan vermiyordur değil mi Dünya Ticaret Örgütü? Ondan sonra Belarus, Vietnam olabilir, bunların bazıları yani bir önceki yıllar rakamı düşük olabilir. Oradaki yüzde 26’sı mutlak rakam olarak hiçbir şey ifade etmez. Bence bunlara... Yani sizin başka başarılarınız var, burada “4’üncüyüz.” demenin size fazladan bir şey getireceğini sanmıyorum.

EKONOMİ BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Dördüncüyüz, ne yapalım?

SÜMER ORAL (Manisa) – Evet, güzel ama yani başka şeyler de bulunabilir. Şimdi, mesela Çin’le zaman zaman mukayese edildi. “Çin’in büyümesinden sonra ikinciyiz.” falan. Bunlar hep geçici rakamlardır.

Şimdi, sanıyorum ya geçtiğimiz ay veya daha evvelsi ay Çin’in aylık ihracatı bizim yıllık ihracatımıza hemen hemen yakındı. Onun için, biz kendi ölçülerimizi kendi şartlarımıza göre ortaya koyarsak sanıyorum daha anlamlı bir değerlendirme ortaya çıkar.

Şimdi, Merkez Bankasının politikasından, kur politikasından bahsedildi. Merkez bankasının -hep bilindiği gibi- dünyadaki görevi, enflasyonun hükûmetin tespit ettiği düzeyde kalmasını sağlamak için gayret göstermektir ama bizde Merkez Bankası son zamanlarda başka görevler de yapıyor. Belki bu görevlerin bir kısmı ekonomiye katkı da kazandırıyor ayrı ama ortada olan durum şu, yani Merkez Bankası diyor ki: “Bende kur riski olmayacak.” Dışarıya karşı bunu açıkça ilan etmedir bu. “Bende kur riski olmayacak.” Böyle olunca hâliyle Türkiye’ye yerleşme niyetiyle gelmeyen sermaye fazlalaşıyor. Sıcak para dediğimiz olay bu ama bunun reel ekonomi üzerinde ve ithalat üzerinde de Türkiye’deki reel ekonomi üzerinde birtakım sakıncaları olduğu da kesin.

Bu, gaza basma veya gazı hafifletme tartışmaları; bugün Avrupa’nın, özellikle Euro bölgesinin de üzerinde en fazla tartıştığı alanlardan, konulardan biri ama orada da bu gaza biraz daha basmak veya kesmek üzerinde dururken, kamu kesimi açığı ve büyüme tartışmasından kaynaklanıyor ama üzerinde durulan en önemli konu burada şu: Kamu kesimi açığı üzerinde dururken yani gazı keserken bir daha büyümeyi geliştirmeyecek bir ortamın da yaratılmaması. En önemli olay bu yani “Gazı ayarlarken büyümeye ihtiyaç olduğunun asla unutulmaması ve o mekanizmanın kesinlikle bozulmasına da yani bir nevi ‘gazı ayarlayalım’ derken arabanın debriyajında bir hata yaparsanız bir daha büyümeyi sağlayamazsınız.” deniliyor. Bizde de o var.

Yalnız, bizde gördüğümüz bir konu görevlerin dağınıklığından, belki, kaynaklanıyor. Ekonomiyle ilgili ciddi konularda çok beyan ortaya çıkıyor yani birçok beyanla karşılaşırız ve bunların bazıları birbirine tam karşı oluyor, bazıları arasında nüans farkı oluyor. Ekonomide mümkün olduğu kadar az konuşulması gelenektir, çok az konuşulur ve o konuşma da gerçekleşir; hem bu Hükûmette buna da çok fazla riayet edilmediğini görüyorum. Bu da tabii doğru bir tavır olarak karşımıza çıkmıyor.

Sayın Başkan, benim Ekonomi Bakanlığıyla ilgili görüşlerim şimdilik bu kadar. Teşekkür ediyorum. Bütçenizin de hayırlı olmasını diliyorum.

(Oturma Başkanlığına Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Oral.

Sayın Güneş, buyurun lütfen.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; şimdiye kadar konuşmacılar Bakan hakkında ve Bakanlık hakkında hep olumlu şeyler söylediler, epeyce olumlu şeyler söylendi. Artık biraz da eleştirmek ve muhalefet yapma zamanı geldi diye düşünüyorum.

Şimdi, efendim, teker teker, madde madde gidelim: Geçen yıl, bütçe Genel Kurulda konuşulurken, hatırlarsanız Hükûmetinizin en çok övündüğü konu -sizin de sunumunuzda var- dünyanın en yüksek büyüme performanslarından birine sahip Türkiye’ydi, yüzde 8,5. Dedik ki “Bu sürmez, bununla çok övünmeyin, bunun arkası gelmez.” Şimdi, bu yıl Hükûmet yüzde 3,2 bekliyor. Dediğimiz çıktı. Şimdi, bununla ilgili iki tane yorum var: “Biz istedik, düşürdük, öyle gerekiyordu.” Demek ki daha yükseğini götürmüyordu. Yani bu arabanın gazına daha fazla basarsanız bir yere çarpacağınız anlaşıldı. Şimdi, önümüzdeki yıl da böyle olacak. Gerçi Sayın Babacan 3,2 bekliyor ama bakın ben bu Komisyonla söyleyeyim, ben biraz ekonomiyle kenarından köşesinden ilgileniyorum, 3,2 de olmayacak, daha aşağı.

RECAİ BERBER (Manisa) – 2013 için bahse girerim 4 olacak.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Efendim, ben 2012’yi söyledim, 2013’ü bilahare. Biz iktisatçılarla ilgili bir şey vardır: Kolay tahminde bulunmayız, bulunduğumuz zaman da genellikle tarih vermeyiz, yanılmayalım diye ama siz çabuk tahminde bulundunuz, bunu unutmayın.

Şimdi, bu yüksek büyüme mi, 3 civarında; 2,8; 3,2; 2,9? Ben size söyleyeyim, IMF’nin dünya tahmini, bütün dünya ekonomisinin büyüme tahmini 3,2. Şimdi, biz bunun nesiyle övüneceğiz? Yani dünyadan daha iyi bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 35

performansınız var mı? Şunu diyorsunuz: "Dünya yavaşladı." Dünya yavaşladı ama 3,2'ye yavaşladı, Türkiye de 3,2'ye yavaşladı. Birinci bileceğimiz konu bu.

İki, işsizlik: Sayın Bakanım, işsizlikle ilgili verdiğiniz verilerin hepsi gerçek dışı. Şahsınızla ilgili söylemiyorum, Hükûmetle ilgili söylüyorum. Geçenlerde Komisyon'da dağıttım, Sayın Babacan dedi ki: "OECD'nin en düşük büyüme hızına sahibiz." Bu doğru değil, dağıttım. Sayın Babacan'ı bekliyorum kendisine de vereceğim. OECD rakamlarıyla, genç işsizlerde OECD ülkeleri içinde –ama genç işsizlerle ilgili bir düzeltme yapayım, eğitim dışı yani eğitimde bulunmayan- yüzde 30'la OECD birincisi. Birinci bilmemiz gereken konu bu. Yani OECD ülkeleri içinde genç işsizlerde birinciyiz.

İkincisi ve en önemli konu: Türkiye'de önemli bir gelişme oldu, 2002 yılında işsiz sayısı 2,5 milyonu, bugün iyi bir nokta var 2,3 milyon. Ne kadar güzel değil mi? Yani iyiye gidiş var ama bir şey daha söyleyeceğim. O tarihte yani 2003 yılında işsiz olup iş aramayanlar 946 bindi, bugün 1 milyon 900 bin kişi. Bu şu demektir: "Artık işsiz olarak iş aramaktan umudu kestim." Ancak unutmayalım, iş aramayanlar, TÜİK'i söylüyorum, şunu söylüyorlar: "İş verirsiniz çalışırım." Şimdi, öyle bir umutsuzluk olmuş ki işsizler arasında, artık iş bile aramıyor "Nasıl olsa bulamam" diye. İkisini topladığınız zaman toplam işsizlik hâliyle 2 katına çıkıyor, dolayısıyla bu rakam da yanlış.

Cari işlemlerin millî gelir oranını düşürdünüz. Geçen sene millî gelirin yüzde 10'uydu, bu sene yüzde 7,5 olacak ama bir şey söyleyeyim, millî gelir oranı itibarıyla gene dünyada birinci olacak yani rakamsal olarak büyük olanlar var, biraz daha büyük olanlar, İngiltere biraz daha büyük, Fransa, İtalya sanıyorum biraz daha büyük, rakamsal olarak, millî gelir payı, onların millî gelirleri çok yüksek ama millî gelir payı olarak yine dünyada birinci olacağız, rekorda bir değişiklik yok.

Bakanlığınız ihracattan sorumlu, temel olarak bundan sorumlu. İhracatla büyüyeceğiz. 2002 yılında ihracatın millî gelire oranı yüzde 19'du arkadaşlarımız size söyleyebilirler, bugün de yüzde 19, hiçbir değişiklik yok. Millî gelir de pay olarak artmış değil. Şimdi, kredi notumuz yükseldi, buralarda bir yerlerde, hazırladım, bu nota sahip ülkelerin yani BBB minest ülkelerinin ortalaması yüzde 36. Bir üstte yüzde 45'e geliyor, biraz daha notumuz yükseldiği zaman, ortalama. Türkiye bu ortalamayla daha yüksek bir nota kavuşamaz. Bakın, bugün bir kredi derecelendirme kuruluşu açıkladı: "Biz artırmayı düşünmüyoruz." dedi. Fitch size bir kıyak yaptı. Bana kalırsa Türkiye'nin notu, evet, yüksek değil yani bu geldiği noktaya kavuşmalıydı Türkiye, doğrudur, ona katılıyorum.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Kıyak yaptı değil mi!

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Kıyak yaptı size, diğerleri yapmadı.

Şimdi, daha yüksek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Güneş, toparlar mısınız lütfen.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Toparlayalım müsaade edin.

Şimdi, bu teşviklerle ilgili kutluyorum sizi. Tabii önemli bir şey. Derecelendirildi, teşvikler çıkarıldı, teşviklerin ihracatla bağlantısının olması, teknolojiyle hem dikey hem yatay olarak yapılması yani hem bölgesel hem sektörel olması önemli. Bu ilk defa yapılıyor. Doğru, yerinde fakat bir şey söyleyeyim: Teşviklerle ilgili iyi netice almayacaksınız. Çünkü teşvik sadece ekonomik önlemdir, yatırımı getiren ise sadece ekonomik önlem değildir. Bakın altıncı bölgede yatırım artışı elde edemiyorsunuz, edemeyeceksiniz de ama onun gereğini yapmazsanız bir mesafe alamazsınız. Ne yapabiliriz peki ekonomik olarak? Kamu yatırımlarına yardımcı olmanız lazım. Dünya Bankası da onu öneriyor, eğer ki kamu ve özel yani "Private sector, public sector partnership" yapmazsanız arkası gelmez yani başından onu bir çekmek lazımdır. Yani biz "Bir şey önerin." diyorsunuz ya, öneriyoruz. Yani o partnershipi Dünya Bankasının örneğinde olduğu gibi yapmazsanız 6'ncı bölgede bu teşvikler yetersiz kalacaktır. Teşvikler yanlış demiyorum ama yetersiz kalacaktır diyorum.

Doğrudan yabancı sermayeyle ilgili bir şey söyleyeyim: Dünyanın millî geliri 79 trilyon dolardır, 1,5 trilyon dolar doğrudan yabancı sermaye dünyada gerçekleşmektedir. Türkiye'nin millî geliri 770 milyar dolardır, Türkiye'nin çektiği doğrudan yabancı sermaye 15 milyar dolardır. Dünya ortalamasının üstünde bir yabancı sermaye çekmiyoruz, övünecek bir taraf yok. Hiç övünecek bir taraf yok. Bu daha yüksek olmalıydı yani millî gelirin daha yüksek bir payı olmalıydı.

Şimdi, sonucu toparlayayım: Bu makroekonomik mimariyle artık daha yüksek bir büyüme hızını sürdürmenizin olasılığının ve olanağının kalmadığı anlaşılmıştır. Bu makroekonomik mimariyi değiştireceksiniz. Gaz-fren tartışmaları geldiğiniz tıkanmayı gösteriyor. Eğer ısrar ederseniz, dış politikada olduğu gibi, tükenirsiniz. Yüksek bir büyüme hızı, daha düşük bir işsizlik ve cari işlemler açığının kapanmasını istiyorsanız bu mimari değişecek, bu mimari 2001 model bir mimaridir. Özel bir dönemde, konjonktürde getirilmiştir ve küresel likiditenin de bu kadar bol olacağını varsaymamıştır, öngörmemiştir. Nitekim Derviş, zaman zaman gelip gidip "Ya, bu bizimkine şöyle takviye edin, böyle takviye edin." dedi, kendisi bile.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Güneş, toparlar mısınız lütfen.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 36

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Bu mimariyi değiştirmeniz gerekiyor, bunun için de iki şey gerekiyor, bir: Cesaretinizin ve iradenizin olması gerekiyor. Bir ikincisi de, uzun süre iktidarda olup büyük bir Parlamento aritmetiğinin olması gerekiyor. Şimdi, ikincisinin olduğu aşikâr; on yıldır iktidardasınız, büyük bir Parlamento aritmetiğiniz de var. Neyiniz eksik? Benim anladığım kadarıyla iradeniz eksik.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Osman Aydın, buyurun efendim.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben özellikle Hükümetin kur politikası üzerinde durmak istiyorum. Bugün, reel efektif döviz kuru doların Merkez Bankası hesaplarına göre 2,08 TL, Kalkınma Bakanlığı hesaplarına göre 2,28 TL düzeyinde olduğunu basına yansıyan bilgilerden hepimiz öğrendik. Döviz kurunun gerçekten 2002 senesindeki reel değerleri aldığımızda, bugüne getirdiğimizde enflasyonda dengeli bir şekilde artışı sağladığımızda bunun daha yüksek değerlerde olduğu apaçık ortada. Bugün ihracatın, ihracatçının en büyük temel sorunlarından bir tanesi rekabet konusunda özellikle dış rekabet konusunda en büyük sorunlarından bir tanesi, içinde bulunduğumuz, ülkemizin uyguladığı yanlış kur politikasından kaynaklanmaktadır. Bugün sadece, Merkez Bankasının ve Kalkınma Bakanlığının hesaplarına göre bile bu politika neticesinde yabancı ülke mallarına ülkemiz yüzde 25, yüzde 30 seviyesinde bir damping uygulamakta iç üreticiye karşı. Şimdi, tabii bu üreticiye büyük zarar, 145 milyar dolarlık, 150 milyar dolarlık bir ihracat miktarını göz önüne aldığımızda sadece Merkez Bankasının hesapladığı döviz kuru üzerinden bile 45 milyar gibi reel sektörün büyük bir zararı söz konusu, sadece kur politikasının bu seviyesinden dolayı. Kalkınma Bakanlığının hesaplarına göre bu zarar daha da yükselmekte, gerçek reel değer üzerinden düşündüğümüzde de daha da büyük zararlar oluşmakta. Şimdi yanlış anlaşılan bir şey var: Bu kur politikasının sadece ve sadece ihracatçının sorunu olduğu, ihracatçının meselesi olduğu, ihracatçıya zarar verdiği zannedilmekte. Oysaki zeytinyağı üreticisi köylü 2002 senesinde 4 liraya satabildiği zeytinyağını daha hâlâ bugün 4 liradan satabilmekte. Pamuk üreticisi 2002 senesinde 1,2 lira olan pamuğun kilogramına daha hâlâ 1,2 TL'den satabilmekte. Bunun sebebi pamuk üreticisinin kalitesiz üretim yapması değil, pamuk fiyatının New York Borsasında belirlenmesinden kaynaklandığı apaçık ortada. O nedenle sadece bu yanlış kur politikası ihracatçının meselesi değil, o fakir fukara, garip gureba dediğimiz köylünün, üreticinin meselesi olduğunu apaçık bir şekilde görmemiz gerekiyor. Artık bu politika Türk ekonomisine, Türk üreticisine her noktada büyük zararlar verdiği apaçık ortada. Bu kur politikası devam ettiği takdirde neyle karşılaşacağız? Bu kur politikası devam ettiği takdirde 2011 senesinde verdiğimiz o 105 milyar dolarlık dış ticaret açığı daha da yükselecek ve ara malı üretemeyen, sadece ara malı ithalatıyla büyüme hesapları yapan bir ekonomi hâline geleceğimiz apaçık ortada.

Onun dışında, gerçekten Türkiye bugün ihtiyacı olan 1 milyon tonun üzerindeki pamuğu kendisi üretebilecekken, bu yanlış kur politikası neticesinde bu üretim alanlarını yabancı üreticilerin pamuğuna terk etmekte, kendi üreticimiz, maalesef, daha da zor günler beklemekte. O açıdan, önümüzdeki süreç içinde Hükümetin bu kur politikasıyla ilgili düşünceleri hakikaten ülke ekonomisi ve ülke menfaatleri açısından çok büyük önem arz etmekte, bu kur politikasının sadece ihracatçının meselesi olmadığı açık bir şekilde anlaşılması gerekmekte olduğunu düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydın.

Sayın Çetin, buyurunuz lütfen.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Ekonomi Bakanlığının değerli bürokratları, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, gerçekten bu yıl başladım Plan ve Bütçe Komisyonuna, ilk defa bir bakanlığın bütçesi güzel bir havada geçerken ben limon sıkamak istemem ama bazı konulara...

EKONOMİ BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Biber gazı yok ama limon sık!

İZZET ÇETİN (Ankara) – Evet, epey biber gazı yedik, şimdi şey yapalım!

Sayın Bakanım, bir kere Bakanlığınızın 2023 vizyonunun dikkate alınarak 8 Haziran 2011 tarih ve 637 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Dış Ticaret Müsteşarlığının tüm hizmet birimleri İhracat Geliştirme Etüt Merkezi ve Hazine Müsteşarlığının Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlükleri birleştirilerek kurulduğunu performans programınızda belirtiyorsunuz, doğru.

Kurulduğu tarihte Türkiye Büyük Millet Meclisi açtı, hâlen de açık ama Bakanlığınızın kuruluş kanunu hâlâ Mecliste görüşülmüş değil yani böylesi size yakışan. Bunun hiç olmazsa, diğer bakanlar belki rahatsızlık duymaz ama Parlatmentonun gündemine getirilmesi konusunda bir çabayı sizden beklerdik.

İkincisi, Sayın Bakanım, konuşmanızı dinlerken ve ilgiyle bir kez daha böyle baktım rakamlara falan, hakikaten hoşuma gitti yani kim istemez ki böyle güzel olmasını ülkesinin, Avrupa Birliği ülkelerinden, dünyadaki pek çok ülkeden rakamlarla çok iyiye doğru gidilmiş olmasını hepimiz isteriz. Tabii, Ekonomi Bakanlığı olunca her ne kadar dış ticaret ve teşvik uygulama vesaire konularla iştigal etse de işsizlikten vesaire rakamlara bakıp istihdamdan söz edilmişken millî

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 37

gelire de belki rakam verilirse daha iyi bir kıyaslama yapabildik. Örneğin, dünya ikincisi olduğumuz, Avrupa Birliği ülkelerinden daha iyi olduğumuz noktalara dikkat çekiyorsunuz ama kişi başına gelirden rakamları ite kaka 10 bin dolara erdirdik. Orada AB ortalaması 30 bin doların üzerinde olunca ister istemez bir illüzyon yapmakta olduğunuza dikkat çekmek isterim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Başkan; Türkiye'nin kredi notunun Fitch tarafından BBB'ye yükseltilmesi ülkemiz açısından sevindirici. Yalnız, aynı kuruluş, 2011 yılı Kasım ayında pozitiften notumuzu durağana çevirince müthiş şekilde tepki gösterdik yani bayağı bir efelendik kendisine, herhâlde o da Başbakanın fırçasından etkilenmiş olacak ki sevindirici bir noktaya getirdi notumuzu.

İhracatta hem pazar çeşitliliğinin hem de ürün çeşidinin artırılması gerçekten güzel, ben de bunu başarı olarak görüyorum ve kutluyorum. Yine ihracatın otuz bir aydır sürekli yükseliyor olması sevindirici bir durum. İhracatta rekorlar kırıyoruz ama hâlâ 150 milyar dolar eşliğini "Kritik eşik" dediğiniz eşiki yakalayabilmiş değiliz, küçümsemiyorum da, yani böyle ben de izliyorum gidişi, hemen hemen her ay düzenli olarak artışı gördükçe gerçekten seviyoruz. Tabii sizin özellikle temsil ettiğiniz kesimlerin haklarını koruma ve geliştirme uğruna verdiğiniz mücadelenizi kutluyorum, samimice söylüyorum bunu, bir serzeniş falan değil ama önceki gün Orman ve Su İşleri Bakanlığının bütçesini görüştük burada, siz anlatırken dikkatimi çekti, ben bir orman köylüsünün oğluyum, sekiz milyon yani 7 milyon 800 bin küsur orman köylüsünün refahı ve mutluluğu için onlara yapılan teşvik ve desteğin toplamı 172 milyon lira iken sizin sadece 2012'nin ilk 10 aylık döneminde 117 firmaya 132 marka karşılığı verdiğiniz destek ve 55 milyon faiz desteği gerçekten takdire şayan yani bir tarafta 200 kişi, diğer tarafta 8 milyon insanın aldığı destek.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – En az 20 bin çalışan var, 200 kişiden.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yani 20 bin kişi de olsa ben milyondan söz ediyorum Sayın Bakan, öyle şey değil.

Tabii, Ekonomi Bakanlığı olunca sadece sanayi ve dış ticaret, dış ticaretin kapsamı içerisinde tarım girdileri de, tarım ürünleri de mutlaka var ama şu anda basına da yansıdı, seralarda üretilen domatesin ve değişik meyvelerin -iç talep çıktığı için- pazardaki daralma nedeniyle, iç talepteki daralma ve dış pazarlardaki daralma... Elleri de kaldı mallar yani büyük bir sorun olarak önümüzde duruyor. Öbür taraftan yine baktığımız zaman narenciye dalında şu anda, yani o konuda da bir çabaya şiddetle ihtiyaç olduğunu görüyoruz.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Kendisi de Mersin Milletvekili zaten Sayın Bakanım.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Şimdi, Sayın Bakanım, tabii cari açık... Özellikle dış ticaret açığının 90 milyar dolara düşeceğini söylediniz. Cari açığındaki daralma sevindirici ama arkadaşlarımız teknik olarak üzerinde durdular, rakamları verdiler.

İşsizlik, hakikaten sevindirici; en alt düzeye indi, son yıllardaki seviyesine. T tabii mevsimsel faktörler var bunun içerisinde fakat şöyle bir şey düşünüyorum: Bu işsizlik... Herhâlde hep bizim eşimiz, dostumuz, akrabamız, arkadaşımız, çocuklarımız işsiz. Yani bu kadar düşüş var ama kapımızın önünde, dosyalarımızın içinde binlerce iş talep eden nitelikli iş gücü de var, niteliksiz de var. Ya biraz da ötekileştirmeyin AKP'ye oy vermeyenleri. İşsizliği empas ederken herkese eşit yurttaş muamelesi de yapın diye düşünüyorum.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – İktidar işsizlik oranıyla muhalefet işsizlik oranı farklı.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Evet, kesinlikle yani bunu ben dönemsel işsizlik ya da dönemsel yoksulluk olarak değerlendiriyorum. Yani devri iktidarınızda zenginler türedi, teşvikleri alabiliyorlar, zenginleşebiliyorlar ama ötekiler de Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı yani hiç olmazsa ihalelerde, teşviklerde desteklerde... Bakın, o il bazlı bölgesel teşvik sisteminizin başarılı olmasını diliyorum. Sayın Bilgiç hakikaten dikkat çekti, bazı illerimizin o bölgelerine ben de dikkatlice baktım, eşitsizlikler yok değil, gelişmekte olan, hızlı kalkınan ve birdenbire göç almaya başlayan illerimizde bayağı dengesizlikler var. Onların giderilmesi, gerçekten daha başarılı sonuçlara götürür.

Sayın Bakan, bir de dikkatimi çeken konu ve hakikaten de rahatsızlık duyduğum bir konu serbest bölgeler meselesi. Yani 3.200 firma 54 bin istihdam yaratıyor 16.09 milyar liralık da ticaret hacmi var.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Milyar dolar...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Milyar dolar, lira değil, dolar evet.

Şimdi, serbest bölgelerdeki istihdam nasıl? Yani orada bizim ulusal iş yasamız -yani ben çok eleştiriyorum iş yasasını- şimdi, biraz sonra kusura bakmayın ona ilişkin size bir iki şey söyleyeceğim.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yani orada iş yasası uygulanıyor mu? Sosyal hakları, çalışma koşulları nasıl? Orada 54.043 kişiden herhangi birisi sendikal hakka sahip mi? Bir sendikaya üye olabiliyor mu? Yani bunları biliyorum ama bir de sizin ağzınızdan duyalım. Çalışma, ücret, yani kayıt içi kayıt dışı, yani ben o sistemin biraz emeğimizi, alın terimizi çok ucuza verdiğimiz ve çalışma koşullarının -ülkedeki çalışma koşulları bu kadar kötü olmasına rağmen- serbest bölgelerdeki çalışma koşullarının çok daha kötü olduğunu biliyorum ve dikkatinizi çekiyorum oraya. Sizden de ne olduğu konusunda cevap bekliyorum.

Bir de, Sayın Bakan, siyaseten yazdığınızı biliyorum, özenle de seçmişsiniz cümleyi belki ama ekonomiyle ilgili değil, kısmen, dolaylı olarak ilgili; Orta Doğu'da hak uyanışına sahne olduğundan söz ediyorsunuz. Keşke hak uyanışı olsa. Hak uyanışı mı yoksa birilerinin bölgesel çıkarlarını sağlamlaştırmak için daha kararlı yönetimlere doğru mu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 38

gittiklerini zaman da görecek, inşallah Allah ömür verirse hepimiz de göreceğiz. Yani, keşke, hak uyanışı olsa diye düşünüyorum.

Bir de size uzun yıllardır, ta, ASO'dan bu yana sormak isteyip de sormadığım bir soru...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Sendikacılık...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Evet, sendikayla ilgili.

Sayın Bakan, ASO Başkanırken siz, 1973 yılına kadar kısmen de olsa uygulanmış olan bölgesel asgari ücreti Türkiye'nin gündemine taşıyan kişisiniz. Şimdi, Türkiye, büyük bir coğrafya, bölgede huzur yok, herhangi bir şey yok. Ulusal İstihdam Strateji Belgesi hazırlandı, o belgenin içerisinde de bölgesel asgari ücrete geçiş var yine. Onun arkasında...

RECAİ BERBER (Manisa) – Bölgesel asgari ücrete dönüşüyor...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Berber, izin verir misiniz.

Yine, bölgesel asgari ücreti...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çetin, toparlar mısınız.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

...Sayın Başbakana sunduğunuzu söylediniz. Bu "bölgesel asgari ücret" meselesinde hâlâ ısrarlı mısınız? Ülkeye yararlı olacağına inanıyor musunuz? Gerçekten, sadece ekonomik olarak mı bakıyorsunuz olaya? Onun siyasal sonuçlarının, yani doğudaki Kürt Mehmet'i, batıdaki Türk Mehmet'ten ayrı ücrete tabi tutmanın varacağı noktaları düşünabiliyor musunuz? Tabii bunu...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bir Kürt olarak soruyorsunuz değil mi?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Evet, evet. Değilsiniz biliyorum, kısmen...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Yo, yo, Kürdüm ben.

İZZET ÇETİN (Devamla) – Tamam, o zaman daha iyi. Yani Kürt Mehmet'e daha düşük ücret Türk Mehmet'e daha fazla ücret verme taraftarı olmadığınızı... Yani paranın dini imanı olmaz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Şu anda yeni uygulamaya gideceğiz.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sınır tanımaz, para paradır.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Tabii, tabii. Altı bölgede yeni uygulamaya geçeceğiz.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Neyse...

Şimdi, esas bir de bir başka sorum Sayın Bakan: Çalışma Bakanlığı, geçtiğimiz 2011 yılı Aralık ayında Meclise Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Yasası'nı getirdi, 7 tane bakan imza koymadınız. Gerekçeniz de oradaki barajların yüzde 10'dan uluslararası düzeyde kabul gören rakam olan binde 5'e çekilmiş olmasıydı. Daha sonra yeniden sizin imza koyacağınız şekle dönüştürüldü ve yüzde 3 baraj yine geldi. Yani, ticaret, ülke bir bütün. Uluslararası toplantılara gittiğimizde, siz de çok muhatap oluyorsunuz, ekonomi konusundaki gelişmelerden övgü alırken insan hakları, insani gelişmişlik düzeyleri veya çalışma yaşamındaki uluslararası normlar yüzünden eleştiriliyorsunuz. Yine, o konu, o kadar eleştiri konusu olacak, aykırılıklarla dolu bir yasa. Yani o yasa görüşmelerinde de söyledim, bir kez daha söyleyeyim: "Bazı çareler derdin kendinden de beterdir." denilir. 12 Eylül generallerinin hazırladığı yasadan daha beter bir Sendikalar ve Toplu Sözleşme Yasası'nı çıkarttınız sayenizde. Bu konudaki düşüncenizi almak isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çetin, çok teşekkür ederim.

Sayın Seçer, buyurun lütfen.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, sayın milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanın Mersin Milletvekili olması tabii ki bir şans.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Size göre!

VAHAP SEÇER (Mersin) – Kabinedeki sınırlı sayıda sandalyeden bir tanesi Mersin'de temsil ediliyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Tabii, size göre bir şans, size göre!

VAHAP SEÇER (Mersin) – Tabii, şahıs şahsi olarak da, karakter olarak da takdire şayan, özellikle Sayın Bakanın iletişim kabiliyeti.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Mersin'de mi?

VAHAP SEÇER (Mersin) – Mersin'de, Türkiye'de, Türkiye Büyük Millet Meclisinde. Tabii, bunu kendisine bir lütf değil, gerçekleri söylüyorum.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Sanki sen kendin farklı bir şey söyleyeceksin.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Sayın Seçer, rahat konuşun.

BAŞKAN – Marifet iltifata tabidir Sayın Aslanoğlu, kıskanmayın, çalışın sizin de olur!

VAHAP SEÇER (Mersin) – Rahat konuşuyorum, duygularımı çok rahat ifade ediyorum, doğruları söylüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 39

Şimdi, Sayın Bakanım, öncelikle seçim bölgemize ilişkin değerlendirmeler yapmak ve sizin bu konudaki görüşlerinizi almak istiyorum. Mersin önemli bir kentimiz, sahil kentimiz. Aslında, baktığınız zaman, çok önemli, kendine münhasır özelliklere sahip, 16 bin kilometrekare alan ve gerçekten nefis bir coğrafya, çok kadim bir bölge, çok eski medeniyetlerin orada yaşadığını tarihi biraz bilen insanlar bilirler. Dolayısıyla, gerçekten, Mersin'e baktığınız zaman, bugün, Mersin'in bulunduğu noktaya olması gereken nokta arasında olumsuz anlamda fark olduğunu gözleyebiliriz. Mersin, yoğun göç alan bir bölge. Bu anlamda da Türkiye'nin sosyal meselelerine katkı sunan en önemli illerimizden bir tanesi. Dolayısıyla, sadece bu nedenden dolayı belki de hükümetlerin -bu AKP hükümetleridir, CHP hükümetleridir, hangi siyasi parti olursa olsun- oraya pozitif ayrımcılık yapması gerektiğini düşünüyorum. Ama bakıyorsunuz, Mersin, işsizlik oranı açısından Türkiye'nin kayda değer işsizlik oranı yüksek kentlerinden bir tanesi. Özellikle, sebebinin iktidar olduğu Suriye kriziyle ilgili etkilene açısından tüm o hinterlanddaki Şanlıurfa'dan Gaziantep'e, Gaziantep'ten Osmaniye, Mersin'e, o hinterlanddaki iller içerisinde belki de en çok Suriye krizinden etkilenen kentlerimizden bir tanesi.

Biliyorsunuz, transit ticaretin yoğun olduğu bölge Doğu Akdeniz'e açılan en önemli havza, önemli bir limanımız var, ihracatın ithalatın, tarımsal üretimin, sanayi üretiminin, turizmin olduğu bir kent. Ama bugün Mersin'de ekonomik anlamda -Ekonomi Bakanısınız- önemli sorunlar yaşanıyor. Biliyorsunuz, lokomotif sektörlerden bir tanesi, özellikle ihracat anlamında, bakliyat sektörü, ama birçok hatırı sayılır ciddi firma, biliyorsunuz, kapısına kilit vurdu, iflas etti, şu anda sıkıntılar yaşıyor. Tabii ki orada, birkaç büyük firmanın bu sıkıntısı domino etkisi yapıyor ve diğer birtakım firmaların da iş yapmasını engelliyor, en azından bankalarda kredibilite anlamında olumsuz etkilere sebep oluyor.

Tekrar Suriye konusuna geleceğim. Gerçekten, bölge insanını perişan eden bir sorun. Mersin'den yapılan ihracat sadece Suriye'ye değil, o güzergâhtan on ülkeye yapıyorduk. Bir çözüm olarak ro-ro seferleri başlatıldı, ama biliyorsunuz o da navlun miktarının ya da fiyatlarının artmasına neden oldu. O da bir çözüm değil. Bu konuda farklı alternatif çözüm yolları var mı, düşünceleriniz var mı bu konuda, bilgilerinizi almak istiyorum.

Önemli yatırımlar var Sayın Bakan. 2007'den bu yana Mersin Milletvekiliyim "Hep yapılacak, hep edilecek..." 2007'de milletvekili olduğumda AKP Hükümeti vardı, bugün de AKP Hükümeti var. Bakın bir havaalanı projesi var, sahil yolu projesi var; Taşucu-Aydıncık-Bozyazı o sahil yolu hattı önemli, özellikle turizm açısından, Mersin'in turizminin canlanması açısından önemli bir yatırım olduğunu düşünüyorum.

2013 Akdeniz Oyunları Mersin için muazzam bir yatırım ama endişeler var, 2013'ün Haziran ayında yapılacak bu etkinlikler, çok kısa bir süre kaldı. Bu kadar önemli yatırımlar, sosyal tesisler, spor salonları, spor sahaları, o tarihe kadar yetişebilecek mi? Kamuoyunun endişesi var. Mersin'in Sahil Bandı Projesi var; yıllardır hep duyarız önemli istihdam sağlayacak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Seçer, toparlar mısınız lütfen.

VAHAP SEÇER (Mersin) – ...7.600 yatak fena bir rakam değil. Bunun sağlayacağı istihdam çarpı 4 deseniz 28-30 bin insana istihdam sağlayacak ama beş yıldır "yapılacak, edilecek; yapılacak, edilecek..." çok önemli bir merhale katedilmedi bu konuda. Lütfen, Mersin kamuoyunu aydınlatıcı, hatta, onları, en azından, umut verici, mutlu edici mesajlarınızı bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Seçer.

Sayın Susam, buyun lütfen.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım; öncelikle bütçenizin hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum. Bütçeye emeği geçen herkese de teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, özellikle, sizin, bu Parlamentonda bulunma gerekçelerinizden bir tanesi temsil ettiğiniz kesimin misyonunu Parlamentoda en iyi şekilde temsil etmektir. Uzun yıllar Sanayi Odası Başkanlığı yapmış olan bir insan olarak, Türk sanayisinin içinde bulunduğu koşulları Parlamentoda daha iyi noktalara taşımak, hele hele İktidar Partisi Milletvekili ve Bakanı olarak daha ileri noktalara götürme misyonuna sahip ve bu misyonu yerine getirmek için gayret sarf eden bir konumdasınız. Bu konumun hakkını vermeye çalıştığınız konusunda da herhangi bir tereddüt yok. Ancak, on yıllık bir iktidar var -2002'de devralınmış, 2012'nin sonuna geliyoruz- on yıllık iktidar sonucunda gelinecek rakamları şöyle bir gözden geçirdiğinizde ve Türk sanayisinin durumunu değerlendirdiğinizde, mensup olduğunuz misyonun da çok rahat olmadığını herhâlde vicdanen siz de çok yerinde tespit etmek durumundasınız.

Bugün, Türkiye'yi tanımladığımız zaman, ithalata dayalı bir büyüme modeliyle ihracat yaptığı konusunda çok net bir kanaat var, çünkü ithalatla ihracat rakamlarını incelediğiniz zaman çok net bir şekilde gözüküyor ki Türkiye sanayisi ciddi bir şekilde ithalata dayalı bir ihracat yapıyor. Büyüme ithalata dayalı bir büyüme. Bu büyümenin uzun süre devam ettirileceği konusunda olamayacağı çok açıktır ki, bunun sonucu itibarıyla, Hükümetimiz, son olarak büyüme rakamlarını düşürmek ve frene basmak zorunda kaldı ve siz bir sanayici olarak dediniz ki: "Balatalardan koku geliyor. Basmayın frene. Büyümemiz lazım." Peki, bu büyümeyi önleyen anlayış nereden geliyor? Çünkü sonuç itibarıyla, öyle bir büyüme politikası ki dıştan kaynakla cari açığı artırarak ve cari açık yükünü taşıyamayan bir ekonomi noktasına geldi ve gelinecek bu nokta itibarıyla cari açığı küçültüp uluslararası finans çevrelerine ve sıcak paraya "Kardeşim, sizin tehlike

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 40

olarak söylediğiniz cari açığı, ben düşürmek için büyüme rakamlarımı revize ettim, düşürdüm ve cari açığı bak düşürüyorum, artık tehlike olmaktan çıkaracak.” noktasında mesaj verme durumunda olundu ve gerçekten, siz de sanayinin bu konudaki sıkıntısını dillendirmek zorunda kaldınız.

Türk sanayicisi, peki, neden ithalata dayalı bir büyümede? Ne konumda? Buna baktığımızda, Türk sanayicisi ciddi şekilde mağdur. Mağduriyeti nereden kaynaklanıyor? Sizin on yıllık iktidarınızda, sıcak paraya, finansa sağladığınız destek, teşvik ve kolaylık. Sanayici üretim yapmakta öyle bir rekabet şansı kaybediyor ki sonuç itibarıyla, Türkiye’de, sanayici, ithal mal almanın kendi ülkesinde üretmekten daha ucuz olduğunu görmüş vaziyette. Üretmekten vazgeçip bir lojistik ülke olarak, bir lojistik işi yaparak ülkemizin bulunduğu coğrafyada böyle bir coğrafyanın imkânlarıyla bir ihracat yapma noktasına geliyoruz.

Sanayicinin sıkıntısı nedir? Bir: Türkiye’nin tasarruf yapma kabiliyeti ortadan kalkmıştır. Türkiye, Avrupa’nın en az tasarruf yapan ülkesidir. Bir ülke yatırım yapabilmek için tasarruf yapmalıdır. Bugünkü gazetelerdeki başlığı görmüşsünüzdür. Avrupa’nın Karadağ’dan sonra, Karadağ’dan bile geride en az tasarruf yapan ülkesiyiz, kişi başına 22 euro. Borçlanarak yatırım yapmanın bedelleri ise ortada.

İkincisi: Düşük döviz kuru...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Susam, toparlar mısınız lütfen sözlerinizi.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) –...ve değerli Türk lirası sonucunda, Türkiye’de üretim yapmak çok pahalı hâle gelmiş ve sanayicinin üzerine bir de -bütçe dengeleri küçüldüğü için son dönemde- bütçe dengelerini korumak için enerjiye ve tüm girdilere, mazottan benzine kadar her şeye yapılan zamlarla bütçe dengelerini tutturmak için... Sanayici, üretim yapabilecek bütün girdilerinde uluslararası rekabet şansını kaybetmiş durumdadır.

Bunların sizi üzdüğünü biliyorum. Böyle bir ekonomide temsil ettiğiniz bu kesimlerin sorunlarını çözmekte sıkıntı duyduğunuzu biliyorum. İnşallah, derdinizi anlatırsınız, bu konuda kalıcı bir ekonomik tedbir almaya ihtiyaç vardır, çünkü bugün Sayın Koç’un da söylediği gibi Van’daki açıklamasında, Türk ekonomisinin ciddi bir şekilde ekonomik olarak bir dönüşüme ihtiyacı vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tamamlayacağım müsaade ederseniz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bilgiç, toparlayacak hemen.

BAŞKAN – Ben açtım zaten mikrofonu bitirsinler diye.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Türk sanayisinin yeniden bir değerlendirme yapmaya ihtiyacı vardır. Finansmana verilen destekler yerine Türk sanayisine verilen desteklerin artırıldığı, üretim yapma kabiliyetinin yükseltildiği, teşviklerin, Türk sanayisinin rekabetçi olabilecek düzeyde olması, AR-GE teşviklerinde hâlâ binde 8’lerde kalınmasının ve sınırlı sayıdaki büyük firmaya AR-GE teşviklerinin verilmesinin devam etmesi sanayicinin rekabetçi özelliğini kaldırmaktadır.

Bu duyularla, bütçenizin hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Susam, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, kıymetli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli bürokratlar, sayın basın mensupları; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ben de teşvik sistemiyle başlayacağım. Yeni teşvik sisteminde 2009 yılında uygulamaya konulan sistemin ana çatısı önemli ölçüde korunmuş, bazı destek ilaveleri ve uygulanan desteklerin süreleri, oranları gibi konularda değişiklik yapılmıştır. Ülkemizdeki ekonomik fırsatların dağılımındaki çarpıklıkların giderilmesini tek bir teşvik paketinden beklemek fazla iyimserlik olur. Türkiye’nin sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi farklı altı bölgeye ayrılması ve az gelişmiş bölgelere çok, çok gelişmiş bölgelere ise az teşvik verilmesi ilk bakışta bölgesel eşitsizliklerin yeni sistemle birlikte kesin olarak azalacağı beklentisini doğurabilir. Ancak bölgesel eşitsizliklerin giderilmesinde mali teşviklerden daha öncelikli olması gereken temel hizmetler ve altyapı kalitesindeki farklılıkların giderilmesidir.

Sayın Bakanım, siz de okumuşsunuzdur, Dünya gazetesinin yaptığı bir anket var: İş adamlarımız, en önemli sorun olarak yirmi sorunun içerisinde birinci sıraya terörü koymuş. Yani terör bitmeden 6’ncı bölgede ne yaparsak yatırımcıyı oraya çekemeyeceğimiz gerçeği var.

Ben bir de sitemizden, Bakanlığın sitesinden teşviklerle ilgili mukayese yapabilmek için istatistiklere baktım. Ocak-ağustos dönemi karşılaştırmalı olarak verilmiş, tabii 2012’de teşvik, yeni sisteme geçiş gecikti. Gerçi onda da sorumlu yine Hükümet çünkü 1 Ocaktan itibaren geçerli olacağını açıklamıştı ama gecikmeli uygulanmaya başladı. Bakıyoruz hem vergi adedinde hem sabit yatırım tutarında hem öngörülen istihdamda düşüş var. İlk sekiz ayları karşılaştırdığımız zaman, bölgeler bazında da vergi adedine baktığımız zaman, yine aynı düşmeyi 2012’de görüyoruz. Biraz önce dediğim bölgeler arası dengesizlikleri giderme konusunda da bu rakamlardan fazla bir katkı olmadığını tespit edebiliyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 41

Teşviklerin cari açığı, bütçe açığını, döviz kuru ve faizleri, orta ve uzun vadede nasıl etkileyeceği kamuoyuyla paylaşılmadı. Hükûmetin belki de bu alanda hiçbir somut çalışması yok. Bölgesel teşvik farklılıklarının bölgeler arası göçü tersine çevirebileceği sadece iyi niyet olarak söylenmiş ancak ortada bir öngörüselsel bilimsel bir çalışma yok. İllerin bölgelere dağılımının nasıl yapıldığı konusu yeterince bilinmemektedir.

Sayın Bakanım, Konya olarak derliyiz, gerçekten derliyiz. Konya, sanayide ve ihracatta potansiyeli olan hızını yakalayamıyor. Bunu Konya'ya ziyaretinizde siz de ifade etmişsiniz. Nasıl yakalasın? Yani, on yıldır Konya'nın frenine basıyorsunuz. 5084 sayılı Kanun kapsamında yer almadığından yatırım ve istihdam teşviklerinden yıllarca yararlanamadı. 2009 yılında ayağınızı frenden çektiniz, Konya'yı 3'üncü bölgeye aldınız. Teşvik sisteminde, teşvik belgelerinde, teşvik yatırımlarında Konya ilk sırada yer alan iller arasında yer aldı, ihracatını 1 milyar doların üzerine çıkaran iller arasında yer aldı ama yeni teşvik sistemiyle yine frene bastınız, kazanımlarımızı da elimizden aldınız, 2'nci bölgeyi aldınız.

Sayın Bakanım, aslında, Konya sanayi altyapısı bakımından gerçekten önde gelen iller arasında hem çeşitlilik açısından hem de altyapı açısından Konya'nın üstünlükleri var. Ancak, Konyalı sanayicimizin, ihracatçımızın sivil havaalanı talebi var; "hayır" deniyor, teknik üniversite talebi var; "hayır" deniyor. Yine, Hükûmetin 2023'e kadar yapacağı, hedeflediği otoyol projelerine bakıyorsunuz, on iki otoyol projesinde maalesef Konya yine yok. Konyalı sanayici, ihracatçı, işte en yakın Mersin Taşucu Limanı'na hızlı ulaşabilmek istiyor, bu konuda demir yolunun iyileştirilmesi, çift hat demir yolu yapılmasını istiyor ama maalesef, bugüne kadar bu konularda istediğini alabilmiş değil. Konyalı sanayici ve ihracatçımız fazla bir şey istemiyor. Yani kendisine haksızlık edilmesin, bir de Hükûmet gölge etmesin istiyor Sayın Bakanım. Konya'nın sanayi ve ihracat alanında katettiği mevcut mesafeye de müteşebbis ruha sahip Konyalı girişimcilerin yoğun gayretleri neden olmuştur.

Şimdi, yeni teşvik sisteminde, Kalkınma Bakanlığının illerin ve bölgelerin sosyoekonomik gelişmişlik sıralaması araştırması esas alınarak, illerin altı bölgeye ayrıldığı belirtilmiştir. Ancak, SEGE 2011 çalışması henüz yayınlanmamıştır. Çalışmada 61 değişkenin nelerden ibaret olduğunun listesi verilmiş ancak bu değişkenler itibarıyla illerin sıralaması açıklanmamıştır. İllerin sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasında Konya 20'nci sırada yer alıyor. Hâlbuki 58 değişken kullanılarak yapılan SEGE 2003 çalışmasına göre illerin sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasında Konya 26'ncı sıradaydı. Yani Konya'yı kâğıt üzerinde altı basamak birden yükselttiğiniz görülmüyor. Gerçeklere baktığımız zaman, resmî istatistiklere baktığımız zaman, bunu doğrulamıyor Sayın Bakanım ki yine SEGE 2004 ilçe bazlı yapılan çalışmada, Konya'nın 23 ilçesinde, sosyoekonomik gelişmişliğin negatif durumda olduğunu tespit etmiş Kalkınma Bakanlığımız. Resmî istatistiklere göre Konya kişi başına kamu harcamasında 57'nci, kişi başına kamu gelirinde 29'uncu, kişi başına ihracatta 29'uncu, kişi başına elektrik tüketiminde 27'nci, kişi başına nakdî kredi kullanımında 33'üncü, kişi başına mevduatta 31'inci. Şimdi, bu 61 değişken içerisinde bunlar sayılıyor. Nasıl oluyor da Konya 20'nci sıraya alınıyor, tabii, bunun cevabını, ben, soru önergeleri vermiş olmama rağmen, alamadım, Kalkınma Bakanlığından bunun cevabını alamadım.

Şimdi, 61 değişken arasında ilin YGS ortalama başarı puanına da yer verildiği belirtiliyor. Konya'nın YGS sınavındaki iller arası başarı sıralaması nedir biliyor musunuz Sayın Bakanım? 42, plakası, yani 42'nci sırada. Size sorduğum önergeye verdiğiniz cevapta -tabii bu çalışma Kalkınma Bakanlığında ama esas sahibi sizsiniz Sayın Bakanım bu teşvik sisteminin- diyorsunuz ki: "Ya, işte, 5'inci bölgeden yararlanabilecek yatırımlar var, işte madencilik, demir yolu, test merkezleri, eğitim, ilaç, savunma -bunları saymışsınız- ve bir de kültür ve turizm koruma ve geliştirme bölgelerinde yapılacak turizm yatırımları." Çok ilginçtir, Sayın Bakanım, Konya'da kültür ve turizm koruma ve geliştirme bölgesi ilan ettiğiniz bir yer yok. 20 ilde 28 bölge ilan ettiniz ama maalesef, Konya'da...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Onlar daha önce ilan edilmişti, bizim bakanlık döneminde değil. Şu anda dükkân açık, şu anda olabilir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama hepsi sizin Hükûmet döneminde Sayın Bakanım, AKP hükûmetleri döneminde. Ben bunu her yerde söylüyorum, koskoca Mevlana'yı AKP Hükûmeti görmüyor. En çok ziyaretçi alan, biliyorsunuz, Konya'da, Hz. Mevlana'nın türbesidir. O bölgede yapılacak turizm yatırımları hiç olmazsa bu teşviklerden yararlansın Sayın Bakanım ki o kadar çok kültürel değeri var Konya'nın hiçbirini dikkate alınmamış. Bunun muhatabı Kültür Bakanlığı, biliyorum ama, neticede Hükûmet yani karşımızda...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Konya ölmüş ağlayanı yok! Konya ölmüş ağlayanı yok diyorum Sayın Bakan, yüzde 70 oyu aldıktan sonra hiçbir Hükûmet hizmet götürmez tabii yani oraya.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, ben, Sayın Bakanım, şunu da her yerde diyorum: Ya bu tombala çekilseydi, herhâlde yani 2'inci bölgeye düşmezdi Konya.

BAŞKAN – Fakat, Mustafa sen benden daha iyi ağlıyorsun yani bak.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Bakanım, Mersin'le Konya'yı mukayese edelim. Yani Mersin 3'üncü bölgede olsun ama Konya niye 2'nci bölgede?

Yine, bak, Komisyon Başkanımız yok, Karaman niye 3, Mersin'le aynı mıdır gelişmişlik düzeyi? Yani Sayın Bakanım, biz ilçe bazlı... Hem iktidar kanadından arkadaşlarımız dile getirdiler, biz de yıllardır dile getiriyoruz, partimizin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 42

program ve projelerinde de bu yer alıyor, ben, Sayın Dışişleri Bakanımıza bir toplantıda da bunu dedim: “Sayın Bakanım, sizin bulunduğunuz ilçe Taşkent. Kalkınma Bakanımız Bingöllü. Taşkent’in ne üstünlüğü var? Hangi alanda, hangi kriterde üstünlüğü var ki Taşkent 2’nci bölgede, Bingöl 6’ncı bölgede?” Yani çelişkiyi ortaya koymak için böyle bir örnek verdim. Hakikaten, bunu, ilçe bazında, ilçelerin potansiyeline göre yönlendirmek lazım. Bu böyle yapılırsa da çok önemli, hem kırsal kalkınma anlamında çok faydası olacağı hem de ekonomimize daha fazla katkısı olacağını düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, on dakika ek süre verdim size, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Kısa bir değerlendirmem olacak.

Şimdi, Sayın Bakanım, tabii, söylenecek konu çok da... Bu doğrudan yatırımlarla ilgili rakamları verip bunun çok yüksek miktarda arttığını ifade ediyorsunuz. Gerek Ekonomi Bakanlığımızın gerekse Merkez Bankamızın istatistiklerine baktım. Şimdi, bakıyorsunuz, hangi sektörlerde doğrudan yatırımlar var? En fazla finans ve sigorta sektöründe. Niye? Çünkü neredeyse kamu bankaları dışındaki bütün bankalar yabancıların eline geçti. Sigortacılık sektörü yine yabancıların elinde. Yine, bakıyorum, bilgi iletişim sektöründe var; tabii olacak, Telekom ve diğer şirketler, iletişim şirketleri yabancıların elinde. Yine, bakıyorsun, toptan ve perakende ticarete var; AVM’lerin hemen hemen büyük çoğunluğu yine yabancıların elinde. Elektrik, gaz, buhar, iklimlendirme sektörüne bakıyorsunuz orada da yüksek artış var. Niye? Elektrik dağıtım şirketleri, doğal gaz, BOTAŞ’ın şirketlerinin satışı; yine belli yabancılar almış oradan geliyor. Yani hangi sektöre bakarsak şunu görüyoruz: Yani yeni bir yatırım için gelen yabancı sermaye yok ya da çok düşük düzeyde. Rakamlara baktığımız zaman, hazır tesis almışlar. Kamudan veya piyasadan hep hazır tesis almışlar. Artı istihdam var mı? Yok. Artı üretim var mı? Yok. Yani çok fazla o anlamda ülke ekonomisine bir katkısı yok Sayın Bakanım. O nedenle yatırımı artıracak, istihdamı artıracak, üretimi artıracak yabancı sermaye yatırımlarına ihtiyaç var. Biz karşı değiliz yabancı sermayeye ama istihdam sağlayacak yatırımlara...

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, son sözlerinizi alayım lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Allah geçinden versin ya! (Gülüşmeler)

BAŞKAN – Bu duaya da amin!

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Bakanım, kısa bir değerlendirme de bu son not artışıyla ilgili yapacağım. Biliyorsunuz, bu not artışı tabii ki ekonomimiz açısından önemli bir gelişme ama bütün ekonomistler ki bugün burada da aynı yönde değerlendirmeler yapıldı, bu portföy yatırımlarını artıracak ki bu konuda tedbirler alınması gerektiği açısından söylüyorum ama Hükümetin de Orta Vadeli Program’ına baktığımız zaman dikkate aldığı kur ile enflasyonu, deflatörü karşılaştırdığımız zaman maalesef Orta Vadeli Programda da yine düşük kur sisteminin uygulanacağı görülüyor. Yani sadece balatalardan koku gelmeyecek Sayın Bakanım, böyle giderse motordan da koku gelecek! Yani o nedenle, bu alanda mutlaka hem Merkez Bankamızın hem Hükümetin gerekli tedbirleri alması gerektiğini düşünüyorum.

Bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Baloğlu, Konya’yla ilgili bir ufak ilaveyse vereceğim, hemen.

MUSTAFA BALOĞLU (Konya) – Sayın Başkanım, cevap vermek istiyorum.

Orada “Konya’nın sahibi yok.” diye bir cümle herhâlde duydum. Konya’nın sahibi var. Erkan Bey herhâlde öyle bir cümle sarf etti.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, ben söyledim.

MUSTAFA BALOĞLU (Konya) – Yani, belki muhalefet olarak haklı olabilirsiniz ama iktidar partisi olarak, Konya’nın gerçekten sahibi var.

Kültürle ilgili birtakım şeylerden bahsettiniz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Erkan Bey de onu duymak için söyledi.

MUSTAFA BALOĞLU (Konya) – Sayın Bakanım, sadece birkaç noktayı belirtmek istiyorum.

Şimdi, biliyorsunuz Konya deyince akla tarih ve kültür gelir. Özellikle bu dönemde çok kısa vadedeki çalışmalardan bahsedeyim, son bir yıl içerisinde yapılan çalışmalardan. Bilindiği gibi, şu anda, Çatalhöyük UNESCO’nun dünya kültür mirası listesine alındı, Eşrefoğlu Camisi şu anda aday, ondan sonra yine şöyle ilgili...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşvik yok Mustafa Bey, teşvik. Onu söyledim. 5’inci bölgede teşvik yok, onu söylüyorum.

MUSTAFA BALOĞLU (Konya) – Şu anda teşvik de Konya için geçerli, turizm teşviki var Konya’da. Bununla beraber, Kültür Bakanlığı -belki haberiniz yoktur- beş yıllığına Konya’dan elde edilen tüm gelirlerin Konya’ya harcanması için bir karar aldı. Yani yine bildiğiniz gibi Sultan Selim’in etrafı düzenleniyor. Yani vakıf eserlerine ve kültür varlıklarına Konya’da çok ciddi bir yatırım var, ayrıyeten Konya’nın sahibi de var.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ben sizin söyleyemeyeceklerinizi söyledim.

BAŞKAN – Sayın Baloğlu, çok teşekkür ediyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ben Konya’nın neden bu kadar ihmal edildiğini anladım, arkadaşların bu tutumu yüzünden oluyor. Her şeye “İyi” diyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 43

BAŞKAN – Sayın Akçay, efendim siz Manisa'yla meşgul olun!

Sayın Ünüvar, buyurun efendim.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, çok değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sizden özür diliyorum, bugün sabah açılışa katılamadım, zira bugün 14 Kasım Dünya Diyabet Günü. Ben bir endokrin uzmanıyım biliyorsunuz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bol bol tatlı yedik öğle arasında!

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Aynı zamanda 14 Kasım Dünya KOAH Günü, kronik obstrüktif akciğer hastalığı. Şimdi, esasında bu iki hastalık da ekonomiyle çok yakından alakalı iki hastalık. Birisinin ana etkeni KOAH'da sigara, birinin ana etkeni de obezite.

BAŞKAN – Niye bana baktığınızı hissediyorum ikisinde de?

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Size bakmıyorum efendim, sözüm sizden dışarıda.

Şimdi, ikisi de, sizin bin bir zahmetle dünyanın dört bir yanını, hatta dünyanın çevresini otuzun üzerinde dolaşacak kadar dolaşıp, ülkemize kazandırdığınız dövizlerin bir kısmını yok eden hastalıklar. O yüzden, bu sabah iki hastalıkla ilgili de etkinlikler vardı, o yüzden sabahleyin katılamadım, özür diliyorum. Tabii bu vesileyle esasında “Siyasetçi Gözüyle Diyabet.” diye de bir toplantıya katıldım, panele. Orada da ifade ettim, siyasetçi sürekli koşuşturan insandır. Koşuşturmakla koşmak birbirinden farklıdır. Bizler bir yandan –Sayın Bakanımız da takdir edecektir, Sümer Oral Bakanımız yıllardır siyasetin içinde- koşuşturmak, bir yandan sağlıksız beslenme, egzersiz yapamama gibi sebeplerle bu hastalıkların potansiyel adayız, kendimize birazcık da dikkat etmemiz lazım. Kaldı ki biz, milletin mutluluğu için kendi mutluluğunu erteleyen insanlarız siyasetçiler olarak. O sebeple, Türkiye'de yeni diyabet adayları olmaması adına da kendimizi bu işe adamamız lazım.

BAŞKAN – Sayın Ünüvar, bir dakika.

Arkadaşlar, lütfen sağlıkla ilgilenmiyorsunuz galiba? Ekonominin sağlığını konuşuyoruz burada lütfen.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Sayın Başkanım, tabii Hükümetimiz, Sağlık Bakanımız, Başbakanımız sağlığa çok önem veriyor ve bunlarla ilgili çok önemli tedbirler de alıyor, çok önemli adımlar atıyor ama asıl kendi sağlığımız için bizim de adım atmamız lazım. Yani bildiğimiz yürüme adımı şeklinde adım atmamız lazım. Adım atarsak korumuş oluruz, ülke ekonomisine de katkıda bulunmuş oluruz.

Ülke ekonomisine katkıda bulunmak derken mesela diyabetin ülkelerin sağlık bütçelerinin yüzde 2,5 ila 15'ni harcadığını göz önünde bulundurmanız lazım. Keza sigaranın da çok önemli bir yükü var. Türkiye'de yüzde 30'un üzerinde obez, yüzde 30'un birazcık altında-yüzde 27'e düştü 32'ydi-18 yaş üstü sigara kullanımı, bu “Dumansız hava sahası”ndan sonra. Bunlarla ilgili de etkin mücadele etmemiz lazım, yani bir yandan üretirken bir yandan da o tüketim giderlerini de azaltmak gerekiyor. Bunu bu vesileyle ifade edeyim.

Sayın Bakanımızın ilgi alanıyla ilgili bir konuda, teşvik uygulamalarıyla ilgili konuda kanaatimi ifade edip daha sonra sözlerimi tamamlayacağım Sayın Başkanım.

Şimdi, teşvik uygulamalarıyla ilgili Sayın Bakanım, bizim anlatamadığımız bir dil var. Biz bunu Adana'da yaşıyoruz, zaman zaman sizinle de tartışıyoruz. Yani tartışıyoruz derken müzakere ediyoruz anlamında değil, bazen kapiştığımız da oluyor. Mesela Adana-Mersin arasında şöyle bir niza söz konusu teşvik uygulamalarında. Mersin 3'üncü bölgede, Adana 2'nci bölgede.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Aha bunun yüzünden.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Adana'da bir kitle var ki o kitle, âdeta Adana teşvik sıralamasında 6'ncı sırada olsa göbek atacak, yani tabirimi bağışlayın. Halbuki ben diyorum ki: “Arkadaşlar bakın, 6'ncı, 5'inci bölge dediğiniz zaman -x, y, z illerinden bahsediyorum- ya siz bu illerin seviyesinde misiniz?” “Ya işte Hocam, biz teşvik uygulamalarını falan...” Teşviki âdeta bir şey gibi, yani illere geçilmiş bir iltimas gibi falan kullanmaya matuf bir kitle var. O yüzden, teşvik uygulamalarında dilimizi gerçekten uygun bir şekle getirmemiz lazım. Yani teşvik esasında şehirlerin, illerin, bölgelerin daha fazla kalkınması, gelişmesi ve de o iş, güç sahibi olmak için bir ilden bir başka ile göçmeyi engelleyecek bir unsur olmalı. Yani bugün Bingöl'de, Muş'ta, Hakkâri'de, Diyarbakır'da siz uygun yatırımları uygun şekillerde yapabilirseniz, o zaman o bölgelerden ki en fazla göç alan illerden işte Konya'ya falan bilmiyorum o kadar göç geliyor mu?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Ünüvar, kimse gitmiyor oralara, kimse gitmiyor. Boş bir teşvik Sayın Ünüvar.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Şimdi, işte Sayın Milletvekillim, değerli dostum, yani o yüzden bunu yapmak lazım.

Şimdi, dilimizi ve uygulamamızı o sebeple iyi anlatmak lazım. Mesela geçen, bizim Kızılcahamam toplantılarımızda da gündeme geldi ve Sayın Bakanımız da gayet güzel açıklamada bulundu. Dört tane alan var, sağlık turizmi, bilişim, film ve eğitim. Şimdi, bunlar nedir? Bunlar döviz kazandırıcı, hizmet gelirlerinin artırılması ve hizmet sektörünün uluslararası rekabet gücünü artırmak amacıyla ortaya konulan bir şey ve bu alanlarda, dört tane alanda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 44

herhangi bir yatırım yaptığınız zaman, yani pazara girmekten uluslararası tanıtıma kadar gidecek bir süreçtir. Bunu yaptığınız zaman beşinci bölge şartlarında bir uygulamaya tabi oluyorsunuz. Şimdi, bizim bunun dilini doğru anlatmamız lazım. Bunu doğru anlatamadığımız içindir ki Sayın Bakanım, biz sizinle zaman zaman Adana...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Temeli doğru değil de ondan.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Şimdi, ben bir tıp doktoru olarak konuşuyorum Sayın Kalaycı, yani konunun uzmanı olarak değil, konunun içinde debelenen bir insan olarak konuşuyorum. Biz burada -Sayın Erdinç şahittir-sanayicilerimizle, iş adamlarımızla görüşüyoruz ve bir kısmı diyor ki “Bizi Şırnak’ın, Hakkâri’nin seviyesine falan koyun.” Ya böyle bir şey olmaz, Adana’nın müktesebatı buna uygun değil, yani Adana’nın varlığı, mal birikimi, efendim oradaki üreticiler, ihracatçılar vesaire falan...

Mesela geçen sene Sayın Bakanım bir kitap dağıttı, ben o kitabı okudum. Yani hatta Bakan Bey bana dedi ki “Ya bizim sanayici odalarının birçoğu bile okumadı.” falan dedi. Orada çok ilginç bir bilgi var, orta ve yüksek teknoloji ihraçat sırasında Adana 5’inci sırada. Şimdi, bizim bangır bangır bunu savunmamız lazım, bu çok güzel bir şey, yani bunu yapabilmemiz lazım. Biz demek ki uluslararası rekabete bu alanlarda girebiliyoruz ama belli kitlelere baktığınız zaman, ya biz hâlâ işte işsizlik var vesaire falan gibi şeyleri... İşsizlik tabii ki var ve zannetmeyin ki işsiz kitle sadece muhalefete geliyor, daha çok bize geliyor. Siz başınızdan -sizi tenzih ederek söylüyorum Sayın Çetin- “Ya gidin kardeşim, biz iktidar mıyız? İktidar versin, biz de herkesi işe sokalım.” falan diyebilirsiniz ama bizim öyle bir şansımız da yok ama işsizliğin temelinde de birazcık insanların mesleki birikim elde etmeden herhangi bir işe girip en yüksek pozisyonda hatta -çalışanı tenzih ederek söylüyorum- çalışmadan para kazanmayı isteyen bir çok insan var. Yani işe sokuyorsun, bir müddet sonra diyor ki “Beni orada yükselt!” Ya kardeşim, ben seni işe sokabilirim ama senin orada yükselmeni sağlayacak olan sensin, senin birikimindir, gayretindir. Yani öyle bir çalışacaksın ki “Ya bu adam buradan ayrılırsa biz perişan oluruz.” falan dedirtmek gerekiyor.

Şimdi, o yüzden bizim teşvik uygulamasında da işsizlikte de doğru dili anlatabilmemiz lazım, bunu yapmak lazım, bunun üzerinde özellikle çalışmak lazım. Bu dört alanda da... Ben Bilişim ve İnternet Araştırma Komisyonu Başkanlığı da yaptığım için, sağlık turizmi de zaten benim alanımda, film ve eğitim, bunları çok doğru bir şekilde anlatmak gerekiyor. Ha terör olan yere yatırımcı gider mi? Doğru, asıl terörle bizim mücadelemizin ana eksenini de bu oluşturuyor. Yani Türkiye’nin doğusuyla batı’sı, güneyiyle kuzeyi birbirinden ayrılmaz bir bütündür derken bunu da kastediyoruz ve onu da yapmamız lazım. Bir yandan teröristle mücadele, bir yandan da o teröre yol açan etkenleri ortadan kaldırmaya matuf birtakım çalışmaların yapılması, yani asıl bunu yapmak lazım.

Ben, teşvik uygulamaları noktasında her ne kadar Adana ile Mersin arasındaki kavgada sizinle aramızdaki rekabet ve şey devam etse de çabalarınızı destekliyorum Sayın Bakanım ama bu dil konusunda özellikle bizim birazcık daha gayret sarf etmemiz lazım. Doğru şeyleri, doğru şekilde anlatırsak zannediyorum soru **işaretleri ortadan kalkacaktır.**

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Ünüvar.

Sayın Türel, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, bugünkü konuşmamda, tabii söylenecek, anlatılacak ve tartışılacak çok konu var ama Ekonomi Bakanlığının da temel görev alanı olan dış ticaret üzerinde odaklanmak istiyorum ve hem 2013 yılı hem de daha geniş anlamda 2013, 2014, 2015 yıllarını kapsayan OVP döneminde ihracat, ithalat, cari açık hedeflerinin sağlığı üzerinde bir tartışma başlatmak istiyorum.

Sayın Bakan, tabii Türkiye ekonomisinin yapısal problemleri var, bunları biliyoruz. Bu “fren-gaz” tartışması da aslında kendi içinde elbette belli anlamlar içeriyor. Yani sürücünün ehliyeti tabii ki önemli; sürüş teknikleri de önemli hangi havada nasıl kullanacaksınız, bunları bilmek lazım, ne zaman gaza basacaksınız, ne zaman frene basacaksınız bunlar önemli ama esas problemler Türkiye açısından, eğer araba benzetmesini ben de devam ettirsem, Türkiye’de arabada problemler var, yani arabanın motoru su kaynatıyor, arabanın balans ayarı bozulmuş, arabanın lastikleri hava geçiriyor. Yani her şey güllük gülistanlıkmiş gibi bir yapı içinde konuyu ele alırsak ve dar döneme odaklanırsak yanılırız. Nitekim, biz bunu biliyoruz zaten, yapısal problemlerin olduğunu. Bu, Türkiye ekonomisinin de üç, dört yıl üst üste büyüyüp ondan sonra birden bire daralmaya girmesinden de belli. Yani son dönemlere bakın, 1980 sonrası dönemi söyleyelim: 1988’de kriz var, 1994’te kriz var, 1999’da kriz var, 2001’de kriz var 2008-2009’da gene kriz var. Hadi bu son kriz küresel kriz diyelim ki krizden öncesinde Türkiye ekonomisi zaten 2007 yılında yavaşlamıştı ve belli kriz konjonktürüne gitmişti ama ondan önceki krizler tamamen Türkiye ekonomisinin kendine özgü krizler. Ne bu yapısal problemler, yani arabadaki problemler? Örneğin yurt içi tasarruflar düşük, millî gelire oran olarak da gittikçe düşmeye devam ediyor. Bunun sonucunda da Türkiye ekonomisinde büyüme gittikçe artan bir biçimde dış tasarruflara dayalı olarak geliyor. Ne demek dış tasarruflar? Cari işlemler açıkları demek. Bunu ortaya bir tespit olarak koyalım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 45

İkinci tespitimiz: Diğer yapısal sorunlara girmeyeceğim, dış ticaret üzerinde odaklanacağım. Türkiye'de büyüme yurt içi talebe dayalı, yani net ihracata değil, yurt içi talebe dayalı ve yurt içi talep içinde de özel tüketimin ve özel sabit sermaye yatırımlarının öncülük yaptığı bir yapı var. Şimdi, bu şu demek: Büyüdüğümüz zaman ithalat da buna dayalı olarak ciddi biçimde artıyor ve cari işlemler açıkları da hem miktar olarak hem de millî gelire pay olarak artıyor. Şimdi, 2002 yılına bakalım, 2002 yılı üzerinden isterseniz yürütelim. İçinde bulunduğumuz yılda ne diyorduk biz? OVP'de büyümeye 2012 yılı için yüzde 4 diyorduk. İlk yarı gerçekleşmesi yüzde 3,1. Şimdi, bakıyoruz Hükümet kanadından, değişik bakanlardan gelen seslere baktığımızda, yorumlara baktığımızda ne deniyor? "İşte fazla bir sapma yok, yüzde 3,1 zaten yıl sonu tahmini de yüzde 3,2." İyi ama büyümenin talep unsurlarına baktığımız zaman müthiş bir sapma var. Çünkü Türkiye ekonomisinde biliyoruz ki daha önceki yıllarda, geçmiş yıldaki OVP tahmininde de büyüme tamamen yurt içi talepten kaynaklanması beklenen bir olgu. Yani net ihracatın hemen hemen her sene büyümeye katkısı sıfırlar civarında. Bu açıdan şimdi bakıyoruz büyümeye, ilk yarıya bakıyoruz, yurt içi talep yüzde 3,9 büyüyecek demişiz, ilk yarıda yüzde 1,9 daralmış. Net ihracatın büyümeye katkısına sıfır demişiz, ne olmuş? Pozitif, 5,1 olmuş. Şimdi bu, zaten tartışılmaya muhtaç bir konu fakat devam ediyoruz buna. Bakıyoruz, OVP döneminde 2013, 2014, 2015'e sanki 2012 yılında hiçbir şey olmamış gibi, o yılı bir parantez içine alıyoruz, ondan sonra gene eski büyüme yapısına geçiyoruz. Büyüme yüzde 4,5-5 ve bunun içinde de tamamen yurt içi talepten kaynaklanan bir büyüme yapısı var. Şimdi, böyle bir şeyin olması mümkün değil. Bu açıdan baktığımız zaman gelecek tahminleri, sizin dış ticarete ilişkin yaptığınız tahminlerin de sağlığını ciddi anlamda azaltıyor. Yani bu sene ihracat artışıyla övünüyorsunuz ama önümüzdeki sene hem 2013'te hem 2014'te hem 2015'te net ihracatın büyümeye katkısı devletin resmî rakamlarına göre, OVP'ye göre sıfır.

Diğer bir konu, gene bununla bağlantılı, altın ihracatı. Şimdi, ihracata baktığımız zaman, altın ihracatında müthiş bir artış var; 2011 yılında 1,5 milyar dolarmış, 2012 yılında ağustos ayı itibarıyla, geriye doğru yıllıklandırırdığımızda 12 ay 10,1 milyar dolara çıkmış. Sayın Bakan nedir bu? 8,5 milyar dolarlık bir artış var. İthalatta da bir artış var 2,5 milyar dolar gibi. Ondan arındırdığımız zaman, 6 milyar dolarlık altın ihracatında bir artış görüyoruz. Bu nedir? Yani bunun açıklanmaya muhtaç olduğunu düşünüyorum. Ne oluyor? Bu para nereye gidiyor? Türkiye ekonomisinde böyle bir yapı nasıl gelişti? Bununla ilgili, tabii işte biliyorsunuz, belli enerji alımlarının altınla ödendiğine ilişkin iddialar da oldu kamuoyunda, bu konuya açıklık getirirseniz sevinirim.

Şimdi, 2013-2015 döneminden devam ediyorum, ithalat ve ihracat artışından. Biz şunu biliyoruz: Ekonominin büyüdüğü yıllarda, Türkiye ekonomisinde ithalat artışı ihracat artışının üzerinde gerçekleşiyor. Bu hem nominal bazda oluyor hem reel bazda oluyor ve reel bazda baktığınızda, yani fiyat artışlarından arındırdığınızda, ithalattaki artış ihracattaki artışın neredeyse 2 katı seviyesinde. Şimdi, OVP dönemine bakıyoruz, nominal bazda direkt rakamları aldığımızda, OVP döneminin ortalaması, üç yılın ortalaması ihracatta yüzde 7,8'lik bir artışa, ithalatta da yüzde 6,7'lik bir artışa işaret ediyor. Hadi fiyattan arındıralım, reel bazda bakalım, ihracat artışı yüzde 5,7 ithalat artışı yüzde 5,4. Sayın Bakan, böyle bir olay yok. Yani bunun olabilmesi zaten mümkün de gözüküyor. Yani baktığınız zaman, ekonomide, ekonominin küçüldüğü yıllar dışında böyle bir şey olmamış. Ha, OVP döneminde ekonominin daralacağını ya da bu bozuk yapının devam edeceğini düşünüyorsanız o zaman belki olabilir ama 2013-2015 döneminin ortalaması yüzde 4,7'lik bir büyüme var ve tamamen yurt dışı talebe dayalı. O zaman bunun olması mümkün gözüküyor.

Diğer taraftan, başka bir olgu da var. Mesela, reel ithalatın reel büyümeye olan esnekliği. Reel ithalatı bölerseniz reel büyümeye, böyle bir esneklik kat sayısı buluyorsunuz. Türkiye ekonomisine bakıyorsunuz, uzun dönemde bu, ekonominin büyüdüğü yıllarda 2'nin üzerinde, 2- 2,5 -3'lere çıkıyor. OVP döneminde bakıyorsunuz bu 1'lere gelmiş. Yani mevcut koşullar içinde, Türkiye ekonomisinin yapısı içinde hem bu ihracatın hem de bu ithalatın olması mümkün gözüküyor. İthalat çok daha yüksek olacak, ihracat da bu kadar yüksek olmayacak gibi gözüküyor. Bu tabii neyi de etkileyecek? Cari açığı da etkileyecek. Şimdi, OVP döneminde de bakıyoruz, peki, varsayımlarda bir değişiklik mi var? Yok, biraz önce de söyledim, büyüme yeniden yurt dışı talebe dayalı olarak gelişecek, zaten var. Bizim ihracat yaptığımız, daha çok ihracatta dış ticaret partnerlerimizin büyümesine bakıyorsunuz, onlardaki krizin devam edeceği, krizden çıkışın tedrici olacağı varsayımı var. Diğer taraftan, kura gidiyoruz, kura bakıyoruz, kurda da reel değerlendirme gözüküyor yani Türk lirası reel olarak değerlenecek, kur artışı olmayacak reel bazda. O zaman bunun nasıl olacağı gerçekten de bir muamma ve bunun sonucunda da bu cari işlemler açığının tutması mümkün değil. Bakın, Türkiye ekonomisi, özellikle yurt içi talepteki daralmaya dayalı olarak ciddi anlamda yavaşladı büyüme hızı. Yani geçen sene baktığınızda yüzde 9,2'yi, sonra yüzde 8,5'lardan birden bire yüzde 3,1'lere düşen bir yapı oldu ama buna baktığınızda, cari işlemler açığıyla ilişkisini kurduğunuzda, cari işlemler açığında o kadar ciddi bir azalma yok. Hadi diyelim, 2012 yılı için yüzde 7,3'lük millî gelire payı tutturdunuz ama ondan sonraki yıllarda cari işlemler açığı gene artacak. Çünkü ekonomi büyüdüğü zaman, doğal olarak bu yapı içinde ithalat artmaya başlayacak ve o yüzden, 2013, 2014, 2015 rakamlarının hiçbir inanırlılığı gözüküyor. Bu konuda da ayrıntılı bir açıklama yaparsanız sevinirim.

Yine diğer bir konu, imalat sanayi ihracatının teknoloji yoğunluğuna göre yapısına baktığımızda, 2013 yılı programında var, Türkiye'nin -hep şunu söylüyoruz geçmişten beri- imalat yapısı daha çok düşük teknoloji ve orta düşük teknoloji ürünlerde yoğunlaşıyor. Orta yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerde Türkiye'nin payı çok az. Fakat 2013

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 46

yılı programında ilginç bir tablo var, o da şu: 2002 yılında yüksek teknoloji ürünlerin payı, toplam içinde, toplama 100 dediğimizde, yüzde 6,2'ymiş; 2007'de artmamış, yüzde 4,5'a gerilemiş; 2011'de de yüzde 2,8'e gerilemiş. Yüzde 2,8 dediğimiz, 2011 yılında AB'nin ortalaması yüzde 20'ymiş. Orta üstü, ortanın üstü, orta yüksek teknoloji sektörlerine baktığımızda yüzde 24,3'müş 2002'de, 2007'de biraz düzelme var gibi, 32,5'a doğru çıkmış ama 2011'de gene başladığı yere, 2002 seviyesine düşmüş. Yani bu şu demek: Türkiye ekonomisinde hem üretimde hem ihracatta ciddi bir yapısal değişiklik yok. Yani bir taraftan söylüyoruz rakam içinde, "Katma değeri yüksek mal ve hizmet üretiminde uzmanlaşalım, bilgi toplumuna geçelim." ama bunlar kâğıt üzerinde. Çünkü, bunlar da gösteriyor ki 2002-2011 dönemine on yıllık performans baktığımızda, tam tersine ekonomide düşük teknoloji ürünlerin ve o sektörlerin ön planda olduğunu söylüyoruz. Fakat, buradaki problem şu, tabii elbette üreteceksin düşük teknoloji ürünleri, o sektörleri terk edelim demiyoruz. Tekstil de olacak, gıda da olacak ama o alanlarda katma değeri artırıcı yapının içinde olmak gerekiyor ve diğer taraftan da orta yüksek ve yüksek teknoloji sektörlerine geçiş stratejileri oluşturmak gerekiyor. Bu açıdan baktığımızda, OVP'nin altına baktığımızda ve programın altına, politika demetine baktığımızda böyle çok ciddi bir politika gözüküyor. GİTES var, geçen sene de konuştuk, yedi tedarik stratejisi. Temel altı ana sektörde uygulamanın yapılacağını söylediniz. Olacak bunlar ama bunlar zaman içinde etkisini gösterecek olan şeyler. Yani büyümenin, ihracatın ara malı ithalatına olan bağımlılığını birden bire kesmek mümkün değil. Bu da gösteriyor ki Türkiye'nin gerçek bir sanayileşme stratejisi yok, her şey el yordamıyla gidiyor. Âdeta Türkiye açık denizde pusulasız, gerekli elektronik aygıtları olmayan bir gemi gibi ama şunu biliyoruz: Müteşebbislerin gücü var, insanlarımızın öngörüsü var, sizin arkadan verilen belli destekler var ama Sayın Bakan, bunlar yeterli değil, zaten rakamlar da bunu gösteriyor, bunun yeterli olmadığını gösteriyor.

Doğrudan yabancı yatırımlar, tamam, önemli, doğrudan yabancı yatırımlar gelsin ama bizim ekonomimizin sanayileşme stratejisiyle, kalkınma stratejisiyle uyumlu bir çerçevede gelsin ve katkı versin ama biz bakıyoruz ki yatırımların, yeni yatırım için gelen greenfield, yeşil alan yatırımları için gelen doğrudan yabancı yatırımların payı toplam içinde yüzde 10, yüzde 15'ler civarında, hafif bir artış var son yıllarda. Büyük bir çoğunluğu, zaten mevcut, Türkiye'deki şirketlerin, işletmenin el değiştirmesi ya da gayrimenkul yatırımları için geliyor. Sektörel bazda baktığımızda, imalat sanayinden çok -biraz önce arkadaşlarım da söyledi- hizmet sektörlerinde yoğunlaşıyoruz; bankacılıkta, sigortacılıkta, ticarette, iletişimde. Diğer taraftan, bu tabii şöyle bir şey yapıyor: Bir taraftan para direkt olarak geliyor, özellikle özelleştirme yaptığınızda bir para giriyor içeriye ama bu para sonra kâr transferi olarak ülkesine geri gidiyor. Bakın, 2002 yılında, ödemeler dengesinden söylüyorum, kâr transferlerinin rakamı 400 milyon dolarmış, yani Türkiye'de yatırım yapan yabancıların ülkelerine aktardıkları kâr 400 milyon dolarmış, 2011 yılında 3 milyar dolara çıkmış. Doğu Avrupa bunu yaşadığını biliyorsunuz, birden bire çok hızlı bir özelleştirme furysı yaptı ama ondan sonra o kadar yüksek kâr transferleriyle karşılaştı ki rakamlar aslına baktığınız zaman özelleştirmenin niye yapıldığı konusunu ciddi tartışmaya açtı oraların kamuoyunda. Bir de ayrıca transfer fiyatlaması var, teknik bir şey ama söyleyeyim, biliyorsunuz onu: Yurt dışındaki bir şirketle, Türkiye'deki bir şirket arasındaki alışverişlerde maliyetlerin yüksek gösterilerek Türkiye'deki kârın düşürülmesi ve daha düşük vergi verilmesi amacıyla yapılan bir transfer fiyatlaması vardı. Tabii bunu ölçmek kolay değil her şeyde ama bunun ekonomi literatüründe var olduğunu biliyoruz.

Diğer taraftan, izin verirsiniz şöyle tamamlayayım sözlerimi, hem bir soru olarak da yönelteyim. İhracatın ara malı ithalatına olan bağımlılığı. Benim bildiğim kadarıyla, dâhilde işleme rejimi kapsamında -ki Türkiye'nin ihracatının yarısına yakını bu kapsamda- yüzde 65'lerin üzerinde bunun ortalaması. Yani sektörler bazında değişiyor ama siz biraz önce sunuşunuzda "100 dolarlık ihracat için 43 dolarlık ithalat" dediniz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Üretim o, üretim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Üretim, ihracat açısından... O zaman, sizden, lütfen, rica ediyorum rakamları. Ama, hani neye göre vereceksiniz? "Input-output" tablolarına göre mi vereceksiniz, GİTES'e göre mi vereceksiniz, dâhilde işleme rejimine göre mi vereceksiniz? Onu verirsiniz ve özellikle dâhilde işleme rejimini de bu kapsamda merak ediyorum.

Son olarak bir noktayı söyleyeceğim. Gene sunuşunuzda demişsiniz ki "Euro dolar paritesinin düşüyor olması ihracatımızı olumsuz etkiliyor." Hatta arındırmışsınız... Düşmeseydi aynı kalsaydı geçen seneye ihracat artışı ne kadar olurdu? Biz şunu biliyoruz, bu şu demek: İhracatımız ağırlıklı olarak euro bazında, ithalatımız da ağırlıklı olarak dolar bazında yapıldığı için, paritenin değişmesinin aslında kaydedildiği hesaplarda ortaya çıkardığı bir miktar. Fakat, bir taraftan da şunu diyorsunuz: İhracat pazarlarını çeşitlendirdiğinizi söylüyorsunuz. Yani Avrupa'nın payının yüzde 50'lerden neredeyse yüzde 35'lere, üçte 1'lere düştüğünü söylüyorsunuz. O açıdan artık, bu paritenin etkisi hâlâ böyle devam ediyor mu gerçekten? Yani bu rakamın altında gerçi hangi varsayımlar var, hangi hesaba dayanıyor, bunu da paylaşırız sevinirim.

Ben 2013 yılı bütçesinin ülkemize, milletimize ve Bakanlığımıza hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Türel.

Sayın Akçay, buyurun lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 47

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Ekonomi Bakanlığının değerli mensupları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sunumda bulunamamıştım ama Sayın Bakanım, daha sonra sunumu inceledim. Çok güzel şeyler söylemek isterdik fakat üzülmek ifade etmek isterim ki garp cephesinde maalesef yeni bir şey yok. Türkiye dış ticarete hâlâ makûs talihini yenememiştir, bu gidişle çok fazla da ümitvar olamıyorum, yani ümitvar olmak isterim fakat önümüze çıkan tablo, maalesef beni bu şekilde konuşmaya zorluyor. Özellikle mukayeseler 2002 yılından bu yana yapılıyor, biz de bunu genellikle makul karşıyoruz. Biz de aynı mukayeseyi yaptığımızda 2002 ve 2003 yılından bu yana, tabii elbette 2003 yılını mevcut Hükûmetin hanesine yazmak lazım. Mukayese bakımından 2002 itibarıyla başladığımızda, 2003 ve 2012'ye kadar gerek ihracat artışına, gerek ithalat artışına, dış ticaret açığına, dış ticaret açığının millî gelire oranına, ihracatın ithalatı karşılama oranlarına baktığımızda durumun çok da iç açıcı olmadığını, her geçen yıl bir iyileşmenin olmadığını, bilakis özellikle dış ticaret açığı bakımından ve dış ticaret açığının millî gelire oranı ve ihracatın ithalatı karşılama oranı bakımından olumsuzluğa gittiğini görüyoruz.

2002 yılında dış ticaret açığının millî gelire oranı yüzde 6,7; her yıl artmış, her yıl artmış -sadece 2009 kriz yılı nedeniyle 6,2- ondan sonra, yüzde 9, 10'larda seyrediyor. 2011'e geliyoruz, yüzde 13,6 ve 2012'de öngörülen yüzde 12,6.

Ihracatın ithalatı karşılama oranı bakımından da durum maalesef böyle. 2002 yılında yüzde 69,9 nispetinde ihracatın ithalatı karşılama oranı ve hemen takip eden yıllarda tedrici bir düşüş var; yüzde 68, 64, 62, 61, 63, 65, 61 gibi. 2011 yılında yüzde 56, 2012'de yüzde 59,6 tahmin ediliyor, öngörülüyor; ancak tabii yıl sonunu beklememiz gerekir.

Bu değerlendirmeyi, tabii, bundan sadece Ekonomi Bakanlığını sorumlu tutmak mümkün değil; bu bir Hükûmet politikasının, uyguladığı ekonomi politikalarıyla ilgili. Dolayısıyla Necip Fazıl Kısakürek'e sorarlar "Üstat, ne olacak bu memleketin hâli?" dediklerinde "Ya Haliç'in neresinden bir bardak su alsak tahlili aynı çıkar." der. Neticede bu dış ticaret, ekonomimizin, ülkemizin geldiği durumun bir aynası niteliğinde.

Dış ticaret bakımından bu yıl en dikkat çeken ve tartışılan konu, bu altın ihracatı İran'la ilgili. Sayın Bakanım, herhâlde bu konuda bir açıklamanız veya yorumunuz olacaktır. Ayrıntıya girmiyorum bu konuda bir çalışma yapmış olmama rağmen, vaktimiz de maalesef yok.

Bir de bu hayali ihracat lafları biraz fazlaca kamuoyunda dolaşmaya başladı. İşte, İstanbul'da hayali ihracat operasyonu gibi haberler çıkıyor değişik kanallarda. İşte "Hakkâri mucizesi hayal çıktı" şeklinde. Hakkâri'de işte, 2009'da ihracat rakamlarındaki yüzde 250'lik artışın arkasında yine bir hayali ihracat çetesi olduğu ifade ediliyor.

Yine 1 Mayıs 2012 tarihinde -bunların daha fazlası var da ben örnek olarak aldım- gazetelerde -öyle çok muhalif bir basın da değil- hayali ihracatla 500 milyon liralık vurgun şeklinde birtakım operasyonlar yapılıyor. Bunlar nedir? Bu hayali ihracat rakamlarının gerçeklik payı, ne olup ne bittiği konusunda bir bilgi almak isteriz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Suriye ile siyasi bir kriz yaşıyoruz. Ancak bu siyasi krizin en büyük faturası ekonomik alanda göstermektedir kendisini. Örneğin 2010'da Türkiye'den Suriye'ye 106 bin tır, ihraç malı taşımak için geçiş yaparken 2011'de 83 bine düşüyor. 2012'nin ilk üç ayında Suriye'ye geçen tır sayısı önceki döneme göre yüzde 87 azalarak 2.677 oluyor. Suriye krizinin ekonomik faturası büyüktür. Bakanlığınızın bu konuda bir çalışması var mıdır? Suriye krizinin Türkiye'nin genel dış ticaretine yansımaları nedir? Suriye ile kriz yaşadığımız dönemdeki bu değişim nedir?

Ekonomimizin en önemli sorunlarından birisi ithalata bağımlılıktır. Türkiye'nin ithalat yapısına baktığımızda 2011 yılı itibarıyla yüzde 12,3 tüketim malı, yüzde 15,5 sermaye malı ithal edilirken, bu oran ara malı ithalinde yüzde 71,9'luk oranla 173 milyar dolar olarak oluşmuştur. Türkiye genelinde 100 dolarlık imalat için 43 dolarlık ara yatırım malı ithal edilmesi gerekmektedir. Üretimin ithalata bağımlılığı, hepimizin bildiği bir konu. Bir de ihracatın ithalata bağımlılığı söz konusudur. Bu ihracatın ve üretimin ithalata bağımlılığını azaltmak için yaptığınız çalışmalar ve yapmayı düşündüğünüz projeleriniz nelerdir?

Türkiye'nin Arap baharı neticesinde Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkeleriyle ticareti iniş çıkışlar yaşamıştır. Bu çerçevede, son iki yıl içerisinde Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkeleriyle ticaretimizin seyri nedir? Bu ülkelerden hangileriyle serbest ticaret anlaşmamızda yeni düzenlemeler yaptınız veya yapmayı düşünüyorsunuz?

Mısır'la var olan serbest ticaret anlaşmasında, yapılan görüşmeler neticesinde özellikle gümrük tarifeleri noktasında öngördüğünüz değişiklikler nelerdir? Bu değişikliklerin Türkiye'nin çıkarlarına uygun olduğunu düşünüyor musunuz?

2009'dan itibaren Irak'la ikili ilişkilerimizde önemli gelişmeler görülmüştü. Özellikle 2008 sonrasında Irak, ihracatçılarımız için önemli bir pazar hâline dönüşmüştür. 11 Kasım 2012 tarihli sizin açıklamanızla ilgili bir haberde, siz de 2012 yılı ilk dokuz ayında Irak'a yönelik ihracatın yüzde 34 arttığını ifade etmişsiniz.

Şimdi, tabii, bizim dış politika yaklaşımımızla dış ticaret durumu, dış ticaretin seyri acaba nasıl gidiyor; paralel mi, tam aksi bir istikamette mi?

Yine bu durum, Irak'ın kuzeyindeki bölücü terör örgütüne yardım ve yataklık eden unsurları zenginleştiren faaliyetler var. Bu, kaçakçılık oluyor Irak'ın kuzeyindeki yönetimin faaliyetleriyle; tabiri caizse bu yapılar istemeyerek de olsa Hükûmet eliyle âdetâ kuvvetlendirilmektedir. Bu durum ülkemizin çıkarına mıdır? Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti olarak yalnız Erbil merkezli değil, Irak'ın bütün sathına yayılmış bir ticaret politikası geliştirmeyi düşünüyor musunuz?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 48

Dışişleri Bakanlığı bütçesinde de Dışişleri Bakanına bunun dış politik yönüyle soruları yöneltmiştik.

Şimdi, Sayın Bakan, her röportajınızda ihracatımızın yolunda olduğunu, ihracatçının önünü açtığınızı ifade ediyorsunuz. İktidarınız döneminde bugüne kadar devlet tarafından yıllar itibarıyla ihracatçıya verilen destekler ne kadardır, ödemeler hangi kalemlerde gerçekleştirilmiştir ve hangi sektörlerde yoğunlaşmıştır? Tabii bu, yazılı bir cevabı da gerektirebilir Sayın Bakanım.

TÜİK tarafından açıklanan illere göre dış ticaret verisinde, 2012 yılı Ocak, Eylül döneminde Şırnak'tan 748 milyon dolar ihracat yapılmıştır. Yapılır mı yapılır. Aynı dönemde Konya'ya bakıyoruz; rakam 943 milyon dolar ve devam ediyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Manisa'yla karşılaştırm.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Karşılaştırırız onu.

Sayın Bakanım, Mersin'e geliyorum; 910 milyon dolar. Yani mukayese olması bakımından söylüyorum ve çok uzatmaya da gerek yok. Bu ihracat rakamlarının bu seviyesi nereden kaynaklanmaktadır? Ben de tabii, bunu, spekülasyondan kurtarmak maksadıyla soruyorum.

Evet, sözlerime burada son veriyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Akçay.

Sayın Kurt, buyurunuz.

KAZIM KURT (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, sayın milletvekilleri; öncelikle tabii Bakanlığın yapısıyla ilgili bir değerlendirmeyi bazı arkadaşlarımız yaptı, ben de Ekonomi Bakanlığının biraz daha genişçe bir ortamı kapsadığını düşünerek, sadece dış ticaretle değil, başka alanlarla da ilgili olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla bu görev taksimi yapılırken size karşı biraz haksızlık edilmiş gibi geliyor. Hiç değilse gümrük tarafı işin size tahsis edilmesi veya bağlanması hâlinde çok daha başarılı olma ihtimalinin artacağını düşünüyorum.

Şimdi, ekonomi bu hâliyle, işte, kimi frene basıyor, kimi gaza basıyor, kimi direksiyonda olduğu için bir karmaşa içerisinde ve istikrarlı bir durum doğmuyor. Oysa iç piyasanın güvenli, istikrarlı ve canlı olması dış ticareti çok doğrudan ilgilendiriyor. Dış ticaretin size bağlı olması, iç piyasaya sizin çok müdahil olamamanız bazı olayları yönlendirememenize neden oluyor ve o zaman da gerçekten ekonominin o beklenen çitasını yakalama şansımız olmuyor.

Nitekim geçen yılki sunumla karşılaştırdığımız zaman ya da rakamları birbiriyle değerlendirdiğimiz zaman herkes bazı doğruları kabul ediyor ve gerçekten bir küçülmenin, bir düşüşün ya da hedefleri yakalayamamanın söz konusu olduğu net bir biçimde ortaya.

Siz sadece dış ticarete bakarsanız, Türkiye içindeki üretimi, kayıt dışını, istihdamı dengeleme şansımız olmadığı için de bu sıkıntıların hesabını insanlar sizden soruyor.

Şimdi, geçen yıl sunumunuzda şöyle bir şey demiştiniz: “Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkelerinde demokrasi gelecek. Kısa vadede gerçekleşen ekonomik kayıplarımız orta ve uzun vadede çok daha büyük kazançlara vesile olacak.” Oysa işte, demokrasi gelmediği gibi, bu Orta Doğu'daki politika şu anda da netleşmiş değil. Yani netleşmediği için de zaten dış ticareti çok ciddi anlamda etkiliyor ve özellikle Suriye'yle ilgili Suriye ve Suriye'nin bağlantısında Orta Doğu ülkeleriyle ilgili olan ticarete çok ciddi bir sıkıntı var ve belki de durma noktasına gelmiş; Gümrük ve Ticaret Bakanlığınızın beyanlarından bunu duyduk, algıladık.

Şimdi, bu ülkelere yapılan satımların ciddi anlamda ekonomiye zarar vermesi sizin geçen yılki hedeflerinizi tutturmanızı zorlaştırdı. O zaman ihracat ve dış ticaret değerlendirmesi yaparken dış politikanın çok önemli olduğu ortaya çıktı. Yani eğer ülke, dış politikasında tutarlı ve savaştı, kavgasız bir ortamı yaratırsa ekonomik anlamda çok daha kolay bazı yerlere ulaşma şansımız olacak. Bizim bu üretilen malı dışarıya satabilmemiz için içerideki üretimin denetlenmesine ya da yönlendirilmesine de sizin bir müdahil olmanız gerekiyor; oysa bu da başka bakanlıklara bağlı olduğu için ya da onların denetiminde olduğu için o iş de sizi sıkıntıya sokuyor. Türkiye'de üretimi artırmak için pek çok argüman olmasına rağmen sizin elinizde sadece teşvikler var ve teşviklerle bu işi ne kadar gerçekleştirebiliyoruz? İşte biraz önce Sayın Bilgiç çok net bir şekilde söyledi, pek çok konuda çelişki var. Yani bu çelişkileri elbette bir günde, üç günde çözme şansımız yok ama yine de sonuçta çelişki var. Bizim Eskişehir, 1'inci bölgede ama Eskişehir'in öyle ilçeleri var ki, yani 6'ncı bölgedeki ilçelerden daha kötü. Özellikle Han ve Seyitgazi ve Mihalicçık'ın belli bir bölgesi ciddi anlamda yoksul ve oralarda hiçbir biçimde ekonomik bir yatırım yok, tarım da yok. Sadece belki varsa kalmış birkaç ormanla karnını doyurmaya çalışıyor ki bu da ciddi anlamda bir eksiklik.

Şimdi, yatırım teşviklerine baktığımız zaman, teşvik edilmeyecek yatırımlar kaleminde tarım ve tarımsal sanayi, imalat, enerji ve madencilik, hizmet sektörü gibi gerçekten Türkiye'nin pek çok yöresinde uygulanan ekonomik yaptırımlar bunlar, yatırımlar ama bunun belli şartlarla teşvik edilmesi koşuluna bağlanarak olayı biraz daha böyle frenleme noktasına getiriyoruz. İşte, örneğin, un, irmik, yem, nişasta, şeker, tarıma dayalı sanayi doğru bir biçimde değerlendiriliyor mu? Bu ölçüleri koyarken gerçekten objektif miyiz? Orada bir sıkıntı var ki, işte Sayın Bilgiç itiraz ediyor, Sayın Boğa çok doğru tahliller yaptı bölgeler arasındaki dengesizlikle ilgili. Bunu sizin Bakanlığınızın ekonominin tümünden sorumlu olması hâlinde belki daha kolay çözebileceğini düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 49

Yine tuğla ve kiremit üretimine yönelik bazı kısıtlamalar; oysa Türkiye’de pek çok ilde bu alanlarda sanayileşme var. Bunları daha farklı bir hâle getirerek, modernize ederek bir değerlendirme yapar mıyız, yapabilir miyiz? Bu konuda teşvikler değerlendirilebilir mi? Belki daha doğru bir yorumla olay olumluya çevrilebilir.

İşte, doğal gazı dayalı elektrik üretimi ve yatırımıyla ilgili bir ciddi beklenti içerisinde olabilir miyiz? Bunları gerçekten merak ediyorum ben.

Şimdi, bu işler olurken sizin temel göreviniz, dış ticareti kolaylaştırmak. Dış ticareti kolaylaştırabilmek için elbette içeride, belki işte serbest bölgelerle bu işi biraz daha ayrıntıya götürüyorsunuz ama hedef pazarları yakalama konusunda Türkiye, geçmiş yıllara göre de çok büyük bir gelişme sağlayamadı. Pek çok dış teşkilatımızda, dış birimlerimizde ticaret ataşelikleri olmasına rağmen bunların verimli bir biçimde ticareti, ekonomiyi artırabilip artıramadığını ve bu konuda nasıl bir formülasyonu uygularsak daha gerçekçi olabileceğimizi ben merak ediyorum.

Şimdi, bu işler olurken tabii, Türkiye’nin iç politikası da sizi sıkıntıya sokuyor. İşte, istihdam tam anlamıyla sağlanamazsa, vergiler çok yüksek olursa, yatırımları gerçekleştirme konusunda insanlar isteksiz olursa, o zaman bu üretileni satma şansımız da ya da satma görevi olanların da işi zorlaşıyor.

Dış ticareti kolaylaştırmaya yönelik bu serbest bölge ve hedef pazar uygulamasının başarılı olmasını umuyorum, diliyorum ve inşallah gerçekleşir. Ama 2 milyar dolara yakın ihracat yapan Eskişehir, bu konuda sizin Bakanlığınızdan çok ciddi bir destek göremedi, alamadı. Eskişehir’le ilgili nasıl bir perspektif düşünürsünüz onu da merak ediyorum.

2 milyar dolara yakın ihracat yapan kentte çok ciddi bir organize sanayi var. Pek çok işi Organize Sanayi Bölgesi kendisi gerçekleştirmiş, buna altyapı yatırımları da dâhil ama Eskişehir’e İstanbul’dan uçak seferi yok. Yani ihracatı 2 milyar dolar olan bir kentin sanayisine yurt dışından gelmek isteyen kişi İstanbul’dan uçakla Eskişehir’e gelemeyecek. Burada bir terslik var. İki yıldır, üç yıldır bu konuda bazı denemeler yapıldı ama bir türlü farklı bir sonuç çıkmadı. İptal ve uygulama yapılmadı; oysa sanayicilerin, Sanayi Odasının istediği tarifelere göre bir sefer yapılsa sorun çözülecek ama inatlaşıldı, olmadı.

Yine Eskişehir’in 2 milyar dolar ihracatı var ama Eskişehir Organize Sanayi Bölgesinin en yakın limana ulaşma şansı yok demir yoluyla.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAZIM KURT (Eskişehir) – Bu konuda da bir ciddi yatırımı sizin belki yapma şansınız olmasa bile teşvik etme ya da baskı yapma konusunda bize yardımcı olmanızın yararlı olacağını düşünüyorum.

Başkan, bu konularda Eskişehir, raylı sistemler ve havacılık, sivil havacılıkla ilgili bir kümelenme içerisinde ciddi anlamda yüksek teknoloji gerektiren yatırımları gerçekleştirdi. Bunun dikkate alınarak, başka yönlerden Eskişehir’e değerlendirme kapsamında bir dikkat çekmek istiyorum ve bizim Türkiye’nin genel ekonomik politikasıyla dış politikası birlikte değerlendirilmediği sürece Ekonomi Bakanlığının başarılarının gölgede kalacağını, sıkıntı yaşayacağını; çünkü bütünün içinde bir parça olarak sizin tek başınıza yıldızlaşma şansınız olmadığını düşünüyorum.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kurt’a teşekkür ediyoruz.

Bir beş dakika ara veriyoruz efendim.

Kapanma Saati: 16.20

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.25

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

0

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 11’inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın Gümüş, söz sırası sizde.

Buyurun.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, basına cari açıkla ilgili demeç verirken mal ithalatını düşürmek için alınacak tedbirler arasında terörün yoğun yaşandığı bölgelerde iş gücü maliyetlerini Türkiye’nin rekabet etmekte zorlandığı ucuz emek çalıştıran

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 50

Ülkelerle eşitleyecek bir sistem üzerinde çalıştığınızı açıklamıştınız. Doğal olarak bu, bölgesel asgari ücret uygulamasını akıllara getirdi. Maaşlarda tek kuruş geriye gitmeyeceğinizi de söylemişsiniz. Buradaki planınız nedir?

Özellikle güneydoğu Asya ülkelerini kastederek “Biz, sadece teknolojisi yüksek ürünlerde açık vermiyoruz, 100 dolara, köle ücretine işçi çalıştıran ülkelere karşı yerli sektörleri korumak zorundayız.” demiştiniz. Köle ücretleriyle üretim yaptığını ifade ettiğiniz ekonomilerle mücadele etmek için üretim sahası olarak seçtiğiniz illerde benzeri koşulların gelişmemesi beklentimizdir. Maaşlarda geriye gitmeden bunu nasıl yapacaksınız? Yoksa cevabınız o bölgenin kendisine özgü asgari ücreti olacak şekilde midir; kayıt dışı mıdır? Öyle bir şeyler var oralarda biliyorsunuz, bizim haberimiz var. Eğer öyleyse bu ücretlendirme ne kadar olacak? Eğer şu anki asgari ücretten düşük olacaksa o hâlde bu nasıl maaşlarda geriye gitmemek olabilir?

Bu bölge, anladığımız kadarıyla, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’dir. Bölgede istihdam yaratmak için adımlar atılması, fabrikalar kurulması bizlerin yıllardır söylediği, savunduğu bir görüştür. Zira siyasi iktidarınız döneminde ülke genelinde üretim sektörünün gerilediği, ekonominin dinamosunun üretim değil, taahhüt, borç ve kredi olduğunu gayet iyi biliyoruz. On yıllık iktidarda mevcut sanayimizi dünyadaki rakiplerini nezdinde görel olarak geriletmişken, ithalata dayalı bir ekonomi yaratmış, cari açığı ciddi düzeylere ulaştırmışken, nasıl olacak da hiçbir sanayi altyapısı olmayan güneydoğuya fabrikalar kuracak ve güneydoğu Asya ile rekabet edeceksiniz, bu bizim merakımızdır.

Sayın Bakan, güneydoğu Asya ülkelerini dünya ekonomisinde üretici dev hâline getiren ucuz emek gücü olduğu kadar ve hatta bundan daha önemli, ölçeğin çok büyük olmasıdır. Yani bu ülkelerin devasa nüfuslarıyla yarattıkları talep, ölçek ekonomisinin avantajlarından üst düzeyde yararlanmalarını sağlamıştır. Ancak bu ekonomilerini sadece ucuz emek gücü nedeniyle haksız rekabet yaratan ülkeler olarak görmek meseleyi yanlış okumaktır diye düşünüyoruz. Yani sadece ucuz emek gücü meselesi değil, çok önemli ölçek ekonomisi meselesidir. Bu ekonomilerin üretim güçleri o hâle gelmiştir ki ABD de dâhil tüm gelişmiş ülkelerin ekonomilerini sarsmakta ve onları önlem almaya itmektedir, devam eden küresel krizin gizli nedenlerinden, pek fazla tartışılmayan nedenlerinden birisi de bu ülkelerin sıkıştığı rekabet meselesidir. Çünkü teknoloji üstünlüğü düne kadar gelişmiş ülkelere üstünlük sağlarken, öyle büyük üretim ve tüketim potansiyeliyle girmiştir ki bu ülkeler, oradaki rekabet sistemini etkiler hâle gelmiştir. Bu ekonomilerde üretim ve dünya ticaretinde güçleri öyle hâle gelmiştir ki dünyanın yeni dengeleri bu ülkelerdeki sermaye birikiminin dengelenmesine dönük müdahalelerle biçimlenecektir, bunu iş olsun diye söylemedik.

Türkiye Cumhuriyeti’nin Ekonomi Bakanı olarak bunu göz önünde bulundurmanız ve stratejinizi bu gerçeğe göre şekillendirmeniz gerektiğini düşünüyoruz. Yaratılan ölçek ekonomisiyle gerçekten rekabet etme niyetiniz varsa, ülkeyi ekonomik bölgelere ayırmak yerine içinde ülkemizin de bulunduğu bölgesel ekonomik birliklere bakmalısınız ki dünyada bu yeni dengeler oluşurken hangi imkânlar önümüze doğru sunulmaktadır ve sunulacaktır. Bu imkânları biz de yaratabiliriz yani ölçek ekonomisine karşı, ölçeğimizi büyütecek önlemler almalısınız işin sırrı buradadır diye düşünüyoruz. Ancak ne yazık ki Hükümet, dış politikada öyle hatalı tercihler yapmaktadır ki bu anlamda ülkenin geleceğini aydınlığa kavuşturacak, istihdam yaratacak, sanayimizi geliştirecek, bilimi ve teknoloji üretimde egemen kılacak, dolayısıyla ekonomide gelecek vaat eden bir umut vermemektedir. Bakınız, ekonomide kötüye gidiş vardır, geçen sene de uyarmıştık, finans ekonomisi ancak geçici bir süre soluk getirebilir ve bu ekonomiye fazlaca bağlanmak sizi üretenler karşısında çaresiz kılar. Hükümet, ithalata dayalı olan ihracat rakamlarıyla böbürlenip durdu ancak şimdi, o konuda pek ses çıkmıyor.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Çok çıkıyor.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Hâla çıkıyor diyorsunuz, bir bakandan çıktı ama biz o seslerin kısıldığıni düşünüyoruz. Herhâlde aranızda konuşmaya başladınız.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Cılız çıkıyor.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – “Cılız çıkıyor” diyen bir yorum geldi.

Bakınız, tasarruflar azalırken enflasyon artıyor, iktidarınız süresince bireysel krediler toplamı 33 kat arttı. Yani bir taahhüt balonu yarattınız, piyasaya para sürerek ekonomiyi canlı tutmaya çalışıyorsunuz, arkadaşlar söylediler. Ekonomimiz üretmediği sürece daha büyük riskler edinmeye devam edecektir. Bugünün küresel dünyasında ölçek ekonomisiyle mücadele etmek için ölçek büyötmeye dönük projeler geliştirmeniz gerektiğini düşünüyoruz. Bu ölçek büyötmek, çok önemlidir. Küresel mücadele bir anlamda olabilir ama bunun bölgesel temellerini yapmadığınız zaman biraz zorlaşacaktır. İşte bu sıfır sorunda pek uygulanmadı, bu işler nasıl yapılacak kafayı tekrar yormak gerekiyor bu işe. Güney-kuzey meseleleri çıkıyor, buna doğu-batıyı da almak gerekiyor. Oysa Hükümetiniz ne yaptı? Vergi getirdi 2013 yılı Bütçesinde bu vergilerin sonucu olacak ciddi zamlar görüyoruz.

Sayın Bakan, yüksek cari açığı büyötmeyi düşünerek, düşürmeye devam mı edeceksiniz? İktidara geldiğinizden bugüne cari açık ciddi düzeyde artmıştı. 2002 yılıyla 2012 yılı arasında 100 katı kadar bir artış söz konusudur. Yani ülkemiz sürekli zarar etmekte ve bu zararı sürekli devretmektedir. Bugün ekonominin önemli bir kısmının taahhüt balonu olduğunu söyledik. Bu taahhüt balonunu patlatmadan azaltmalı ve ekonominin içindeki payını düşürmek zorunda olduğunuzu düşünüyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 51

Verimlilik ve tutumluluk başka önemli bir konudur. AKP Hükûmeti en çok yaptığı yollarla övünmektedir ancak büyük kentlerimiz ve onların problemleri ciddi şekilde artmıştır. Bu problemler ekonomiye verimsizlik ve israf olarak yansımaktadır. Örneğin -çok çarpıcı burada bir örnek var- sadece İstanbul'da trafikte bekleyen araçların harcadığı yakıt yılda 5 milyar Türk lirası değerindedir yani 4 milyar dolar gibi bir şey, Diyanet İşleri Başkanlığımızın bütçesinden bile çoktur. Dolayısıyla, sizin Bakanlığınız da dâhil 11 tane bakanlığın bütçesinden daha fazla bir payı atmosferi kirliletmek ve trafikte sinir hastası olmak için harcıyoruz. Bu verimsizliğe son verilmelidir, bu bir kalkınma ve planlama hamlesiyle mümkün olacaktır. Doğayı yok etmeden, kaynakları talan ettirmeden, değerlerimizi yağmalatmadan akılcı ve vatanperver bir planlama hamlesi bugün ülkemizin ekonomisinin temel çözümüdür diye düşünüyoruz. İktidar partisinin şehirlerimizi daha fazla büyütecek, trafiği daha fazla arttıracak, doğaya daha fazla zarar verecek çözümlerine baktıkça bu vatanperver ve sorumluluk içeren planlama hamlesini beklemenin boşuna olduğunu düşünüyor gibiyim. Bakana biraz kibar olsun diye böyle konuşuyorum.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Sağ ol.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Bizler ülkenin taahhüt ve finans piyasasına teslim olmuş ekonomisini güçlü bir dış politika eşliğinde yeniden üreten, ürettiğiyle yeni iş olanakları açan ve bunu adil bir şekilde yapan bir ekonomik atılım dönemi için var gücümüzle hazırlanıyoruz. Bunu gerçekleştirecek gücün ülkemizde de olduğunu da çok iyi biliyoruz, çalışmalarınızda ve yeni bütçede efendim sizlere şans diliyorum sağ olun.

BAŞKAN – Evet Sayın Gümüş, teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakana oldukça kibardınız Sayın Gümüş.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Sağ olsun, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Gümüş, Sayın Bakana oldukça kibardınız dedim.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Her zaman öyledir.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Vallahi, siz hep öyle bilin hayırlısıyla yani Sayın Bakana sığınmayın Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Evet Sayın Aslanoğlu var mı söz talebiniz yoksa soru-cevaptan mı?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Evet.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, Saygıdeğer Bakanım –bu kelimeyi herkese kullanmam “bakanım” demem- çok değerli Ekonomi Bakanlığı yöneticileri, saygıdeğer basın; hepinize saygılar sunuyorum.

Sayın Bakan, bizler bu ülkenin geleceğinin -altını çiziyoruz- ihracat, ihracat, ihracat olduğuna inanan kişileriz. Hiç bunun başka bir yolu yok ve bu ülkenin kaynaklarının değerlendirilmesiyle, ülkedeki insanların mutlu ve huzurlu olabileceği, kaynağı üreteceğine inanan kişileriz. Yani bu ülkede katma değer yaratan bir ülkenin her zaman ihracatla bir yere gideceğine inanıyoruz. Bir kere tüm arkadaşlarımın söylediği buydu, bir kısım arkadaşlarım makro konuştu, rakamları size sundu yani arkadaşlarım bunları konuşurken hakikaten çok özenle hazırlanarak konuşuyorlar, makro konuşarak. Ben biraz mikro konuşacağım.

Şimdi, sizin samimiyetinizi biliyoruz, size inanıyorum kişi olarak ama sizi bağlayan, eliniz kolunuzu bağlayan birilerinin olduğuna da inanıyorum. Başarısız olmanız için değil, bürokrasi ve bazı bakanlıklar elinizi kolunuzu bağlıyor, yeterince serbest hareket edemiyorsunuz.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Bakanımızın kimse elini kolunu bağlayamaz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hep birilerinin etkisinde kalıp, onlara sevgiyle yaklaşıp ama bazı şeylere razı oluyorsunuz. Kimseyi kırmak istemiyorsunuz ama şunu bilin ki birileri sizin elinizi kolunuzu bağlamak için her şeyi yapıyor. Biz, bunları kırmak için, o elinizi kolunuzu bağlamak isteyenlerin kırmak istiyoruz ellerini, onların ellerini. Bize bu şeyi gösterin biz sizin hep yanınızda oluruz. Çünkü Türkiye'nin ihracatının her şey olduğuna inanan kişileriz. Yeter ki eliniz kolunuz bağlanmasın. Bu konuda becerinize, vizyonunuza inanan kişileriz. Bunu bir kere açık net söylüyorum.

Sayın Bakan, ben olay bazında gideceğim. Burada sunuşunuzda “Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri” dediniz ve verdiğiniz rakamın 2002'den 2013'e kadar yaklaşık 183 milyar dolarlık bir iş hacmine ulaştığını söylediniz. Aynen katılıyorum, Türkiye'nin geleceğinde yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinin son derece önemli olduğuna. İhraç rakamı kadar yani ihracatçı kadar ve çil çil dövizleri alınlarının aklıyla, teriyle sıyrıp getiren insanlar bunlar. Ben bunları yıllardır tanırım, 1982'de ben 30 kez Libya'ya gittim ancak Sayın Bakan bunlara hiçbir şey yapmıyorsunuz, yapıyoruz demeyin, kim derse karşısına çıkarım. Birkaç örnek vereceğim ne yapıyorsunuz, bunlara ne veriyorsunuz, ne veriyorsunuz? Bana deyin ki biz bu adamlara şunu veriyoruz. Hiçbir şey vermiyorsunuz, bu adamlar yalnız. Bu adamların sadece Sayın Bakan, sırtlarını sıvazlıyorsunuz “aferin” diyorsunuz, moral veriyorsunuz; bu da bir şeydir. Libya'ya yardım ettiniz -parayı da almışsınız Sayın Dışişleri Bakanı söyledi- birileri gitti Libya'dan paralarını aldılar. Benim Libya'daki müteahhitlerimin alacağını miktarını siz biliyorsunuz ama kimsenin kılı kıpırdamıyor Sayın Bakanım. Bilfiil ben, çok inandığım ve tanıdığım bir kişi için, kimsesi yok adamın, çok muhterem bir insan yani önünde saygıyla eğiliyorum, o kadar düzgün bir insan ki ona yardım etmek istedim. Eximbank diyor ki “Ben hazırım, benim param var.” alıyor teminat mektubunu, teminat mektupsuz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 52

vermiyor, "Ben hazırım vermeye" diyor. Bu insanların alacağı var orada 25 milyon dolar, 30 milyon dolar, 40 milyon dolar. Bu paraları hak etmişler, doğmuş bu paralar. Libya bu paraları ödemiyor ama birileri, Fransa aldı gitti her şeyini oradan Sayın Bakan ama siz bu konuda uğraş veriyorsunuz ama yetmiyor. Ben bunu Sayın Dışişleri Bakanına da söyledim "Sayın Çağlayan oradan oraya, oradan oraya gidiyor ama bir şekilde siz ona yardım etmiyorsunuz." dedim. Sayın Bakan, hiçbir yol alınmadı. Bu adamların yaklaşık Libya'daki alacağı 500-600 milyon dolar sadece... Hiç alınmıyor. Bu adamlara parasını verin ki bu adamlar yeni işler alsın, elleri kolları bağlandı yani Libya müteahhitleri çok zor durumda. Eximbank, Sayın Bakan altını çiziyorum, "Ben hazırım, param var, vermeye hazırım." diyor. Teminat mektubu alıyor, başka bir şekilde "Libya'dan alacağı var." diye imzasını falan vermiyor. Bu insanlar teminat mektuplarını vermeye hazır ama sizin Bakanlığınızda, sizi tenzih ediyorum çok alttan topu taca atıyor. Aynen bak bunu söylüyorum, topu taca attılar, net cevap vermediler. Sizden giden yazıyı Eximbank kale bile almadı, olayı hazineye attı şimdi hazineyle uğraşıyorlar.

Sayın Bakanım, net söylüyorum bu insanların alacağı var, hiçbir risk yok, oradan alacak var, siz biliyorsunuz, elinizde liste var. Eximbank'a iki satır yaz "Evet, bu adamların alacağı vardır, bu adamların alacağı vardır bunun fonlanması gerekir." Diye, elinizi vurmuyorsunuz. Hiçbirisinden risk gelmeyecek çünkü teminat mektubu veriyorlar. Yarın siz "evet verin" dediğiniz zaman Eximbank'a risk getirecek bir şey yapmıyorsunuz Sayın Bakan. Ama bu konuda büyük şikâyet var. İnsanlar sizi çok seviyor, sizin bu konudaki gayretinize şükran borçlular, altını çiziyorum ama yürümüyor. Şimdi topu hazineye attılar, hazine efendim Irak'taki gibi bunu devlet borcu gibi gösterip o zaman tüm müteahhitlere vermişler. Biz bir şey istemiyoruz, biz sadece Irak'taki alacaklarını... Siz biliyorsunuz bunu petrole mi alacaksınız, bilmem neyle mi alacaksınız. Sarkozy mali kaptı gitti. Herkes alacağını alıyor ve bunların da parası var, siz de çok iyi biliyorsunuz dışarıda, Libya'nın parası var.

RECAİ BERBER (Manisa) – Sarkozy kendi gitti.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ama malı aldı götürdü, Sayın Bakan biliyor.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Hangi malı aldı götürdü?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Bu konuda hazine ayak sürüyor, bu konuda herkes ayak sürüyor. Libya müteahhitlerine sahip çıkan yok. Ne teşvik veriyorsunuz bunlara, teminat mektubu mu veriyorsunuz, başka bir şey mi veriyorsunuz? Sadece sizin tatlı diliniz "aferin, helal olsun" ilgileniyorsunuz, bu da bir şeydir. Ama Libya müteahhitleri çok zor durumda, ben bunun altını çiziyorum. Bir tek Eximbank Genel Müdürüne teşekkür ediyorum. Binlerce önünde saygıyla eğiliyorum, "Benim param var, bunlar haklı." Efendim, 2008 yılı öncesi... Ya kardeşim, bunlara para verin ki yeni iş yapsınlar, yeni iş alsınlar. Oradaki alacaklarını artık petrole mi alacaksınız, nasıl alacaksınız, Sayın Dışişleri Bakanıyla görüşüp bunu halledeceksiniz efendim. Ama bu adamlar şu anda ölüyorlar, yok oluyorlar, bir daha bunlar iş alamayacak. Çünkü Libya müteahhitleri Türkiye'nin ana müteahhididir. Dünyanın her tarafında iş yapan müteahhitlere bakın, bunlar Libya müteahhitliğinden doğmuştur. STFA'sından tut, o zaman bilmem kimine kadar yani Libya bu işin okuluydu. Ben bunların on üç yıl işlerinde çalıştım. Yani o 1980 yılındaki o, birtakım kalpazanlar dışında orada kalan namuslu adamları korumak zorundasınız Sayın Bakanım. Ben bu konuda bir parça yol gidilmediğini söylüyorum. Bakın, sizin iyi niyetinize hakikaten inanıyorum ama topu taca atıyorlar, top taca gidiyor. Sizin iyi niyetiniz yansımıyor Sayın Bakan, bu kadar söylüyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, serbest bölgelerden bahsettiniz. Size bir örnek vereceğim, bunların bir kısmını özel sektör işletiyor, ama maalesef... Çatalca Serbest Bölge İstanbul'un en önemli merkezlerinden bir tanesi, gerek demir yolu, her türlü olanağa sahip bir yer. Ama Sayın Bakanım, sadece 2 bin kişi çalışıyor. Demek ki bu serbest bölgelerde bir sancı var, diğer serbest bölgelerde. Mersin Milletvekili Vahap Bey?

VAHAP SEÇER (Mersin) – Buradayım.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Siz Mersin Milletvekilisiniz, orada da işlerin böyle çok –aldığım bilgiye göre- rutin bir aralar oralar çok dolup taşıyordu ama burada bir çöküş var. Burada nedense bir aksaklık mı var? Neden acaba? Serbest bölgelerde iş hacminde son derece düşüş var. Ben diğer bölgeleri bilmiyorum. Çatalca Serbest Bölgesini bir inceletirseniz, Çatalca Serbest Bölgesi'nde her türlü olanak var yani iş gücüyle, her şeyiyle ama 2 bin kişi çalışıyor. Yaklaşık orada 22 bin kişiye iş verecek kapasite var yani mesele acaba işi yapan özel sektörden mi, kamu eliyle işletilmediği için... Bilemiyorum. Ben kimseyi suçlamak istemiyorum ama burada sorun var, boş yatıyor, ben serbest bölgelerin önemli olduğuna inananlardan bir tanesiyim yani yurt dışıyla rekabet konusunda ama bunu geliştirmeliyiz.

Sayın Bakan, "teşvik" dediniz, burada son derece yanlış yaptınız. Ben yıllarca teşvikin yine...

RECAİ BERBER (Manisa) – Herkes teşviki alkışlıyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır efendim, ben alkışlamıyorum, alkışlamıyorum. Neden, söyleyeceğim. Siz 6'ncı bölge dediniz, 6'ncı bölgede Şanlıurfa dışında belki Mardin... Aydın Ağabey burada mı?

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Buradayım.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Belki Mardin, o da Mardin'in içi. Şanlıurfa ve Mardin'in dışında Diyarbakır dâhil diyorum, hangi bölgeye kaç kişi gitti, götüremezsiniz. Siz Antep'deki, siz Konya'daki, siz Denizli'deki işleyen bir düzeni böyle oralara götüremezsiniz. Orada bir yaşam var çünkü hammaddesini buluyor oradan, yan sektörü

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 53

oradan, her şeyi oradan. Siz 6'ncı bölgeyi icat etmekle büyük bir yanlış yaptınız, Isparta'ysa Isparta, en büyük şikâyetiniz neydi? Ara malı. Doğru mu Sayın Bakanım? Türkiye'nin en büyük sorunu ara malı ithalatı değil mi? Siz ara malı nerede, kim nerede üretecekse bunu siz yönlendireceksiniz. Türkiye'nin en büyük ara malı ithalatı nedir? Bu Isparta da üretilebilir, Konya'da üretilebilir. Ya burada sırf doğruya gitsinler değil. Siz bölgelerdeki üretim kapasitesini mevcutları da yok ediyorsunuz Sayın Bakan çünkü bu bir rekabet.

Şimdi, 5084'te, ben o zaman da söyledim, Gaziantep'deki, hemen Gaziantep'in en son ilçesi Besni'ye doğru Sayın Koçer?

ABDULLLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Araban.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Araban, öbür taraftan Besni. Gelmiş Gaziantep'te üretici hemen Besni'nin Araban sınırında fabrika kurmuş, doğru mu efendim?

ABDULLLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Birçok sınırda var tabii.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Evet.

Şimdi, üretim maliyetlerinde... 5084 aslında bazı illerde önemli etkiler yarattı, bunu hiç inkâr edemem ama 1 kilogram iplikte zannediyorum ki 200 lira elektrikten fark ediyordu.

Şimdi, bu nedenle ben sizin büyük projelere destek vermenize karşı değilim. 50 milyar dolar, bilmem şu kadar asla karşı değilim. Nerede yapacaksa yapsın, Isparta da yapsın, nerede yapacaksa destek verelim ama bizim "orta ölçekli" dediğimiz, orta ölçeklilerin sahibi yok Sayın Bakan bu ülkede. Orta ölçekli firmalar kime gidecek, size mi gelecek, nereye gidecek bu adamlar? Bu adamların sahibi yok. Hayır bu adamlara hiçbir şey vermiyorsunuz, siz KOBİ'leri bir yerlere verdiniz. Bir bakanlık da orada burada... Siz üretimden sorumlu olmalısınız. Yani onun için bu yöntem, bu teşvik yöntemi son derece yanlıştır. Gelin, özellikle "yerli malı" dediğiniz yerli katkıyla bunun altını 50 kere çiziyorum, Gaziantep'te mi, Isparta'da mı, kim yerli katkıyla daha fazla üretim yapıyorsa bu adamı teşvik edin Sayın Bakan.

Şimdi, bir başkası gidiyor Şanlıurfa'ya 6'ncı bölge diye tamamen ara malı ithalatı üretiyor, Gaziantep'teki insan yerli mala katkısı yüz de 100, bu adam hiçbir şeyden yararlanamıyor ama Şanlıurfa'ya gönderdiğiniz insan tamamen ara mal ile bu işi yapıyor bu adama teşvik vermiyorsunuz. Burada bir haksızlık var Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Efendim toparlayacağım.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Son yarım saat.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, bir daha gözden geçirin, illeri birbirine düşürmeyin. Vahap Bey teşekkür ediyor "Mersin'i 3'üncü bölge yaptı, Sayın Bakan Ekonomi Bakanı olmasaydı, Mersin de 2'de olurdu Adana'ya göre" diyor. Aynen Vahap Bey söylüyor ben söylemiyorum. Dedi "vallahi" dedi, "billahi" dedi. Dedi ya, ben şimdi yalan mı söylüyorum.

BAŞKAN – Taraflar burada diyorsunuz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, gelin olayı ben... 6'ncı bölgeye gitmez de Sayın Bakanım, ne Muş'a gider ne Bitlis'e gider ne Van'a gider ne Hakkâri'ye gider ne Şırnak'a gider kimse gitmez Sayın Bakanım.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Mersin'i düzeltin, Mersin yanlış anlaşılacak.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Yok işin latifesiydi, Sayın Bakanım, Mersin işin latifesiydi.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Mersin'in hakkı yenmedi, düzeltelim; tutanaklara geçiyor Sayın Bakanın sayesinde Mersin'in hakkı yenmedi.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Tamam, hakkı yenmemiş Mersin'in efendim.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Öyle söyle.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Yoksa ,şimdi, ayrımcılık yapıldığını söylemedim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ya Ankara'nın dibi Kırıkkale 4'üncü bölge, Ankara'nın dibi. Isparta 2'nci bölge...

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Ama Sayın Bakanım, MKE' yi değerlendirmenin içinde tabi tutmadılar, çıkardılar.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, 6'ncı bölge kalsın ama ara malını yok edecek.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – 6'ncı bölgede kimse yok herhâlde burada.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Var, var.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – 6'nci bölgedeyim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ekrem geldi mi? Kaç tane geldi? Fabrikalar artık Ağrı'da... Yapmayın. Sayın Bakan, işlemez, yaşamın gerçeği işlemez. Etmeyin tutmayın, 6'nci bölge...

RECAİ BERBER (Manisa) – 10'uncu bölge yapalım.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Kaldırmayın, ben kaldırım demiyorum, giden gitsin ama diğer tüm bölgelerde ara malı veya yerli katkısı fazla olan ürünlere her ile verin, yerli katkıyı kim fazla yapıyorsa yüzde 100 yerli katkı yapıyor, öbür adam yüzde 90 ara malı yapıyor, sen o adamı teşvik ediyorsun beni cezalandırıyorsun, böyle bir şey

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 54

olmaz Sayın Bakanım. Bu yanlış, bundan dönün, bu teşvik sistemini bir daha gözden geçirin Isparta'sıdır, Denizli'sidir, Afyon'udur.

RECAİ BERBER (Manisa) – Manisa'sıdır.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Aynen öyle, katılıyorum. Organizeler? Katılıyorum. Organize sanayi bölgelerindeki...

BAŞKAN – Evet, Aslanoğlu, toparlıyor musunuz?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, şimdi arkadaşlar, şunu da bilin, arkadaşlarım konuştu Sayın Aşkın Türel. Arkadaşlar, şunu bilin: Biz Türkiye'nin döviz rezervinin 100 milyar dolar değil, 500 milyar dolar olmasından gurur duyarız. Ama bilin ki cari açık veren ülkelerde, ithalatı ihracatından çok yüksek olan ülkelere döviz rezervi hep büyüktür. Ben size söylüyorum, bugün Merkez Bankasının döviz rezervinin bu ülkeye hiçbir katkısı yoktur. Ne zaman? Yarın, Allah korusun bir krizde. Ama bu paralar Türkiye'de durmuyor, bilin diye söylüyorum.

Sayın Bakana Merkez Bankasında olan bazı şeylerinde katkı vermek istiyorum. Döviz rezervi Türkiye'de durmuyor, döviz rezervi mutlaka ya bir Amerika hazine bonosunda ya birtakım yurt dışı bankalarda.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Aslanoğlu, Merkez Bankası döviz rezervleri kısa vadeli dış borçları karşılama oranı yüz 100'lerin altına düştü, aslında baktığınız zaman çok ciddi bir sinyaldir. Onu, bir eklemek istedim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Bu açıdan, arkadaşlarım söyledi. Türkiye'nin kredi notunun yükselmesinde biz gurur duyarız ancak Merkez Bankasının şundan çekiniyorum: Türkiye'de bir enflasyon oranı var; Türk parası fazla değerlenirse yine ihracatçı zora girecek, yine aynı kısır döngüde döneceğiz, ham madde fiyatları yükselecek, ihracat düşecek. Ben bundan çok korkuyorum Sayın Bakanım. Onun için, bu konuda Merkez Bankasına karşı daha özgür ve gür olmalısınız.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Musa Bey duyuyor musunuz bunu?

MUSA ÇAM (İzmir) – Duyuyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, bitirelim lütfen, tamamlayalım lütfen.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Bir programımız daha var, istirahat ediyorum, lütfen.

RECAİ BERBER (Manisa) – Aynı zaten, enerjiyi anlatıyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, gene söylüyorum, tek amacımız sizin şahsınız değil ama bu Bakanlık çok önemli bir Bakanlık. Bu Bakanlık, Türkiye'nin KOBİ'sinden tut tüm üretim yapan insanları, insanların dişlilerini işletecek bir Bakanlık. Bu dişliler kırılırsa hepimiz altında kalırız. Bu dişlileri kırmayalım, üretim yapan kim varsa önünde saygıyla eğilelim ve hep destek olalım size ancak tekrar, bir daha söylüyorum Libya konusunda sizin şahsınız değil ama Bakanlığınız sınıfta kaldı. Bunu üzümlerle söylüyorum. Elini masaya vurmadı, gidip hazineye, gidip Eximbank'tan ya Eximbank hazır diyor, "Vereceğim" diyor, Sayın Müsteşarım "Param var, mektubu getirin vereyim" diyor.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – O da hazineye bağlı biliyorsunuz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır, Hazineye bağlı değil efendim.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Eximbank yüzde 98'i Hazineye bağlı.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Tamam, "Ben para veririm ama desin ki Ekonomi Bakanlığı "Evet, bu alacakları vardır." Kardeşim, bu devlet alacağıdır. Neyse artık, teminat mektubu karşılığı veriyor. Bu konuda üzüntülerimi belirtiyorum. Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum. Başarı dileklerini iletiyorum, hepimize sağlık, sıhhat, mutluluk dileklerini bir kez daha iletiyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Aslanoğlu.

Soru sorma bölümüne geçiyoruz. Arkadaşlarımdan benim bir istihdamım var, doğrudan soruyu sorabilirlerse çok memnun olurum, yorum yapmadan.

SORULAR VE CEVAPLAR

Evet Sayın Kutluata, sizden başlıyoruz.

Buyurun.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, birkaç sorum var genelden özele doğru, kısa tutacağım. "İç ihracat yetmez, iç tüketim de artmalı" dediniz, büyümeyi canlandırmak için. Aynı şeyi Maliye Bakanı da söyledi, o da vergi gelirlerinin artması için bunu arzu ediyor ve Maliye Bakanı yolunu da gösterdi "Hane halkı bilançolarının sağlamlığına, bir de banka yapımızın sağlamlığına güveniyoruz." dedi. Yani yeni bir borçlandırma dalgasıyla, borçlanma dalgasıyla tüketimin artması arzu ediliyor, böyle bir yola gidileceği anlaşılıyor, son not artışları da bunu gösteriyor. Yani gelir artışıyla değil borçlanarak iç tüketim arttırılacak. Bu konuda ne düşünüyorsunuz? Bir tanesi bu.

İkincisi: Avrupa Birliğine olan ihracatımızın ihracat içindeki oranının yüzde 10-12 civarında düştüğü anlaşılıyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 55

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Yüzde 7.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Yani 50 küsurlardan işte, 38 şeyiyle bakıyorsunuz, neticede düşme var. Bu düşüş, pazar değişikliği daha doğrusu, yeni pazarlara yönelirken bizim üretim yapımızda ve ihracatımızda da bu değişikliğe, pazar değişikliğine bağlı olarak bir yapısal değişme oldu mu yani dökümden bir değişme oldu mu? Bu değişme yüksek teknoloji veya orta teknoloji ürünlere doğru mu yoksa harcılaem ürünlere doğru mu? Yani bunu nasıl anlamalıyız Türkiye ekonomisinin genel yapısal değişimine etkisi açısından?

Bir başka soru, inşaat giren sanayici meselesi var bu ara. Yani inşaat sektörünün yeniden öne çıkması ve inşaat sektörüne kaptırdığınız sanayiciler var mı? Bu konuda rakam yoksa bir eğilim söyleyebilecek misiniz?

Bir başka nokta, zaman zaman çok yüksekler çıkıyor ama her zaman daha yükseğe çıkan, yüksek seyreden bir kaynağı belli olmayan para meselemiz var. Bu kaynağı belirsiz, “net hata noksan” dediğimiz paranın yöneldiği alanlar konusunda bilgi vermeniz mümkün mü? Onu takip edebiliyor musunuz?

Son bir nokta, bunu bölgesel olarak sormak istiyorum. Siz ihracattan başından beri sorumlusunuz ama Sanayi ve Ticaret Bakanlığı da yaptınız. Türkiye'nin en önemli ihracat ürünlerinden olan, tarım ürünlerinden bir tanesi olan fındıkla ilgili olarak şu anda yabancılar depolama sistemi kuruyor ve fındığı ucuz olduğu bol yılda depo etmek suretiyle. Dolayısıyla bu Türkiye'ye çok ciddi bir ihracat kaybıdır. Tüketicinin de üreticinin de kaybıdır çünkü düşük olduğu yıllarda bu şekilde fiyat artışının önüne geçilmiş oluyor. FİSKOBİRLİK diye bir kuruluşu da iktidarın yeni fındık stratejisi diye üç yıllık uyguladığı bir boş politikayla korumasız kaldı bu üretici ama en azından döviz gelirleri açısından bu konuyla ilgilenmeniz gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, soruyu alalım efendim.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Bitiriyorum.

Bu konuda ne diyorsunuz?

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Bitiyor Sayın Başkan, lütfen efendim.

Her şeyi bittiği hâlde, sonuna gelindiği hâlde bir türlü bitmeyen ve hizmete açılmayan Karasu Limanı'mız var Sakarya'da. Dolayısıyla o hem İstanbul Boğazı'nın yükünü hafifletmek -İstanbul Limanı'nın- hem de Sakarya için önemli bir yatırımdır. Bunun nasıl sonuca ereceğine dair, ne zaman sona ereceğine dair bir söyleyeceğiniz var mı?

Birkaç şık daha vardı, Başkanın ikazı yönünden onları kesiyorum efendim.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim, sağ olun.

Sayın Türel.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakana bir soru yönelmek istiyorum. Sayın Bakan, sunuşunuzda ithalatı yönetebilme ekseninden bahsettiniz, “ticaret politikası savunma araçları” dediniz. Bununla ilgili kastettiğiniz nedir? Antidamping uygulamalar ve ilave gümrük vergileri mi orada bahsettiğiniz yoksa başka önlemler de var mı? Dünya Ticaret Örgütünün de çevresinden dolanacak başka önlemlerinizi var mı, planlıyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Sarı...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, üç tane soru yönelmek istiyorum.

Birincisi: Konuşmamda da belirtmiştim, kur hedeflerini Merkez Bankasının ve Orta Vadeli Mali Plan'a konu teşkil eden kur varsayımlarını gerçekçi buluyor musunuz? Şu üç yılda ortalama yüzde 7,8'lik bir artış var, ciddi bir reel değerlendirme demek. Bunun ihracat üzerindeki etkilerini değerlendirdiniz mi?

İkincisi, gümrük Birliğiyle ilgili. Gümrük birliği sürecinin Türkiye dış ticaretine etkisine ilişkin son zamanlarda yaptığınız bir analiz var mı? Bunun sonucu ne -varsa- ve özellikle Avrupa Birliğiyle ilişkiler perspektifini de göz önünde bulundurarak negatif yani olumsuz yönde işleyen bir gümrük birliği süreci varken -varsa- siyaseten gümrük birliğini yeniden gözden geçirmeyi düşünüyor musunuz?

Üçüncü sorum da ihracat ve ithalat artış oranlarıyla ilgili. Önümüzdeki üç yılla ilişkin Orta Vadeli Program'da geçen 11,7 ihracat artış hızını 5,7'ye revize ettiniz. Dünyadaki dış ticaret artış hızı da yüzde 4,5 olacak 2013 yılında. Şimdi, bu şekilde baktığımız zaman 2023 yılındaki Hükûmetinizin 500 milyar dolarlık hedefe nasıl ulaşacağını düşünüyorsunuz? Zira, bugünden itibaren baktığımız zaman ihracatımızın benim hesaplarıma göre yıllık yüzde 12,3 artması gerekiyor 500 milyara ulaşmak için ama Orta Vadeli Program dönemi boyunca bu 5,7. Dolayısıyla bu giderek zorlaşan bir hedef hâline geldi. Buna nasıl ulaşmayı düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 56

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Aslında Mevlüt Ağabey keşke burada olsaydı. Ben sorumu soracağım ama ilk önce arzu ederseniz Başkanım, bir dakikanızı istirham edeyim, bir açıklamam var.

Şimdi, Mevlüt Ağabey tabii 6'ncı bölgeyle ilgili sıkıntılarını söyledi ama Hükümet olarak şimdiye kadar, bakın...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Soru mu soruyor?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şimdi, bir açıklama yapayım, ondan sonra.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ben yorum yapmadım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hayır ama bak, Beyefendi, ben tam baktım beş dakika kullandı...

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, bakın... Değerli arkadaşlar, bakın, ben başlangıçta evet “Yorum yapmayın.” dedim ama şu ana kadar 2 arkadaşla söz verdim, 2 arkadaşımız da yorum yaptı. Dolayısıyla siz de yaptınız, diğer arkadaşımız da yaptı. Onun için ben de ses çıkarmadım. Yani keşke yapmasanız, hiç kimseye de bu müsaadeyi vermem.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ben yaptım mı Sayın Başkanım?

BAŞKAN – İçeriğini vereyim size, yaptınız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben ilk önce sorumu sorayım Sayın Sarı, ondan sonra.

Sayın Bakanım, Ağrı ili ile İran komşu, sınır biliyorsunuz. Özellikle bizim İran ile Doğubeyazıt arasında serbest bölge kurulması gibi bir gündem var. Bu konu da 2013 yılı Yatırım Programı'nda mevcut mu, değil mi? Bu konuyla ilgili olarak sizden bilgi rica ederiz.

Şimdi, özellikle Mevlüt Bey'in bana hitaben de söylediği, 6'ncı bölge olarak... Tabii ki AK PARTİ hükümetleri gerçekten, özellikle 6'ncı bölge -ben hani Ağrı ilinin Milletvekiliyim ama- 1 ile 6 arasında çok da güzel -bana göre- bu sene bir kategorik şey yaptılar bölgeler itibarıyla. Bakın, bizim o bölgeye her şeyi veriyorlar. Bizde mesela birçok iş adamı var. İnanın, ben kendim şahsen 9 kişiye gittim. Yani eğitimden, kültürden, spordan, balıkçılıktan aklınıza ne gelirse Hükümet her türlü teşviki veriyor ama yıllar öncesinden beri, cumhuriyetle birlikte bir handikap var yani biz yatırım bölgelerinin altyapılarını tamamıyla bölgeler arasında serpiştirememişiz. Ama ben yine bu Teşvik Yasası'ndan dolayı Sayın Bakanı ben hakikaten kutluyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ben konuşmam sırasında bahsetmedim ama dâhilde işleme rejimiyle ilgili rakamlar ihracat içerisinde yer almıyor. Bununla ilgili bir sorun mu var? Daha sonra yer alacak mı? Onları öğrenmek isterdim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Günal...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim.

Kısa soru, Sayın Bakanım, fren-gaz tartışması arasında kaynadı, Gümrük Bakanımıza sorduk ama bu altın ihracatına bizim aklımız ermiyor. “Onlar sadece sınırdan mı geçiyor, havadan mı geçiyor, şoför sıkıntısı olmasın diye uçakla mı geçiyor?” diye sorduk. Gerçekten bu kadar altın ihracatı var mı diye merak ediyoruz.

İkincisi de, geçen sene de konuştunuz, “Bu dâhilde işleme rejiminde yeni bir şeyler yapacağız.” demiştiniz. O konuda da bir teknik ayrıntı gelmedi. Arkadaşlar, bize gönderecekleri şeye onu da eklerlerse memnun oluruz, GİTES'le beraber, son durum nedir, onu bir öğrenelim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Günal.

Sayın Şahin...

MUSTAFA ŞAHİN (Malatya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, özellikle 49 ilimizi kapsayan 5084'ten faydalanmayla alakalı bu yıl sonu biteceğini biliyoruz. Bu konuda, özellikle, yerelde işverenlerimizin, daha doğrusu müteşebbislerimizin 31.115 kişiye katkı sağlayan bu yasanın bir beş yıl daha uzatılması noktasında talepleri var. Bu konuyu ben bilgilerinize sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. Hayırlı olsun.

BAŞKAN – Evet, Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, 2007 yılında bizzat Sayın Başbakan tarafından ülkemizde iki buçuk yılda 38 milyar dolarlık akaryakıt kaçakçılığı yapıldığı açıklanmıştı. Buna dayanak olarak da Dış Ticaret Müsteşarlığımızın verileri ile işte, petrol ithal ettiğimiz ülkelerle yaptığı yazışma sonucu bunu tespit ettiklerini söylemişti. Bu konuda son durum tespitiniz var mı? Bu konu üzerinde bir çalışmanız var mı?

Teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 57

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aydın, buyurunuz efendim.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Bakanım, ben şunu öğrenmek istiyorum: Bu Merkez Bankasının hesapladığı reel efektif döviz kuru ile günlük döviz kuru arasındaki farkı yerli üretimden ihracatçıya bir nebze olsun soluk aldirmek için teşvik olarak ödemeyi düşünüyor musunuz? Bu konuda bir çalışmanız var mı? Ara malı girdisiyle imalat yapıp da ihracatçıya değil yerli ürünlerden, yerli üretimden ihracatçıya bu konudaki mağduriyetini gidermek için böyle bir düşünceniz var mı, böyle bir çalışmanız var mı? Onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akçay...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Acaba Hükümet Türk cumhuriyetlerini ve Türk dünyasını özellikle dış ticaret bakımından unuttu mu? TÜİK verilerine göre ticaret verileri şu şekilde özetle: 2012 yılında 4 milyar ihracat; 2,7 milyar ithalat, 2011’de 5 milyar dolar ihracat; 3,6 milyar dolar ithalat yani son derece düşük. Önümüzde hâlâ bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Çevremizdeki gümrük birliği anlaşmaları da fırsat bilinerek Türk dünyası ülkeleriyle bir gümrük birliği anlaşmasını bir an önce hazırlamayı ve uygulamaya geçmeyi düşünüyor musunuz? Bu konudaki çalışmalarınızı aktarır mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İki soru oldu Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, ilgili kuruluşlarımızın bütçe ve kesin hesapları üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi soru, görüş ve eleştirilere cevap vermek üzere Sayın Bakana söz vereceğim.

Elbette yazılı da cevap verebilirsiniz, şu anda cevap veremeyeceğiniz veyahut vermek istemediğiniz herhangi bir husus var ise yazılı olarak da bunlara cevap verebilirsiniz ama süre olarak nasıl... Bir de Enerji Bakanlığı bütçemiz var, hemen başlamak istiyoruz.

EKONOMİ BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – İki saatte toparlarım desem...

BAŞKAN – Biraz daha zamanı etkin kullanıp bir yirmi, yirmi beş dakikada toparlayabilirsek çok memnun olurum.

Buyurun Sayın Bakanım.

EKONOMİ BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – İnşallah, inşallah, gayret edeceğim.

Evet, Sayın Başkanım, saygıdeğer, öncelikle yorum yapan, tenkit eden, öneri veren herkese gönül dolusu şükranlarımı, teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Şunu bir klasik cümle olarak söylemediğimi zannediyorum ki beş senedir Bakanlık yapan 5 kere buraya huzura gelmiş biri olarak çok net, altını çizerek ifade etmek istiyorum ki söylenen, konuşulan şeylerden fazlasıyla kendi adıma ve Bakanlığım adına faydalandığımı, faydalanacağımı ifade etmek istiyorum. Bunu söylerken herhangi bir yağ çekme pozisyonunda olmadığımı, ihtiyacım olmadığını ifade etmek istiyorum. Ama gerçekten bir kısım arkadaşlarımızın bilhassa belirtmiş olduğu hususlar gerek benim gerek bürokratlarım gerek danışman arkadaşlarım tarafından süratle incelenecek.

Öncelikle Mehmet Kardeşimden ve Komisyonunuzdan özür diliyorum. GİTES gibi tarihî bir çalışmayı, hakikaten bir araya gelecektik bütçeden sonra, sizlere bir yemek yiyeceğimiz ortamda sunacaktık. Bir kere bundan dolayı özür diliyorum, ilk defa vermiş olduğum bir söze...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – “Tarihî” demeyin, eskimiş gibi algılanıyor.

EKONOMİ BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bu sene içindi tabii ama bir bütçe dönemi geçti üzerinden, en azından ondan dolayı eskidi ve bunu bütçe biter bitmez, inşallah yeni yılda arkadaşlarıma şimdi de talimatımı veriyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlarımız da not alsınlar, bunu gerçekleştirelim.

EKONOMİ BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Memnuniyetle. Yani hem GİTES hem de diğer konuları belki beraber tartışacağımız bir platformu hazırlayacağız çünkü hakikaten anlatmak istediğim çok şey var, yapmış olduğumuz çok şey var. Aynen Necdet Ünüvar Hocamın dediği gibi, teşvikte de çok şeyler yaptık ama demek ki bir anlatım problemi olduğu ortaya çıktı. Şimdi, böyle bir durumda öncelikle bana yöneltilen iltifatlara teşekkür ediyorum, görevimi yapıyorum. Ama teşekkür ediyorum, iltifat marifete tabidir, bu şekilde algılıyorum, eleştirileri de dediğim gibi saygıyla karşılıyorum.

Öncelikle Ekonomi Bakanlığının ismi, yapısı konusundaki görüşler, önerileri önemsiyorum ancak şu anda çok fazla bizim çalışmamız noktasında bir problem teşkil etmediğini ifade etmek isterim. Neticede bu görevi Sayın Başbakanımız bize verirken, bu görevin yapılması konusundaki beklentilere ve 75 milyona karşı olan sorumluluğum noktasında 24 saatin en az 18 saati çalıştığımı, bürokrat arkadaşlarımla çalıştığımı çok net ifade ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 58

Evet, Sümer Ağabey, benim çok eskiden, sevdiğim, değer verdiğim bir ağabeyimdir, kendisinden çok şey öğrenmiştim. Bilhassa “Acaba dünyada bizim Bakanlığımız gibi başka bakanlıklar var mı?” demişti. Bakın, Portekiz, Lüksemburg, Japonya, Meksika, Rusya ve Şili ekonomi bakanlarının hepsinde dış ticaret konusu da onların uhdesinde ama öyle ülke var ki...

SÜMER ORAL (Manisa) – O kadarla bitiyor mu?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – ...turizm de var, farklı şeyler de var ama ben size bilhassa seçilmiş ülkelerden bahsettim. Tabii, isterim ki Ekonomi Bakanlığı bütün her şey olsun ama benim Ekonomi Bakanlığından anlayışım eski bir sanayici olarak, otuz beş sene bu işin talaşını yutmuş birisi olarak reel ekonomidir ve reel ekonominin de bütün unsurlarının burada vücut bulduğunu gerek teşvik sistemiyle gerek yabancı sermayeyle gerek ihracat, ithalat ve gerek serbest bölgelerle ve gerek yeni eklenmiş hâliyle hizmet ticaretiyle beraber hepsinin olduğunu çok net burada ifade ediyorum.

Eximbank konusunda, Mevlüt Kardeşim söyledi. Tabii, Eximbank bana bağlı değil, Eximbank, bütün bankalar Başbakan Yardımcımıza bağlı. Dolayısıyla Eximbank konusunda biz de sadece taleplerimizi, görüşlerimizi iletme noktasında oluyoruz. Yani bundan dolayı bizim Ekonomi Bakanlığının ismi, kapsamı, hizmeti konusunda bir sıkıntımız yok, biz var olan gücümüzle çalışıyoruz. Bir de biz neticede bize verilen mevki bazen sağ bektir, bazen sol bektir, forvet, hangi mevki verilirse başarabiliyorsak o mevkide top koşturmaya devam ederiz.

SÜMER ORAL (Manisa) – Karşı alanda...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Tabii, biliyorum, zaten karşı anlamda söylemiyorum, sağ olun, teşekkür ediyorum. Yapabildiğimizi de şey yaparız ve bu çerçevede bilhassa konuşmalarda son derece önemli değerlendirmeler, ekonomik değerlendirmeler yapıldı. Tabii, ben çok geniş ekonomik değerlendirmeler yapabilirim çünkü bu işin göbeğindeyim ama bunu hem zaman konusunda, zamanı en iyi şekilde kullanmak hem de bilhassa benim Bakanlığımı ilgilendiren konulara daha fazla yönelmek amacıyla gerek konuşma metnimi gerek diğer çalışmalarımızı o minvalde geliştirdik. Yöneltilen soruların hepsini... Şunu çok net bilin ki zaten beş yıldır bunu görüyorsunuz, biliyorsunuz, ki beş yıldır beni tanıyan arkadaşlarım açısından söylüyorum- bana sormuş olduğunuz hiçbir sorunun cevabı asla eksik olmamıştır. Mutlaka cevapları size gönderirim ve bu konuda da tarafıma tevdi edilen beni ilgilendiren konulardaki tüm soruları bilin ki yine cevaplayacağım geçmiş beş yıl içinde olduğu gibi ve tabii ki bütün detaylar, bütün notlar önümde ama bunları konuşacak da bir zaman olmadığını ben de buradan biliyorum çünkü daha Enerji Bakanlığının ki son derece önemli bir konu, hele hele benim açımdan son derece önemli ki benim belimi büken, bilhassa dış ticaretteki asıl işte, parmağın basıldığı yer olan konu önemli. Bundan dolayı size almış olduğum notlar çerçevesinde bir şeyleri hızlı hızlı aktarmaya çalışacağım, zaman zaman da biraz gaz verilmiş bir şekilde konuşmamı aktaracağım.

Öncelikle Fitch'in yapmış olduğu değerlendirmeyi tekrar söylüyorum. Bu konuda bir yanlış anlaşılma olmadığını en azından sizlerden burada gördüm ama zaman zaman sanki Fitch'in yapmış olduğu değerlendirmeyi hiç görmemişin oğlu gibi bulmuş, sevinmiş bir pozisyonda olmadığımızı herkesin bilmesi lazım. Tekrar ifade ediyorum. Türkiye'nin gecikmiş ve var olan bir hakkını geçmiş bir süre üzerinden yapılmış olan bir değerlendirmedir. Ama asıl önemli olan tabii ki, bundan sonraki süreci sizlerin bahsetmiş olduğu, bilhassa Türk lirasının aşırı değerlenmesi konusunda ve gelecek olan portföy yatırımlarının nasıl değerlendirileceği konusunda önem teşkil ettiğini sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu konuda ben tekrar ifade ediyorum ki Fitch, kendi itibar restorasyonunu yapmıştır ve bugün, dünyada kredi derecelendirme kuruluşlarının itibarı konusunda çok ciddi kuşkular vardır. Ama hâl böyleyken tabii ki onların Türkiye'yi şu anda getirmiş olduğu 3B eksi konumu bugün Türkiye'nin asla hak etmediği, çok daha üzerinde olması gereken bir durumdur. Ne yapacaktır? Türkiye'ye olan portföy yatırımlarının Türkiye'ye girişini sağlayacaktır ama şunu çok net olarak gördük ki: Evet, ben Merkez Bankasının eleştireceğim politikasını sonuna kadar eleştiririm, hiçbir konuda benim bir engelim olmaz ama doğru olan şeyleri de her zaman doğru yaptığını söylerim. Merkez Bankasının proaktif olması benim her zaman beklentim olmuştur. Ben Merkez Bankasının asli görevinin fiyat istikrarı değil finansal istikrar olduğunu her fırsatta ifade etmişimdir ve Merkez Bankasının şimdi, Türkiye'nin yeni bir döneme girmiş olduğu - Fitch'in notuyla beraber- ortamda bu sistemi, bu süreci Hükümetimizle beraber ciddi bir şekilde yönetme görevi vardır bir regülatör kuruluş olarak, BDDK'nın bir regülatör kuruluş olarak bu sistemi yönetmesi lazım. Evet, Türkiye'ye gelecek olan kaynağın nasıl kullanılacağı bundan sonra önemlidir.

Ben diliyorum, inanıyorum ve çalışıyorum ki gelecek olan bu kaynaktan KOBİ'ye, girişimciye, yatırımcıya böylesine önemli fırsatlar içeren bir teşvik sistemi içinde onları yatırıma dönüştürecek bir kaynağa dönüşsün. Bunun bilhassa tüketiciye krediler olarak gitmesi noktasından daha öte yatırımlara, üretime, istihdama ve ihracata gitmesi ve bu noktada çalışmalarımızı yaptığımızı sizlerle paylaşmak istiyorum. Çünkü ortaya çıkacak olan tablo bir kere faizlerin düşmesini sağlayacak. Ben Merkez Bankasını eleştirirken, beklentilerimi ifade ederken dünyanın gitmiş olduğu istikamet tersine gittiği görüşlerimi ifade etmiştim. Bakın, krizin başladığı dönem Amerika Birleşik Devletleri Merkez Bankası FED, Japon Merkez Bankası, Avrupa Merkez Bankası, ECB hepsi, bunlar faizleri aşağı yönlü revize etmişlerdi ancak biz o tarihte ne hikmetse, nedense faizlerimizi yukarı doğru çekmiştik ve düşmekte olan, düşen faizleri tekrar geri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 59

istikamete götürmüştük. Kolay olmadı faizlerden bugünkü seviyeye gelmek ve bugün, tekrar ifade ediyorum: Türkiye'nin gerek faiz koridoru, Merkez Bankasının uygulamış olduğu faiz bandı gerek politika faizi bugün Türkiye gerçekleriyle bağdaşmıyor. Çünkü Türkiye'de önemli olan, yeni bir yatırım teşvik sistemini ortaya koymuş olduğu bir ortamda, Merkez Bankası gibi politika belirleyen kuruluşların Hükümet politikalarıyla senkronize olması gerektiğidir. Tekrar ifade ediyorum, teşvik sistemi gibi son derece iddialı bir teşvik sistemiyle -ki konuşmamın büyük bir kısmını ona ayıracağım- bu konuyla ilgili önemli bir yatırım imkânının, fırsatının doğduğu bir ortamda gerek ulusal gerek uluslararası yatırımcılara Merkez Bankası politikaları ve Başkanının söyledikleri son derece önemli mesajlar olarak algılandı. Dünyanın her yerinde böyledir, bu sadece Türkiye için değildir. Bakın, tüm dünya FED Başkanının yapacağı açıklamaya kilitlenir ve böyle bir ortamda -yoksa Merkez Bankası bizim Merkez Bankamız, başında TC olan, Türkiye Cumhuriyeti'nin Merkez Bankası ama- maalesef, zaman zaman bu faiz politikası konusunda aynı, bir fikir birliği içinde olmadığımızı ifade ettik ve burada, görüşlerimizin çok net olarak ortaya konması Hükümetimizin ve Sayın Başbakanımızın bakanlar arasındaki diyalog konusunda ne kadar demokratik bir anlayışın olduğunun çok net bir göstergesidir. Biz bu tartışmaları kendi aramızda da yapıyoruz.

Ama şunu bilmenizi istiyorum ki Ekonomi Koordinasyon Kurulu 7 Bakanın olduğu bir Koordinasyon Kurulu ve Türkiye'de geçmiş dönemde 5 Bakanla, Ekonomi Koordinasyon Kurulunun ben üyesiydim, gerek Sanayi Ticaret Bakanı olduğum dönemde gerek Devlet Bakanı olduğum, dış ticaretten sorumlu Bakan olduğum dönemde gerek bugün Ekonomi Bakanı olarak ve biz 7 Bakan olarak bürokratlarımızla beraber, bir araya geliyoruz. Çok doğaldır ki zaman zaman aramızda görüş farkları olacak. Ben piyasadan gelmiş biriyim, ben Siteler'in tozunu yutmuş, yalamış bir insanım. Dolayısıyla benim meselelere bakışım reel sektör odaklıdır, reel ekonomi odaklıdır ve bakış açımı değiştirmem de mümkün değildir. Bu ortamda dile getirmiş olduğum hususlar tamamıyla bu anlamda olmuştur.

Arkadaşlar, bu ithalatın ihracatı karşılama oranı konusunda Sayın Cumhurbaşkanımızın konuşmasıyla beraber orada bir kavram kargaşası oldu geçen yılki konuşma metninde Sayın Cumhurbaşkanımızın. Şimdi, Türkiye'de ihracatın ithalatı karşılama oranı çok net belli; 135 milyar dolar geçen yıl ihracat yapmışız, buna karşılık 54,1 milyar dolarlık -enerji dâhil- 241 milyar dolar ithalat yapmışız. Bunu birbirine böldüğünüz zaman ihracatın ithalatı karşılama oranı 2011 ve şimdiki dönem itibarıyla ilk dokuz ay, ilk sekiz ay itibarıyla da bu rakamları görmek mümkün ve bugün ifade ediyorum ki yüzde 62,4'tür enerjinin içinde olduğu duruma rağmen.

Şimdi, Türkiye'nin ithalat konusundaki sorunu önemli bir sorundur. Türkiye'nin ithalat konusundaki sorunu bugün, beş yıl, on yıl içinde çıkmış olan bir sorun değildir. Bu, Türkiye'nin yıllardır sanayi politikalarını yanlış uygulaması, sanayi stratejisinin olmayışı ve bunun en basit tezahürünün demir çelik sektöründe yoğunlaşmış olan yapılanmadan kaynaklanmaktadır ve bir sanayici olarak bir kâğıdı alıp öbür tarafa çevirebilirsiniz ama bir sanayi sektörünün, sisteminin, bir fabrikanın üretim yapısının değişmesi o kadar kolay bir iş değildir. Bugün, Türkiye, dünyada toplam 18,5 trilyon dolarlık mal ithalatı içinde 241 milyar dolar ithalatı olan bir ülkedir ama Türkiye, geçtiğimiz yıl dünyanın en yüksek demir çelik hurda ithalatını yapmış olan bir ülkedir. Sayın Recai Berber söyledi, sektörü de çok iyi bilen bir kardeşimdir ve benden daha iyi bilen bir kardeşimdir. Fakat buradaki kronik yapısal problem; maalesef, sektör geçmişte yapılanırken tamamıyla hurdaya, ark ocaklarına dayalı bir üretim modeli belirlemiştir, neredeyse katma değer olmadığı bir üretim yapısına dönüşmüştür. Şimdi, bunun yeniden yapılanması Türkiye'nin bazı uluslararası anlaşmaları çerçevesinde kolay olmadı ve olmayacaktır. Demir çelik sektörü bizim Avrupa Birliğiyle AKÇT Anlaşması çerçevesinde anlaşma akdettiğimiz bir alandır. Bu sektörde Türkiye'nin geçmişte verilmiş olan taahhütleri vardır ve Türkiye bu taahhütlerinden dolayı bilhassa demir çelik sektöründe belli bir yapılanmaya gidememiştir.

Evet, gümrük birliğiyle ilgili bir soru geldi. Gümrük birliği konusu: Bakın, o tarihlerde bir KOBİ işletmesinin sahibi olarak, bir mühendis olarak ve o tarihte Ankara Sanayi Odasının çiçeği burnunda bir Başkanı olarak ben, Türkiye'deki birtakım büyük holdinglerin ve şirketlerin aksine gümrük birliğinin Türkiye'nin yararına olacağını söylemişim. Gerçekten, Gümrük Birliği Anlaşması'ndaki birtakım negatif durumlara rağmen, Gümrük Birliği Anlaşması'na o gün imza atanların yanlış atmış oldukları imza ve almış oldukları hatalı kararlara rağmen, gümrük birliği Türk sanayisi açısından rekabetçi bir yapıya ulaşmasını sağlamıştır. Eğer Türkiye böyle bir yapılanmaya gitmesi... Geçmişteki gibi gümrük duvarlarının arkasına saklanmış olsaydı bugün sanayimiz bu noktada olamazdı.

Şunu bir kere çok net ifade etmek istiyorum: Eğer bu ülke 150 milyar dolar, bugünkü tarih itibarıyla, ihracat yapıyorsa bu bizim sanayi sektörümüz başta olmak üzere tüm sektörlerimizin uluslararası rekabet gücünün ne kadar arttığının ve ne kadar geliştiğinin net bir göstergesidir. Efendim, "Rakam azdır, fazladır. Gayrisafi millî hasılanın sekiz sene öncekinin gerisinde, ilerisindedir." Hurşit Hoca yok ama düzeltiyim burada. 2002 yılında ihracatımız 36 milyar dolardı, Türkiye'nin gayrisafi millî hasılası 230 milyar dolardı. Hesap makinesinde -çok kolay- böldüğünüz zaman yüzde 15 çıkar. 2011 yılında ihracatımız 135 milyar dolar, gayrisafi millî hasılamız 772 milyar dolar olmuştur, bunu da böldüğünüz zaman yüzde 17,5'tur. Yani ihracatımızın payı aradan geçen süre içinde aynı yerde saymamış, yüzde 15'ten yüzde 17,5'a çıkmıştır, yeter mi? Yetmez çünkü bizim 2023'te ihracatımızı gayrisafi yurt içi hasılamızın yüzde 25'ine çıkartma gibi bir hedefimiz var ve buradan gelmek istediğim konu, Türkiye demir çelik sektöründe olduğu gibi âdeta sanayi üretiminde maalesef madde bağımlısı hâline gelmiştir. Tekrar ifade ediyorum, 100 dolarlık üretim yapmak için...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 60

Bakın, ihracattan bahsetmiyorum çünkü ben Türkiye için hakikaten çok zor koşullarda ihracat yapan 55 bin ihracatçı adına geçmişte üzüldüğümü ifade etmiştim. Öyle bir noktaya gelmişti ki maalesef -çünkü bilen, bilmeyen konuşuyordu- Türkiye’de neredeyse “İhracat yapmayın, dükkânı kapatın, ithalat yapıyorsunuz.” şeklinde aslı olmayan suçlamalar yapıyordu. Bakın, tekrar söylüyorum, 241 milyar dolar ithalatın 54 milyar doları sadece enerji ithalatıdır. 241 milyar doların yüzde 40’ı yaklaşık 100 milyar dolar, Türkiye’de hiç üretilmeyen veya çok kısıtlı üretilen ürünler için Türkiye’nin ödemiş olduğu bir ithalat bedelidir. 241 milyar doların diğer 100 milyar doları Türkiye’de üretilen ürünler için dışarıdan alınan ürünlerdir, geri kalan 40 milyar doları da lüks tüketime giden aşağı yukarı ithalat bedelleridir. Ama Türkiye’nin bugünkü ithalatının bu yapısı -tekrar ifade ediyorum- geçmişte bir sanayi stratejisinin olmayışı, bir sanayi envanterinin olmayışı, bir strateji ve politikaya dayalı bir teşvik sisteminin olmayışından kaynaklanmıştır. O demir çelik sektörü bugün kurulmadı, bu fabrikalar bugün kurulmadı. Geçmişte kurulmuş olan hatalı bir sistemin devamı.

Şimdi ne yapacağız? Şimdi yapmamız gereken, bir makas değiştireceğiz. Evet, Türkiye mevcut sistemle gele gele bu noktaya kadar geldi. Allah’a şükürler olsun, iftihar ederek söylüyorum ve yapmış olduğum tüm emekler, hizmetler benim doğal görevim olmakla beraber hakikaten helal hoş ediyorum tüm haklarımı. Arkadaşlar, ben, üç senede dünyanın çevresini 30’dan fazla tur attım, pilotluk falan yapmadığımı biliyorsunuz ama gidemediğin yer senin değildir ve bugün biz, böylesine, Avrupa pazarlarındaki payımızın düşmüş olduğu bir ortamda, ihracatta rekorlar kırıyorsak bunun kolay olmadığını, bunun son derece zor olduğunu ve yeni pazarlara yeni ürünler ve yeni teknolojik ürünlerle girdiğimizi bir kere çok net belirtmek istiyorum. Avrupa Birliği pazarını sizler hepimiz söylediniz. Hatta sorular soruldu, “Gelecekle ilgili, bu seneye ilgili beklentiniz ne?” dediler. Şu anda yüzde 38, bu yıl sonu itibarıyla Avrupa Birliği’nin ihracatımız içindeki payı yüzde 38 veya yüzde 40 civarında olacaktır. Gelecek yıl Avrupa Birliği’nin biz biraz daha kötüye gidişin durup toparlanacağı noktasında olduğunu... Ben görüşlerimi ifade etmek istiyorum. Biz en azından plan ve programımızı buna göre yapıyoruz ancak gerek IMF’nin gerek Dünya Bankasının gerek DTÖ’nün gerek diğer kuruluşların yapmış olduğu uluslararası tahminler de bizler açısından son derece önemlidir. Tabii ki politikalarımızı bunun üzerine mutlaka inşa etmemiz gerekiyor. Yani dünya büyümesinin daha üstünde bir büyüme hedefi yaparken bunun nasıl olacağını, nasıl dayandığını da mutlaka göz ardı etmememiz gerekiyor. Bu noktada tekrar dönüp geleceğim nokta, biz artık ithalatımızın nereden kaynaklandığını, neden cari açık verdiğimiz çok net bir şekilde tespit etmiş durumdayız. Bakın, altını çizerek söylüyorum: Eğer 2010 yılında Üretime Dayalı İhracat Stratejisi Değerlendirme Kurulu kurmamış olsaydık, eğer GİTES çalışmasını yapmamış olsaydık, eğer en fazla ithalat yaptığımız altı sektörün tek tek MR’ını çekmemiş olsaydık, ben sizin karşınızda bu kadar rahat konuşamazdım ve bugün öyle bir teşvik sistemi yaptık ki Girişimci Bilgi Sistemi adını verdiğimiz bir sanayi envanteri oluşturduk. En azından, Türkiye’deki işletmelerimizin yapısını ve aktiflerini, pasiflerini görebilecek bir veri seti hazırladık. Bu benim idealimdi. Yıllarca, siyasetçilerden ben de, Nejat kardeşim de, diğer oda başkanları da hep bunu istedik ve diğer taraftan GİTES bize son derece doğru bir hedef gösterdi. Ben, dünyada en fazla demir çelik hurda ithalatı yaptığımız ve 10 milyar dolarlık demir çelik hurda ithalatı yaptığımız bilmezdim arkadaşlar. Makine mühendisi olarak, sanayici olarak, Sanayi ve Ticaret Bakanı olarak ben bunu bilmiyordum ve bunu açıkladığım zaman ben, Türkiye’nin de, bu konuda sektörün bile bu işte yeni farkına vardığını o zaman gördüm. Şimdi, elimizde, bu haritayı, bu sistemi bilen bir yapı... Nedir bizim sıkıntımız? Biz, 3 milyar dolar alüminyum ithalatı yapıyoruz. Biz, 11 milyar dolar kimya sektöründe dış ticaret açığı veriyoruz. Biz 2,5 milyar dolar bakır ithalatı yapıyoruz ama biz, diğer taraftan da bakın, geçmişte teknolojik dönüşümü yakalayamadığımız için, bilhassa mermer konusunda vermiş olduğum örneği tekrar vererek, şimdi üretim yapımızla ihracat yapımızı değiştirmeye başladık. Blok mermer ihracatı yapılması beni mutlu etmiyor çünkü katma değer neredeyse olmadığı bir yapı içindeyiz ve hep söylüyordum: “Gönderdiğimiz blok mermer dışarıda dilimlenerek bizim ülkemize çok pahalı fiyatlarla geliyor.” demiştim ama şimdi, Van’da -Sayın Başbakanın açılış yapmış olduğu- bir fabrika 1 santimi 4 parçaya bölerek 2,5 milim kalınlığında mermer üretmeye başladı. Sanayimiz artık bu işin zihinsel değişim ve dönüşümünün kaçınılmaz olduğunu gördü. Sanayimizin de gelmiş olduğu sürece baktığımız zaman, bir eski sanayici olarak yedi sekiz yıl öncesine kadar Türkiye’de verimlilik, inovasyon, AR-GE, teknoloji, katma değer benim için bir şey ifade etmiyordu. Bir mühendis olarak bunu söylüyorum. Niye? Çünkü beni koruyan çift haneli bir enflasyon yapısı vardı. Ben malımı üretmeden satmasam rafımda kalsa bile para kazanıyordum. Ama şimdi, Türkiye normal sisteme son beş altı yılda döndü ve şimdi, sanayici, artık bu işin eski sistemle gitmeyeceğini, yeni bir değişim ve dönüşüm süreci içinde olunmasını kendisi artık zihnen kabul etmiş durumda. Şimdi, bunu destekleyecek olan politikayı yapacak olan da verecek olan da Hükümet olarak biziz. Ne yapacağız? En büyük politika aracımız nedir? İhracat desteklerinde yönlendirme, teşvik ve yatırımlarda yönlendirme. Onun için teşvik sistemimizi biz yeni teknoloji, yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli bir ürün yapısına çevirdik.

Bakın, teşvik konusunda yanlış bir noktaya takılmış bütün arkadaşlarıma “bölgesel teşvik” diye eleştiri yapanlara söylüyorum: Arkadaşlar, bölgesel teşvik, bizim beş teşvik noktamızdan sadece bir tanesi ve burada iller bazında yapılmış olan bu teşvik son derece objektiftir. Tüm varlığımla sizi temin ederek söylüyorum. Biraz evvel söylendi. Ben Mersin Milletvekiliyim. Ben Ankara Milletvekiliydim daha evvel. Madem elimde büyük keramet vardı, Ankara’yı getirip daha yüksek bölge yapardım. Üzerime de alınmıyorum ama bu konu son derece objektif yapılmıştır. Bakın, kendi arkadaşımız, kendi milletvekilimiz bile bu konuda son derece önemli eleştiriler yapıyor. Başımın üstünde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 61

yeri var eleştirilerin ama 61 değişkenle hesaplanmıştır. Topu da başkasına atmıyorum, Kalkınma Bakanlığı bunu yapmış olmakla beraber ben bu işi sahiplenirim çünkü aynı Hükûmetin bakanlarıyız, hiç fark etmez ama teşvik sistemi -iyinin rakibi iyidir- şu anda en adil olan şekilde yapılmıştır.

Neden sadece bölgesel teşvike takılıyorsunuz? İşin içinde stratejik yatırımlar var ve asıl üzerinde konuştuğumuz. Benim derdim stratejik yatırımlar ve beni mutlu edecek olan stratejik yatırımlar. Niye? "Stratejik yatırım" kelimelerini de hasbelkader ifade eden, ortaya koyan Bakan olarak söylüyorum. Önemli olan, burada bütün hadise, Türkiye'nin dışarıdan ithal etmiş olduğu ürünlerin bu ülkede üretimini yaptırmayı sağlamaktır ve...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Biz de onu söylüyoruz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Aynı şeyi söylüyoruz. Onun için ben de şunu düzeltiyorum. Altına imza atıyorum Mevlütçüğüm söylediğin şeyin ama diyorum ki stratejik yatırımları ister gidin Muş'ta yapın ister Manisa'da yapın ister gelin Millet Meclisinin, bu Parlamantonun bahçesinde yapın ister Malatya'da yapın ister Maraş'ta yapın 5'inci bölge desteği alıyorsunuz. Bakın, bu detayı ben "kendimin iyi anlatamadığımı" kendimde görüyorum kabahati. Ve diğer taraftan "öncelikli yatırımlar" dedik. Madenler, test merkezleri ve bununla beraber öncelikli yatırımlar kapsamına girmiş olan, belli bir AR-GE'ye dayanmış olan TİS sistemleri, dedik ki yine nerede yaparsanız yapın 5'inci bölge desteği alacaksınız ve stratejik yatırımlarda da son derece önemli destekler verdik. Niye? Benim ülkemizin dışarıdan ithal etmiş olduğu ürünleri yapabilecek kabiliyet ve kapasitesi var ama stratejik yatırımları yapmak için ciddi bir şekilde bugüne kadar engel olan konu enerji girdilerinin pahalı olmasıydı ve bu sektörlerde enerji girdisinin son derece yüksek olmasıydı ve bu konuda biz, enerji konusuna destek getirdik. Stratejik yatırım çerçevesinde yatırım yapan işletme, ihtiyacı olan enerji yatırımını yaptığı an aynen stratejik yatırımın tüm haklarından faydalananak ve diğer taraftan büyük ölçekli yatırımlar. Sadece bölgelele takılırsak bölgesel bize sadece bir polemik alanı çıkartır. Evet, eleştirelim, başımın üstünde yeri var ama diyorum ki gelin, sizler milletvekili olarak stratejik yatırımlar konusunda o yatırımı yapacak olan gerek ham maddeye gerek pazara gerek kümelenmeye, yan sanayiye etkisi olacak olan sektörlerin oluştuğu illerimize bu şekilde davet edelim.

Evet, bir yatırımcıyı hatırla, gönüllü bir yere getiremezsiniz. Ama bölgesel teşvikler konusunda biraz evvel söylenen şeylere kesinlikle katılamıyorum. Niye katılamıyorum? Bu iş benim işim, rakamlar benim elimde. Ben yirmi dört saat bu rakamları görüyorum. Bakın, 20/06/2012 -13/11/2012 arasında 6'ncı bölgede bütün illerde şu anda yatırım teşvik belgesi alınmış, yeni sistemde; Ağrı'da 6 tane, Ardahan'da 1, Batman 17, Bingöl 6, Bitlis 12, Diyarbakır 35, Iğdır 4, Kars 4, Mardin 20, Muş 6, Siirt 4, Şanlıurfa 46, Şırnak 5, Van 28. Düzeltiyorum Hakkâri'de sadece şu ana kadar teşvik belgesi alınmamış ve bunlar, alınan toplam teşvik belgesinin yüzde 12'si belge adedi açısından. Sabit yatırım tutarı tüm teşviklerle ilgili başvurunun toplam yüzde 10'u. İstihdam olarak da 6'ncı bölgede öngörülen istihdam 10.751...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – ...ve toplam istihdamın yüzde 16'sı. Dolayısıyla bunlar elimizde ve diyorum ki burada, biz teşvik konusunda –evet, çok daha mükemmel olabilirdi ama Türkiye'nin imkânları ve Türkiye'nin bilhassa belirlenmiş olan sektörlerdeki desteklerini dikkate aldık.

Biraz evvel Eskişehir Vekilimiz, değerli kardeşim Kazım Bey ifade ettiler ve Eskişehir Milletvekilimizin ifade etmiş olduğu hususta Türkiye'nin artık kapasite fazlalığı oldu ve katma değeri artık hiçbir şekilde ifade etmeyen sektörleri desteklemeyeceğiz. Artık bundan sonra böyle. Biz selektif, seçici olmak mecburiyetindeyiz ve bunları tek tek, bakın, 7 bakanlık olarak çalıştık ve teşviklerle ilgili sistemi oluştururken toplam 800 adet başvuru geldi benim Bakanlığımıza. Arkadaşlarıma talimat verdim: "Her başvuruyu inceleyeceksiniz." Ve Türkiye'de ilk defa oluyor. Sivil toplum kuruluşlarının yüzde 90'ından fazlası, TOBB'u, TİM'i, TÜSİAD'ı, MÜSİAD'ı, TUSKON'u, ASKON'u, hepsi bu teşvik sistemine destek verdiler arkadaşlar ve tekrar ifade ediyorum: Bu demek değildir ki eksikliği, fazlası yoktur. İlçe bazı. Son derece katılıyorum. Türkiye'yi tanıyan, bilen bir insanım ama şu anda ilçe bazındaki sistemi oluşturmak için Kalkınma Bakanlığımızla uzun süredir çalışıyoruz. Kalkınma Bakanımız geldiğinde mutlaka o soruyu sorun kendisine, mutlaka cevaplayacaktır Değerli Bakanımız. İnşallah, bu konu, çalışma bittikten sonra mutlaka ilçe bazlı sistemi değerlendireceğiz. Çok net altını çiziyorum.

5084... Değerli kardeşim biraz evvel sordu. 5084'ü uzatmayacağız arkadaşlar. Bu konuda beklentisi olan varsa bilhassa ifade etmek istiyorum. Şu anda mevcut teşvik sistemleri nerede bitiyorsa orada bitecek çünkü biz, yeni iddialı bir teşvik sistemi getirdik. Biraz evvel değerli İzzet Kardeşim bana söyledi. Ben işverenin hakkı kadar da işçinin hakkını düşünmüş olan bir insanım. Niye? Beş sene işçiliğim var, yirmi yedi sene sanayiciliğim var. Şimdi de Türkiye Cumhuriyeti'nin Bakanı olarak bütün kesimlere aynı mesafede olmak mecburiyetindeyim ve bundan dolayı ben bölgesel asgari ücretten bahsederken, bilhassa emek yoğun sektörlerin Doğu ve Güneydoğu'da yapılması... Bir Kürt orijinli ve doğulu bir insanım ve Türkiye'nin en fakir şehrinde olan bir insan olarak Güneydoğu ve Doğu'ya yatırımları cazip kılacak bir sistem olması için bölgesel asgari ücreti önermişim ve bölgesel asgari ücreti keşke sendikalarımız o gün kabul etseydi, bakın, bugün Türkiye farklı şey konuşacaktı. Çünkü burada asla emeğin sömürülmesi gibi bir şey söz konusu değildi. Aslolan, devletin, aynen bugün yaptığımız gibi, işveren üzerindeki sosyal güvenlik ve vergisel yüklerini

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 62

almasıydı. Bakın, biz bugün tarihimizde bir devrim gerçekleştirdik. Gerçekten bir devrim gerçekleştirdik çünkü ben azından sonra derece müsterihim. Benim o tarihte adına bölgesel asgari ücret dediğimiz sistem, şimdi emeğin bir tek kuruluşluk hakkı geriye gitmeksizin sistem oluşturuldu. Siz bana hemen biraz evvel sordunuz. Bakın, bugün 1.142 lira 71 kuruş bir asgari ücretlinin işverene maliyeti. Şimdi, biz ne yaptık biliyor musunuz? 6'ncı bölgede yapılan yatırımlara vermiş olduğumuz destekle biz işverenin 434 lira 98 kuruluşluk payını Hükümet olarak, devlet olarak biz ödüyörüz ve işveren, çalışan aynen, haklarından bir milim dahi geri gidilemez, düşünülemez bile bu. Emek aynen net rakamı alacak çünkü zaten öbürünü işveren ödüyör. İşverenin üzerindeki...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bu farklı Sayın Bakan. Bu uygulamanıza ben katkı veriyorum.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bir tanem sağ ol.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ben size destek veriyorum.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Tamam, aynen.

Şimdi, şuna geliyörüm ben de: Yani burada...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ama bölgesel asgari ücretin siyasal sonuçlarını görmeyizi istiyörüm.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Geçtik onu. Şimdi şuna geliyörüm.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Bunu Sanayi Odası Başkanıyken söylediniz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bakın, şimdi gelmek istediğim şu: Bakın, tekrar söylüyörüm: Bugün yine bölgesel asgari ücretten yana olurum çünkü bakın, ben tekrar onun doğru olduğu kanaatindeyim. Onun için, bugün biz artık onu ortadan kaldırdık çünkü getirmiş olduğumuz bu sistemde...

RECAİ BERBER (Manisa) – Aynı şey.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Recai'ciğim, pardon.

Getirmiş olduğumuz sistem nedir biliyor musunuz? Bugün Çin'de ücretler 400 lira. Biraz evvel bir arkadaşım sordu, Mehmet Bey sordu galiba. Dedi ki: "Uzak Doğu'yla rekabet nasıl olacak?" Uzak Doğu'dan kastım... Benim Japonya'yla rekabette sıkıntım yok tekstil, konfeksiyon sektöründe, emek yoğun o sektörlerde, Kore'yle sıkıntım yok. Benim sıkıntım Pakistan'la, benim sıkıntım Vietnam'la, benim sıkıntım Çin'le. Yani emek iş gücünün resmen sömürüldüğü, kölelik ücretlerinin...

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Hindistan da...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Aynen. Aynı şeyi konuşuyörüz.

İfade ettiler ve şimdi ülkemizde birçok yatırımcı dünyanın birçok yerine gittiler. Büyük bir maceraya gittiler, birtakım sıkıntılarla karşı karşıya kaldılar. Bunu söylerken ülke firmalarının yurt dışına gitmesinden hiç yüksünmüyörüm, bilakis destekliyörüm artık ve bunun için Bakanlığımızda politika oluşturduk çünkü girdi tedarikçisi stratejisi çerçevesinde benim ülkemde üretmediğim ürünleri dünyada Türk firmalarının onun kaynaklarına sahip olması konusunda politika geliştiriyörüz. Geçmişte komünist olan Çin'in şimdi bugün yaptığını biz yeni yapmaya başlıyörüz ve son derece doğru bir politikadır bu ama burada gelmiş olduğumuz konu...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Demek ki komünistlikte fayda var!

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Evet.

...Bakın, 434 lira düşürdüğümüz zaman, geriye işveren 600 küsur lira, yani net ücreti ödeyecek, işçi en ufak bir şekilde haklarından geriye gitmeyecek, bu da yaklaşık 350 dolara tekabül edecek. Çin 400 dolar ve göreceksiniz çok kısa bir süre içinde 6'ncı bölgede tabii ki 15 ile gitmeyecektir, son derece doğaldır bu çünkü gideceği yerde kendisi için uygun iş gücünü bulacak mı, uygun altyapıyı bulacak mı ama şunu çok iyi bilelim ki -ve verdiğim rakamlar biraz evvel gösterdi- 6'ncı bölge emek yoğun sektörler açısından inanın ki çok önemli bir noktaya gelecektir çünkü bu sistemde -tekrar söylüyörüm- 2013'e kadar yapılacak olan yatırımlar için biz bilhassa belli süre koyarak destek verdik.

Ve asıl yeşil yatırımlar, sıfırdan yatırımlar. Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü bende ancak bu kayıtların birçoğu, biliyorsunuz, Merkez Bankası tarafından tutuluyor ve Merkez Bankasının maalesef bu konuda tutmuş olduğu istatistiklerde "greenfield" dediğimiz yatırımlar net bir şekilde ayrılmıyor. Onun için o rakamı göremiyörüz ancak benim elimde ki detaya girersem uzayabilir ama bunları size yazılı göndereceğim.

BAŞKAN – Üç beş dakika içerisinde toparlayabilir miyiz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Toparlıyörüm.

Şunun için...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Serbest bölge...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Söyleyeceğim. O çünkü önemli bir konu, söylemezsem o eksik kalır.

Şimdi, bizim şirket ortaklıkları, satın alma veya yeni şirketlere baktığımız zaman bu oran yüzde 54. Bir de biraz evvel ifade edildi, zannediyörüm Kalaycı Kardeşim ifade etti. Arkadaşlar, şunu çok net size ifade etmek istiyörüm ki Türkiye'de şu anda gelen doğrudan yatırımlar, sadece son beş yıllık dönemde imalat sektörünün payı her zaman yüzde 20'nin üzerinde olmuştur ama bu yıl 2012 Ocak-Ağustos döneminde, bakın, imalat sektörü için doğrudan yabancı sermaye girişi yüzde 45'tir. Finans sektörü, bankacılık, sigortacılık sadece yüzde 10,5'tir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 63

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Bakanım, orada bir düzeltme...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Orada bir düzeltme. Bunları yazılı göndereceğim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sektörde satış farklılığı diye satış var, yani..

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hizmet sektörü ağırlıklı Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bir tanem, bitireyim, vaktim çok az. Her zaman sizlerin bu konudaki eleştirileriniz başımın üstüne.

BAŞKAN – Evet, bir iki dakikada tamamlayacak.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Şimdi, bir şey...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, şu altın, altın...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Mevlütcüğüm, altına geleceğim ama İzzet Kardeşimin söylemiş olduğu bir konuyu, daha evvel emek ve işveren olarak yapmış olduğumuz diyalogu da tekrar ifade etmek istiyorum. Şunu söyleyeyim: Serbest bölge, çalışma sistemi mevzuatına aynen uygundur. Sendikalı olabilir ve aynı şekilde SSK'ya tabi olmamış, kaydını yapmamış insanlarla çalıştırılması yasaktır. İç hukukumuz ne ise serbest bölge hukuku da aynıdır. Bir kere bu konunun da altını çizerek ifade etmek istiyorum.

Çatalca...

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – “Altını çizeyim.” deyince altın aklımıza geldi.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Altını söyleyeceğim.

Çatalca'ya gelince, şu anda sağlık sektörüyle ilgili önemli yatırımların yapılacağı bir seviyeye geliyor. Sağlık sektörü 2023 hedefimiz 20 milyar dolar ihracat geliridir ve aynı şekilde eğitimde 2 milyar dolardır, bilişimde 1 milyar dolardır, dizi film, sinema da yaklaşık bu oranda olacaktır.

Geliyorum altına...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – İnceletin.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Ha bir de dâhilde işlemeyi söyleyeceğim. Son iki tane şeyi söyleyeyim çünkü dâhilde işleme hep yanlış anlaşılıyor.

BAŞKAN – Peki, dâhilde işleme ile altını açıklayalım, bitirelim.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Dâhilde işleme konusunda, ben de Bakanlığa gelmeden evvel, ya bu dâhilde işleme ne oluyor diye çeşitli spekülasyonlar ve şikâyetler yapıldı. Tabii şunu hepinizin çok iyi bildiğini ve hak verdiğinizi biliyorum ki biz, devlet eliyle vermiş olduğumuz destekleri devlet, eliyle sömürsün diye vermeyiz. Bunu yaparsak zaten kendimiz soysuzluk yaparız, kendi adıma söylüyorum. Bu konuda verilen destekler sonuna kadar mutlaka tek tek inceleniyor. Biraz evvel hayali ihracattan bahsedildi. Şu anda hukuka intikal etmiş, mahkemeye intikal etmiş olaylar olduğu arkadaşlarım tarafından bana not olarak verildi ancak bakın, dâhilde işlemeyle ilgili size 2011 somut rakamlarını vereceğim. 2011 yılında dâhilde işleme kapsamında 63 milyar dolar ihracat yaptık. Yani 135 milyar doların 63 milyar doları dâhilde işlemeyle yapılmıştır. Buna karşılık, yani ihracatın yüzde 46,54'üne denk gelmektedir dâhilde işleme rejimiyle yapılan ihracat toplam mal ihracatımızın. İthalata gelince, ithalat için dâhilde işleme rejiminde alınan, toplam yapılan ithalat 241 milyar dolarlık toplam ithalat içinde sadece 30 milyar dolardır. Yani toplam ithalatın yüzde 12,4'ü. Türkçesi şu: İthalatın yüzde 12,4'ü olan 30 milyar dolarlık ithalatla buna karşılık ihracatın yüzde 46,54'ü olan 63 milyar dolarlık ihracat dâhilde işleme sistemiyle yapılmıştır ve dâhilde işleme sisteminde, tekrar ifade ediyorum, hiçbir şekilde tavizimiz söz konusu olmayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, tamamlayalım Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bakın, olmayacaktır.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Uncular...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Uncular konusunda da maalesef yanlış yapmışlardır. O konuda gümrük müfettişlerinin de yanlışları var. Bu konuda bir kere son derece dikkatli olmamız lazım.

Son, geliyorum...

BAŞKAN – Altın...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Başkanım, söyleyeceğim çok şey var ama geliyorum altına.

BAŞKAN – Onu yazılı olarak bildirelim.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – 500 milyar dolar Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Hangisi?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Uncular.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – 500 milyar dolar.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Ha 500 milyar dolar.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 64

Başkanım, bunu söyleyeyim: Şimdi, bakın, 500 milyar dolar ihracat hedefini Türkiye’de ilk defa özel sektör ve bir STK yaptı. İhracatçılar Meclisi TİM, 60 ihracatçı birliği ve benim de fiilen, arkadaşlarımla beraber bir yılda katıldığımız ama hiçbir şekilde müdahil olmadığımız bir sistemle yaptık ve bizim 24 tane ana sektörümüz tek tek 2023 projeksiyonlarını yaptılar. Bu yapılırken, 500 milyar dolar tespit edilirken o günkü şartlara, konjonktürel şartlara göre bunlar tespit edildi. Bu demek değildir ki 500 milyar dolardan vazgeçiyoruz. Kesinlikle 500 milyar dolar 2023 hedefimizi aynen canlı tutuyoruz.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Yüzde 12 her yıl artış olacak mı?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Tabii, geleceğim. Yüzde 12 her yıl artırmak zorundayız.

Bakın, bizim böyle bir ortamda bu yıl yüzde 13,7’lik bir ihracat artışı var ve ihracatımız büyüme rakamının yüzde 3’e gelmiş olduğu noktada bizim ihracatımızdaki artış yüzde 13,7. Bu bizi yanıltmasın. Biraz evvel üretimin ithalata bağlı olduğu söylendiği zaman, bakın sanayi üretimi yüzde 3 büyürken Türkiye’nin ithalatı yüzde 3 düşmüştür. Bunun da ne anlama geldiğinin çok net bir şekilde anlaşılabilirliğini ümit ediyorum ve tekrar ifade ediyorum. Bütün gayretimiz 500 milyar dolar 2023 mal ihracatı, 150 milyar dolar hizmet ihracatını yapmaya yöneliktir. 2023’teki gelir 459 milyar veya 511 milyar dolar olur ama biz hedefimizi 500 milyar dolar koyduk ve tekrar söylüyorum: İhracatımızın bu sene bu zorluklara rağmen, Avrupa’daki payımızın azalmasına rağmen yüzde 13,7 artması ve büyümenin de bu sene tahmin etmiş olduğumuz yüzde 3...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Yüzde 5 hedef koymuşsunuz...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Söyleyeceğim hiç merak etmeyin. Söylemeden durmam çünkü.

BAŞKAN – Evet...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Yüzde 3,2’ye gelmesi -burası önemli Başkanım- herhâlde sorunuzun zannediyorum ki cevabıdır. Yani biz ihracatımızı bu sene yüzde 13,7 arttırdık. Önümüzdeki senelerde de arttırdığımız takdirde ki yüzde 12 artırırsak 500 milyar dolar hedefe inşallah ulaşacağız.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Yüzde 5 hedef koymuşsunuz, yüzde 3, yüzde 5...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Revize ederiz.

BAŞKAN – Muhafazakârdır.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Revize ederiz.

Şimdi şuna geliyorum.

BAŞKAN – Şimdi, son olarak altını alalım.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Kurla ilgili çok şey söylendi. Kurlarla ilgili söyleyecek...

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Bakan, ihracatın ara malı ithalatına bağımlılık oranını da verir misiniz? Yüzde kaçtır son değerlemede?

BAŞKAN – Arkadaşlar...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bakın, tekrar söylüyorum: İhracatın ara malı ithalatına bağımlılık oranı yüzde 40’tır. Bakın, bunların tamamı, hepsi çıkartılmıştır. Tekrar ifade ediyorum: Arkadaşlar, biz enerjiyi, 54 milyar doları sadece enerji üretimi şeklinde düşünmeyelim. Petrol, araçlarda kullanmış olduğumuz yakıt olarak kullandığımız rakamları da bu çerçevede düşünelim. Bunları geniş bir şekilde sizlerle tartışacağız, oturup konuşacağız. Ancak...

BAŞKAN – Nedir Sayın Gümüş? Söyleyin.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – 2011 yılı ihracatımız aylık yüzde...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bakın, şuna geliyorum... Bakın şuna geliyorum: Altın ihracatı...

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – 2010 yılı yüzde 65 idi.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Ayrıntılı cevap vererseniz...

BAŞKAN – Çıkışta yapsanız olmaz mı? Nedir? Böyle bir usul yok ama söyleyin, sesli söyleyin.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Sayın Bakan, şimdi bu yaptığınız ihracat...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Ama benim konuşma şeyim bozuluyor şimdi. İzin verirsiniz bitireyim.

BAŞKAN – Buyurun, siz bitirin.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bakın, bizim dükkân yirmi dört saat açık, bu kardeşiniz de yirmi dört saat sizlerin emrinde.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Ayrıntılı bilgi verebilir misiniz.

BAŞKAN – Sayın Gümüş, toplantı sonrası bir araya gelin konuşun Sayın Bakanla.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 65

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Arkadaşlar, biz 236 gümrük bölgesine 20 binden fazla ürün çeşidi ihracatı yapıyoruz ve bu sene, inşallah, 150 milyar dolar rakamını göreceğiz.

Altın 20 bin ürün çeşidinden sadece bir tanesi. Şimdi sormak istiyorum: Kayısıyı ihracat yazıyoruz, domatesi ihracat yazıyoruz, hıyarı ihracat yazıyoruz -affedersiniz- motoru ihracat yazıyoruz, yazılımı ihracat yazıyoruz, makineyi ihracat yazıyoruz, her şeyi ihracat yazıyoruz, şimdi altına gelince, deniliyor ki: “Altın niye yapılıyor?” Altın...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Efendim “Yapılıyor” demedik.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Benden talep edilen bir malı ben satmakla mükellefim ve bugün benden...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Birdenbire niçin yükseldi, onu soruyoruz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Benden Birleşik Arap Emirliklerinin, İran'ın, herhangi ülke, kim olursa olsun, dünyanın neresinde kim isterse benim görevim bu malı satmaktır ve burada, bakın, altın geçen sene dış ticaretinde 4 milyar dolar açık veren bir malzemeydi ve bu yıl bizim altın dış ticaretimizde 4 milyar dolar fazlamız var. Yastık altındaki altının bu ihracattan doğan talepten dolayı piyasaya ne kadar çıktığı konusunda da sizi düşünmeye sevk etmek istiyorum ve diyorum ki...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Bakan, teşvik mi verdiniz?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Hayır. Niye teşvik verelim?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Niçin arttı?

RECAİ BERBER (Manisa) – Talep oldu.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Talep, bakın bu.

Sayın Kalaycı, bakın, ben piyasadandır geldim. Bir şeyin talebi varsa, bunu arz ederseniz malı götürürsünüz, yapmazsanız sınıfta kalırsınız. Şimdi, eğer Türkiye bu altını vermeseydi bu altını başka ülkeler verecekti. Efendim, para ödeme aracıymış, şu araçmış, bu araçmış. Arkadaşlar, ben o altının gümrüklerimizden çıktığını ve gayet normal şekilde, şartlarda yapıldığını, bunun yerine gittiği zaman da bunun parasının ödendiğini ve benim ülkeme şu ana kadar 10,7 milyar dolarlık bir para getirdiğini biliyorum ve bunun üzerinde gerek külçe altın gerek işlenmiş altın olarak bir ihracat yapılırken bu altını alan satan da spor olsun diye yapmıyor. Bunun kilogramında sektörün kendi ifadesi, hamında bile 2,5-3 dolarlık bir kâr ettiğini ifade ediyor ve böylelikle böyle bir ortamda yağ satarım, bal satarım, altın da satarım, taş bile satarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanımız.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Ve yüce heyetinize, Plan Bütçe Komisyonuna çok çok teşekkür ediyorum. Yani yöneltmiş olan soruları, ekonomi konularını bilhassa çok daha derin konuşmak isterdim ve diğer taraftan da Mersin konusunda Vahap Kardeşimin bahsettiği konuların hepsini zaten Mersin’de beraber konuşuruz, konuşacağız. Hiçbir endişeye mahal bir şey yoktur. Her şey normal programında gidiyor.

Ben, tekrar, Libya konusunda Mevlüt Aslanoğlu Kardeşim ifade etti.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Son dakika.

Libya konusunda çok şey yaptık. Biz Bakanlık olarak çok gayret...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Uçakla gidiyor herhâlde, transit gidiyor.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Hayır, siz bunu teslim ediyorsunuz. Bürokratlarımla beraber...

BAŞKAN – Onu ayrıca görüşeceğiz efendim.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Bakın, ben bürokratlarıma kefil olan bir Bakanım. Onların kefaletine ihtiyacı yok ancak Libya konusunda şu anda “Para ödenmiyor.” dersek eksik bir bilgi. Şu anda parasının tamamını alan firmalarımız var, parasının yüzde 50’sini alan firmalarımız var. Sizden biraz sabır istiyorum. Libya Başbakanı, Sayın Başbakanla görüştüm, Ekonomi Bakanlığıyla konuştum. Şimdi, şu anda Libya’ya gitmem diplomatik olarak doğru anlaşılabilir. Önce Dışişleri Bakanımız gidecek. Arkasından en geç inşallah bir ay içinde, ben, beraberimde müteahhitlik sektörü başta olmak üzere heyetimle beraber Libya’ya gideceğim ve Mevlüt Bey’i de götüreceğim inşallah. Bütün alacakların takipçisiyiz ama tekrar söylüyorum -Mevlüt, sen yoktun-Eximbank, hazineye bağlıdır.

Bu konuda, Değerli Başkanım, ben tekrar katkı veren, destek veren herkese tekrar tekrar teşekkür ediyorum. Cevaplanmayan hiçbir sorunuz kalmayacaktır. Hepsinin cevabını da size yazılı göndereceğim. Çok çok teşekkür ediyorum. Bütçemiz hayırlı ve uğurlu olsun inşallah.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakanımıza ve tüm bürokrat arkadaşlara da çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bütçe ve kesin hesapları okutup oylarınıza sunacağım:

Ekonomi Bakanlığının bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

PROGRAMLAR VE ÖNERGELER

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 66

(Ekonomi Bakanlığının 2013 yılı bütçesi ile 2011 yılı kesin hesabının oylanmasına başlandı.)

(01 okundu)

BAŞKAN – Bir önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçe ile kabulünü arz ve teklif ederiz.

Ferit Mevlüt Aslanoğlu

Aydın Ayaydın

Bülent Kuşoğlu

İstanbul

İstanbul

Ankara

Haluk Ahmet Gümüş

Kazım Kurt

Musa Çam

Balıkesir

Eskişehir

İzmir

Kurum : Ekonomi Bakanlığı

Yılı : 2013

KURUMSAL					FONKSİYONEL				FİN	EKONOMİK		ÖNERİLEN MİKTAR
E	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	I	II	
K	28	34	00	00	01	1	2	00	1	05	4	65.000.000
L												
E												
N												
E												
N												
D												
Ü												
Ş												
Ü												
L												
E												
N												

BAŞKAN – Sayın Bakan, önergeye katılıyor musunuz?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Sayın Başkan, tekrar söylüyorum: Gökten ne yağmış da yer kabul etmemiş? Takdire bırakıyorum.

BAŞKAN – Hükûmetin takdire bıraktığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

(Ekonomi Bakanlığının 2013 yılı bütçesi ile 2011 yılı kesin hesabının oylanmasına devam edildi.)

(04 okundu)

BAŞKAN – Bir önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçe ile kabulünü arz ve teklif ederiz.

Ferit Mevlüt Aslanoğlu

Aydın Ayaydın

Bülent Kuşoğlu

İstanbul

İstanbul

Ankara

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 67

Haluk Ahmet Gümüş
Balıkesir
Kurum : Ekonomi Bakanlığı
Yılı : 2013

Kazım Kurt
Eskişehir

Musa Çam
İzmir

E	KURUMSAL				FONKSİYONEL				FIN	EKONOMİK		ÖNERİLEN MİKTAR
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	I	II	
K	28	00	30	00	04	1	1	00	1	05	2	63.410.000
L												
E												
N												
E												
N												
D												
Ü												
Ş												
Ü												
L												
E												
N												

BAŞKAN – Sayın Bakan, önergeye katılıyor musunuz?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Takdire bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin takdire bıraktığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Önerge kabul edilmemiştir.

(Ekonomi Bakanlığı 2013 yılı bütçesi ve 2011 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Dış Ticaret Müsteşarlığı kesin hesabını okutuyorum:

(Dış Ticaret Müsteşarlığı 2011 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – İhracatı Geliştirme Merkezinin kesin hesabını okutuyorum:

(İhracatı Geliştirme Etüt Merkezinin 2011 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizde bulunan bütçe ve kesin hesaplar oylanmış ve kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Sayın Bakanımıza ve tüm bürokrat arkadaşlara, basın mensuplarına çok teşekkür ediyorum.

18.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.59

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.37

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 68

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

-----0-----

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın, yazılı ve görsel basınımızın çok değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

12'nci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Gündemimizde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü bütçe ve kesin hesaplarıyla Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü kesin hesapları bulunmaktadır.

Sayın Bakanımıza söz vermeden önce, bürokrat arkadaşların ayağa kalkıp kendilerini takdim etmelerini rica edeceğim. Mümkünse arkadaşlar, Komisyon üyelerimize kendilerini tanıtsınlar.

Buyurun.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz arkadaşlara.

Değerli arkadaşlar, gündemimiz oldukça yoğun, bugün sabah da yoğun bir gündeme sahip idik. Sayın Bakana söz vereceğim ancak Sayın Bakandan bir istihdamımız olacak, mümkün olduğu ölçüde kısa bir sunuş isteyeceğiz. Yirmi beş dakikayla eğer toparlayabilirseniz yirmi beş dakikalık bir süre vermek istiyorum. Elbette, Komisyon üyesi arkadaşlarımdan da on dakikaya mümkün olduğu ölçüde riayet etmeleri, Komisyon dışından gelen arkadaşlarımızın ise beş dakikaya riayet etmelerini isteyeceğim ve EPDK Başkanımıza da beş dakikalık bir süre vereceğim.

Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli Başkanı ,değerli Divan, kıymetli üyeler, milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokrat arkadaşlarım, kıymetli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Öncelikle, tabii ki bu vakte riayet etmemiz lazım. Bu Komisyonun eski bir üyesi olarak da buradaki yorgunluğu biliyorum, zamanı çok iyi kullanmamız gerekiyor. Tabii, biz Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının 2013 yılı bütçesini sunmak üzere huzurlarınızda buluyoruz.

Bakanlığımıza bağlı, ilgili ve ilişkili bütün kuruluşlarla beraber yaklaşık 5 milyar TL'lik bir portföy için huzurlarınızdayız ve onaylarınızla beraber Genel Kurulun gündemine gelecek olan 2013 yılı faaliyetlerimizi burada bir miktar anlatmak isteriz. Tabii, Türkiye'nin büyümesine karşılık verecek olan enerji yapılanmasını hep beraber kurguluyoruz. Bunun bir kısım strateji ve politikalar çerçevesinde devam eden yanları var, uluslararası ilişkileri ihtiva eden yanları var, enerji tasarrufu ve enerji verimliliğiyle alakalı temel hususlarımız var, yenilebilir enerji kaynaklarımız var, yerli kaynaklarımız var, ithalatımız var, kısmen ihracatımız var, elektrik piyasaları var, bunların düzenlenmesi, değişimin yönetilmesi, büyüme sırasındaki bu değişimin idare edilebilmesi var. Dolayısıyla, ülkemiz özellikle son on yıl içerisinde, enerji sektöründe son on bir yıl içerisinde bu değişimle alakalı ciddi işlemler yapmaktadır.

Tabii ki, büyümesini özel sektör eliyle sağlamaya çalışan enerji sektörünün yatırım ortamlarının iyileştirilmesiyle de alakalı ciddi bir çalışması var. Yeni enerji kaynaklarını mutlaka ekliyor olmamız lazım, nükleer güç santralleri gibi. Gelir kalemlerimizin artması enerjide gider kalemlerimizi azaltmayacağımız anlamına gelmez. Dolayısıyla, enerji tasarrufunu mutlaka ön planda tutmamız gerekiyor ve enerji verimliliğiyle alakalı projeleri dikkate almamız gerekiyor.

Dünya, Uluslararası Enerji Ajansının verilerine göre yaklaşık 38 trilyon dolarlık bir büyümeye karşılık gelecek işlemi yapmak durumda. Bunların içerisinde elektrik piyasaları var, petrol piyasaları var, bütün diğer arama faaliyetleri var, üretim faaliyetleri var, doğal gaz sektörü var. Çok ciddi bir rakamdan yaklaşık 38 trilyon dolarlık 2035 yılına kadar gerçekleşmesi beklenen bir kalemden bahsediyoruz.

Tabii ki, dünya da büyüyor, her ne kadar büyüme rakamları tartışılıyor olsa da zaman zaman küçülmeye, zaman zaman da büzülmeye dünya gidiyor olsa da şu anda yine de enerji sektörünün 1,4 milyar insanın elektrikle tanışmadığı bir dünyada yaşadığımız için ciddi bir para da ayırmak gerekiyor bunun için. Tabii ki dünyanın neresinde olduğumuzu mevcut politikalarla, tasarlanan politikalarla ve bir ideal senaryoyla beraber sunmak isteriz. Dünyada hiçbir şeye dokunmasak, ülkelerin mevcut politikalarına devam ediyor olması hâlinde 18,3 milyar ton eş değer petrollük bir kullanımdan bahsediyoruz. Yani 2035 yılına kadar böyle bir rakama gidecek, şu anda 12, 1 milyara ton eş değer petrol olmak kaydıyla.

Malumlarınız, her bir yakıt cinsini, odundan başlayıp kömüre varıncaya kadar, petrolden başlayıp doğal gaza gidinceye kadar ton eş değer petrol birimiyle ifade etmek mümkün. Ama dünyanın yalnızca enerji ihtiyacını karşıladığı değil aynı zamanda çevreyle beraber –çevreye rağmen değil, çevreyle beraber- yürütebileceği politikalar üretmesi lazım. Yalnızca ülkemizin değil dünyanın bölünmez bir bütünlüğünün olduğu esasına dayalı bütün ülkelerle beraber bu kararın alınabilmesi lazım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 69

Bu dünyada, dünya ülkeleri bu sınavı başarıyla geçiriyorlar mı? "Başarıyla geçiriyorlar." diyemeyiz. O yüzden biz ülke olarak, Türkiye'miz olarak yerli kaynaklarımızı, yenilenebilir kaynaklarımızı harekete geçireceğiz. Çevreye rağmen değil çevreyle beraber yapacağız ama şu ana kadar dünyanın kirlenmişliğinin bedelini tek başına ödemek durumunda kalmayan bir ülke olarak da davranacağız.

Siz, bu yansıda tabii ki kömürle alakalı, petrol ve diğer kaynaklarla alakalı dünyanın şu anki mevcut dağılımını görüyorsunuz. Bu şunu gösteriyor: Hâlâ "Fosil kaynaklar" dediğimiz petrol ve doğal gazın kömürle beraber yüzde 81'ler civarında olan portföy içerisindeki oranının en fazla 175'lere düşeceğini, kömürün hâlâ ağırlığını 2050 yılına kadar koruyacağını, petrolün hâlâ bütün yenilenebilir kaynaklar ve enerji tasarrufuna rağmen petrolün yerini bir miktar daha koruyacağını gösteriyor.

Tabii, Türkiye dünya ülkeleri arasında elektrik, doğal gaz tüketimi, elektrik tüketimi ve elektrik üretiminde 20'nci sırada. Her ne kadar ekonomiler arasında ilk 17 arasında bulunuyor olsa da birincil enerji tüketiminde 21'inci sırada, petrol tüketiminde 26'ncı sırada ve kömür tüketiminde 14'üncü sırada yer almaktadır. Jeotermal kaynaklar itibarıyla baktığımızda 12'nci sırada, güneş kapasitesi açısından 27'nci sırada ve rüzgâr enerjisi açısından da 16'ncı sırada dünyadaki yerini almaktadır.

Tabii ki, dünyanın birincil enerji talebini yansıda gördünüz ve Türkiye'nin de yaklaşık 115 milyon ton eş değer petrollük, bütün yakıtlar içinde olmak kaydıyla, arabalarda kullandığımız benzin, mazot ve bütün ham petrol türevleri, sobalarda kullandığımız oduna varıncaya kadar hepsini tek birimden bunu ifadelendirdiğimizde böyle bir noktaya gelmiş oluyoruz.

Hükûmetlerimizin 2023 yılı hedeflerine baktığımızda 218 milyon ton eş değer petrollük bir noktaya doğru gidiyoruz ve yine kömür, gaz, petrol, su kaynakları, odun, biyoyakıt ve diğer atıklar açısından baktığımızda bunların dağılımlarını hep beraber görmekteyiz.

Tabii ki, bizim enerji politika ve stratejilerimizin biraz önceki bahsettiğim gibi giderlerini azaltıcı, ithalatı azaltmaya dönük ama aynı zamanda gelirlerini artırıcı bir politikası var ve vizyonumuzu biz bunun üzerine koyduk. Kaynak çeşitlendirmesi yapmamız lazım çünkü Türkiye'nin doğal gaz gibi hava kirliliğine engel olacak bir yakıtı meskenlerde kullanabiliyor olması lazım, sanayide kullanılabiliyor olması lazım. Bir yandan, kömür rezervleri var, bu rezervleri harekete geçirebiliyor olması lazım ve 2023 yılına kadar Türkiye bütün yerli kaynaklarını kullanmış, yenilenebilir enerji kaynaklarının önemli kısmını harekete geçirmiş ve mutlaka serbest piyasa koşullarını sağlamış bir ülke olmak durumunda.

Tabii ki, jeotermal gibi, rüzgâr gibi, güneş gibi, su kaynaklarımız gibi yenilenebilir kaynakları, kömür gibi de yerli kaynaklarımızı bunu da mutlaka ön plana almamız gerekiyor. Tabii ki, bizim bir yüzümüz vatandaşımıza, diğer yüzümüz de bunu üretecek üreticilere bakmakta. Daima üreticilerin ucuz, tüketicilerin de pahalı bulduğu bir paradoks çözmek için tabii ki Enerji Bakanlığında işlem yapıyoruz. O yüzden bunu sağlayabilecek bir yapıyı kurguluyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; şu anda 129 milyar kilovatsaat civarında 2002 yılında aldığımız elektrik üretim ve tüketim miktarlarını 230 milyar kilovatsaatlere çıkarmış durumdayız. Ve Türkiye'nin yüksek talep senaryosu ve düşük talep senaryosuna göre de maksimum yüzde 7,5'lar civarında ortalaması ve minimumda yüzde 6,5'lar seviyesinde büyümesini öngören bir yapıyı kurguluyoruz.

Ekonomi ister yüzde 3'ler ister yüzde 4'ler civarında büyüsün, mutlaka arzımızın talepten daha fazla olduğu bir noktayı yakalayabiliyor olmamız lazım. O açıdan 2011 yılında 36 bin megavatlar civarındaki puan çekimin bu yılın temmuz ayında 39 bin megavatları geçtiğini görüyoruz. Bu önemli bir rakam çünkü en son geldiğimiz kurulu güç de 55.785 megavatlar civarındadır ve biz bunu 32 bin megavatların altındaki kurulu güçle beraber aldık. Yine yansıda kurulu gücün birincil enerji kaynaklarına göre dağılımlarını hep beraber görüyoruz.

Birbirini takip eden iki yansı şunu söylüyor: Doğal gazların yüzde 17'ler civarında, hidrolik kaynaklarımızın yüzde 33'ler civarında, doğal gazın yüzde 30'lar civarında olduğu -üsttekiler megavat cinsinden değerler- fuel oilin hemen hemen sıfırlandığı, kömürün yüzde 22'ler civarında olduğu bir kurulu güç dağılımını görüyoruz ama bunların üretim paylarının gerek verimlilik gerekse işletmecilik açısından baktığımızda daha farklı olduğunu göreceğiz. Doğal gazın su rejimlerine bağlı olarak ülkemizde yüzde 53'lere kadar çıktığı elektrik üretimindeki payının içinde bulunduğumuz yıllarda yüzde 41'ler, 42'lere kadar düşürüldüğünü görmekteyiz. Bu, ülkemiz adına sevindirici bir durum. Ne kadar sürdürebilir olduğunu hep beraber göreceğiz ama bizim amacımız 2023 yılına kadar doğal gazın payının elektrik üretimindeki oranının düşürülmesiyle beraber hidrolik kaynakların en az yüzde 30'lar civarında olduğunu, nükleerin önemli bir paya sahip olacağını, yine yerli kömürlerimizin ciddi bir üretim payına ulaşacağıyla alakalıdır.

Tabii ki, elektrik üretimindeki kurulu gücümüzün, iletim hattı uzunluğumuzun, enterkonnekte şebeke sistemimizin de burada öneminin olduğunu vurgulamak isterim. Türkiye'de özellikle iletim hatlarının 50 bin kilometrelere ulaştığı, dağıtım hatlarının 950 bin kilometrelerle beraber toplam 1 milyon kilometrelik bir dağıtım hattından bahsediyoruz. Bu Avrupa'nın ikinci büyük şebekesini oluşturuyor arkadaşlar. Ülkemizin doğudan batıya daha uzun oluşunun ve zaman farkının yetmiş altı dakikalık bir noktaya çıkabilecek kadar, doğuda üretip batıda tükettiğimiz bir işletmeden bahsediyoruz. Bunun bir kısım komplikasyonları var. Atmosfere açık bir işletmenin zaman zaman eksikleri,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 70

hataları olabiliyor ama özelleştirme süreciyle beraber bunların daha da yavaşladığını hep beraber inşallah görmüş olacağız.

Tabii, gün öncesi piyasası –çok teknik detayları da almak istemiyorum, vaktimizin darlığından dolayı- biz, artık gün öncesinde bütün piyasanın belirlenebildiği, yarın hangi fiyattan alım satımların yapılabileceği bir noktayı daha da dar kesitlerde yapıp artık saatlik uygulamalara doğru gittiğimiz bir ortama geliyoruz. Bunu doğal gaz piyasasıyla beraber birleştirdiğimizde yine 12 bin kilometreleri geçen 12.290 kilometreyi geçen bir doğal gaz iletim hattımızın olduğunu görüyoruz, bunu 4.500 kilometrelerden almıştık. Tabii 5 şehrimizde vardı, şu anda 71 şehrimize BOTAŞ bu iletim hatlarını götürmüş durumda. EPDK'nın yaptığı ihalelerle beraber şehir şebekesinin dağıtımları da hakeza gün geçtikçe daha da artmak üzere ama şunu söylemem lazım: Ağrı gibi illerimizde dağıtım ihaleleri yapılmış olmasına rağmen fizibilitesini çok uygun görmeyen özel sektörün bunlara teklif vermediği görülmüştür. Ama biz, biliyoruz ki 81 ilimize de bunu götürmemiz lazım ve bunun içinde artık zaman zaman fizibl olamayabilecek olan ama sosyal sorumluluk projesi adı altında bizim bunları götürmemiz gereken projelere de bundan sonra inşallah zemin açmış oluyoruz.

Bizim yenilenebilir enerji kaynaklarını nükleer gibi, kömür gibi kaynaklardan çok daha önde tutarak ve alım garantisi –on yıllık alım garantileri istemesi hâlinde- vererek 13,3 dolar sentten başlayan ve 7,3 dolar sentlere kadar varan değişik enerji kaynaklarını sübvans ediyoruz. Şu ana kadar bize gelen, müracaat eden sayısının çok az olmasına rağmen, bunun finansman yapısında ciddi bir kaynak oluşturduğunu biliyoruz. Ve aynı zamanda, yerli üretimi teşvik etmek açısından yüzde 55'ler civarında eğer bütünlüyci parçaları yapabiliyorsa bu yüzde 55'lik oranın -yerli kaynaklar olmasıyla alakalı- ciddi ve önemli bir oran olduğunu da söylemem lazım. Bunun 3,5 dolar sentler civarında da bir alımda artılar oluşturduğunu görüyoruz.

Hidrolik gücümüze çok önem veriyoruz. 12. 241 megavat civarındaki gücümüzün şu anda 18 bin hatta 19 bin megavatlara ulaştığını görüyoruz ve 140 milyar kilovatsaatlik yıllık tüketimin de yüzde 37'lik kısmını harekete geçirmiş oluyoruz. 51-52 milyar kilovatsaat civarında sulardan elde ettiğimiz enerjinin Türkiye'nin toplam tüketiminin yüzde 25'lerine yaklaştığını görmek tabii ki bizim açımızdan sevindirici.

Jeotermal kaynaklar açısından zengin bir kapasiteye sahibiz ve şu anda 114 megavat civarında jeotermal kaynaklarımızın harekete geçirildiğini görüyoruz, inşallah bunu 600 megavatlar civarında görmemiz lazım. Çünkü 8 bin saate yakın yaklaşık 7.500 saatler civarında minimum çalışma saatlerinin olmuş olması aslında, bu gücün rüzgârla, güneş kaynaklarıyla karşılaştırıldığında ciddi bir güç olduğunu söylememiz lazım. Jeotermal kaynaklardan şu ana kadar elde edilmiş olan 452 milyon dolarlık gelirin yüzde 50'si biliyorsunuz, o bulunduğu illerde, çıkarıldığı illerde il özel idaresine aktarılıyor. Yalnızca Aydın iline aktardığımız para 52 milyon TL civarında, bunun da bulunduğu illere fayda getirmesi açısından önemli olduğunu görüyoruz.

Tabii ki, yalnızca elektrik üretimi açısından değil aynı zamanda onların ısınma amaçlı, sera amaçlı ve turizm amaçlı kullanılmasının önünü açacak düzenlemeler sizlerin de katkılarıyla beraber yapılmıştı.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından elde ettiğimiz üretimin 34 milyar kilovatsaatlerden hemen hemen 60 milyar kilovatsaatlere çıkarılmış olması Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ortalamasından daha yüksek bir ortalamadır. Bu da sevindirici bir durumdur.

2012 yılında toplam kurulu gücü 2.014 megavat civarında olan bu kaynakların 378 megavatı rüzgâr, 1.610 megavatı hidrolik ve 26 megavatı da çöp gazından elde edilen santrallerdir.

Tabii ki yerli kaynaklarımıza önem vermemiz lazım, bunun içinde gerek linyit, taş kömürü, petrol ve doğal gaz potansiyelimizle alakalı çalışmaları da tabii ki devam ettiriyoruz.

MTA'nın 17 bin megavatlık bir santralin altyapısını kurgulayacak bir linyit rezervini ortaya çıkarmış olması, bunu EÜAŞ ve TKİ kanalıyla da beraber yapıyor olması, redevans usulüyle beraber bu ihalelerin yapılmış olması ve yapılıyor olmaya devam etmesi bizce çok önemlidir. Ve toplam linyit üretimi 33,4 milyon ton olarak önceki yıl TKİ tarafından gerçekleştirildi, aynı şekilde toplam 80 milyon ton civarında kömür kamu ve özel sektör eliyle de ekonomimize kazandırıldı.

Bolu Göynük'teki, Eskişehir Koyunağılı'daki, Şırnak Silopi'deki ihale ettiğimiz önceki dönemlerde başlatılan çalışmalar da devam ediyor. Tabii ki, bizim enerji sektörüyle alakalı söylediğimiz her konunun bir parasal değeri var ve bu parasal değer yurt içi ekonomideki büyümelere katkı koyacak şekilde yerli kaynaklardan yapılmasına gayret ediyoruz ve TÜBİTAK ile beraber gerçekleştirdiğimiz MİLRRES gibi rüzgâr projelerinin, Millî Kazan Projesi gibi yine kömür teknolojilerinde uygulanacak projelerin önemli olduğu kanaatindeyiz.

Afşin-Elbistan kömür havzamızın bizim için önemli olduğunu söylemem lazım, 4,2 milyar tonluk ciddi bir rezervi var. Bununla alakalı görüştüğümüz firmaların tekliflerinde önümüzdeki haftalarda kamuoyuyla paylaşacağımız önemli bir noktaya doğru gelmiş durumdayız.

Tabii, maden kaynaklarımız var, bir kısım bulduğumuz yeni madenlerimiz var ve MTA'nın özellikle araştırma gemileriyle alakalı, gerek sığ sulardaki jeoloji, jeofizik ve hidrografi ve oşinografi çalışmalarını yürütecek bir gemiyle beraber bunu inşallah sağlamış olacağız. Bunlar bizim arama faaliyetlerimizi daha da artırmış olacak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 71

TPAO yaptığı çalışmalarla beraber petrole ulaşma ve doğal gazı ulaşmayla alakalı çalışmalarına ayırdığı payı en az 13,5 katına kadar çıkarttı bu on yıl içerisinde. Tabii ki, varsa bulacağımız mutlaka gayret ettiğimiz yerel çalışmaların yanında Azerbaycan, Irak, Libya gibi, Kazakistan, Afganistan ve Kolombiya gibi ülkelerin de bu çalışmalara dâhil edildiğini söylemem lazım. Kuzey Kıbrıs'ı ayrıca ifade etmeliyim diye düşünüyorum.

Maden kaynaklarımızın 132 ülke arasında ilk 10'uncu sırada yer almış olması çok gerekli bir konu ama yeterli midir dersiniz, bu çalışmalar yeterli olana kadar da devam edecek çünkü 90 çeşit madenin 77'si Türkiye'de yer almış bulunuyor ve 60 civarındaki maden türünde de üretim yapılıyor.

Bizim 2012 Ekim ayı sonu itibarıyla 4.309 adet maden ruhsatı müracaatı yapıldığını ve bunun 2.059 tanesinin arama, 1.256 tanesinin de işletme ruhsatı olmak üzere 3.315 tane ruhsatla beraber çalışıldığını görüyoruz.

Tabii, bunları bulmak için öncelikle sondaj çalışmalarını artırmak lazım. 2002 yılında 100 bin metre civarında olan kamu artı özel sektör sondaj uzunluğunun şu anda 1,5 milyon metre civarında olduğunu tabii ki belirtmeliyiz.

Bunların arasında çıkartılan, sondajla beraber bulunan bakır, altın, dolomit, kalsit, seramik maddesi gibi, feldispat, kuvars kumu gibi, mermer doğal taşları gibi, kaya tuzları gibi, sodyum sülfat gibi birçok rezervler tespit edilmiş durumda ve bunların işletmeye geçilmiş olması veya üretim tesislerinin yapılıyor olması hâlinde biz devlet haklarının yarı yarıya sübvansede edildiğini de bu vesileyle söylemiş olalım.

3,8 milyar dolara yaklaşan bir ihracat rakamından da bahsediyoruz. İhracatımızın artacağı, bunu artırmamız gerektiğinin de hep beraber farkındayız.

Tabii, bor madeniyle alakalı yine kısaca değineyim. Bu konudaki interaktif soru-cevap kısmında belki daha da fazla değiniriz. Bor madeni AK PARTİ hükümetleriyle beraber özelleştirme programına alınmayan önemli stratejik madenlerden bir tanesidir ve biz önümüzdeki süreçte de borun özelleştirilmesiyle alakalı ne programımızda ne söylememizde ne de zihnimizde herhangi bir şey barındırmıyoruz ama bunların hizmet alımlarıyla alakalı Enerji Sanayi Komisyonunda bir çalışma yapıyoruz. Dekapaj gibi, bunların çıkartılmasıyla alakalı, taşınmasıyla alakalı, yüklenmesiyle alakalı yani üçüncü şahıslardan hizmet alınmasıyla alakalı çalışmaları sürdürüyoruz. On yıl önce, İktidarımızdan önce dünyada 1'inci sırada rezerve sahip olmamıza rağmen 2'nci sırada bir satış noktasındaydık. Şimdi hem 1'inci sıradaki rezervimiz hem de 1'inci sıradaki satış noktamızı hamdolsun yakalamış bulunuyoruz. 4 katına çıkarttık hem imalatın hem de üretimin miktarını. 850 milyon dolar –yaklaşık söylüyorum- ciro yapıp da 850 milyon TL kâr ettiğimiz bir kuruluş hâline gelmiştir. Son derece başarılı çalışmalarıyla inşallah çalışmalarına devam edecektir.

Nükleer santralleri mutlaka kaynaklarımız arasına koymak istiyoruz. Bununla alakalı kararlılığımız, Fukushima kazasına rağmen, devam etmektedir. Güvenlik sistemleriyle alakalı aldığımız önlemleri daha da artırarak mutlaka kaynakları itibarıyla belli bir noktaya gelmesini sağlamamız lazım çünkü dünyadaki kurulu güç itibarıyla baktığımızda yüzde 13,5'ler civarında nükleeri görüyoruz. Ve bizim 2 tane nükleer santrali 2023 yılında işletmeye aldığımız, 3'üncü santralin de inşa hâlinde bir Türkiye'yi görmek mutlaka Türkiye'nin büyüme rakamlarıyla mütenasip olacaktır. Çünkü en az 100 bin megavatlık kurulu gücü olan ve 500 milyar kilovatsaatlık de bir tüketimi olan ülkeden bahsediyoruz.

İki dakikamızın kaldığını Müsteşarımız söylüyor. Ben biraz soru-cevap kısmına isterseniz Sayın Başkanım... Yani ben yarısına gelemediğim olmanın verdiği sıkıntıyla, hemen şöyle sayfalarımı atlıyorum, sunumumu atlıyorum ve resmî sunuş kısmına geliyorum.

Bizim bütçemizin, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığıyla alakalı bütçemizin Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Yenilenebilir Enerji Kaynakları Genel Müdürlüğü gibi birçok kalemleri var biliyorsunuz bağlı, ilgili ve ilişkili bütün kuruluşlarla beraber. Ve bizim TEDAŞ da dâhil olmak üzere cari harcamalarımız için 100 milyon TL civarında, yatırım harcamaları için 22 milyon TL civarında, transfer harcamaları için 21, kamulaştırma 25 milyon, borç verme harcamaları için 33,6 milyon, toplam 200 milyon TL'nin üzerinde bir ödenek tahsis edilmiş durumda. MTA'nın 160 milyon TL üzerinde bir yatırım yapmasıyla beraber 285 milyon liralık, TAEK'in de 105 milyon TL'lik olmak üzere değişik merkezî bakanlık bütçemizin bağlı, ilgili ve ilişkili bütün kurumlarıyla beraber bütçesini huzurlarınıza getirmiş bulunuyoruz.

Özet bilgiler verdik biraz soru-cevap kısmına süre bırakmak açısından.

Şimdiden, ben, bütün üye arkadaşlarımızın görüş, eleştiri ve önerileri için teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Yirmi beş dakika oldu Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakanımıza sunuşları için çok teşekkür ediyorum.

Şimdi de Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanı Köktaş'a söz veriyorum.

Süreniz beş dakika.

Buyurun Sayın Köktaş.

EPDK BAŞKANI HASAN KÖKTAŞ – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli milletvekilleri; Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu adına sizleri en derin saygılarımla selamlıyorum.

Kıymetli vaktinizi almamak için Kurumumuzun bu yıl gerçekleştirdiği faaliyetleri ile 2013 yılında yapacakları çalışmalar hakkında sizlere çok kısa bilgi arz etmeye çalışacağım. Zira çok daha ayrıntılı bilgiyi, sunuş konuşmasının

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 72

çok daha ayrıntısını, yayınladığımız raporlar da dâhil, hepsini tüm üyelerimize flash bellekle ya da taşınabilir bellekle dağıtmış olduk. Bu bellek içerisinde yayınladığımız yıllık raporlar da dâhil bütün bilgiler var.

Konuşmamın başında siz değerli milletvekillerimiz tarafında ifade edilecek değerli görüşleri ve eleştirileri çalışmalarımızda bir ışık, bir rehber olarak alacağımızı da bir kez daha ifade etmek isterim.

Malumlarınız olduğu üzere, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu kuruluşundan bugüne on bir yıldır elektrik, doğal gaz, petrol ve LPG piyasalarını düzenler ve denetler.

Petrol piyasasında 13.633, elektrik piyasasında 1.990, doğal gaz piyasasında 246 ve LPG piyasasında 10.489 olmak üzere toplam 26.358 adet lisanslı şirket, diğer bir ifadeyle piyasamızda oyuncu var. Bu lisanslar kapsamındaki şirketlerin yatırım gerçekleştirmelerinden tarifelendirmelerine kadar çok geniş bir alandaki piyasa faaliyetleri Kurumumuzun düzenlenmekte ve denetlenmektedir.

Piyasalara kısaca bakarsak, elektrik piyasasına ilişkin olarak 2012 yılı faaliyetlerinin önemli bir bölümünü özel sektörün yeni yatırım başvurularına yönelik lisanslandırma çalışmaları oluşturmuştur.

Başvuru, inceleme, değerlendirme ve uygun bulma aşamaları dışında bugün itibarıyla Kurumumuz tarafından lisans verilen, işletmede olan işletmeler dâhil, özel sektör üretim tesisi yatırımlarının adedi 1.549, kurulu gücü ise yaklaşık 70.472 megavatır. İçinde bulunduğumuz yılda 9.302 megavata ulaşan 208 adet başvuruya lisans verilmiştir.

Elektrik sektöründe arz güvenliği ve sistemin geleceği açısından en çok önem verilen konu üretim yatırımlarının gerçekleşmesidir. Son sekiz yılda Kurumumuzdan lisans alan projelerden yaklaşık 18.347 megavat kurulu gücündeki yeni kapasite sisteme, kurulu sistemimize dâhil edilmiştir.

31 Eylül tarihi itibarıyla 2012 yılı içerisinde tüm işlemleri tamamlanarak geçici kabulü yapılmış özel sektör üretim tesislerinin toplam kurulu gücü 2.695 megavata ulaşmıştır. 2012 yılında devreye alınan bu gücün yaklaşık 1.751 megavatının hidroelektrik, rüzgâr ve jeotermal gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı olması memnuniyet verici bir gelişmedir.

Kurumumuz tarafından 2012 yılı için serbest tüketici limitinin 25 bin kilovatsaat olarak uygulanmasına karar verilmiştir. Nitekim yapılan çalışmalarda belirlenen 25 bin kilovatsaatlık sınır üzerinde tüketimi olan tüketicilerin ülkemiz toplam tüketimindeki payı yaklaşık yüzde 77'dir.

İlgili mevzuatta yer verilen talep birleştirme yoluyla daha küçük tüketicilerin de serbest tüketici niteliğine kavuşmaları neticesinde 2012 yılı içerisinde fiili piyasa açıklığında da kayda değer bir gelişme olmuştur.

Ülkemiz elektrik piyasası devam eden özelleştirmeler, piyasa yapısına ilişkin olarak sürekli yapılan iyileştirme ve geliştirmeler ile kanun ve strateji belgelerinde yer verilen piyasa yapısına ilişkin hedefler için öngörülen tarihlerin yaklaşıyor olması nedenleriyle, bu yıl, enerji piyasasının yeniden yapılandırılmasına ilişkin kritik bir yıldır.

Tüm tüketicilerin serbest tüketici olması, perakende satış faaliyetlerinin hukuki olarak dağıtım şirketlerinden ayrışması yine önemli unsurlardan bir tanesi olacaktır.

Yine arz ettiğim gibi, flash bellekte konuya ilişkin diğer sektörlerimizle ilgili çok daha ayrıntılı bilgi arz ettim. Onun için son olarak ben 2013 yılı bütçemizle ilgili finansalları aktarmış olayım, bilgileri aktarmış olayım.

Konuşmamın bu bölümünde rakamlarla ilgili olarak 2013 yılı bütçe toplamı 137 milyon 290 bin liradır. Bu tutarın, 83 milyon 299 bin lirasını mal ve hizmet alım giderleri, 49 milyon 260 bin lirasını personel giderleri ve Sosyal Güvenlik Kurumu primi giderleri, 1 milyon 501 bin lirasını ise sermaye giderleri ve 3 milyon 230 bin lirasını cari transfer giderleri oluşturmaktadır.

Mal ve hizmet alımı gideri olarak tahmin edilen 83 milyon 299 bin liranın, 41 milyon 800 bin lirası petrol ve LPG piyasalarının denetimi ve kontrolü amacıyla İçişleri Bakanlığı (Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı gibi protokolcü kuruluşlara ulusal marker'la ilgili olarak da TÜBİTAK'a aktarılmaktadır.

Konuşmamın sonunda çalışmalarımız için değerli katkı ve önerilerinize her zaman açık olduğumuzu bir kez daha ifade ederek, 2013 yılı bütçesinin ülkemize hayırlı olması diler, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Köktaş.

Değerli arkadaşlar, görüşmelere başlıyoruz.

Çok sayıda konuşma talebi var. Vaktin de epey ilerlemesi nedeniyle mümkün olduğu ölçüde, "on dakika" kuralımıza arkadaşlarımızın riayet etmesini rica ediyorum.

Sayın Ayaydın, buyurun lütfen.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; ben de Enerji Bakanlığının, bağlı kurumlarının ve ilişkili kurumların 2013 yılı bütçesi üzerine kişisel görüşlerimi sizlerle paylaşmak üzere söz aldım. Bu vesileyle, hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Günümüz dünyasında jeostratejilerin tespit edilmesindeki ana unsur enerji kaynaklarıdır. Enerji kaynaklarının bulunduğu bölgeler hep dünyanın ortak ilgi alanları olmuş, enerji kaynaklarına hâkim olma mücadelesi devletler arasında açık veya örtülü bir şekilde yoğun olarak sür gelmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 73

Öyle ki bu mücadeleler dış politikaları dahi etkileyebilmektedir. Kitle imha silahları bulunduğu iddiasıyla Irak'a müdahale edilirken, iç savaş ve insanlık dramı yaşanıyor Kaddafi kendi insanlarını öldürüyor diye Libya'ya NATO müdahalesi yapılırken, Suriye'de Libya'ya benzer koşullar bulunmasına rağmen aynı çevrelerin hareketsiz kalmasında acaba enerji kaynaklarının etkisi var mıdır ya da Suriye'de de Irak ve Libya gibi zengin petrol kaynakları olsaydı gelişmeler nasıl olurdu acaba, doğrusu bunu merak ediyorum.

Bugün dünyanın satranç tahtası Avrasya'dır, Orta Doğu'dur. Bu iki bölgenin ortak özelliği ise enerji kaynakları açısından göz kamaştırıcı zenginliğe sahip olmasıdır. 2011 yılı sonu itibarıyla dünya doğal gaz rezervlerinin yüzde 75'i, petrol rezervlerinin ise yüzde 55'i bu iki coğrafyada bulunduğu öngörülmektedir. Hele ki Orta Doğu'nun petrol rezervlerinin yaklaşık yüzde 50'sine, doğal gaz rezervlerinin yüzde 40'ına sahip bulunduğu tahmin edilmektedir.

Sanayileşmiş Batı dünyası için stratejik öncelik enerji kaynaklarına kesintisiz ulaşım, düşük maliyetli istikrarlı enerji teminidir. Bu stratejik öncelik o ülkelerin siyasetlerini belirleyebilecek düzeyde etkiye sahip olup, aynı zamanda ekonomik kaynaklar enerji arzı talebi için seferber edilmektedir.

Peki, ülkemiz bu çok boyutlu enerji fotoğrafının neresindedir, ona bir bakalım.

Son yirmi yıllık dönemde yıllık yüzde 4,6 oranında olmak üzere, enerji talebi hızla artan Türkiye, OECD ülkeleri içerisinde geçtiğimiz on yıllık dönemde de enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülke durumundadır. Aynı şekilde ülkemiz, dünyada 2002 yılından bu yana elektrik ve doğal gazda Çin'den sonra en fazla talep artış hızına sahip 2'nci büyük ekonomi olmuştur. Genç ve dinamik nüfusu, coğrafi konumu ve de sosyoekonomik gelişimine bakıldığından ülkemizin enerji talebinden trendin bu yönde devam edeceği anlaşılmaktadır hele de üretimin temel girdisinin enerji olduğu ve artan nüfusa üretimi büyümek zorunda olan bir ülke olduğumuz düşünüldüğünde.

Enerji sektöründe hızla artan talep, yüksek dışa bağımlılık ve fiyat artışlarını da beraberinde getirmiştir. Zira Türkiye bugüne kadar bu tüketim artışına üretim ile karşılık veremediği gibi, enerji kaynaklarını da yeteri düzeyde çeşitlendirememiştir.

2000-2011 döneminde birincil enerji üretimimiz yüzde 15 artarken aynı dönemde birincil enerji tüketimimiz yüzde 34 artmıştır. Böylece enerjide dışa bağımlılık yükselmiştir. Nitekim 2000 yılında yüzde 33 olan tüketimi yerli üretimin karşılama oranı 2010 yılında yüzde 27,6'ya düşmüştür. Enerji alanında maalesef ülkemizin bu ölçüde dışa bağımlılığı, birincil enerji talebimizin yüzde 70'in üzerinde ithal kaynaklarla karşılanması ise mali, ekonomik ve siyasal açıdan büyük riskler ve maliyetler içeren kaygı verici bir durumdur.

2011 yılında tam 54 milyar dolar olarak gerçekleşen enerji ithalatının bu yıl 60 milyar doları aşması beklenmektedir. Cari açığımızın büyük bölümünü oluşturan bu birincil enerji ithalatı, ülke kaynaklarının dışarıya akıtılması gibi bir mali kaybı da ifade etmektedir. Yine, yüksek cari açığın sürdürülememesi dolayısıyla da ülke ekonomisi yavaşlatılmış, büyüme yüzde 3'lere inmek durumunda bırakılmıştır. Ayrıca, enerji ithalatında ağırlıkla Rusya ve İran olmak üzere sınırlı ülkeden alışveriş yapmak da o ülkelere bağımlılığı ve dolayısıyla siyasi anlamda kısıtlamaları da beraberinde getirmiştir.

Bu endişe verici tablodan kurtulmanın yolu ise kapsamlı ve uzun vadeli bir enerji politikası geliştirmektir. Bu enerji politikasının iki ayağı olmalıdır. Birincisi, maalesef, yeterli düzeyde kaynağına sahip olmadığımız birincil enerji tüketiminde verimlilik ve tasarrufu artırmak; diğeri ise hidroelektrik, rüzgâr ve güneş gibi yerli enerji kaynaklarına önem vererek tüketimin önemli bir bölümünü de bu yolla karşılama olmalıdır.

Türkiye hidroelektrik, rüzgâr ve güneş açısından önemli yerli kaynaklara sahiptir. Temiz, çevre dostu, yenilenebilir bir enerji kaynağı olması nedeniyle ülkemiz jeotermal enerji açısından şanslı ülkelerden birisi olup, jeotermal enerji potansiyeli bakımından dünyada ilk on ülke arasındadır.

Ülkemiz birincil enerji kaynakları açısından yeterli bir ülke olmamakla birlikte, ilginç bir şekilde tüm yapılanmasını bu kaynaklar üzerine kurmaktadır. Petrol ve doğal gaz dayalı sanayi, ısınma, enerji üretimi Türkiye açısından çıkmaz sokakta dönüp durmaktadır. Dışa bağımlılık yüzdesel olarak petrolde yüzde 92, doğal gazda ise 98 iken bizim enerji tüketimimiz bu iki unsura dayanmakta, hatta elektrik üretimimizde de doğal gazın payı yüzde 45'lerde seyretmektedir.

Hâl böyleyken, bir yandan bu iki unsura dayalı yapıyı değiştirmek diğer yandan da enerji verimliliğini hayata geçirmek ülkemiz için son derece önemlidir.

Enerji verimliliğinin bir göstergesi olan ve "Bin dolarlık millî gelir başına tüketilen enerji" olarak tanımlanan "enerji yoğunluğu"nda da bir hayli yüksek değerlerle kötü durumda bulunmaktayız.

Bakınız, bin Amerikan doları millî gelir üretmek için harcanan enerji miktarında Türkiye 2000-2010 arası dönemde sadece yüzde 4,5 verimlilik sağlayabilmişken, 2000 yılında bizden kötü olan Almanya, Hollanda, Japonya gibi ülkeler yüzde 30'lardaki performansla bizden daha iyi duruma gelebilmiştir. 2000 itibarıyla en kötü durumda bulunan Rusya ve Çin ise enerji verimliliği ekseninde büyük başarıya imza atmışlardır. Bu dönemde bin dolar gelir üretmek için tüketilen enerji miktarı ülkemizde 116 birimden 95 birime inerken, Rusya'da 334'den 68 birime, Çin'de ise 270 birimden 84 birime inebilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 74

Enerji verimliliği konuşulurken karşımıza konutlardaki ısı yalıtımı eksikliğinin çıkmaması mümkün değildir. Konutlardaki ısı kaybı nedeniyle ülkemizin kaynakları ithalata gitmektedir. Geçen yıl Türkiye’de tüketilen toplam enerji miktarı 80 milyar dolardır. Bunun 54 milyar dolarlık bölümü ithal edilirken 26 milyar dolarlık kısmı ülkemizde üretilmiştir. Bu 80 milyar dolarlık enerji tüketiminin üçte 1’inin konutların ısıtılmasında kullanılmış olup, Türkiye olarak ısınmak için yılda yaklaşık 27 milyar dolar harcamaktayız. Ülkemizde yaklaşık 20 milyon adet konut bulunmaktadır ve ne yazık ki bu konutların yüzde 90’ında ısı yalıtımı yoktur. Oysa ısı yalıtımı bulunması yaklaşık yüzde 40-50 düzeyinde enerji tasarrufu demektir. Bu durum ise gerek ülke ithalatını ve gerekse cari açığı etkilemesi bakımından makro anlamda gerekse de hane halkının zaten kısıtlı olan gelirini ısınmaya ayırması bakımından mikro anlamda ekonomimiz için önemli değil midir? Neden ısı yalıtımı konusunda yeterince önlem almıyoruz?

Bakınız, enerji verimliliğinde ısı yalıtımını Türkiye için hayati bir konu olarak gördüğümünden dolayı geçen yıl vergi alanında pek çok yeni düzenleme içeren bir kanun teklifi verdim ve vatandaşların kendi evleri için yapacakları ısı yalıtım harcamalarının vergi matrahından gider olarak düşürülmesini talep ettim. Böylelikle, vatandaşları ısı yalıtımına sevk edecek bir motive sağlanacak hem vatandaş hem de ülke kazanacaktı. Ancak ne yazık ki AKP’nin düşünmediği veya aklına getirmedikleri bu teklifimiz itibar görmedi ve maalesef başka vergi düzenlemeleri yapılırken bu önerimiz hâlâ Komisyonun raflarında beklemektedir.

BAŞKAN – Sayın Ayaydın, tamamlayabilir misiniz.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Bitiriyorum.

AKP İktidarınca doğal gaz ve elektriğe yapılan son bir yıl içindeki üçüncü zam sonucunda, vatandaşın doğal gaz maliyeti yüzde 45, elektrik maliyeti yüzde 35 artmıştır. AKP İktidarı bu zamları yaparken sıra memura vereceği zamlara gelince 4 artı 4’lük zammı bile çok buluyor. Üstelik doğal gaz ve elektrik gibi temel girdilere yapılan bu ağır zamlar, üretimi etkilemekte, hâliyle tüm mal ve hizmetlerin fiyatlarını yukarı çekmektedir. Bir yıl içindeki bu fahiş zamların ana sebebi olarak BOTAŞ’ın içinde bulunduğu mali durum gösterilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Hemen bitiriyorum.

BOTAŞ’ın içinde bulunduğu mali durumu en iyi AKP İktidarı bilir. BOTAŞ’ı ekonomik akılla değil, siyasi kurnazlıkla yönetmeye kalkarsanız olacağı budur ve korkarım ki bu zamlar da onu kurtarmayacak, devamı gelecektir.

Doğrudur, BOTAŞ büyük bir mali sıkıntı içinde ama sormak gerekir, onu bu hâle getiren kimlerdir? Seçim kazanmak için fiyatları baskılayan kimlerdir? AKP’li belediyelerin ve özellikle Ankara Büyükşehir Belediyesinin BOTAŞ’a ne kadar borcu vardır? Ne kadarı hazinenin üzerine bırakılmıştır. Hep söylüyoruz, AKP Hükûmeti tüm bu yandaş kayırma uygulamaları ile BOTAŞ’ı felç etmiş, felç ettiği BOTAŞ’ı da vatandaşın sırtına bindirmiştir.

BAŞKAN – Evet...

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – 2013 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diler, hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Ayaydın.

Sayın Günel, buyurun lütfen.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar ve değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, öncelikle daha renkli bir sunum olduğu için ve birkaç yıldır söylediğimiz rakamların bir kısmını oraya da koyduğunuz için teşekkür ediyoruz. Teşekkür kısmını söyleyip eksik kısmını da talep etmeye devam edeceğiz. Söylediğim, ben hep bir enerji politikası stratejisi diyordum, siz burada bir dağıtıyordunuz ama sonra on sayfalık şeyle bize bir şeyler anlatıyordunuz. Şimdi, arkadaşlar, bazı tahminleri, öngörüler, Enerji Ajansının rakamlarını koymuşlar.

Ama mesela burada baktım, güzel, başında, ikinci sayfada hemen dünyanın enerji altyapı arzı için harcamalar var. Ben hep bütçeci tarafıyla baktığım için, acaba biz ne kadar harcama yapmak zorunda kalacağız, bunun ne kadarını özel sektör yapacak? Ki sizin bu enerji sektöründeki değişikliklerin nedeni, maliyetlerin bir kesimini alıp özel sektöre devretmek, özelleştirme mantığı içerisinde yatırımları onların yapmasıydı ama beklediğimiz ölçüde de yapmıyorlar, yapamıyorlar, fiyatlar değişiyor, beklentiler değişiyor. Az sonra konuşacağız. Yarı yarıya yapılan özelleştirmelerin tutarları değişiyor. Demek ki sektörde hem maliyet hem fiyat algılamalarında bir sıkıntı var. Onun için, biz hep ona bakıyoruz. Yani önümüzdeki kaç yılda ne kadar yük binecek, bunu özel sektör yapabilecek mi, kamunun neler yapması gerekiyor? Tekrar daha büyük bir maliyetle karşılaşmayalım diye bakıyoruz. Onun için, temel sorun olarak söylediğim şeyler hep bu konulara kilitleniyordu. Biraz daha üzerinde çalışılmış ama daha spesifik şeyler bekliyoruz.

Neden dersiniz, içinde birkaç tane yere baktım, güzel. Hedefler güzel Sayın Bakanım. Geçiyorum, böyle dinlerken, alt alta bakınca işte verilen lisanslara bakıyorum, güzel. Peki, bunlar ne kadar sürede alınabilir? Yani ne kadarını yaklaşık vermişiz? Hoş, rüzgâr projesi 302 tane. 2012 itibarıyla şu kadar var, 8 bin vermişiz, 9 bin ama bunların ne kadarı hangi senede alınacak, aksama oluyor mu, geçmişte verilen lisanslar ne kadar? Bize daha teknik bilgi derken, önümüzü görme açısından. 2023 diyorsunuz, güzel, şu kadar olacak. 2020’de dünya enerji projeksiyonu bu, 2050’de bu diyoruz. Dolayısıyla bize böyle biraz da tahmin ettik, üç yılda şu kadarını aldık, şunu bekliyorduk... Ama önümüzdeki

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 75

yılda büyüme revizyonu yaptığı gibi Hükümetin, revize edilmiş hâliyle ve şu kadarını almayı bekliyoruz ama sadece verdiğimiz lisansa bakarak değil de, üç yıl önce verdiğimiz lisanslar ne oldu? Ne kadar sürede tamamlanıyor, biz kaç planlamıştık? Bunlar çünkü alternatif açısından önemli.

Sonra bakıyorum yerli fosil kaynaklar, güzel. Ama şimdi bakıyorum, “hedeflenmiştir, çalışmalar yapılmaktadır, başlatılmıştır, belirlenmiştir, yürütülmektedir, sürdürülmektedir.” Diyor. Ben hep böyle, şeyi bekliyorum, “şunu bitirdik şu kadarını açtık, şunu bitirdik bu kadarını açtık, şu kadarını da önümüzdeki yıl açacağız”ı aradığım için, çalışmalar tabii ki belli bir zaman alıyor. Daha somut bir şekilde, önümüze ihtiyaçları belirlemek ve önümüzdeki süreçte neleri yapacağımızı, bütçede ne kaynak ayıracağımızı, teşvik edeceksek bunun maliyetinin ne olduğunu bilmemiz açısından fayda var.

Öbür taraftan da yine söyleyeceğim şimdi, özelleştirmeye ilgili ama kısaca temel birkaç şeyi söyledikten sonra zaman kalma ölçüsünde, Sayın Başkanın uyarısını da dikkate alarak söyleyeyim.

Sayın Bakanım, esas olarak ihtiyaç artıyor. Önümüzdeki projeksiyonlara bakarsak da ciddi anlamda bir sıkıntıyla karşılaşacağız. Buradaki rüzgârda, hidroelektrikte, diğerlerinde önümüzdeki projeksiyonlar iyimser olarak olsa bile maalesef burada dışa bağımlılığımız azalmıyor görünüyor. Yani bilimsel senaryolara göre yaptığımız tahminlerde bile ciddi anlamda sıkıntımız var. Öbür taraftan, başka haberler, analizler okuyorum, yeni yorumlar gördüm, biraz bütçe için araştırırken, “Amerika dünyanın yeni enerji patronu olacak.” diye yani taştan, diğer şeylerden yeni üretimler başlayacak, petrolde de diğer ürünlerde de. Şimdi, bizim de yeni şeylerle ilgili yapacağımız ileriye yönelik çalışmalar ne olacak? Yani şurada 2021 yılında, diyelim ki nükleer güç santralini aldık, 4 ünite de girdiği zaman yaklaşık yapacağımız şey, yani 3-4 milyar dolarlık bir fatura azalmasını bize ancak getiriyor. Diğer taraflarımız ne olacak? Yani alternatif olarak diğer enerjilerden biz nasıl faydalanabileceğiz? Önümüze koyduğumuz şeyleri biliyorum ama bu rakamların bile iyi senaryolar olduğu zaman... Hidroelektrikte bakıyoruz, şu anda yüzde 25’ler civarında mıyız? Galiba potansiyelin yüzde 30’unu bulamadık. Hani hiç olmazsa 50’nin üstüne bir süre sonra çıkmamızda fayda var.

Tabii, HES’lerle ilgili diğer tartışmalar, yeri onlar ayrı ama potansiyeli kullanırken çevresel etkileri de, toplumsal etkileri de değerlendirerek en az şeyle, maliyeti düşürerek

-sosyal maliyetini ve ekonomik maliyetini- bunları gerçekleştirmemiz gerekiyor.

Şimdi, Sayın Bakanım, bir de birkaç tane şey arka arkaya olunca benim kafam karıştı. Geçen sene büyük bir Nabucco havası vardı, arkasından bir yanda Güney Akım girdi, sonra siz TANAP’ı söylemişsiniz. Hepsini aşağı yukarı bir iki ay arayla gündeme geldi yani bizim kafamız karıştı. Nabucco farklı bir güzergâha doğru giderken biz Güney Akım’a “Evet.” dedik. Beri taraftan, TANAP farklı bir şey sunuyor. Tamam, “Türkiye, enerji aktarma istasyonu gibidir.” dedik, hatta bölgesel enerji piyasası olsun diye birtakım şeyler de söylendi. Somut olarak çok ilerleyememekle birlikte bunlar güzel şeyler. Biraz daha kulağıma hoş geliyor açıkçası ama bunu yaparken de tekrar, nükleerdeki bağımlılığımıza da baktığımız zaman, Rusya’ya bağımlılığımız daha da artıyor gibi geliyor. Belki “Orada doğrudan bir şeyimiz yok, inşaat izni verdik.” diyeceksinizdir şimdi teknik olarak ama ben enerji politikası arz güvenliği açısından genel olarak bakıyorum yani çünkü orada bir sıkışıklık olduğu zaman, piyasada darlık olduğu zaman bizi ciddi sıkıntıya düşürüyor. Yavaş yavaş bundan kurtulmak için tam tersine hem yerli kaynakları hem de arz çeşitlenmesine doğru da biraz daha gitmek gerekir diye düşünüyorum.

Bu arada, az önce özelleştirmeyi söyledim, bizi de ilgilendirdiği için, baktım, geçen sene zaten özelleştirme gelirlerinde Hükümet ciddi sıkıntı çekti. Şu anda yapılan zamların, hatta doğal gaz, elektriğe yapılan zamların da büyük ölçüde, gecikmiş olarak yapılan zamların diyelim, aceleyle yapılmasının bir nedeni de o. Üzerinde zaten fazlasıyla vergi var. Bir taraftan da zam gelince farklı yere geçiyor. Geçmiş yıl özelleştirme uygulamalarına baktım, 2012’de en büyük yine TEDAŞ’ın şeyi var, 500 küsur milyonluk. Onun dışında böyle çok fazla bir şey gözüküyor ama yeni çıkan bir haber, Antalya’yla da ilgili olduğu için burayı merak ettim, Akdeniz Elektrik Dağıtım AŞ’nin özelleştirme işlemi. Daha önce, biz, 7 Aralık 2010 tarihinde ihaleyi yapmışız yani 1 milyarın altında olan yok, 1.165, 128 ve 100; en az olan 1 milyar 100. İhaleyi vermişiz, teminatı yakıyorlar. Tamam, olabilir, “Ekonomik sorundur.” diyeceksiniz. E, şimdi baktık, yarısını bulmayan bir teklif gelmiş; 546. Yani en düşüğün yarısı diyelim artık, küsuratını atarsak, 550 kabul edersek öyle bir şey çıkıyor. Tabii, şimdi, nasıl oldu da bu üç tane firmanın üçü birden geldi, diğeri teminatını yaktı? Buna piyasa şartları dediğimiz zaman olmuyor, soru işaretlerini gideremiyoruz Sayın Bakan. Ve özellikle de bakıyoruz alan firmalara, ben isim söylemiyorum şu anda, bu sefer kafalarda soru işaretleri oluşuyor. Yani bu kadar öngörüsüzlük olabilir mi? Yani yüzde 101 yanılma payı 1 milyar dolarlık bir şeyde, bu kadar yanılma payını ben anlayamıyorum yani bir şey var burada. Yani, işte, arkadaşlarımız yanlış hesap yapmıştır desek... Ya, bir tanesi mi yanlış yapar yani üç tanesi birden 1 milyarın üstünde fiyat veriyorsa? E sonra, bunu yatıramadı, enerji, işte, bulamadı, teşvik veriyoruz. Şimdi, bunlar nasıl bulacak, nasıl finanse edecekler? Aynı arkadaşlarımızın başka yerlerde... yani yükümlülüklerini Uludağ ve Çamlıbel Elektrik’te devralmışlar. Yine, İstanbul Anadolu Yakası’nda yine yükümlülüklerini yerine getirmemişler. Eğer bunlar doğruysa... Yine, Toroslar EDAŞ da... Yanmış yani. E, peki, yani iki defa, üç defa yakan kişiye, o ihaleye nasıl yeterlilik verip de alıyor, ben anlamıyorum. Ben teknik olarak sizin... EPDK Başkanımız burada, düzenlemeler nasıl yani? E, şimdi yine

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 76

yakacaksa o zaman bir dahaki sefer bir daha düşürürlerse, düşerse 300'e satacak mıyız? Satmayalım o zaman. Kriz döneminde...

BAŞKAN – Evet, tamamlayabilir misiniz Sayın Günal?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Affedersiniz Başkan, bu Antalya'yla da ilgili olduğu için biraz daha şeye geldi. Bitirdim zaten, son şeyi söylüyorum.

Hakikaten bunun bir şeyi varsa bizlere de izah edin çünkü sizlerle ilgili de kafalarda çok soru işareti bu sefer oluyor. Bir haksız şeyle karşılaşabilirsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Tamamlıyorum cümlemi.

Yani şeye aklım ermedi Sayın Bakan; üç firma aynı şeyi yapıyor, bir buna aklım ermedi. Sonra, yarısı çıkıyor. İkincisi de, bu kadar yerde ödeyemeyen bir firmanın yeniden ihaleye alınmasına aklım ermiyor açıkçası.

Bir de son olarak, bu “EnVer” öldü mü, ne oldu; onu merak ettim. Enerji verimliliği şeyi bu sene tartışılmaz oldu. Bir lansman yaptınız... Verimlilik hakikaten o anlamda önemli. Buna, biraz daha, kamuoyunun duyarlılığını arttırmak anlamında devam edilmesi gerekiyor. Biraz daha... Hakikaten çok fazla israf... Eğitimlerini mi arttıracaksınız, okullarda mı takviye bir şey yapacaksınız çocuklarda? Daha önce söylediğiniz şeyler vardı. Bunları biraz daha sanki uygulamada arttırmak gerekir diye düşünüyorum. Bir taraftan da tüketim talebini de azaltabilirsek üretimi planlarken, daha faydalı olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyor, hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Günal, teşekkür ediyorum.

Sayın Aykut Erdoğan, süreniz beş dakika.

Buyurun lütfen.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; makro ekonomimizin en önemli girdisi olan enerji üzerine konuşacağız. Bireysel hayatlarımızın en önemli faturaları üzerine konuşacağız. Petrol, kömür, elektrik, doğal gaz ve burada bu kadar fahiş fiyatlar olmasına rağmen bu KİT'lerin neden bu kadar zarar içerisinde olduğunu yani BOTAŞ'tan EÜAŞ'a kadar hepimizin üzerinde düşünmesi gereken şeyler. Bunun bir boyutu üzerine, ben, kötü yönetim ve yolsuzluklar üzerine konuşacağım ve burada dile getireceğim bütün iddiaları da devlet belgesiyle belgelemeye hazırım. İddialarım karşısında verilecek cevaplardan da, sayın yöneticilerden, Sayın Bakanımın belgeli yanıt vermesini istiyorum.

Sayın milletvekilleri, 1986-2001 yılı arasında Türkiye bir sürü doğal gaz anlaşması yaptı. Bu anlaşmaları yaparken plansız yapıldığı, ülkeyi zarara sokacağı yönünde iddialar vardı ve bunların hepsi yargılandı; bu iddialar. Ve bugün biz, 2010 yılı raporuna göre alamadığımız doğal gazı 4 milyar lira para ödedik. Yani “take or pay” dediğimiz, alma yükümlülüğümüz olan doğal gazı alamadığımız için tam 4 milyar TL para ödedik. Bu artmış veya azalmış olabilir ama bu belgelidir, benim 2010 yılı rakamım. Peki, biz bu doğal gazı 4 milyar TL'yi niye ödedik?

Değerli arkadaşlar, doğal gazı alıp kullanabilmeniz için birkaç tane teknik şeye ihtiyacınız var. Kompresörleriniz olacak, büyük kompresörleriniz; iletim hatlarınız olacak ve depolama tesisleri yapacaksınız. Şimdi, ilk, bakıyorsunuz kompresör ihalesine. Siemens Almanya'da diyor ki: “Ben, Türkiye'ye, Suudi Arabistan'a 13 milyon avro karşılığında, satış karşılığında 57 milyon avro rüşvet verdim.” Şimdi, biz dönüp soruyoruz: Siemens Türkiye'de kimlere rüşvet verdi? Hiç kimseden çıt yok, gık yok. Ama Ankara Cumhuriyet Başsavcılığındaki savcılık iddianamesine bakıyoruz ki Enerji Bakanlığında yapılan ihalelere fesat karıştırma suçlarının içerisinde Siemens var, Hanak kompresöründe var, Erzincan kompresöründe var ve rüşvetler belgelenmiş değerli arkadaşlar. O kadar çürümüş ve kokuşmuş ilişkiler var ki konuşmaları okuduğumda ben utanıyorum bu konuşmalardan ve hâlâ bu konuda bir işlem yapılmıyor değerli arkadaşlar. İletim hatlarındaki o ihaleye fesat karıştırma suçları bu ülke için utançtır ama ne yazık ki herkesin bildiği bir sır hâline gelmiştir bu. Kimse bu utanç meselesinden konuşmamaktadır.

Diğer bir sorun depolama tesisleriyle ilgilidir değerli arkadaşlar. Bizim bu alamadığımız doğal gazı para vermememiz için depolama tesisleri yapmamız gerekiyor ve yine Ankara Cumhuriyet Başsavcılığındaki iddianamede bir Tuz Gölü çetesi'nin Tuz Gölü'nün altında depolama tesisleri yaptırmamak için çabalarını görüyoruz değerli arkadaşlar. Uluslararası anlaşmalarda, ben Sayın Bakana soruyorum, gizlilikten bahsediyor. “Özel olarak gelelim.” diyorum ve bir türlü bilgi ve belge alamıyoruz. 2003 yılında yapılan formül değişikliği sonucunda, Sayıştay raporuna göre bir yıllık kaybımız 527 milyon dolar, bir yıl. Bunu yirmi yıllık anlaşma dönemine çıkardığınızda 12-13 milyar dolar zarar ettiğimize yönelik projeksiyonlar var geleceğe değerli arkadaşlar. 2010 yılında, Azerbaycan'la yapılan 2001 yılı anlaşmasında fiyat maddesi değiştiriliyor değerli arkadaşlar. O anlaşmaya göre fiyatın 70 dolarla 120 dolar arasında olması gerekiyor ama 2010 yılında ne hikmetse Sayın Enerji Bakanımız bu maddeyi ortadan kaldırıyor ve 300'lü dolarlara çıkıyor fiyat; bir sene için fiyat farkından 1,4 milyar dolar Azerbaycan'a para ödüyoruz. Azerbaycan'a yaptığımız ihracat hakkından vazgeçiyoruz ve biz Putin'e bir yılbaşı hediyesi veriyoruz. Neyi veriyoruz? Karadeniz'den doğrudan geçiş hakkı veriyoruz. Ve Nabucco Projesi'ni, çocuklarımızın geleceğini öldürüyoruz. Sayın Bakan elbet bunlara rasyonel sebepler ileri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 77

sürecektir ama bunların belgeli olmasını istiyoruz. Biz, bu ülkenin ana muhalefet partisiyiz ve bunları bilme hakkımızın olduğunu düşünüyoruz çünkü torunlarımızın bunun acısını çekeceğini düşünüyoruz.

Konuşacak çok şey var ama bor madenleri üzerine kısa bir açıklama yapıp Komisyonunuzu bilgilendirmek istiyorum çünkü elektrikte, petrolde, kömürde olan çok şey var.

Değerli arkadaşlar, şimdi, iktidar partisi bizim karşımıza bor madenlerinin taşeronlaşmasıyla alakalı bir yasa getiriyor ve ben kişisel olarak bu yasaya çok karşıyım. İki temel sebepten karşıyım: Bir, 2840 sayılı Yasa "devlet eliyle işletilecek maden" demesine rağmen, bor madenleri bu yasağa rağmen taşeronlaştırıldı, ihaleyle verildi. Peki, ne tür bir şirkete verildi? Enerji Bakanlığında -demin bahsettiğim iddianamelerde- ihaleye fesat karıştırmaktan hükümlü bir şirkete bor madenlerinin taşeron ihalesi verilmiştir. Bunu Sayın Bakanın bilmesi gerekiyor ve Sayın Bakanın Kamu İhale Kanunu'na göre bu firmayı ihaleden yasaklaması gerekirdi. Bu firmayı ihaleden yasaklamayarak katılmaması gereken bir firmayı ihaleye katmak, ihaleye fesat karıştırmaya suçudur ihale komisyonu açısından, Sayın Bakan için de görevi suistimal suçu oluşturabilir.

BAŞKAN – Konuşmanızı...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hemen bitiriyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, bütün bu belgeleri, sizden rica ediyorum, bürokratlarınızdan isteyiniz ve bütün bu belgelere objektif bir hukukçuyla bakınız. Çünkü yönettiğiniz enerji hepimizin enerjisi. Bu ülke hepimizin ve bu en önemli girdi. Anlatacağımız onlarca şey var ama ne yazık ki siyasetin bu gerginliği dolayısıyla ve basının bu tarafılığı dolayısıyla Türkiye bunları bilmiyor. Şu an ben burada bir saat konuşsam en özet hâlde Enerji Bakanlığındaki yolsuzlukları anlatamam. Ve sizden rica ediyorum, hep birlikte bunu düzeltelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Erdoğan.

Sayın Berber, buyurun lütfen.

RECAİ BERBER (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Sayın EPDK Başkanımız, Bakanlığımızın çok değerli bürokratları, Komisyonumuzun değerli üyesi arkadaşlarım; ben de hepinizi akşamın bu saatinde saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Enerji Bakanlığı, böyle akşam belli bir saatten sonra hakikaten değerlendirilmeyecek, bütçesi görülmeyecek kadar büyük ve kapsamlı bir bakanlık. Sayın Bakanım da çok özet olarak anlattı ama gerçekten sadece sunumundaki bilgiler bile çok önemli. Ben her şeyden önce, daha önce de bir vesileyle Sayın Bakanımıza teşekkür etmiştim, yine teşekkürle başlamak istiyorum; o da şu: Gerçekten bu tabloya baktığımızda, özellikle sunumunuzun 8 ve 9'uncu sayfalarındaki tabloya baktığımızda, bunca gayrete, bunca çabaya rağmen kurulu güçte her ne kadar doğal gaz santrallerinin payı yüzde 30'lara düşmüş gibi görünse de üretimdeki payı hâlâ yüzde 42'lerde. Tabii, bu yüzde 53'lerden buraya geldi ama hakikaten de bu bizim önümüzdeki dönemde en büyük açmazımız olarak duruyor. Sadece enerjide dışa bağımlılık olarak bakmayalım, biz sabahleyin de Ekonomi Bakanlığını görüştük, büyümemizin önündeki en büyük açmaz da bu. Biz büyümeye kalkarsak cari açığımız büyüyecek, dolayısıyla daha fazla cari açık vermemek için büyümeyi belli bir noktada tutmak zorunda kalacağız, bu çok açık, önümüzdeki dönemde enerjiden dolayı çünkü enerji yoğun sektörlerimiz çok fazla ve o sektörlerin üretiminin artması demek bu sonucu doğuruyor.

Sayın Bakanım, bu konuda özellikle Türkiye'deki linyit rezervlerinde tespit edilen rezerv 12 milyar tona çıkmış durumdayken maalesef geçmiş dönemde çok fazla değerlendiremedik. Hem kamu olarak zaten santral yapamıyorduk kanun gereği ama özel sektörün önü de tam açılmadı. Mevzuat aynı mevzuat olmasına rağmen, Sayın Bakanımız ve ekibi gelir gelmez bu konuya eğildiler ve hem şu anda taş kömürü sahası olarak Zonguldak'taki redevansları işletme noktasında hem de ilki Soma yani Batı Anadolu'nun en önemli enerji havzası olan, benim seçim bölgem Manisa'nın Soma ilçesindeki kömür rezervleriyle ilgili olarak ilk ihale yapıldı. Tamamen aynı mevzuatla redevans karşılığı üretilen kilovatsaat başına 4,67 kuruş gibi bir teklifle hem de yer altındaki kömürü özel sektöre tabiri caize satmış olduk. Ne karşılığında? En az 450 megavat santral kurulması karşılığında. Şimdi bunun arkası geliyor, biliyorsunuz en son Bursa'da yapıldı ihale ve 5 kuruşun da üzerine çıktı. Dolayısıyla bu, Türkiye'deki kömür rezervlerinin artırılması...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Berber, kaç kuruş?

RECAİ BERBER (Manisa) – 4,67 kuruş sadece kömüre verilen yani yer altındaki. Bir de onun çıkarma maliyetini eklersiniz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Elektriğe... Kilovatsaatle karıştırmayın.

RECAİ BERBER (Manisa) – Şimdi, elektriğe verilen...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Santralin şeyiyle aynı şey değil.

RECAİ BERBER (Manisa) – Hayır, elektrik kilovatsaat başına. Elektrik kilovatsaatine kömür bedeli olarak diyelim o zaman. Evet, kömür bedeli. Kömür karşılığında kilovatsaat başına bu ödenecek.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Kamulaştırmayı, hepsini tekrar yapıyor.

RECAİ BERBER (Manisa) – Hayır, hayır. Burada tamamen üretim özel sektöre ait. BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Berber.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 78

RECAİ BERBER (Manisa) – Tabii, biz Bakanlığımızın bu çalışmasını...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Recai Bey, yanlış bilgi verme. Bak, KİT Komisyonu burada.

RECAİ BERBER (Manisa) – Evet. Ben ihalenin başından sonuna yapılanı da biliyorum, sözleşme de ortada.

Şimdi, burada, benim, bir adım ötede, Sayın Bakanlığımızdan istirhamım şudur: Sayın Bakanım -daha önce de bir vesileyle gündeme getirdim- biz hidroelektrikte, biliyorsunuz, alt sınırı olmaksızın ne yaptık? Satın alma, belirli bir rakam üzerinde taahhüt verdik. Veya yenilenebilir de aynı şekilde, işte, 13 sentlere kadar varan limitler verdik. Şimdi, ben Bakanlığınızdan üretim maliyetlerini, ticari maliyetlerini istedim EÜAŞ'tan. EÜAŞ'ın santrallerinin üretim maliyetleri şu, 2012 rakamları: Doğal gaz santrallerinde 24,99 kuruş yani 13,86 dolar sent, linyit santrallerinde bu 7,87 sent, taş kömüründe 11 sent, hidroelektriklerde 1,1 sent. Zannediyorum burada amortisman... Ben tekrar sordum, bu olamaz. Demek ki amortismanlar konmamış, sadece işletme maliyetleri ama buna rağmen ticari maliyet diye verilen 1,1 sent. Yani bugün EÜAŞ'ın 6 sentlik -6,13 sentlik- ortalama maliyeti içinde, hidroelektrik santraller minimumda o sayede düşüyor ve doğal gaz santralleri de 13,86'yla rekorda. Bizim şu anda yenilenebilir verdiğimiz fiyat da zaten bu.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yenilenebilir 7 küsur saat...

RECAİ BERBER (Manisa) – Hayır, demek istediğim şu: Kilovatsaat başına verdiğimiz alt...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – 7 küsur ya!

RECAİ BERBER (Manisa) – Hayır, hidroelektrik o. Hidroelektrikte öyle, yenilenebilirde, rüzgârda 7, çöpte, vesairede, diğerlerinde 13 sent.

Dolayısıyla, şimdi ben ortalaması 10 sent diye kabul ediyorum.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Nükleerle karıştırma.

BAŞKAN – Ben size de söz vereceğim.

RECAİ BERBER (Manisa) – Arkadaşlar, geldiğim nokta şu: Sayın Bakanım, biz kömürde daha önceki çıkarılmış olan bir kanunda "1.000 megavat ve üzerine." dedik. 1.000 megavat ve üzeri ise sadece Afşin-Elbistan'da var. Başka yerde de 1.000 megavat santral kurma imkânı özel sektörün tabiri caizse yok, çünkü öyle bir rezerv yok. Dolayısıyla Anadolu'nun her yerine dağılmış. Belki 20, 30, 50 megavat, 100 megavat santraller özel sektör eliyle kurulabilecek iken biz... Fiyat bu değil, fiyat yani çok daha düşük de olabilir yani 10 sent de olabilir, 7 sent de olabilir şeyde olduğu gibi. Niçin bu önemli? Çünkü en büyük sorun burada finansman. Finansmanı sağlayabilmek için fiyatın burada belli bir... En düşük, bizim paçal maliyetimiz neyse o fiyatı, ortalama maliyetini dahi vermiş olsak, finansman sağlama imkânı olacağı için açıkçası... Bunu biz başka yerlerde yaptık. Otoyol ihalesinde, köprü ihalesinde yapıyoruz. Ne diyoruz? "Asgariyi şu kadar taahhüt ediyoruz." diyoruz ve o zaman ne oluyor? Olmayan bir riske biz bedel ödüyoruz. Bundan dolayı da şu anda hiçbir özel sektör firması bu riski alarak, finansman bulamadığı için yatırım yapamıyor. Yani bir engel yok. Şu anda 50 megavat santral kurulabilir mi? Kendi sahasına kurulabilir ama finansman bulamaz. Bunun önünü açmamızın yolu yani finansman teminine kolaylık sağlamanın yolu, bu ortalama maliyetlerle biz mutlaka bir alım fiyatı vermemiz lazım yerli kömür santrallerinin devreye girmesini istiyorsak. Kaldı ki, bunun için paçalı da değil, en pahalı ve ithal olanını baz almamız lazım. Yani doğal gaz santralinden nasıl olsa biz bunu alıyoruz. Doğal gaz santralinin alternatifi yerli kömüre dayalı santraldir. 12-13 sentlerde biz... Son on yıla baktım, orada bile 10 sentin altına düşmüyor arkadaşlar. Yani doğal gaz santralinden üretim maliyetlerimiz 10 sentin altına hiç düşmemiş. Dolayısıyla böyle bir çalışma yapılırsa... Belki "Talep yok." dendi daha önce Sayın Bakanım ama bize çok talep var. Bunları, herhâlde, Enerji Bakanlığına yönlendirelim. Türkiye'nin her yerinde bu tip santraller kurulabilir.

İkinci bir husus da... Yine Sayın Bakanımız sayesinde Soma'mızda bir ilk gerçekleştirildi. EÜAŞ'ın yani Soma SEAŞ vasıtasıyla... Değerli arkadaşlar, ben sonra bu konuya eğildim; TÜBİTAK projesi olarak başladı. Danimarka'da 1920'li yıllarda yapılmış santralin atık ısı 70-80 kilometre ötedeki bir şehrin ısıtılmasında kullanılıyor, Danimarka ki herhâlde dokuz ay kışla geçen bir yer. Şimdi, bizim Soma'da da 1.000 megavat santralimiz var. EÜAŞ, TÜBİTAK'la beraber proje yapıldı ve buranın atık ısını, bakın, elektrik üretildikten sonra, belki 100-120 santigrat derecenin altında artık bu su, elektrik üretilmiyor ve tabiri caizse soğutma suyuyla soğutulup atılıyor, atık buharı, "çürük buharı" dedikleri teknik tabiriyle. Sayın Bakanım bunları çok daha iyi biliyor, ben burada o konuya girmek istemiyorum ama şunu söylemek istiyorum: Soma'da, Kırkağaç çevresinde 20 bin konut, oradaki alay, vesaire hepsi bundan yararlanacak. Maliyeti, sadece, doğal gazın üçte 1 maliyeti, o da satış fiyatı. Bundan da ciddi anlamda belediyemiz kâr edecek. Bu Yatağan Termik Santralinde de uygulanmak istendi, ilk, pilot olarak ama oradaki belediye, maalesef, belirtiyim, biliyorsunuz hangi belediye olduğunu, "Ne santrali istiyoruz ne suyunu istiyoruz." deyip reddetti bu projeyi.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – O zaman söyle hangi belediye olduğunu.

RECAİ BERBER (Manisa) – Yatağan Belediyesi, CHP'li bir belediye başkanımız. Açık söyleyelim, istemedi. Biz de Soma Belediyesi olarak tabiri caizse atladık. Hemen proje protokolleri yapıldı ve şu anda bu yıl 8 bin konuta bu ısı verilecek.

Şuraya gelmek istiyorum: Bizim şehirlerimizin içinde hatta çevresinde onlarca santral var. Niçin bunların atık ısıları değerlendirilmiyor? Mesela bizim Manisa Organize Sanayimiz bu konuda on beş yıldır bunu yapıyor; elektriğini

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 79

kendi ürettiği ve atık ısıyla da bütün organize sanayinin hem kalorifer sistemi, sıcak suyu, buharı, buhar ihtiyacı olanlara verilmek suretiyle doğal gaz santrallerinin en verimlisi orada çalışıyor; yüzde 98 verimlilik.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Kojenerasyon...

RECAİ BERBER (Manisa) – Kojenerasyonda da aynı şey var.

Şimdi, bu konuda hem küçük santralleri desteklemek suretiyle şehirlerimize çok yakın yerlerde kurulacak olan yerli kömüre dayalı santrallerle buraları aynı zamanda ısı merkezi olarak düşünüp... Şimdi doğal gazı, ben bakıyorum, kilometre olarak çok arttırmışız ama her marjinal olarak küçük yerlere doğal gaz götürmenin maliyeti o kadar artıyor ki insanlar artık abone olmuyor. Mesela, bizim Ege Bölgesi'nde, şu anda bazı ilçelerimizde abone sayısı yetersiz. Neden? Çünkü, orada iletim maliyetleri de yüklendiği zaman gerçekten insanlar doğal gazı alamıyor.

BAŞKAN – Sayın Berber, tamamlayabilir misiniz?

RECAİ BERBER (Manisa) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

İkinci bir husus da Sayın Bakanım, kömür konusunda bir başka husus daha var; Türkiye teshin amacıyla da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet...

RECAİ BERBER (Manisa) – ...sanayi için de ciddi anlamda kömür ithal ediyoruz ve buradaki en önemli konu Çevre Bakanlığının "spek"lerle ilgili... Buradaki silis kükürt oranı. Şimdi, Rusya'daki kömürü, tamam, ithal edelim ama sadece bunu... Mesela, onu araştırdım, bizim Soma'daki kömürün de kükürt oranı yüksek veya başka yerlerde ama Fak Fuk Fon vasıtasıyla ya da kömür yardımı olarak götürülen kömürlerde kükürt oranını hiçbir valilik aramıyor. Ama özel sektör bunu paketleyip satmaya kalkarsa yüzde 1 arıyor. Şimdi, bu bir haksız rekabet olduğu gibi, aynı zamanda, eğer bu aranmıyorsa... Yani limiti biraz çıkaralım; 1,5 yapalım, 2 yapalım. İnanın Rusya'dan gelecek olan kömürün tonundaki fiyatı 250 dolardan 150 dolara düşecektir, en az bir 50 dolar düşecektir diye tahmin ediyorum çünkü piyasa öyle.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

RECAİ BERBER (Manisa) – Yurt dışından gelen kömürün pahalı olmasının en önemli nedeni Türkiye için, bizim yerli kömürümüzün kükürt oranı dolayısıyla, empüriteleri dolayısıyla kullanılamıyor olması bu sektörde, hem sanayide hem teshinde. Dolayısıyla bu otomatik olarak karşı tarafın avantajına bir konum yaratıyor. Buna bir çözüm bulmamız lazım, gerçekten.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Zannedersem kükürtdioksit oranı yüzde 1'in altı olması aranıyor.

RECAİ BERBER (Manisa) – Yüzde 1 aranıyor ama Sayın Başkan, böyle bir kömür yok Türkiye'de.

BAŞKAN – Evet.

Çok teşekkür ediyoruz.

RECAİ BERBER (Manisa) – Enerji Bakanlığımızın ve EPDK'nın bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Berber, söylediğin tam tezat.

BAŞKAN – Arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Birleşime 20.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.52

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.34

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

-----0-----

BAŞKAN – Evet, Komisyonumuzun değerli üyeleri, 12'nci Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere devam ediyoruz.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gecenin bu saatinde önemli bir konuyu görüşüyoruz, çok önemli bir konuyu. Türkiye için rakam olarak baktığımızda 50 milyar dolarlık bir meblağa tekabül ediyor. Her yıl bu meblağı bulmak ve enerji için ödemek zorundayız. Maddi olarak çok önemli bir kaynağı bu alana sarf ediyoruz. Onun için ekonomik kalkınmasını tamamlaması gereken Türkiye'nin muhakkak enerji sorununu, arz sorununu çözmesi gerekiyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 80

Sayın Bakanım, sunumunuzda bize pek bahsetmediniz ama enerji konusu çok önemli, stratejik bir alan aslında enerji. Dış politikayla başa baş giden bir alan enerji alanı. Dış politikanın aslında somutlaşmasıdır enerji. Özellikle bu dönemde, bu yüzyılda enerji demek dış politikanın somutlaşması demek. Dünyanın bütün güçleri şu anda dış politikalarını enerji eksenine üzerine, enerji platformu üzerine yaymış vaziyettedirler. Şu anda uluslararası bütün oyunlar enerji üzerinden oynanıyor. Enerji konusuyla dünyadaki bütün gelişmeleri, anlaşmaları, savaşları, bölüşümleri, paylaşımları açıklamak mümkün. Dolayısıyla -dediğim gibi- dış politika bu alan üzerinde yapılıyor. Hâlbuki bizim dış politikamız bundan bihaber, bunun üzerinde değil, çıkarlarımız üzerinde değil maalesef başka alanlarla ilgili; böyle çok soyut olan, kahramanlık, geçmişle ilgili bazı konuların ihya edilmesi vesaire. Hâlbuki, dış politikanın somutlaşması, özellikle enerji alanında belirgin hâle gelmesi gerekiyor.

Biz, özellikle bu dönemde, maalesef bunu yeterince kavrayamadık ve bu oyunu maalesef doğru dürüst oynayamadık ve özellikle bu dönemde de bu konuyla ilgili bir stratejik başarımız söz konusu değil. Mesela, Doğu Akdeniz’de -biliyorsunuz- Asya’dan sonra dünyanın en önemli ikinci büyük gaz rezervi bulundu. Bunu Rumlar buldular, Güney Kıbrıs buldu, işte İsraililerle beraber bir şirket oluşturdular, bu gazı çıkarmaya çalışıyorlar. Çok zengin bir kaynak. Biz de tabii uluslararası hukuktan kaynaklanan nedenlerle devreye girdik sonradan, hakkımız olduğunu iddia ettik ama sonradan onlar, özellikle İsrail teklifte bulunduğu hâlde siz dediniz ki: “Mavi Marmara olayı olmasaydı ben bunu kabul ederdim.” Ama mesela, bu çok doğru değildi, hataydı. Ne olursa olsun bizim, o konuyla ilgili bir şeyler yapmamız lazım, o konunun içinde olmamız lazım. Ondan sonra -biliyorsunuz- bizim “araştırma gemisi” adı altında bir gemimiz oralara gitti, göstermelik bazı araştırmalar yapıldı vesaire ama bunlar sadece kamuoyunu oyalamaya yönelikti. Asıl orada yapmamız gerekeni yapmamıştık ama olay çok daha önceden başlıyor. Biliyorsunuz, 2000’li yılların başında biz, Kıbrıs’ı da bize çok fazla masraf oluyor diye neredeyse feda edecek duruma gelmiştik ama ondan sonra bu doğal gazın bulunmasıyla, çok önemli rezervin bulunmasıyla daha farklı bakmaya başladık. Bugün bizim için çok önemli olan bu konunun bir an önce bir sonuca ulaştırılması lazım. Biz diyoruz ki biz olmadan, Türkiye olmadan o gazın oradan alınıp bir başka yere taşınması mümkün değildir. Hiç belli olmaz, bu bir başka şekilde de sonuçlanabilir, bir teknolojik gelişme sonucu gaz sıkıştırılarak nakledilebilir, boru hatlarıyla nakledilebilir. Bizim üzerimizden olması şart değil, bir başka şekilde olabilir. Türkiye’nin o oyunu çok düzgün oynaması lazım, çok önemli bir hadisedir.

Mesela, bir diğer konu da, bu yılbaşı meselesi. Yılbaşında Putin’in “Türkiye bize yılbaşı hediyesi verdi.” demesidir. Bu basına böyle yansıdı ama Rusya’da bunu maalesef Türkiye’nin İngilizcesinden de esinlenerek “yılbaşı Türkiye’si, yılbaşı hindisi” esprileriyle karşıladılar. Biliyorsunuz, orada da Türkiye, Rusya’dan aldığı, BOTAS üzerinden aldığı gazı daha sonra, anlaşmayı yenilemedi özel sektöre vermek istedi ama anlaşma yapılamadı. İstanbul’da iki günlük gazımız kalmıştı bildiğimiz kadarıyla; bu, basına çok intikal etmedi ama o iki gün içerisinde panikle gidip o imzayı attınız, Putin’e o tavizi verdiniz ve Nabucco’yu -biraz önce arkadaşlarım da anlattılar- ortadan kaldırdınız ki, asrın projesiydi o da, çok büyük bir projeydi. Bugün, çok kısıtlı, sunumunuzda bahsediyorsunuz, 8 Ekim 2012 tarihinde Viyana’da gerçekleştirilen Nabucco komitesi toplantısında bir destek ifadesinde bulunmuşlar Nabucco için, yani çok kısıtlı bir proje olacak. En az üçte 2 oranında fizibilitesi düşürülmüş bir proje hâline geliyor, o da gerçekleşirse. Orada da çok stratejik bir hata yaptık yani bu konularla ilgili olarak -zannediyorum- Dışişleri Bakanlığının ya da Hükümetin yeterince desteği yok. Yani Dışişleri Bakanlığının, dış politikanın özellikle somutlaşması gereken bu alanda maalesef -zannediyorum- gereken desteği alamıyorsunuz ki bu kadar önemli hatalar yapılıyor. Yani, Nabucco da hakikaten asrın projesiydi, heba edilmemesi gereken bir projeydi, maalesef çok kötü bir şekilde sonuçlandı, sonuçlanıyor.

Bunlar tabii sizin sorumluluğunuzda, bunlarla ilgili olarak istifanızı da önermiyorum çünkü ölümle sonuçlanan birçok hadiseyle ilgili de Türkiye’de kimsenin istifası söz konusu olmuyor maalesef. Bunu sizin için değil de öbür olayları gündeme getirmek için özellikle söylüyorum.

Bir diğer konu, şu Bor Enstitüsü: Biliyorsunuz 2004 yılında Bor Enstitüsü çalışmaya başladı. Ondan önce her tarafta şu söylenirdi: “Bor geleceğin yakıtıdır, bor geleceğin madenidir, hidrojenle birleşecek, geleceğin yakıtı olacak, Türkiye geleceğini bora borçludur.” vesaire. Bir de boru biz ham hâlde değil de işleyip öyle ihraç edecektik, teknolojik gelişimler olacaktı. Hiçbir şey çıkmadı, sekiz sene oldu, hiçbir şey yok.

Sunumunuzda 120 projenin kabul edildiğini söylüyorsunuz ama sonuç yok yani 120 proje var ama bunun daha nitelikli hâle getirilip ihracıyla ilgili bir şey yok, yine ham hâlde ihraç ediyoruz. 2002’ye göre çok daha fazla ihracat söz konusu ama ham hâlde yine de. Bunun sanayi ürün hâline gelmesi söz konusu değil maalesef. Hâlbuki bunlar çok önemli konular.

Yine, 2012 İlerleme Raporu’nda -siz de okumuşsunuzdur- enerjiye çok önemli yer ayrılmış. Yenilenebilir enerji alanında Türkiye’de hemen hemen, 2012 yılında pek bir ilerleme olmadığından bahsediyor ve yine burada, biraz önce bahsettiğim Rusya ile anlaşmaya geçiyor İlerleme Raporu’nda. Yani bunun ne kadar önemli bir yanlış olduğundan İlerleme Raporu dahi bahsediyor maalesef.

Bir de, enerji alanında birdenbire yapılan zamlar var. İhracatçısınız, maliyetlerinizi bilmek zorundasınız, ona göre üretim yapmak, teklif vermek zorundasınız. Bir anlaşma yapıyorsunuz dünyanın bu rekabet koşullarında, çok ince hesaplarla yapılan bir anlaşma, sözleşme oluyor ama birdenbire bir fiyat artışı, her şey allak bullak oluyor, bunun da

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 81

olmaması lazım. Yani bunun çok düzenli bir şekilde, en azından petrolde olduğu şekilde olması lazım yani doğal gazda zaman zaman bu tür çıkışlar olabiliyor, o da yatırımcılara hakikaten zarar veriyor.

Bir de -yine sunumuzda değiniyorsunuz- BTC hattından bahsediyorsunuz, "BTC hattı yani Bakü-Tiflis-Ceyhan hattı Hazar bölgesinde üretilen petrolün uluslararası pazarlara taşınmasına başlanmıştır bu hattın." diyorsunuz. Buradan -geçenlerde galiba gazetelerde de vardı- biz Azeri petrolünü almıyoruz, kullanmıyoruz bildiğim kadarıyla, bunun kullanılması lazım yani...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – BTC hattından Türkiye'nin de petrol alabilmesi lazım.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, tamamlayabilir misiniz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Dolayısıyla o taşıma maliyetleri de ortadan kaldırılmış olacaktır. Bunun, özellikle bu hattın bu şekilde de kullanılır olması lazım.

Sürem dolduğu için bazı konulara değinmiyorum, soru-cevap bölümünde değinmeye çalışayım.

Çok teşekkür ederim sabrınız için.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Özensoy, seriniz beş dakika.

Buyurunuz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, sayın basın mensupları; hepinizi, saygıyla selamlıyorum bende.

Tabii, KİT Komisyonu üyesi olarak söyleyecek çok sözümüz var ama beş dakika spesifik konulara değinmek zorunda kalacağız.

Öncelikle Sayın Bakan, 4646 ve 4628 sayılı yasaları çıkaranlara teşekkür etmek lazım çünkü burada bahsettiğiniz, aşağı yukarı 20 bin megavata yaklaşan yatırımlar özel sektörün önünü açarak yapıldı, yoksa bu devlete 40-50 milyar dolarlık bir yük olacaktı yani bu da bütçeye yük olacaktı. Dolayısıyla o günleri de anmak lazım diye düşünüyorum.

Tabii kayıp kaçaklarla ilgili siz bu verdiğiniz kitapçıkta 16,8 rakamını ifade etmişsiniz. Yanlış hatırlamıyorsam 15'lere düştüğünü de hatırlıyorum ben. Bu kayıp kaçak oranı niye yükseldi?

Bir de, 2008'de başlayan maliyet bazlı fiyatlandırmalarla kayıp kaçakları fatura ödeyenler ödüyor. Önümüzdeki yıl, 2013'te bölgesel bazlı fiyatlandırmaya geçmeyi düşünüyor musunuz? Gerçi sorulduğunda diyorsunuz ki: "Bölgesel fiyat farklılıkları oluşur."

Şimdi, bunun önüne geçmek için devletin sübvanses etmesi lazım. Tabii ki bölgesel farklılıkların olması doğru bir şey değil ama faturasını ödeyen vatandaşların da suçu değil bu kaçaklar. Yani, kayıplar tamam, teknik kayıpların yüzde 7'ler civarında dünya ortalaması ama yani yüzde 10'luk bir faturayı, faturasını ödeyen vatandaşlar ödüyor. Dolayısıyla, bölgesel bazlı fiyatlandırmaya geçerek diğer bölgeleri de Enerji Bakanlığının veya devletin sübvanses etmesi gerekir diye düşünüyorum.

Yine, burada EnVer'den bahsedildi, enerji veriminden bahsedildi. Ben şeyi merak ediyorum, Enerji Bakanlığının binalarında böyle örnek uygulamalar yaptınız mı, izolasyonla ilgili, ışıktandırma ile ilgili? Yani, her şeyden önce oralarda yapmak lazım diye düşünüyorum.

Bir de yine, Sayın Bakan, Sayıştay raporlarını pek dikkate almadığınızı biliyorum. Mesela BİL'e ilgili özellikle bir konuda Sayıştay raporlarında kesin bilgiler bulgular olmasına rağmen, Genel Müdürünün usulsüz atandığı yani BOTAŞ'ın genel kurul yapmadan Genel Müdür ve Yönetim Kurulunun atandığıyla ilgili her yıl bu öneriler gelmiş olmasına rağmen, geçtiğimiz döneme kadar yani belli bir tarih şimdi tam bilmiyorum ama epeyce uzun bir süre bu konuda ısrar edildi. Burada Sayıştay raporlarında BİL Genel Müdürünün veya Yönetim Kurulu üyelerinin atanmalarının hukuki olmadığına ve yaptıkları işlemlerin geçersiz olacağına bir itirazda bulunması hâlinde kamu zararının doğacağı ifade ediliyor.

Yine, bu usulsüz atamalarla birlikte BOTAŞ Genel Müdürlüğünün, aslında şimdi yeni çıkan bir duruma göre de bir ay sonra yetki almış, bir ay önce işletme anlaşması yaptığı BTC'yle yapılan anlaşmada da ciddi zararlar doğduğu... Oraya BTC, BİL'e üst düzey 4-5 yetkilinin atanmasıyla ilgili bir kabulü var. Bu anlaşma bende var. Bir de, 150 milyon metreküplük Azerbaycan'ın BOTAŞ'a verdiği 57 dolarlık doğal gazı ne hikmetse BİL'e devretti bu anlaşmada yani bu cepten aldık bu cebe koyduk, sanki BİL'in zararı engellenmiş gibi oldu; bu da anlaşılır bir durum değil.

Biraz önce "take or pay" konusunda, 2010'u söyledi Aykut Bey, ben de yine Sayıştay raporundan 2011 rakamını söyleyeyim: 2.630 milyar dolar ödendi 2011'de de.

Tabii, şimdi diyeceksiniz ki, bunlar ileriki yıllarda alınarak tekrar geri alınabilir ama bunların bazı ülkelerin süresi altı yıl, bazılarının on iki yıl. Eğer bu sürelerde telafi edemezsek bunlar da bir şekilde o ülkelere ödediğimiz paralar ve aynı zamanda da finansman konusunda sıkıntılara vesile oluyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 82

Yine, Sayıştay raporunda diyor ki: "Son altı ayda doğal gaz fiyatları artmadığı gibi dolarda da önemli bir artış yapılmadığından yapılan bu zamların tek nedeni al ya da öde kapsamında fazlalıktan ödenenlerdir." şeklinde Sayıştay raporu da var.

Şimdi, ben son olarak şunu ifade edeceğim: 12 milyar metreküplük linyit rezervlerinden ve 1 milyar tonun üzerindeki taş kömürüyle birlikte elbette bu yerli kaynaklarımızı kullanmamız lazım ama siz sunumunuzda önemli bir şey söylediniz: "Çevreyi ve doğayı kirletmeden."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, tamamlar mısınız lütfen.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hemen toparlıyorum.

Şimdi, en son bu Davutlar bölgesindeki, Kozağacı bölgesindeki yapılan ihalenin yanlış olduğunu biz defalarca ifade ettik.

Bakın, buradan TKİ'nin bana verdiği resimleri gösteriyorum size. Tamamen yeşillik, üzerinde 120 bin kiraz ağacı, 60 bin ceviz ağacının olduğu, o bölgede de 31 milyon tonluk da bir kullanılabilir rezervin olduğu...

Şimdi, bunu değerlendirirken, yani ekonomiye katkısını değerlendirirken termik santral üzerinden yapmak doğru değil çünkü TKİ buralarda...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hemen, kısa kısa çok...

BAŞKAN – Lütfen... Bakın...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bitiyor hemen, bitiyor. Çok kısa... Çok önemli bir şey ya.

Şimdi TKİ'nin yıllık 35 milyon ton kömüre karşılık elde ettiği kâr 500 milyon lira. 31 milyon tondan ekonomiye katkımızı buradan orantılayabiliriz. Yani, 400-450 milyon lira için hem yedi yüz yıldır burada yaşayan yaklaşık 4-5 bin kişiyi, 9 köyü boşaltacağız, bu doğayı tamamen tahrip edeceğiz. Dolayısıyla bu konuda çok büyük sıkıntılar var Sayın Bakan.

Bu konuyu da bir gözden geçirip, bu ihaleyi iptaliyle ilgili tekrar bir gözden geçirirsiniz memnun olurum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Demiröz, buyurun lütfen.

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, değerli bürokrat arkadaşlarım ve basınımızın çok değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonundaki arkadaşlarımız enerji konusunda genel anlamda sizinle konuları çok iyi tartışacaklar. Ben özelde Kozağacı vadisiyle ilgili Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine bilgi vermek istiyorum.

Evet, enerjide dışa bağımlılık konusunda yer altı ve yer üstü kaynaklarımızı en iyi şekilde kullanmamız gerektiğine inanıyorum. Ancak, Sayın Bakanım, bilgi vermek anlamında söylüyorum: Keles ilçesinin 23 köyü ve Keles ilçe merkezi dâhil 3 mahallesinin ruhsat alanında kaldığını ifade etmek istiyorum. Kozağacı Vadi'sindeki 15 adet köy tüm arazi varlığının haritadan silinmesine neden olacak ve Keles arazi varlığının yüzde 20,3'ünü oluşturan 13.606 hektar arazinin zarar görerek otuz yıllık bir süreçte tamamen haritadan silineceğini ifade etmek istiyorum.

Ayrıca, Keles ilçe ekonomisi bütünüyle tarım sektöründe tarımsal üretime dayalı ve ilçe nüfusunun yüzde 75'i kırsal nüfusu oluşturmaktadır. Keles ilçesinin 2011 yılı için yarattığı 59,9 milyon TL tutarındaki ekonomik gelirin 25,5 milyon TL'si, yüzde 41,9'u çoğunlukla Kozağacı vadisinde üretilen meyvelerden sağlanmıştır. Bu da, Bursa İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü teknik raporlarından alınmıştır.

Az önce değerli milletvekili arkadaşımın bahsettiği gibi bu bölge tamamen ekonomik ve iklim olarak çok özel kirazla ilgili ki, tamamen Avrupa'ya ihraç edilen bir vadiyi teşkil etmektedir.

Burada sizin de bilgileriniz dâhilinde gerekli görüşmeleri falan hepsini mahallinde yaptık Sayın Bakan. Ama ben inanıyorum ki size bu bilgiler yanlış aksettiriliyor. Buradaki tüm köylülerin termik santral kurulmasından ziyade termik santral için çıkarılacak kömürle ilgili sıkıntıları var, açık işletme olacak. O gün, Sayın Genel Müdürün de ifade ettiği gibi bu köyler haritadan silinecek. Sizin bu konuda -istirham ediyorum- tekrar bu ihaleyi gözden geçirmenizi, gerekirse o bölgeyi bir kez daha sizin görmenizi istiyoruz.

"Neden?" dersiniz? Sayın Bakanım sizin vermiş olduğunuz bilgiler içerisine baktığımızda 2011 yılında yapılan satış miktarı 35,4 milyon ton demiş kömürle ilgili. Bunun 27,7 milyon tonu termik santraller yani bir yıl içerisinde kullanılabileceğiniz bir ihtiyaç kömür için on beş tane köyü ortadan kaldırıyoruz. Gerçekten de burası bir dönüşüm yani bugün köylerden kente göç varken burada tamamen tersine bir durum söz konusu ve bu vadi de vatandaşlarımız kiraz yetiştiriyor, ceviz yetiştiriyor ve köylerinden çıkmak istemiyor. Bu bakımdan Ankara'ya kadar geldiler, bölgelerinde bu konuyla ilgili yürüyüşlerle, ilgililerle görüşmelerle bu konuları dile getirdiler. Bu bakımdan, bu konunun tekrar gözden geçirilmesinin bizim için çok önemli olduğunu ifade etmek istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 83

Ayrıca, Sayın Bakanım, şöyle bir sözünüz vardı sizinle konuştuğumuz zaman: “İlhan Bey, eğer çiftçiler, köylüler istemiyorsa biz de burada bu konuda isteyerek yapmayız.” diye... Gerçekten köylüler ve çiftçiler bunu istemiyor. İşte mesela Hürriyet Bursa “Ankara Duy Bizi” diye manşet atmış. Yani bu, buradaki vatandaşların bu konuya olan duyarlılığı...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – İlhan Ağabey “Gaptırmayız.” desene!

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Bu konuda zannediyorum ki Sayın Bakanımız da en az bizim kadar bu konulara hassas olan bir arkadaşımız. Bu konuda gerekli hassasiyeti göstereceklerini düşünüyorum.

Ayrıca...

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Hemen bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Bir de imzalar var, müsaade ederseniz, Sayın Bakana da bu imzaları takdim etmek istiyorum. Size verilen bilgilerde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – ...bu, köylülerin yüzde 10'u olduğu, dışarıdan gelen takviye güçler olduğu ifade ediliyor.

Size tüm kalbimle, samimiyetimle söylüyorum, itiraz eden, istemeyen gerçekten bu köyün sakinleri. Eğer onlar istemiş olsa bizim de sizinle beraber onların yanında olacağımızı ifade etmek istiyorum ve bu imzaları takdim ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, size söz verecektim ama Sayın Demiröz araya girdi, Sayın Çetin'indi söz. Dolayısıyla kusura bakmazsanız Sayın Çetin'e söz vereceğim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Peki.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çetin, daha sonra Sayın Kalaycıya vereceğim.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Değerli Bakanımız, değerli kamu yöneticisi arkadaşlarım, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, tabii burada Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü, Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü, Atom Enerjisi Kurumu, Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü gibi Türkiye'nin çok güzide ve çok önemli kuruluşlarının bütçelerini sıkışık bir vaziyette görüşüyoruz. Gerçekten, birazcık işin içinde Kayserililik var gibi geldi bana işin doğrusu.

AHMET ÖKSÜZKAYA (Kayseri) – Yok, yok.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Keşke onu bir geniş günde konuşsak, zamana karşı biz konuşmada, siz dinlemede yarışmasanız.

Değerli arkadaşlar, gerçekten enerji ihtiyacı hızla artan, petrol ve doğal gaz başta olmak üzere enerji kaynakları teknoloji ve finansman yönünden dışa bağımlı bir ülke konumundayız. Uzun yıllar boyunca uzun vadeli ve tutarlı bir enerji politikası geliştiremedik. Fakat son zamanlarda, son yıllarda özellikle bu alan hem hani “pahada ağır darada küçük” denilir ya, o şekilde değerli bir sektör olduğu için hem ülkenin pek çok vergi dairesi gibi işlev gören hem de bu yükleri olduğu gibi halka yıkan bir hüviyete büründü. Örneğin, bir yılda elektriğe yüzde 32,6 oranında zam yapıldı. Doğal gazda bir yıllık zam yüzde 48 oldu. Elektrik fiyatlarına yapılan zamlarla Hükümet hem vergi gelirlerini artırmayı hem dağıtım şirketlerinin taleplerini karşılamayı hedeflerken yeni dağıtım özelleştirmeleri için de kârlı bir ortam yaratmanın peşinde gibi bir durum ortaya çıkıyor. Tüm bu hedeflerin bedeli ise elektrik kullanıcısına pahalı enerji olarak yansıyor. Son bir yılda gerçekleşen, tüketici fiyatlarındaki artış yüzde 8,8 iken mesken abonelerinin elektrik faturası bir yılda yüzde 32,16 arttı. Enflasyon oranını neredeyse 4'e katladı bu artış. Net asgari ücret son bir yıl içinde yüzde 12,2 oranında artarken asgari ücretle geçinen bir ailenin elektrik faturası yüzde 9,48'den 11,6'ya yükseldi ki bu, literatürde enerji yoksulluğu için belirlenen yüzde 10'luk barajın aşılması anlamına geliyor. Yine, 1 Ekim 2012 de, tarifede en yüksek zam yüzde 11,12 oranıyla tarımsal sulamaya yapıldı. Bir yıllık elektrik bedeli artışı tarımsal sulama için yüzde 34,6'ya ulaştı.

Sayın Bakanım, ben bunları çoğaltmak istemiyorum ama rekabetin mümkün olmadığı doğal, bölgesel tekel olan dağıtım alanında yapılan özelleştirmelerin ucuzluk sağlayacağı iddiası çöktü. O nedenle, özelleştirme, piyasalaştırma uygulamalarından enerji alanında vazgeçilerek elektrik fiyatlarının ucuzlaması için yeniden üretim, iletim, dağıtım ve perakende olarak ayrıştırılan hizmetlerin bütünleştirilerek yönetilmesinde, yürütülmesinde yarar olduğunu düşünüyoruz.

Diğer taraftan, akaryakıt yapılan son zamlardan sonra Türkiye, dünyanın en pahalı benzinini kullanan ülke konumuna geldi. Bizden önce Norveç'ti; Norveç'te millî gelir neredeyse kişi başına 100 bin dolar, bizde ise 10 bin dolar. O nedenle, akaryakıt konusunda, her benzin istasyonu âdeta bir vergi dairesi.

Sayın Bakan, bir de – bu konuyla ilgili olarak son bir sorum olacak, onu sonraya bırakarak- özellikle üzerinde durmak istediğim konu, biraz evvel konuşmanızda bor konusunda, “Özelleştirilmesine ilişkin hiçbir düşünce yok, üçüncü şahıslardan hizmet alımı için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.” dediniz, oysa yapmış olduğunuz çalışma, Bor Tuzları, Trona

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 84

ve Asfaltit Madenleri ile Nükleer Enerji Hammaddelerinin İşletilmesini, Linyit ve Demir Sahalarının Bazılarının İadesini Düzenleyen Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Tasarı 31 Ekim tarihi itibarıyla Enerji Komisyonunda görüşüldü. O, mevcut Kanun'un 2'inci maddesine Komisyonunda eklenen fıkra ile "Bu madenlerin ruhsat sahaları ve rezervleri devletin mülkiyetinde kalmak ve elde edilecek ürün ve atıkların satışı devlet eliyle yapılmak kaydıyla dekapaj, ürün çıkarma, kırma, eleme, ayıklama ve yıkama, vesaire üçüncü şahıslara gördürülebilir." denilmektedir. Bu, Sayın Bakan, özel sektörün üreteceği ürünlerin ayrıca devlet tarafından alımı anlamına da geldiği gibi düpedüz bunun piyasalaştırılması ve özelleştirilmesi anlamına gelir. Kaldı ki devri iktidarınız döneminde, on yıllık süre içerisinde, komisyonlarda muhalefetin baskısıyla kabul edilmiş herhangi bir metnin aşağıda uyularak geçtiğine tanıklık etmedik. Meclis çoğunluğuna dayalı olarak bunun ilk Başbakanlığın Meclise sunduğu 20 Mart tarihindeki şekle dönüştürülerek piyasalaştırılacağından, özelleştirileceğinden hiç kuşku duymuyorum ama bunun -arkadaşlarım da değindi- Anayasa'nın 168'inci maddesi "Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir." dediği gibi, 2840 sayılı Kanun: "Bor tuzları, uranyum ve toryum madenlerinin aranması ve işletilmesi devlet eliyle yapılır, bu madenler için 6309 sayılı Maden Kanunu gereğince gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine verilmiş olan ruhsatlar iptal edilmiştir." hükümleri hükümsüz hâle getirilecektir. O nedenle, yani Plan ve Bütçe Komisyonunda, ben sizin samimiyetinize inanıyorum, o konuda bir kuşku yok ama yine de bu konuda, bor madenlerinin... Artık her şeyi sattık, yani borçlandık, "Kamu kötü, özel iyi." Mantiğiyle, özellikle enerjide dünya giderek kamu ağırlığına doğru yönelirken, bizim, elimizdekileri yerli yabancı ayrımı gözetmeksizin, yok pahasına vermemizi, bunu yer altı madenlerine de indirgememizi hiç kabul etmek mümkün değil.

Sayın Bakan, şimdi, özellikle, rakamlara baktığım zaman, hep 2002-2012 baz alarak veriyorsunuz, hemen bütün bakanlar aynı yöntemle, Hükümet olarak herhâlde öyle bir kararınız var. Oysa -tekraren söylüyorum- 2002 yılı, 98 Asya, 99, Rusya krizlerinden sonra Türkiye'ye özgü yaşanan büyük ekonomik krizden sonra hem ekonominin hem siyasetin dip yaptığı bir dönemdi. Dip yapılan bir dönem baz alınarak kıyaslama yapılmaz ama siz yaptığınız için ben de kısa bir kıyaslama söyleyeceğim: Örneğin; Türkiye'nin 2002 yılında 9 milyar 202 milyon dolar olan enerji ithalatı 2011 yılında 54 milyar 86 milyon dolara yükselmiş. Bunun toplam ithalat içerisindeki payı yüzde 22,5. Sözü edilen dönemde, petrol ve doğal gaz için ödenen tutar 2002'de 6 milyar 545 milyon dolar iken 2011'de 34 milyar 392 milyon dolara çıkmış. Bunları çoğaltmam mümkün, aynı şekilde, 2002 yılında 338 milyon dolar olan kömür ithalat bedeli 2011'de 1 milyar 290 milyon dolara yükselmiş. Yani oralarda da rakamlar, baktığınız zaman, dışa bağımlılığı resmediyor.

Diğer taraftan, Sayın Bakan, EPDK'nın özellikle 2010 yılında, mevcut 736 lisanslı hidroelektrik santrallerinin kurulu gücü 27.956 megavat ve ortalama işletme büyüklüğü 37,9 megavat iken, bugün, bu büyüklük neredeyse iyice küçülerek 20,6 megavata, daha sonraki şeylerde daha da alta inmiş. Bunun anlamı şudur: EPDK'nın onay verdiği bu yatırımlara göre gerçekleştirilecek işletme büyüklükleri son derece küçük seçilmektedir ve bunun iktisat literatüründeki karşılığı pahalı üretimdir ve halka pahalı satıştır. Yani EPDK'nın enerji politikasını onaylamanın olanağı yoktur.

RECAİ BERBER (Manisa) – Bir de HES'lerden bahsediyordunuz, değil mi?

İZZET ÇETİN (Ankara) – HES'lere... Şimdi, tabii, HES'lerden bahsettim.

RECAİ BERBER (Manisa) – Nasıl hesaplayacaksınız kapasiteyi?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Anlatayım onu. Siz herhâlde... Biraz evvel arkadaşım, o kurumlara ilişkin düşüncelerini açıkladı. Siz de söz alıp açıklarsınız.

Bir de HES'ler konusunda, su gücünden enerji elde edilmesini biz de istiyoruz ama bunun, özellikle son yıllarda ortaya konan enerji ihtiyacının giderilmesi konusunda önemli bir değer yaratmadığı gibi ekolojik ve kültürel anlamda birçok sorunu beraberinde getirdiği de bir gerçektir. HES'ler ülkenin tek bir noktası ya da bölgesine değil tüm derelere kadar inmiş ve tam bir rant alanına dönmüştür. Buna tepki gösteren halk da ne yazık ki cezalandırılmaktadır. Buna en somut örnek de on yedi yaşındaki, Erzurum'daki Leyla... Neydi? Leyla'nın soyadını da hatırlayamıyorum şimdi, adı Leyla, hâlâ yargılanmakta ve kamuoyunun vicdanını sızlattırmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çetin, lütfen tamamlayın

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bir dakikaya ihtiyacım var Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bir diğer konu TEİAŞ'ta, taşra teşkilatında çalıştırılmak amacıyla 285 eleman temini için sınav yaptınız. Sözlü sınavda kazananlar ilan edildi, evrakları getirmeleri istendi. 10 Eylül 2012'de hiçbir gerekçe göstermeden sınav iptal edildi. Yani bizim yoksul vatandaşlarımızın çocukları mülakatlara geldi, otellerde kaldı, bir sürü masraf etti, evraklarını şey yaptı, daha sonra sınav hiçbir gerekçe gösterilmeden iptal edildi. Daha önce, aynı kurumda -ya da Bakanlıkta- benzer, iptal edilmeye karşı yargı yoluna başvuranlar işlerine iade edildiler. Şimdi de yargıya başvuruyorlar. Yani buradaki iadenin... Çok açık söylüyorum -AKP'li milletvekili arkadaşlarım alınmasınlar- iddia şu: "Sınavda AKP'li bakan ve milletvekillerinin referansları yeteri kadar kabul görmedi diye iptal edildi." deniliyor. Bu konuda hassasiyetinize... Onlar bizim çocuklarımız, hepimizin, yani yoksul halkın çocukları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Çetin.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 85

İZZET ÇETİN (Ankara) – O, sınav iptali konusunu dikkatle incelemenizi rica ediyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, buyurun, söz sizde.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, sayın basın mensupları; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, gerçekten, vatandaşımızın hâli ne olacak? Hükümetin en zancı bakanı sizsiniz. Vatandaşınım inim inim inilen zamlar hep sizden geliyor. Elektriğe zam, doğal gaz zam, LPG'ye zam, mazota zam, benzine zam, otogaza zam... Fakirin mutfak tüpü bile 75 liraya çıkmış doğal gaz 9 ayda yüzde 29, bir yılda yüzde 49 zam. Asgari ücretliye ise 2012 yılında verilen toplam zam yüzde 12, memura ve emekliye yüzde 8. Hiç insafınız kalmadı mı? Vatandaş bu yükü nasıl kaldıracak? Faizciden, rantiyeciden vergi almayacaksın, dolaysız vergileri toplayamayacaksın, zenginden vergi almayacaksın, ondan sonra dolaylı vergilere yükleneceksin. Vurun dar gelirli vatandaşa, vurun çalışana, vurun emekliye, vurun garibana! Bir de gerekçeye bakın: "Efendim, bu zamları yapmazsak Yunanistan'ın durumuna düşeriz." Siz, esas, bu gidişle dar gelirli vatandaşımızı, işsizlerimizi, asgari ücretlileri, emeklileri, işçileri, memurları Somalililere dönüştüreceksiniz.

Sayın Bakanım, EPDK'nın 12/8/2011 tarihli duyurusunda, 31/12/2013 tarihine kadar iletim sistemine bağlanacak güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisleri için trafo merkezleri bağlantı kapasiteleri ve lisans başvurusu için belirlenen alanlar açıklanmıştır. Buna göre, 600 megavat toplam kapasitenin 92 megavatı iki bölge hâlinde Konya iline verilmiş ve Karapınar ilçesinin de içinde yer aldığı bölgenin kapasitesi 46 megavat olarak belirlenmiştir. 8 Eylül 2012 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 2012/3574 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de Konya ili Karapınar ilçesindeki 60 milyon metrekaarelik alan Karapınar Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi ilan edilmiştir. Karapınar Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi için ayrılan bu alan 2013 yılı sonuna kadar tahsis edilen, toplam 92 megavat GES kurulu güç kapasitesinin 30 katı, 2760 megavat elektrik enerjisi üretebilecek büyüklüğe sahiptir. EPDK'nın tahsisi bu oranın üzerinde artırması durumunda bile, ilçede ilan edilen sahanın mücavir, tarımsal değeri olmayan ve erozyona maruz alanlarda en az 1 katı kadar daha genişletme imkânı mevcuttur. Ayrıca, Karapınar'da, hemen endüstri bölgesinin yakınında, MTA tarafından tespit edilen 1,8 milyar tonluk kömür rezervi bulunmaktadır. Bu rezerv 5 bin megavatlık bir termik santrali otuz yıl besleyebilecek kapasitededir. Bu yolla ilçe termik... GES toplamında birbirini ikame, yaklaşık 7.760 megavatlık, alanın da genişlemesiyle ise 10 bin megavatlık bir kurulu güç kapasitesini temin edebilecek bir potansiyeldir. Şimdi, dolayısıyla, yani, EPDK'nın Konya ili genelindeki alt bölgelere, dağınık bir şekilde, trafo merkezi bazında, kotaları belli olmadan enerji kapasite tahsisi yapması, düzensiz, parçalı bir enerji üretimiyle sonuçlanacak, iletim, dağıtım gibi altyapı sorunları ile ihtisaslaşma ve endüstri bölgesi mantığı dışında, ekonomik olmayan, her türlü arazide kurulmuş bir yapılanma ortaya çıkaracaktır. Bu durum, hayvancılık, tarımsal üretim ve çevreyi de olumsuz yönde etkileyecektir.

Sayın Bakanım, EPDK kanalıyla bir ayda Konya İl Gıda ve Tarım Hayvancılık Müdürlüğüne 44 müracaatın gönderildiği söyleniyor. Başvuruda bulunan firmaların birçoğunun yabancı menşeli olduğu ve yapılacak yeni müracaatlarla toplam mera ve tarım arazisi statüsünden çıkarılması istenen arazi yüzölçümünün 1,5 milyon dekara ulaşabileceği iddia ediliyor.

Şimdi "EPDK ne iş yapıyor?" diyeceğim. Yani işi gücü birilerine lisans vermek mi? Her gelene belge mi veriyor? Hiç planı, programı yok mu Sayın Bakanım? Ben soruyorum: Yani bu belirledikleri alan için kaç müracaat almış, ne kadar belge verilmiş, bunların içinde yabancılar var mı, kaç tanesi yabancı? Bunu açıklarsa sevineceğim.

Sayın Bakanım, enerji ihtisas bölgesi, Allah aşkına, süs diye mi kuruldu oraya? Bölge dışındaki yerler için niye belge veriliyor? Yani orada bir endüstri bölgesi ilan etmişiz ve kapasitesi belli. Onun dışındaki yerler için neden belge veriliyor? Neden, o bölge hayvancılığın, tarımın yoğun olduğu bir yer ki endüstri bölgesinin etrafında, yine, tarımsal arazi olmayan, elverişsiz yerler var yani alan daha da genişletilebilir ama her ne hikmetse belgeler veriliyor arazi ölçüm istasyonları kurulması için. Yakında şey başlayacak, yani Konya'da, bu konuda epey tedirginlik var. Meraların, arazi ölçüm istasyonu o bölgenin uygun olduğunu düşünenlerin o meralara sahip çıkması, bu meraları almaya yönelmesi... Biliyorsunuz, bu, enerji, GES'le ilgili, meraları hiçbir sınırlamaya dayanmaksızın tahsis etme durumu da söz konusu. Yani bu konuda mutlaka bir tedbir alınması lazım. Özetle dediğim: "Kim düşündüyse, kim yaptıysa Allah razı olsun, orada bir enerji ihtisas bölgesi ilan edildi. Hemen yanı başında kömür rezervimiz var, bunlara hayatiyet kazandıralım, bu bölge için teşvik de verelim artı, alım fiyat garantisi, 13 dolar sentin dışında ayrıca teşvik de verelim. Yani o bölgede kapasitesi kadar enerji üretilim ama böyle darmadağın, plansız programsız bir çalışma olmaması lazım."

Sayın Bakanım, her bütçe döneminde, biliyorsunuz, elektrik ile ilgili de şikâyetlerimi ben size iletiyorum. Konya'da -yine aynı şeyi söyleyeceğim- hangi ilçemize gidersen, hangi köyümüze gidersen, hangi beldemize gidersen git MEDAŞ'tan vatandaşımız şikâyetçi Sayın Bakanım.

İkinci husus: Konya'da doğal gaz dağıtım işini yapan firmadan da... Konya merkezde müracaatlarını yaptığı hâlde hâlen doğal gazı bağlanmayan birçok mahallemiz var, o mahalleliler de şikâyetçi dağıtım şirketinden. Ben soru önergesiyle sordum. Verilen cevaba -ki EPDK kaynaklı, belli- hakikaten çok şaşırdım Sayın Bakanım. Diyorsunuz ki: "Efendim, şikâyetlerle ilgili şirkete yazdık, oradan alınan bilgide böyle diyor." Böyle denetim olur mu Sayın Bakanım? Yani vatandaş şikâyet edecek, ondan sonra da firmadan sen bu durumu soracaksın. Hani, denetim yetkisiyle ilgili yasal

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 86

düzenleme yapılırken de tartıştık. Benim görüşüm, yine denetim işini EPDK yapmalı ama adam gibi yapmalı yani denetim yapmalı yani tarafsız kurum olarak denetimi layıkıyla yapmalı, sadece lisansçılık yapmamalı.

Yani bu konuda sektörün denetimini, yapılan sözleşmelerin uygulamasının denetimini, vatandaşın maruz kaldığı şikâyetlerle ilgili denetimi mutlaka yapması lazım. Bilmiyorum, yani sözleşmeler çok kabaca mı yapıldı, yani bunları sorgulama imkânı yok mu? Hakikaten, Sayın Bakanım, elektrikle ilgili beraber dolaşalım Konya'yı hangi köye gidersek gidelim, herkes şikâyetçi. En ufak şeyde bir dünya para istiyor, bir ampul işi bile sorun olmuş artık. Yani bu konuda lütfen gerekli tedbirler alınsın diyorum.

Bir de, Sayın Bakanım, bir soru daha soracağım: Eski Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, şimdi Sayıştay diyeyim: İlgili kuruluşlarınızdan TKİ Genel Müdürlüğünün denetimine ilişkin olarak Sayıştay Başkanlığınca hazırlanmış olan 2009, 2010 ve 2011 yılı denetim raporlarında TKİ'nin Kamu İhale Kanunu'na aykırı olarak kömür alımları yaptığı, fakir ailelere kömür dağıtımı yapıyor görüntüsü arkasında hazine bütçesinden 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 35'inci maddesine aykırı olarak bazı firmalara büyük paraların aktarıldığı yazılmakta ve öneriler getirilmektedir. Siz, bu kuruluşun faaliyetlerinden sorumlu Bakan olarak bu raporlardan hâlâ haberdar değil misiniz Sayın Bakanım? Eğer haberdar iseniz, bu duruma niçin müdahale etmiyorsunuz? Fakir ailelerin sırtından hazine bütçesinin soyulmasına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bitiriyorum.

...ve Kamu İhale Kanunu'na karşı hareket ederek suç işlenmesine daha ne kadar göz yumacaksınız?

Sayın Bakanım, benim eski kurumum, beş yıl önce ben de o kurumdaydım. Arkadaşlarım yazdıysa doğru yazmıştır çünkü o kurum başbakanlar hakkında bile rapor yazan bir kurum. Dürüstçe, belgeye dayalı olarak yazarlar, onun için bu iddialara inanıyorum. Zaten, mevzuat gereği bu iddiaları incelemek, soruşturmak göreviniz Sayın Bakanım. Yani bu konuda bilgi verirsiniz...

Teşekkür ediyorum, bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyor, hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Sayın Şahin buyurun.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Kaptırmayız, Keles'i kaptırmayız.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, çok değerli bürokratlar ve çok değerli basın mensupları; ben de hepinize hayırlı akşamlar diliyorum. Bu akşam 500'üncü millî maçını oynayan millî takımımıza da başarılar dilerim. İnşallah Danimarka karşısında anlamlı bir galibiyet elde ederiz.

Sayın Bakanım, sizin sunumunuzdan ve bize burada verdiğiniz kitapçıktan da anladığımız ve yaşadıklarımızdan da öğrendiğimiz kadarıyla enerji, hayatı idame ettirmek için en gerekli unsurlardan biri ve özellikle dünyada ekonomilerin gelişmesiyle beraber enerji ihtiyacı günbegün artmakta, ekonomileri büyütmek için enerjiye mutlaka yatırım yapma ihtiyacı hasıl olmaktadır. Tabii, burada sizin verdiğiniz kitapçıktan inceledim ve sizin anlattıklarınızdan da öğrendiğim kadarıyla millî politikalar çerçevesinde yer altı kaynaklarımızı değerlendirerek yeni enerji kaynaklarını, yeni yer altı kaynaklarını enerjiye çevirmede yeni hedefler belirlemiş Bakanlığımız. Hakikaten, bu konuda, yer altı kaynaklarımızdan elektrik üreterek millî politikalar çerçevesinde enerjiyi dışa bağımlılıktan kurtaracak ve cari açığı da azaltacak çalışmalarında bulunmanızdan dolayı da hem şükranlarımı sunuyorum hem de sizi kutluyorum.

Tabii, biz 2011 seçimlerine AK PARTİ olarak, biliyorsunuz, "Hedef 2023" sloganıyla çıktık ve bu "Hedef 2023"ü de birçok altyapısını doldurarak, argümanlarla halkımıza sunduk ve yüzde 50 bir destek aldık. Bunun ekonomik olarak boyutunda da gayrisafi yurt içi hasılamızı şu anki bulunduğu noktadan 3 katı daha yukarıya çıkarmak yani 2 trilyon 100 milyar dolar gibi bir hedefe çıkartmak vardı, ihracatımızı da 500 milyar dolar gibi noktaya çıkarmak vardı. Tabii, bunu yapmak için üretmek gerekiyor, çalışmak gerekiyor. Üretirken de bize, hepimize enerji gerekiyor. Bu enerjiyi nasıl temin edeceğiz? Ya dışa bağımlı olarak dışarıdan ithal ettiğimiz enerji kaynaklarıyla elektrik üreteceğiz ya da az önce sizin de bizlere anlattığınız gibi yer altı kaynaklarımızı, millî kaynaklarımızı değerlendirerek elektrik üreteceğiz. Az önce derelerimizi ve nehirlerimizi barajlarla ve hidroelektrik santralleriyle inci taneleri gibi süsleyerek elektrik üreteceğiz ya da bizim Hükümetimiz döneminde hakikaten uygulamaya geçmesi, artık fiiliyata geçmesi toplum tarafından da benimsenen nükleer enerjiyle karşılayacağız. Bu konuda Hükümetimiz çok ciddi adımlar atarken, maalesef ben muhalefeti burada çok ciddiyetsiz buluyorum bize karşıdan seslenirken -onlar AKP diyorlar ama AK PARTİ'lilere seslenirken- "Sizi bu konuda uyarıyoruz, dikkat edin." diye söylüyorlar ama hiçbir tanesi burada alternatif üretmedi. "Elektriği sudan üretmeyelim, nükleerden üretmeyelim, yer altı kaynaklarımızı değerlendirerek elektrik üretmeyelim." Arkadaşlar, ben size soruyorum: Nasıl üretelim? Nasıl üretilim? Yani nasıl elektrik üreteceğiz? Başka bir ülkeden kablo çekip buraya onların ürettiği elektrikleri mi kullanacağız? Ama biz elektriği kendimizin üretmesinin gerektiğinin ne kadar acil olduğunun bilincindeyiz. Hem Hükümetimiz hem de Bakanımız, Bakanlık bürokratlarımız bu konunun bilincinde ve ellerinden gelen gayreti gösteriyorlar, bunu da burada takdirle şükranla anmak gerektiğini ben belirtmek istiyorum.

Bugün, önceden bir söz vardı "Su akar Türk bakar." diye. Şimdi...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 87

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yine, hâlâ, tekrar devam ediyorsun.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Bakın, hayır ama biz vakıayı söylüyoruz, bu bir gerçek.
ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yeter ya! Bu artık Türklüğe hakarete döndü.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Önceden derelerimiz boşa akardı, bu derelerden üretilecek, nehirlerden üretilecek enerjiyi herkes söylüyor, bizler yapınca “Bunları kirletiyorsunuz, çevreyi değiştiriyorsunuz.” oluyor.
ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sen bakarsan bak, Türk milleti bakmaz!
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Hayır, biz bakmıyoruz, biz yapıyoruz. Biz bakan değil yapan tarafındayız. O yüzden zaten bu konuda siz de agresif oluyorsunuz, biz ürettiğimiz için, ülkemizin kaderini değiştirdiğimiz için, bu şekilde bize karşı tutumlarınızda...
ERKAN AKÇAY (Manisa) – Agresiflik değil, Türk milletine hakaret var bu sözde.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Hayır... Ama siz oradan söylerken bir şey olmuyor...
ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ben söylemedim.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – ...biz burada yaptıklarımızı söylerken hakaret oluyor. Olur mu öyle şey?
ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yeter ya! Devamlı tekrarlıyorsunuz, ayıp oluyor ama.
BAŞKAN – Sayın Akçay, lütfen, konuşmasını tamamlasın.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Hayır, bakınız, biz bu konuda... Bakınız, işte bu kitapçığı çok kısa sürede bile inceleme imkânımız olduğunda Bakan Bey’i her dinlediğimizde, Sayın Başbakanımızı her dinlediğimizde hepimiz seçim bölgelerimize gidiyoruz, orada yaptığımız çalışmalarda görüyoruz: En büyük ihtiyaç enerji, hepimizin enerjiye ihtiyacı var, elektrik enerjisi. Bakın, burada otururken dahi elektrik enerjisine ihtiyacımız var ve bir hedef koymuşuz, bu hedefe gitmek için bunları yapmak zorundayız.
ERKAN AKÇAY (Manisa) – “Su akar, Türk bakar, AKP rant yapar!”
BAŞKAN – Sayın Akçay, lütfen konuşmayın, size söz vereceğim.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Her ne şekilde olursa olsun yapmak zorundayız ama tabii, duyarlılıklarımız da var.
NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Sayın Bakan “doğayı tahrip etmeden” dedi.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Çevreyi kirletmemek, tarihî ve kültürel dokuyu en az zayıflatarak değiştirmek yapmamız gerekiyor.
ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sadece konuşuyorsunuz.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Hayır, bakınız, biz yapıyoruz, yaptıklarımızı söylüyoruz, boş konuşmuyoruz burada. Elektriği nasıl üreteceğiz? Nükleer enerjiye, santrale karşısınız. Diyorsunuz ki: “Yapılmasın.”
İZZET ÇETİN (Ankara) – Kardeşim, santrallere karşı olan yok, yanlış konuşuyorsunuz.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Dünyada kaç tane ülkenin elektrik enerjisini nükleerden ürettiği, belgelerle burada, konulmuş.
BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen Komisyona hitap edin, karşılıklı konuşuyor gibi olmasın.
Değerli arkadaşlar, lütfen dinleyelim.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Yok, zaten Komisyon, karşıdakiler de Komisyon Sayın Başkan.
BAŞKAN – Evet.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Ben bürokratlara konuşmuyorum ki onlar zaten biliyorlar bu işi.
BAŞKAN – Yani karşılıklı konuşman nasıl...
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Ben Komisyonla konuşuyorum, arkadaşlarıma konuşuyorum.
BAŞKAN – Sayın Şahin, karşılıklı konuşma oluşmasın lütfen.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Teşekkür ediyorum Başkanım, özür diliyorum.
BAŞKAN – Estağfurullah.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Eğer kırdıysam özür diliyorum.
BAŞKAN – Estağfurullah.
FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Keles’i kaptırdık mı?
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Keles’i anlatacağım şimdi.
Sayın Bakanım, ben...
NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Zor kurtardık seni orada, Keles’te, köylülerin elinden.
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Hayır, asla, burada olanlar var, asla. Biz milletimizin duyarlılıkları ve onların bize verdikleri emanet doğrultusunda politika üretiyoruz.
Sayın Bakanım, ben birkaç hususu daha belirtmek istiyorum burada. Tabii, bu Kozağacı konusuna geleceğim ama elektrik dağıtım şirketlerinin bazı bölgelerinde özelleştirilmesinden sonra, bizim bölgemizde Güney Marmara’nın özelleştirilerek UEDAŞ olmasından sonra birtakım sıkıntılar yaşanmıştı ve bu konuyu size aktardığımızda gerekli bürokratların ve ilgili illerin valileri, belediye başkanları ve milletvekilleriyle bir toplantı yaptınız. Bu toplantının neticesinde –hakikaten, ben bunu inanarak söylüyorum ve gözlemliyorum- ilgili kuruluş gerekli altyapıda ve tamamlaması gereken işler noktasında hızla adım attı, yapacağı işleri bazı bölgelerde 2, bazı bölgelerde de 3 katına

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 88

çıkarttı. Bu, sizin, bölgeye gelip yaptığınız toplantıdan sonra çok verimli bir şekilde kamuoyuna da yansıdı, yapılan işlere de yansıdı. Size müteşekkirdiğimizi buradan belirtmek istiyorum. Bir hususu daha arz etmek istiyorum Sayın Bakanım: Biliyorsunuz ben bir sanayici aileden geliyorum, organize sanayi bölgelerinin yönetiminde de bulundum. Şu anda organize sanayi bölgelerinin üst kuruluşu olan OSBÜK var ve özellikle Bursa'da da on üç tane organize sanayi bölgesinin elektrik üretmeyle ilgili bir talebi oldu size. Bu konuya çok sıcak bakmanızdan dolayı ve sanayici arkadaşlarımızı hüsni kabulle kabul edip yön göstermeniz ve yön vermenizden dolayı da müteşekkirdiğimi, arkadaşlarımız adına ifade etmek istiyorum.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – İhaleyi kim aldı Hüseyin? OSB mi aldı?

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Hayır, bu bir ihaledir, girersiniz, alırsınız, almazsınız.

Bakınız, buradan şunu da anlayınız: Demek ki ne kadar şeffaf yapıyoruz ihaleleri, öngörmemize rağmen, demek ki başka bir şirket alabiliyor ve öngörülen fiyatın da çok çok üstünde gitmiştir. 5,61 kuruş, 5'ten sonrası kuruşun artık nasıl okunuyor bilmiyorum ama.

Sayın Demiroz ve -Sayın Bakanım izninizle- Sayın Özensoy, Kozağacı Vadisi'nde kurulması planlanan, Harmanalanı bölgesine kurulması planlanan termik 270 megavat kurulu gücündeki termik santralle ilgili -haklı olarak, kendi taraflarından çok haklılar- çekincelerini dile getirdiler. Ben onların bu çekincelerini "İstemeyiz, bu buraya olmasın." zihniyetiyle değil de "Daha iyisini nasıl yaparız?" zihniyetiyle algılıyorum. Yani burada "Nasıl tamir edici, nasıl geliştirici, oradaki insanları da nasıl kazanalım?" zihniyetiyle yaklaşıyorum ve temel amacımızın da hep beraber bu olduğuna inandığım.

Bu bölgede, Harmanalanı bölgesinde yaklaşık 30 milyon, yine Kozağacı bölgesinde 30 milyon, yani bunun kusurları da var.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) - 30 yok, 30 yok.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – 30, ikisinde de, yaklaşık söylüyorum rakamları.

Yer altında bir rezerv var ve yerin de çok yakın altında yani buna yerüstü diyorlar, 1-1,5 metre altında. Bu enerji kaynağının, bu yer altı kaynağının değerlendirilmesi gerekiyor ve Enerji Bakanlığımız, bakınız, sadece bu bölgede değil, Adana'da, Eskişehir'de, Soma'da, Manisa'da, Kahramanmaraş'ta, Siirt'te, bir çok bölgede bu tarz çalışmalar yapmış, yapıyorlar. İhaleye çıkarttıkları yerler de var ve şu ana kadar ihaleye çıkan yerlerin içerisinde en yüksek fiyatla da Harmanalanı Davutlar bölgesindeki, Keles'teki termik santral ihalesi gitmiştir. Ben, alan kuruluşu ve Bakanlığımıza hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Biz, bu bölgede toplantılar yaptık Sayın Bakanım, geldik size de durumu aktardık. Sayın arkadaşlar, bu durumu sizin de dikkatle dinlemenizi istirham ediyorum. Bu bölgede yaptığımız toplantılarda tabii bir şeyi ne kadar isteyen varsa belli oranda da istemeyenler de olacaktır. Yani bir hizmet bir yere kazandırılıyorsa bundan çekinlik davrananlar veya belli...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – İsteyen var mı, isteyen var mı?

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) - Sayın Başkanım, bitiriyorum.

Var tabii, var tabii.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – O zaman sen de imza getir, sen de imza getir.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Bakın bu imzayla olmaz, bu hizmetle, çalışmakla olur. O imzaları kimin attığı nüfus kimliklerini, şeylerini koyun ortaya. Kim atmış? Ben de atarım size bin tane imza biraz sonra.

Bu bölgede yapılacak santral çalışmasında biz birtakım eksikleri bölgeye giderek tespit ettiğimizde Sayın Bakanımıza arz ettik. Bakınız, sadece Kozağacı bölgesindeki yani Keles termik santralinde Sayın Bakanımızın da himmetleriyle kamulaştırmayı TKİ garantisine yani devlet garantisi altına almış olduk.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bedavaya yapacaklar.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Hayır, bedava olur mu, bedava olur mu? Neden bu kadar fiyat yüksek gitti? İşte, belli maliyetlerin yüklenici tarafından yüklenmesi yerine devlet tarafından yüklenmesinden dolayı ve bunu devlet yüklediği için de bunun maliyeti ihaleye yansıması oldu.

BAŞKAN - Evet.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Sayın Başkanım, bitiriyorum izin verirsiniz, iki-üç konu kaldı. İzninizi istirham ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Şahin...

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Bitiriyorum.

Bu bölgede Sayın Bakanımızın da destekleriyle kamulaştırmayı TKİ garantisine altına aldık ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

...ihale de zeyilnameyle bu ihale şartnamesine eklendi. Buradaki çalışanlara, burada yaşayan köylülere burada kendi çocuklarının çalışacağıyla ilgili iş garantisi verildi ve yeni yerleşim alanlarının oluşturulmasıyla ilgili

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 89

devletimizin tüm imkânları transfer edilecek ve yoğun bir çalışma gayreti gösterilecek ve şimdi, İlhan Demiröz Bey ziraat mühendisidir kendisi.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – ...Sayın Başkanım, bitiriyorum. Burada Bursa atışması gibi olmasın ama bu konuda Sayın Bakanım benden çok çok daha yetkili biliyorum ama tabii biz ilin ve bölgenin milletvekili olarak hem bildiklerimizi hem de yaptıklarımızı anlatmak zorundayız. Burada ben, kendisine, Sayın Bakanımın da olduğu bir toplantı da sordum: “Bir ağacın biyolojik ömrü ne kadar?” diye. Kiraz ağacının biyolojik ömrünün on beş ila yirmi yıl arasında olduğunu söylediler. Şu anda, bu kirazlar beş yıldır meyve veriyorlar, ihale süreci altı yıl ve Kozağacı bölgesine yani Davutlar dediğimiz o 5 veya 7 tane köyün olduğu bölgeye on beş yıl sonra kömür çıkarmak için sıra gelecek. Yani, oradaki ağaçlar biyolojik ömrünü zaten yitirmiş olacaklar sevgili arkadaşlar. Buradaki kamulaştırmanın peşinen ödenmesiyle de bu vatandaşlarımızın, orada yirmi yıl daha ağaçtan gelecek ürünleri ve tarımsal faaliyeti sürdürmeleri onlar için artı avantaj olacak.

Bir husus daha var tabii, burada kömür yakılırken elde edilen enerjiden sıcak su ve buhar elde edilecek ve bölgede yeni bir sektör daha oluşacak, seracılık sektörü oluşacak. Burada, sadece 2 milletvekilimizin ve İlhan Bey’in vermiş olduğu imzalar karşılığında bu yöre halkının tamamen istenmediği söylenemez ama ben bir şeyi daha çok iyi biliyorum. Bakınız burada tutanaklar var elimde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – İki siyasi partinin de bütün enerji kaynaklarının, millî kaynaklardan üretilmesini hedeflediklerini biliyorum.

BAŞKAN - Sayın Şahin, mikrofon kapalı. Teşekkür ederiz

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

İki siyasi partinin de propaganda çalışmalarında enerjiyi millî kaynaklardan üretmek hedeflerinin olduğunu biliyorum. Bizim de hedefimiz bu yönde. Genel Başkanların da onların da, siyasi liderlerinin de bu yönde çok açıklamaları var. Biz de zaten bu yönde çalışıyoruz, yani bu yönde bir uyuşmazlığımız yok.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bütün bürokratlara sorabilirsin bu konuda...

BAŞKAN – Sayın Şahin, çok teşekkür ediyorum.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Ama bütün bunların hepsinin bir tek şeyi var arkadaşlar, bu ihaleyi alan kuruluş, ÇED raporu aldıktan sonra bu eylemlerin hepsini gerçekleştirecek ve bu bölgeye de çok kıymetli, belki de 1 milyar doların üzerinde bir tesis kazandırılmış olacak.

Beni hakikaten sabırla dinlediniz. Sayın Başkanım, süreyi de uzattım özür dilerim sizlerden de. 2013 yılı Enerji Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – 2007’de ÇED raporu alamadığından dolayı bu ihale iptal edildi. Şimdi ne değişti?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, Hüseyin kaptırdık mı kaptırmadık mı? Bir dakika ya, sana bir soru soruyorum: Keles’i kaptırdık mı kaptırmadık mı?

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Kılıçdaroğlu’nun bir konuşmasında “Enerjiyi nasıl iyileştiririz?” açıklamasını okumadım efendim, size olan saygımdan dolayı.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ben her zaman konuşmalarımda söylerim enerji millî politikalarla yürütülmeli diye.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Doğrudur.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani o konuda hiç şeyimiz yok.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Ancak böyle millî olur işte.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sözlerime ülkemiz açısından oldukça önemli bir konu olan bor madenleri ile başlamak istiyorum. Bakınız, bor madeni, başta cam, seramik, elektrik-elektronik, bilgisayar, uzay teknolojileri, havacılık, nükleer, inşaat, enerji, tekstil, ilaç, kozmetik, kimya, tarım, kağıt, kauçuk olmak üzere pek çok sektörde kullanılmaktadır.

Borun, enerji üretilen yakıtlarda -Sayın Bakan, ilginç olabilir- periyodik cetvelde en yüksek enerjiye sahip olduğunu biliyoruz. Bor, teknolojinin en ileri alanlarını içeren ulaşım ve iletişim alanında kullanılmaktadır. Uzay teknolojilerinin ve yalıtımın en önemli maddesidir. Sadece bunlar boru olağanüstü stratejik madde yapmaya yeterler.

Borla ilgili bir de şunu söylemek istiyorum. Borun bir yakıt olduğunu kabul etmeye başladı insanlar biliyorsunuz. Bunun füze yakıtlarında iki ülkede kullanıldığını ileri olarak duyuyoruz, bu ülkelerin Almanya ve Amerika olduğunu duyuyoruz ve daha geri düzeyde de İran’ın olduğunu duyuyoruz. Borla ilgili özelleştirmeler gündeme geldiğinde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 90

şu soru aklımıza gelsin: “Bor bir gün füze yakıtı olarak kullanılacak olursa... 18 misli daha kuvvetli bir enerji çıktığı söyleniyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) - Öyle bir şey yok.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – “Öyle bir şey yok.” Diyorsunuz, ben gözlerimle gördüm.

Biz boru başkalarına vermiş olursak durum ne olacaktır, bunu yapanlar tarihe nasıl geçerler?

Şimdi, bu soruyu sorduktan sonra, geçelim... Ülkemiz açısından boru önemli kılan nedenler bu kadar yaygın kullanım alanı olmasıyla sınırlı değildir. Dünya ekonomik bor rezervinin yüzde 72’si ülkemiz topraklarındadır ve bu rezervin tamamının işletim hattı kamu adına Eti Madene verilmiştir. Üstelik ülkemizin sahip olduğu bu yüzde 72’lik oran hem çok zengin hem de yüzeyle yakınlığı itibarıyla çıkarılması dünyadaki rakiplerine göre daha az masraflı rezervlerden oluşmaktadır. Ben de bunların üzerindeki bir ilçeden, Bigadiç’ten geliyorum, borun üzerinde dünyaya geldim. Bütün bunlar boru bizim için daha da önemli hâle getirmektedir. Sayın Bakan, ülkemizin dünya bor pazarını kontrol edebilecek dolayısıyla, yukarıda saydığımız sektörlerde söz sahibi olabilecek bir tek olma potansiyeline sahip olduğunu sizler de biliyorsunuz.

Biraz da rakiplerin durumuna bakalım. Dünyada Eti Madene rakip durumunda iki büyük firma vardır. Bu rakiplerimizin sahip oldukları yeterli rezervler hızla tükenmektedir. Rezervleri eridikçe kalan bor, giderek daha derinden çıkarılmakta, dolayısıyla maliyetler artmaktadır. Bazı bölgelerde ciddi statik problemler ve iş kazaları yaşanmıştır. Rakiplerimizin dış rezervleri ise ya oldukça yüksek yerlerde, dolayısıyla yüksek işletme maliyetli yahut daha da pahalı olan kapalı madencilik yöntemi ile çıkarılmaktadır. Tablo bu iken, bu rakiplerimizin bizim kolay ulaşılır, yüksek verimli ve kârlı madenlerimize göz dikmelerinden daha doğal bir şey olamaz.

Geçmişte defalarca bor madenlerimiz özelleştirilmeye çalışılmıştır, ben bizzat bunlara da tanık oldum bölgede. Kamu sektörünün verimsizliği, hantallığı gibi türlü argümanlar özelleştirme taraftarları tarafından dillendirilmiştir. Ancak, sadece rakamlara bakıldığında bile bor madenlerimizin kamulaştırılması ile kârlılık oranının ciddi bir şekilde arttığını görüyoruz.

Bor madenlerinin kamulaştırılması ile birlikte dünya pazarındaki payı yüzde 11’lerden yüzde 49’lara çıkmıştır. Toplam ihracat geliri ise 83 milyon dolardan 831 milyon dolara yükselmiştir. Toplam bilinen bor rezervi ise neredeyse 5 kat artmıştır. Yani, daha ne kadar rezerv var bilinmiyor, daha da rezervler var ve dünyada yüzde 72 mi yoksa yüzde 80 mi ortaya çıkacaktır.

İZZET ÇETİN (Ankara) - Onun için dünyanın gözü bizde!

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Evet.

Kamulaştırma öncesinde kıyas ortadadır. Üstelik Eti Madenin bor performansına bakıldığında, bir kamu işletmesi olarak, özel şirket ve dev maden şirketleri olan rakiplerine oranla çok daha verimli bir grafik çizerek sektörde lider duruma geldiği ortadadır. Şimdi, Sayın Bakan, bu kadar olumlu ve gelecek vadeden bir madenimiz yabancıların iştahını kabartmaktadır. Hatta iştahtan öte, rakiplerimiz için bizim rezervlerimize sahip olmak bir ölüm kalım meselesidir.

Şu anda, bor madenciliği piyasasında tüm rakipler kendi siperlerinin arkasına gizlenmiş, sizin geçirmekte ısrar ettiğiniz yasayı beklemektedirler. Yasa zamanla derinleşecek tavizlerin başlangıcı olarak algılanmaktadır. Bir yerden delmek lazım, yani yelkeni yırttığınız zaman biliyorsunuz dikmek çok zor. Nedir bu yasa? Bu yasa “Şu anda işletilmesi kamuya ait olan bu stratejik madenimizin özelleştirilmesinin, dolayısıyla yerli ya da yabancı sermayeye açılmasının yasasıdır.” Ülkemizin bor madenciliği sektöründeki rakiplerinin rezerv miktarı ve verimliliği olarak ciddi düşüşe geçtiği bir dönemde böyle bir yasaya ihtiyaç duyulması düşündürücüdür. Bu yasaya gerekçe gösterilen “bor işletmesinin verimliliştirilmesi” gibi nedenleri gerçek olarak algılayamıyoruz. Yasada geçtiği şekliyle “hizmet alımı” olarak adlandırılan şey bir özelleştirme yöntemidir. Zaten birçok yöntemlerle madenlere hizmet alımının çok zor olmadığı bilinmektedir.

Bor madenlerimizde yabancı şirketlerin inisiyatif kazanması demek, stratejik öneme sahip bir madenimizin geleceğini başkalarına devretmek, dolayısıyla ülkemizin geleceğini karartmak anlamına gelebilir. Dünya bor madenciliğinde rakipler her geçen gün inisiyatif kaybederken bir anda gündeme getirilen bu yasa ülkemiz halkı için değil, bu yabancı şirketler için bir umut kapısı olmuştur. Bor madenlerimizin fiilen özel sektör tarafından işletilmesinin önünü açacak ve kamu kuruluşumuz Eti Madeni zayıflatacak bu kanun tasarısı derhâl geri çekilmelidir.

Ayrıca, geçen sene burada konuşulan bir şey vardı: Bigadiç’te o bor dağları ağaçlandırılacaktı diye söz verilmişti, hâlâ o yapılmadı. Bigadiç’in o yediveren güzel ovası, gençleri burada çok iş bulamamasına rağmen, çünkü işçiler hep taşeron vasıtasıyla alınıyor ve o bölgede arazisi bulunanlar dahi iş bulmakta güçlük çekiyorlar ve bölgeden yapılan istihdam zannedildiği gibi yüksek değil ve burada verilen sözler de, Plan ve Bütçe Komisyonlarında... O bölgenin ağaçlandırılması henüz şey yapılmadı ve çevre köylerden de yol konusunda, yollarının zorlaşması konusunda şikâyetler devam ediyor. Sayın Bakana buradan iletmek benim görevim, çünkü oraya gittiğim zaman benim yakama yapıyorlar. Sayın Bakan...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Yakan daha yırtılmamış!

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Vallahi sayenizde onu da yapacağız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 91

Sayın Bakan, ülkemiz açısından elzem olan bir diğer konu nükleer santraller konusudur. Ülkemizin enerjideki dışa bağımlılığı gerekçe gösterilerek gündeme getirilen nükleer enerji meselesi hükûmetiniz tarafından net bir şekilde savunulmaktadır. Ancak, dünyada gelişmiş ülkelerin birçoğunun yeni nükleer santraller yapmadıklarını ve enerji üretimlerini yenilenebilir enerji kaynaklarına dönüştürmek için ciddi çabalar sarf ettiklerini biliyoruz. Üstelik ülkemizin deprem kuşağında bulunan ve geçmişte depremle ilgili acı tecrübeleri olan bir ülke olduğu iyi bilinmektedir.

Basına verdiğiniz bir demeçte “Akkuyu’ya kurulacak santral herhangi bir fayın üzerinde bulunmuyor” demişsiniz. Aynı açıklamanızda “Yapılacak nükleer santralin Türkiye’nin en sağlam yapısı olacağını ve 100 ila 500 kilometre uzaklıkta oluşabilecek bir deprem riski gözetilerek yapılacağını” söylemişsiniz. Ancak, Sayın Bakan -bunu hazırlarken jeologlardan da bilgi aldık, jeoloji mühendislerinden- fay hatlarının ilerlemekte olduğunu biliyoruz. Yani, sadece sizin hükûmetiniz ileri demokrasiden bahsetmiyor, faylar da hareketli bir şekilde! Üstelik bunlar, uzun yıllar süren birikimlerin sonucu da olsa kırılma aniden oluyor. Akkuyu’nun tam kuzeyinde de, kuzeyden güneye doğrultulu bir fay geçmişi vardır. Sorum şudur: Bu fay ilerler ve Akkuyu’da kırılırsa ne olacaktır?

Ve esas sorum şudur: Bütün bu riske değer mi, yani bütün bu olaylar bu riske girmeye değer mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, Sayın Gümüş.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Yani Japonya’nın başına geleni gördük. Dünyanın en ileri teknoloji bilgisine sahip ülkesi deprem sonucu oluşan tsunamiyle çaresiz kaldığını biliyorsunuz. Nükleer santral herhangi bir yapı değildir, sonuçları korkunç düzeyde olabilir, nesiller boyu devam eden bir felaket olabilir. Biliyorsunuz, Ukrayna’da hâlâ bu sıkıntılar çekiliyor. Karadeniz’deki neticelerin üzerini iyi örttük biliyorsunuz Sayın Bakan geçmiş dönemlerde.

Mali disiplin gerekçe gösterilerek yapılan doğal gaz ve elektrik zamlarına gelince: Hükûmetin uzunca bir süredir uyguladığı dolaylı vergilerle ekonominin yükünü halka fatura etmenin bir diğer yolu olduğu açıktır. Doğal gaz fiyatları dünyada reel olarak hemen hemen hiç yükselmemişken yaz öncesi ve geçtiğimiz ayda peş peşe yaptığınız zamlarla doğal gaz fiyatını yüzde 35’ler düzeyine yükselttiniz. Bu, açık ve net bir şekilde zaten geçim derdinde olan emekçi kesimlerin geçim derdini artırmaktır.

Bunun dışında, rüzgar enerjisini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

Hemen bitiriyorum.

BAŞKAN - Sayın Gümüş, lütfen son cümlelerinizi... “Son söz” demiyorum artık çünkü son sözün cevabını aldık.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Ayvalık’ta rüzgâr gülleri kuruluyor, hem de nerede biliyor musunuz Sayın Bakan? Yani resmen turizmin katli bu, Cunda Adası’nda, Cennet Tepesi’nde. Belediye bunlara başka yer gösterdi ama buralarda izinler söz konusu. Bu, yani yapılacak bir şey değildir.

RECAİ BERBER (Manisa) - Siz nereden biliyorsunuz rüzgâr gülünü?

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Efendim? Sayın Berber, sesinizi yükseltin duyulmuyor.

RECAİ BERBER (Manisa) - Güller kuruyor filan dediniz de...

BAŞKAN - Efendim, gül meselesi...

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Rüzgâr gülü Sayın Berber. Rüzgâr gülü sizin gibi gülmüyor maalesef. Rüzgâr güllerini Cunda’ya koydukları zaman oradakileri ağılatıyorlar Sayın Berber.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Gümüş.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Ayvalıklılar çok üzülüyor bu meseleye ve bu izin verilen yerlerin de ileride imarla ilgili bir meseleye dönüşmesi, imar planıyla ilgili bir meseleye dönüşmesi ihtimalini insanlar bol miktarda konuşuyor. Turizmin göbeğinde bu izin verilmez, oralarda daha çok rüzgâr alan alanlar var, belediye de zaten onlara göstermiş.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Gümüş.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Sağ olun, teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Özgündüz...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ben iki dakika bir söz aldım.

Sayın Bakanım, geçen hafta Van’daydım, orada Elektrik Üretim AŞ’ye ait Van Santrali İşletme Müdürlüğü özelleştirme kapsamında bildiğiniz gibi. Orada çalışan 12 kamu personeli var memur kadrosunda. Bu arkadaşlar deprem mağduru, bunlar kurum içinde başka yerlere atanacaklar, en yakın yer Muş ili. Bunlara biraz merhamet gösterilmesi gerekir diye düşünüyorum. Bu arkadaşların tek talebi “Bizi havuz sistemine dâhil edin ve mümkünse yine kurum içinde, Van’da bulunan Elektrik Üretim AŞ’ye atayın veya diğer kurumlardan bir tanesine.” 12 personelin böyle makul bir talebini, iletme gereği duydum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 92

Bir başka konu; Sayın Bakanım, bildiğim kadarıyla TPAO'nun yıllık yaklaşık 1 milyar dolar gibi bir kâr açıklaması var. Bu kâr beş yıldır hazineye aktarılmıyor yatırımlarda kullanılmak amacıyla, fakat gördüğüm kadarıyla yeni bir saha, yeni bir yatırım da yok 5 milyar dolar gibi bir para. Bu konuda bir açıklama yaparsanız memnun olurum

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum Sayın Özgündüz.

Sayın Değirmendereli...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlar, Bakanlığın değerli bürokratları ve değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten ülkemiz için çok kritik bir konuyu konuşuyoruz ve enerjiyle ilgili şöyle bir değerlendirme var. “Enerji konusu Türkiye’nin ‘Aşıl topuğu’dur.” Hakikaten enerji konumuz en zayıf olduğumuz konu. Şimdi, burada sunum kitapçığında çok olumlu değerlendirmeler yapıldığını, yeni olumlu projelerin hayata geçirilmek istendiğinin altını öncelikli çizmek isterim. Söz gelimi AR-GE çalışmalarının özellikle kömür zenginleştirme, temiz kömür teknolojileri konusundaki AR-GE projelerinin desteklenmesi ve yine çok önemli bir konu TUBİTAK’la ortaklaşa Millî Kazan Projesi üstünde çalışıldığı ifade ediliyor. Belki, bu Millî Kazan Projesi; sadece TUBİTAK’la değil de -gerçekten yakma teknolojileri çok önemli- üniversitelere de açılarak, belki üniversitelerle bir yarışma hâlinde, en minimum emisyonu verecek çalışmayı yapanları öne çıkarma şeklinde daha geniş kesimlere yayılacak bir proje de olabilir. Ancak elektrik üretiminde geleceğe ilişkin projeksiyonlarda temel olarak mass kaynaklar üstünde duruluyor. Şöyle bir eksikliği gördüm burada, hâlihazırdaki kömür santrallerimizin rehabilitasyonu ile sağlanacak verimlilik artışı konusunda bir bilgi göremedim. Bir arkadaşımız ifade etti, hakikaten çok önemli “EnVer nerelere gitti?” diye. Yine, bu enerji verimliliği çalışmalarının gerek binalarda gerekse sanayideki çalışmaların bize ne kadar katkısı olacağına ve hangi ciddiyetle götürüldüğüne ilişkin bilgi göremedim.

İktidar partisinden arkadaşlar “Millî kaynaklara yöneliyoruz.” diyorlar. Bu doğru bir şey ancak bir şeyin daha altını çizme ihtiyacımız var. Doğal gazı olağanüstü heyecanla en ücra köşelere götürme konusunda büyük gayret sarf edildi. Yani, şimdi, ben Manisa’da, Kütahya’da, Aydın’da bu tip yerlerde doğal gaz kullanılmasını hakikaten hiç anlamlı, doğru bulmuyorum, daha böyle birçok ilimizde. Hazır, kendi kaynaklarımız varken kendi kaynaklarımıza dayalı uygun yakma teknolojileriyle ve merkezi ısıtma sistemleriyle bu kentleri pekâlâ ısıtmamız mümkün. Bu konuya bugüne kadar uzak duruldu, “millî kaynaklara yönelim” çerçevesinde önümüzdeki dönemde bunların değerlendirilmesini dilerim.

Yine, aynı şekilde borla ilgili stratejik bir ürün diye anlatıldı. AR-GE çalışmaları kömürle ilgili ve yenilenebilir teknolojilerle ilgili olumlu ancak borda uç ürün üretmekle görevli olan BOREN’e ayrılan payın çok düşük olduğunu, BOREN’e fonksiyonunu gerçekleştirmeye imkân vermeyecek bir bütçe ayrıldığını söylemek isterim.

Birçok önemli konu da Sayın Bakanım, Başbakanlığın 16 Haziran genelgesiyle madencilik sektöründe önemli bir sıkıntı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – ... yaşamaktadır.

BAŞKAN – Sayın Değirmendereli, toparlar mısınız lütfen sözlerinizi.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Toparlıyorum.

Ruhsatların onayı Başbakanlıktan bu tarihten itibaren geçmektedir. Başbakanlıkta yasal olarak bu ruhsatları verme sorumluluğu Maden İşleri Genel Müdürlüğü müze aittir. Yani Başbakanlık hangi yasaya dayanarak bu ruhsatların verilip verilmemesine onay veriyor ve Başbakanlıkta bu konuya ilişkin teknik bir heyet oluşturulmuş mudur? Eğer oluşturulmadıysa bu konuda Bakanlığınız ne yapmaktadır? Bu konuda gerekli hassasiyetlerin Bakanlık tarafından da gösterilip sektörün önünün açılması gerekmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Değirmendereli, teşekkür ediyoruz.

Sayın Aydın, buyurun lütfen.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım ve değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinize saygılar sunuyorum.

Biraz önce milletvekillerimizden birisi Yatağan Belediyesiyle ilgili bir bilgi söyledi. Belediye Başkanımız bunun doğru olmadığını, özellikle nimet-külfet açısından Yatağan’ın hakikaten fazla atık ısısından halkının yararlanmasının bu yönde büyük bir fayda sağlayacağı konusunda bilgi verdi. Bu konuda Bakanlığa en kısa sürede müracaat edeceğini ve bu konuda, bu nimetten yararlanma konusunda Yatağan’ın istekli olduğunu ve bu konuyu talep ettiğini özellikle söyledi. Bu bilgiyi özellikle vermek istedim. Çünkü külfete katlanan bir ilçenin nimetinden da faydalanması, hakikaten buradaki yatırımın doğruluğu yönünden büyük bir kamuoyu desteği oluşturacaktır diye düşünüyorum.

Özellikle dış ticaret açığımızın yüzde 50’sinden fazlasının, 2011 senesindeki 105 milyar dolarlık dış ticaret açığının 54 milyar dolarlık kısmının enerji ihtiyacından kaynaklandığı göz önüne alındığında enerji kaynaklarımızın devreye sokulmasıyla ilgili bu bütçenin hakikaten yeterli kaynak aktarmadığını, ayırmadığını bizzat görüyoruz. Şöyle ki,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 93

nükleer enerji yatırımımızın 2023 senesinde, tahmin ediyorum üretime geçme yılı 2023 olarak hedeflenmekte fakat nükleer enerjinin hem inşasında hem de enerji kaynağı olarak kullanılacak olan uranyumun dışa bağımlı olması nedeniyle, bu nükleer enerjiden maalesef dış ticaret açığının kapanması konusunda bir fayda temin edilemeyeceği şimdiden görülmektedir. Fakat, bugün bahsettiğimiz Yatağan kömürlerinde dahi yeterli miktarda üretime uygun uranyum rezervinin olduğu göz önüne alındığında, bu uranyumun elde edilmesiyle ilgili herhangi bir çalışmanın yapılmaması hakikaten önümüzdeki süreç içinde, önümüzdeki yıllarda nükleer enerjide dahi dışa bağımlılığın devam edeceği, dışa kaynak aktarımının devam edeceği açık bir şekilde görülmektedir. Bu nedenle, özellikle uranyumun yerel kaynaklardan temin edilmesi hususunda, konusunda AR-GE çalışmasının hızlı bir şekilde yapılması ve 2023 senesinde -üretime geçilecek olduğu 2023 senesine kadar- bu uranyum kaynaklarımızın devreye sokulması hususunda teknolojik gelişmenin tamamlanması ve bütçeye o yönde kaynak aktarılmasının özellikle gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Biraz önce konuşuldu, bor rezervlerinin yüzde 70'inden fazlasının ülkemize ait olduğu ama borla ilgili özellikle yakıt olarak hidrojen enerjisinin devreye girmesi açısından borun ne kadar önemli olduğu bilinmekte ve bunun devreye alınması için gerekli AR-GE konusunda yine ülkemiz yeterli kaynak aktarmamakta. Bu bor kaynaklarından önümüzdeki süreç içinde, önümüzdeki dönemlerde millî kaynakların devreye sokulması ve bu enerjimizin millî kaynaklardan temin edilmesi konusunda yeterli AR-GE çalışması ve AR-GE için yeterli kaynak ayrıldığı bu bütçeden görülmekte. Yine dünya rezervlerinin en büyük kısmının, toryum rezervlerinin en büyük kısmının ülkemizde olduğu bilinmekte. Fakat toryumun enerji kaynağı olarak kullanılması konusunda ülkemizde bir AR-GE çalışması yapılmamakta. Bu konularda, özellikle AR-GE çalışmalarına ciddi kaynakların ayrılması hem üretim hem de enerjide kullanılması yönüyle teknolojik araştırmaların, AR-GE'nin memleketimizde yapılması bize yarın bu enerji kaynaklarından ülkemizin yeterli oranda faydalanmasını sağlayacağı düşüncesindeyim. Bu nedenle bugünden bu konularda, bu enerji kaynaklarının millî kaynaklardan temin edilmesi ve bunların devreye alınması konusunda AR-GE'ye yeterli kaynak aktarılması ve AR-GE çalışmalarının yapılması çok önemli olduğu kanısındayım.

Bir husus daha var Başkanım, onu özellikle belirtmek istiyorum. Bu enerji yatırımlarının özellikle tabana yaygınlaştırılması açısından çift yönlü saat uygulamasının ülkemiz açısından çok önemli bir ihtiyaç olduğunu düşünüyorum ve bu çift yönlü saat uygulamasının enerji yatırımlarının tabana yaygınlaştırılması konusunda çok büyük katkı sağlayacağı ümidindeyim. Bu açıdan bu çift yönlü saat uygulamasının bir an önce kanunlaştırılıp hayata geçirilmesi enerji yatırımlarının ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Bir de lisanssız olarak 0,5 megavatlık rüzgâr santralleri veyahut da diğer kaynaklardan yatırım yapılması mümkünken bunun 1 megavata çıkartılmasının yine enerji yatırımlarının tabana doğru yaygınlaştırılması açısından çok önemli olduğu düşüncesindeyim. Özellikle rüzgâr türbinlerinin büyüklük açısından, ölçek büyüklüğü açısından 1 megavatın üzerinde olması nedeniyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın Sayın Aydın.

OSMAN AYDIN (Aydın) - ...1 megavattan büyük olan bu makinelerin kurulabilmesine uygun olarak birkaç tane yatırımcının ortak bir yatırım yapmasına müsait hâle getirilmesinin yatırımların tabana yayılması açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Çok çok teşekkür ederim. Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydın, biz de teşekkür ediyoruz.

Sayın Akçay, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının değerli mensupları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. İyi akşamlar diliyorum.

Ülkemizin hâlini ve geleceğini çok yakından etkileyen 20'nci ve 21'inci yüzyılın uluslararası politikasının ve güç savaşlarının dahi ana enstrümanı olan hatta taçlar, tahtlar devrim çok önemli bir konuyu görüşüyoruz. Konu fevkalade ciddidir. Ben de ülkemizin enerji sorunlarına ilişkin görüşlerimi dile getirmeye çalışacağım.

Ondan evvel, değerli arkadaşlar, Manisa'nın Soma ilçesinde bir özel maden işletmesinde 10 Kasım Cumartesi günü saat 22.00'de toz yangını tabir edilen bir yangın çıkmasıyla 9 işçi yaralanmıştı ve bu işçilerden Murat Yılmaz da 13 Kasım'da maalesef hayatı kaybetti. Öncelikle Murat Yılmaz'a Allah'tan rahmet diliyorum. Diğer 8 arkadaşına acil şifalar ve sağlıklar diliyorum. Yalnız, Değerli Bakanım bu madende Soma'da son iki ayda meydana gelen üçüncü yangın bu. İkinci de zannediyorum eylül ayında da yine 1 mühendis yanarak hayatını kaybetmişti. Acaba hani ne oluyor diye insan merak da ediyor, bir endişe de var. Acaba herhangi bir inceleme yapıldı mı? Yapılıyor mu? Eğer bu konuda da bir bilgi alabilirsek seviniriz.

Değerli arkadaşlar, enerjinin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve sürdürülebilir bir şekilde elde edilmesi ve sunulması temel bir enerji politikası olmalıdır. Enerji fiyatlarındaki artışın en önemli nedenlerinden biri de enerjide dışa bağımlılıktır. Tabii son bir yılda TÜFE yüzde 8,8 iken elektrik fiyatlarının yüzde 32,6 artmasını ne derece dışa bağımlılığa bağlayabiliriz, o da izaha muhtaç bir durum. Ancak bilinen bir husus biz enerjide maalesef dışa bağımlı bir ülkeyiz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 94

Ülkemizde enerji talebinin yerli üretimle karşılanma oranı gittikçe düşmektedir. 1990'da yüzde 48 olan talebin yerli üretimle karşılanma oranı 2009 yılında yüzde 29,5'e, 2010'da yüzde 28,5'e, 2011 yılında ise yüzde 27,6'ya düşmüştür. Tabii bu verdiğimiz ve vereceğimiz rakamlar Değerli Bakanım, mutlaka resmî birimlerden aldığımız ve konunun uzman görüşleriyle değerlendirdiğimiz rakamlar. Elbette sizin Bakanlığınızın vereceği rakamlar dikkate alınacaktır yani onu da itibara alacağız, test etmek gerekir. 2010 yılında 28,5'a, 2011'de ise 27,6'ya düştü dedik. Mevcut politikaların sürdürülmesi hâlinde birincil enerji tüketiminde dışa bağımlılığın daha da artması kaçınılmaz hâle gelecektir.

Türkiye'nin birincil enerji tüketiminin yüzde 87'sini karşılayan doğal gazın yüzde 98'i, petrolün yüzde 91'i, taş kömürünün yüzde 90'ı ithal edilirken linyitin tamamı ülkemizde üretilmektedir. 2011 yılındaki 240 milyar dolarlık ithalatımızın yüzde 22'si yani 54 milyar doları maalesef enerji ithalatıdır.

2011 yılında üretilen 228 milyar kilovatsaat elektriğin yüzde 44'ü doğal gazdan, yüzde 10'u ithal kömürden, yüzde 22'si baraj ve akarsulardan, yüzde 16'sı linyitten, yüzde 2'si rüzgârdan, yüzde 3'ü diğer termik santrallerden üretilmiştir. Enerjide dışa bağımlılığı azaltmak için enerji tasarrufunun yanında yerli ve yenilenebilir enerji potansiyellerinin harekete geçirilmesi gerekmektedir.

Dünya Enerji Konseyi Türk Millî Komitesinin raporlarına göre ülkemizde güneşten 380, rüzgârdan 120, baraj ve akarsulardan 100, linyitten 100, biyogazdan 35 ve jeotermal kaynaklardan 15 milyar kilovatsaat elektrik üretmek mümkündür. Dolayısıyla Türkiye öz kaynaklarını harekete geçirdiğinde 750 kilovatsaat elektrik üretebilecektir. Ayrıca enerji verimliliğinden 58 milyar kilovatsaat, santrallerin rehabilitasyonu ile 13 milyar kilovatsaat elektrik katkısı sağlanabilir denilmektedir. Sayın Bakanım, bu rakamlara ve görüşlere katılıyor musunuz?

Ancak Enerji Verimliliği Yasası'nda önemli bir rolü bulunan, bu yasanın yürütülmesi için önemli bir rolü bulunan ve 1935 yılında kurulmuş olan, kadrosu ve birikimiyle kilit kuruluş hâline gelen Elektrik İşleri Etüt İdaresi 2 Kasım 2011 tarihinde 662 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kapatılarak kadroları çeşitli kamu kurumlarına dağıtılmış ve kurumsal hafızası yok edilmiştir. Yerine kurulan Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nün görev tanımı, enerji verimliliğinde daha etkin çalışmalar yapılmasının önünü kestiği iddiaları vardır. Elektrik İşleri Etüt İdaresinin kapatılması enerji verimliliğinin Hükümet tarafından gerektiği kadar önemsenmediğinin ve enerji planlamasında dikkate alınan bir politika olarak benimsenmediğinin mi bir göstergesidir?

2011 tüketimimizin 228 milyar kilovatsaat olduğu düşünüldüğünde yeterli üretim sağlandığı gibi 500 milyar kilovatsaat civarında da ihracat yapılabileceği ifade edilmektedir. Siz Hükümet tarafından Türkiye'nin bu potansiyelinin kullanılması için hangi çalışmaları yapıyorsunuz? Ve enerji açığını kapatmak için ithal kaynakları ve fosil yakıtlara bu kadar başvurmaya gerek bulunmakta mıdır? Bu durumda hem dışa bağımlılığımız artıyor hem de sera gazlarının salımı artmaktadır.

Mevcut kurulu gücün 1,2 katı oranında çok sayıda ithal kömür ve doğal gaz yatırımı gündemdedir. Mevcut kurulu gücün yüzde 18'i düzeyinde olan 8.965 megavat kapasitedeki taş kömürü santrallerine lisans verilmiş, 11.765 megavat kapasitedeki yatırımların lisans başvuruları ise inceleme aşamasında olduğunu biliyoruz. Bu santrallere lisans verilmesi hâlinde çok büyük çoğunluğu ithal kömüre dayalı santrallerin yaratacağı ilave kapasite daha yüksek seviyelere ulaşacaktır. Bir başka deyimle Türkiye'de kurulu gücün yüzde 41'i oranında yeni ithal kömür santrali kurulacaktır. Bu da kömür ithalatını artıracaktır.

21 Mayıs 2009 tarihli Elektrik Enerjisi ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi'nde yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı için alınacak tedbirler sonucunda, elektrik üretiminde doğalgazın payının yüzde 30'un altına düşürüleceği ifade edilmiştir. Ancak 2011 yılında üretilen elektriğin yüzde 44'ü doğalgazdan üretilirken mevcut kurulu gücün yüzde 28'i oranında santral lisansı verilmiştir. Başvuru, inceleme değerlendirme aşamasındaki santrallerin kurulu gücü ise daha yüksektir. Bu santrallerin de lisans alması durumunda bugünkü toplam kurulu gücün yüzde 88'i oranında ilave doğal gaz santrali kurulması söz konusu olacaktır.

İthal kömür ve doğal gazı dayalı olarak yeni kurulan bu santrallerinin yaratacağı kapasiteyle mevcut toplam kurulu gücün yüzde 129'u oranında ithal doğal gaz ve kömür yakıtlı santral tesis edilmiş olacaktır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun sorumlu olduğu bu tablo Türkiye'nin enerjideki dışa bağımlılığını daha da artıracaktır. Bu veriler Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Strateji Belgesi'nde yer alan Türkiye'nin elektrik üretiminde dışa bağımlılığı azaltma, elektrik üretiminde doğalgazın payını yüzde 30'un altına düşürme hedefinin bir hayal olarak kalacağı endişesini bize yaratmaktadır.

Değerli arkadaşlar, biraz evvel Sayın Şahin, yerli ve millî kaynaklara dönüşme gayretinden bahsetti. Tam aksine bizzat Sayın Başbakanın doğal gazı ziyadesiyle ve aşırı şekilde ülkeye geldiği özendirdiği kanaatindeyiz. Hatırlarsak zaman zaman Sayın Başbakanın yaptığı mitinglerde dalgınlıkla doğal gazı olmayan illerde dahi miting meydanındaki kalabalıkları, doğal gazın nimetlerini anlattıktan sonra "Ne iyi oldu değil mi geldiği çok memnunsunuz" deyince alkışlattığını ve kitlelerin memnuniyetini ifade ettiğini de ben hatırlıyorum ama şu an tarih veremem. Muhtemelen şehirlerimizden birisindeydi. Sayın Başbakan bu doğalgaz konusunda biraz aşırı özendirme yapmıştır.

Değerli arkadaşlar, elektrik kayıp kaçağı konusu son zamanlarda kamuoyunda haklı olarak vatandaşlarımız tarafından tartışılan ve eleştirilen bir konudur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 95

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akçay, toparlarsanız lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kayıp kaçak oranının azaltılması elektrik özelleştirmelerine gerekçe olarak gösterilmişti ancak özelleştirmeler sonucunda elektrikteki kayıp kaçak oranı düşmemiş aksine yükselmiştir. Acaba siz düştü diyebilir misiniz? 2010 yılında yüzde 14,7 kayıp kaçak oranı, 2011 yılında iletim kaybı 1,99 iken kayıp kaçak oranı 16 olarak gerçekleşmiştir. EPDK tarafından 2006-2010 yılları arasında belirlenen kayıp kaçak hedef oranlarıyla gerçekleşme oranları arasında çok büyük farklılıklar vardır. Elektrik özelleştirmelerinin gerekçelerinden biri Dicle EDAŞ için 2009 hedefi yüzde 41 iken gerçekleşme oranı yüzde 73'tür ve diğer örnekler de aynı şekildedir. Kayıp kaçak elektrik faturalarına yansıtılarak 2011 yılında kayıp kaçak bedeli olarak elektrik abonelerinden fazladan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - ...3 milyar 330 milyon lira tahsil edilmiştir. Bu haksız bir tahsilattır ve şimdi de birim fiyata ilave edildiğini, eskiden faturada ayrıca bir kayıp kaçak bedeli olarak gösterilirken şimdi birim fiyata dâhil edildiğini öğreniyoruz. Bu kesinlikle tüketici haklarına ve her bakımdan hukuka, hak ve adalete, nasfete aykırı bir durumdur. Kaldı ki bununla ilgili mahkeme kararı da bulunmaktadır. Elektrik dağıtım şirketleri son aylarda abonelere gönderdiği faturalarda kayıp kaçak bedelini bu nedenle bu bölümde göstermemektedirler ifade ettiğim gibi fakat bu bedel yine alınmaktadır. Kayıp kaçak bedelinin alınmaması ve alınan bedellerin de tüketicilere iade edilmesi yönünde mahkeme kararı olmasına rağmen elektrik dağıtım şirketleri kaçağın faturasını faturadaki diğer kalemlere eklemeye devam etmektedirler. Şu andaki faturalarda bu haksızlığı nasıl gidermeyi düşünüyorsunuz Sayın Bakan?

Yine, sadece kayıp - kaçak bedelinde değil elektrik kesme ve bağlama bedellerinde de fahiş rakamlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akçay, toparlarsınız lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Son cümlemi ifade ediyorum Sayın Başkan.

2010 yılında 30,6 Türk lirası olan bağlantı bedeli 2011'de 51,4'e yükseltiliyor ve elektrik dağıtım şirketlerince 2010 yılında 8 bin aboneden 101 milyon lira elektrik kesme, bağlama bedeli tahsil edilmiştir. Sayaç sökme ve takma bedelleri de hakeza aynı durumdadır. Bu 2011 yılı ve 2012 Mayıs ayı itibarıyla sökülen sayaç sayısı 2 milyon 317 bin adettir. Bu sayaçların yerine yeni sayaçların takılma bedeli olarak abonelerden 102 milyon lira tahsil edilmiştir. Ankara'da Başkent Elektrik Dağıtım tarafından sayaç yenileme bedeli olarak 2012 yılı için 65 lira 21 kuruş tahsil edilmektedir. Şu anda faturası da elimizdedir. Bu, son derece fahiş bir rakamdır. Bu konularla ilgili değerlendirmelerinizi, görüşlerinizi ve yaptığınız çalışmaları öğrenmek isterim.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Akçay, sağ olun.

Sayın Bakan, ikram için de teşekkür ediyoruz. Biz sadece pastırma var biliyorduk şeyde, bir dahaki sefer de pastırmayla inşallah...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) - Seneye mi?

BAŞKAN – Bilmiyorum artık! Yani Bakanlığın eli tutulmaz yani.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) -Yemek davetimiz var.

Arkadaşlar, Sayın Başkanım; Kayseri yemeklerine Plan ve Bütçe Komisyonu bütün üyelerimizi davet ediyoruz. Zamanını siz belirleyin çünkü buranın gündeminin ne kadar yoğun olduğunu biliyorum. Belki Genel Kuruldan önce, bu bütçe görüşmelerinden sonra olabilir.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz. O zaman onu planlayalım Sayın Bakanım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Kayıtlara geçtiğine memnun oldum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Kurt, buyurun.

KAZIM KURT (Eskişehir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, sayın milletvekilleri; kayıtlara geçsin; Sayın Bakan geçen sene de söylemişti bir Kayseri yemeği diye ama o geçen yıl olmadı, bu yıl inşallah... Herhâlde zor olduğu anlaşıldı.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, tabii Türkiye'nin en önemli Bakanlığı ve ilgili kurumlarının bütçesini görüşüyoruz. Özellikle hem üreten için hem tüketen için çok önemli bir unsur enerji ve enerjiyle doğal kaynaklarımızdan sorumlu Bakanlığımızın bütçesi geçen yıldan bu yan bir performans değerlendirmesine tabi tutularak irdelenecek ve bu irdelermeyi yaparken ben daha çok bu piyasayı, bu olayların tümünü düzenleme ve denetlemeden sorumlu EPDK hakkında bir şeyler söyleyerek başlamak istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 96

Kurum, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu, 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Kanunu ile kendisine verilen görevleri ifa etmekte ve yetkileri kullanmaktadır.

Söz konusu kanunlar ile elektrik, doğalgaz, petrol ve LPG'nin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterebilecek, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir enerji piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin sağlanması amaçlanmaktadır diyor kendi web sitesinde.

İlgili sektörlerde düzenleme ve denetleme faaliyetlerine başladığı 2001 yılından bu yana EPDK icraatlarının kendi değerlendirmelerine uymadığı görülmektedir. EPDK faaliyetlerinin en çok ve haklı biçimde eleştiri aldığı nokta amaçlar olarak sayılan bu unsurların yerine getirilememesidir. Sürmekte olan serbestleştirme ve özelleştirme girişimlerine rağmen, Türkiye'de elektrik enerjisi üretiminde hâlen kamu kuruluşlarının bir ağırlığı bulunmaktadır.

Türkiye 2002 yılında 9 milyar 202 milyon dolar olan enerji ithalatı 2011 yılında 54 milyar 086 milyon dolara yükselmiştir. Bunun toplam ithalat içerisindeki payı yüzde 22,5'tir. Sözü edilen dönemde petrol ve doğalgaz için ödenen tutar 6 milyar 545 milyon dolardan, 34 milyar 392 milyon dolara çıkmıştır. Aynı şekilde 2002 yılında 338 milyon dolar olan kömür ithalat bedeli 2011 yılında 1 milyar 290 milyon dolara yükselmiştir. İthal kömür santrallerinin devreye alınışlarına göre belirli yıllarda sıçramalar gösteren kömür ithalatının 2011 yılında 29,7 milyon dolar tutarında yüzde 60'ı Rusya ve Kolombiya'dan yapılmıştır. Bu konu özellikle doğal gaz için yapılan Rusya'ya bağımlılık tartışmalarının gölgesinde kalan AKP enerji yönetiminin sözde kaynak çeşitliliği yaratma retoriğinin sadece bir aldatma amacı taşıdığını ve enerji bürokrasisi üzerindeki Rusya nüfuzunu gösteren önemli bir gerçektir. Yani sadece doğal gazda değil kömürde de Rusya'ya bağımlılık söz konusudur. Ve bu nedenle bu piyasalarda yapılamayan denetlemeler ya da bu piyasaların ekonomiyi dengelemeye çalışan bir fiyat artışlarıyla AKP iktidarı döneminde yani Kasım 2002'den bu yana doğal gaz yüzde 187, elektrik yüzde 199, benzin yüzde 198, mazot yüzde 242 oranında zamlandı. Ekonomide temel girdi niteliğindeki enerji ürünlerine yapılan zamlar, zincirleme biçimde iğneden ipliğe tüm mal ve hizmetlerin fiyatına yansıtıldı, yansıyacak da. Ülkenin, halkın ihtiyacı olmayan –Suriye- gibi alanlarda hovardaca para harcayan AKP, vergi artışları ve zamlar yoluyla vatandaşın cebine el attı.

1 Ekimden geçerli olmak üzere doğal gaza konutlar için yüzde 9,8, sanayi için yüzde 4, ticarethaneler için yüzde 8,6 ve elektriğe ise yüzde 10,1 oranında zam yapıldı. Oysa daha nisan ayında doğal gaza yüzde 18,7; elektriğe yüzde 9,3 zam yapılmıştı. Son bir yılda doğal gaz yaklaşık yüzde 30, elektrik ise yüzde 21 'in üzerinde zam gördü. Ve böylece bir ailenin aylık enerji faturası asgari ücretin üçte 1'i kadar oldu. Dolayısıyla geline nokta çok ciddi bir sorun, ciddi bir sıkıntı var. Bu, üretime de yansıyor. Esas olan üreticilerin üretim kaynağı olarak kullandıkları doğal gaz ve petrolün fiyatının belki de senede bir kere ayarlanmasıdır. Oysa şimdi almış olduğu miktara göre sanayici bir fiyat veriyor, mal üretim hesabı yapıyor ama siz cari açık kapatmak için ya da diğer farklı noktalardan takviye yapabilmek için bu ürünlerin, enerjinin, doğal gazın, petrolün, kömürün üstüne fiyat ayarlaması yapmak suretiyle vatandaş ya da tüketiciyi zora soktuğunuz kadar üreticiyi, sanayiciyi de zora sokmakta ve onların uluslararası piyasalarda rekabet edebilme olanağını elinden almaktasınız. Bu, doğru olmayan yaklaşım sadece o alanda mı? Elbette değil, diğer elektrik üretimi ve doğal gaz üretimiyle ilgili alanlarda da ciddi anlamda sıkıntılarımız var.

Enerji verimliliğini önemseyen bir iktidar olduğunuzu söylemiş olmanıza rağmen sanayide ve özellikle konutlarda enerji verimliliğinin teşvik edilmesini, bu işin halka yaygınlaştırılmasını, yerel yönetimlerle ve sivil toplum örgütleriyle iş birliği içerisinde bir bilinçlendirme çalışmasının eksikliğini hepimiz biliyoruz.

Nükleer enerjiyle ilgili biraz önce arkadaşlarımız söyledi, Japonya'da bile bazı sıkıntılar yaşanıyorsa Türkiye'nin çok daha dikkatli ve çok daha duyarlı olması gerekir diye düşünüyorum.

Ben Türkiye'nin bu kadar önemli kurumlarının yaptığı işleri denetlerken elimize vermiş olduğunuz bütçelerine baktığım zaman şöyle bir sıkıntı gördüm: MTA 2012'de kabul edilen bütçe ödeneği 358 milyon 824 bin lira. Ağustos sonu itibarıyla harcaması 171 bin 889,62 lira yani yarısı bile değil. Bu özellikle mi harcanmamış yoksa bir yapacak iş mi bulamamış bu konuda bir çelişki mi var? Eğer çelişki yoksa 2013 yılı bütçe ödeneğinin teklifi neden 335 milyon 080 bin lira? Bu, ciddi bir biçimde değerlendirilmeli. Aynı şey EPDK için de söz konusu. 2012 bütçe ödeneği 115 milyon 585 bin lirayken Ağustos sonu itibarıyla 34 bin 469 lira harcanmış ve eğer gerçek harcama bu ise bu yılki teklifin çok daha düşük düzeyde olması gerekirken 112 milyon 212 bin lira olarak teklif edilmesi de ya yapılan işin yanlışlığını ya bütçenin gerçekçi olmadığını gösteriyor. Aynı şey Türkiye Atom Enerjisi Kurumu için de geçerli. 2012 kabul edilen ödenek 102 milyon 439 bin lira iken harcanan Ağustos sonu itibarıyla 46 milyon 852 bin lira ama 2013 yılı için yapılan teklif 121 milyon 513 bin. Bu, ciddi anlamda bir bütçe hâkimiyetinin olmadığını ve bütçede bazı noktaların gerçekçi olmadığını gösteriyor. Bu doğrultuda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kurt, toparlarsanız lütfen.

KAZIM KURT (Eskişehir) – Bu doğrultularda, önümüze doğru ve ciddi bütçelerin getirilmesi dileğiyle hayırlı olsun diyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 97

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Kurt.

Sayın Çam, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli yöneticileri, saygıdeğer basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum, iyi akşamlar diliyorum.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının bütçesini görüşüyoruz. Öncelikle Bakanlığın 2013 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. Sözlerime bir karşılaştırmayla başlamak istiyorum.

Elektrik üretiminde 1995 yılında yüzde 25,9 olan ithal kaynakta doğal gaz yüzde 19,2 fuel-oil yüzde 6,4; motorin yüzde 0,3. 2011 yılında ise yine ithal kaynaktan yüzde 55,7; doğal gaz yüzde 45,4; ithal kömür yüzde 9,9; fuel-oil yüzde 0,4 olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılında da benzer bir tablo ile karşılaşılmaması beklenmektedir. Dışa bağımlı ve özellikle doğalgaz kaynaklı elektrik üretim politikalarının sonucu olarak vatandaşa yansıyan elektrik enerji tarifelerine son beş yıl içerisinde mesken tarifesinde yüzde 128, özelleştirme politikalarının da bir sonucu olarak kalkınmada öncelikli illerdeki mesken tarifiyesi yüzde 144; çiftçinin temel girdisi olan elektrik enerjisinin tarımsal sulama tarifiyesi yüzde 124; hayır kurumu statüsündeki Kızılay, Yeşilay, Türkiye Yardım Sevenler Derneği, Darülaceze ve Darüşşafaka Cemiyeti, Çocuk Esirgeme Kurumu ile resmî okullar, resmî yurtlar, resmî sağlık kuruluşu abonelerinin tarifiyesi yüzde 146 oranında; il, ilçe ve köy içme ve kullanma suyu, tarım kooperatifleri abonelikleri tarifiyesi yüzde 138 oranında; küçük sanayi sitelerinde geçimini güçlülkle sağlamaya çalışan ve alçak gerilim şebekesinden beslenen sanayi aboneleri tarifiyesi yüzde 111 oranında zamlanmıştır.

Son yapılan zamla 4 kişilik ailenin asgari tüketim standardı üzerinden 230 kilovatsaat aylık tüketim için ödemesi gereken fatura 75,2 liradan 82,6 liraya yükseldi. Geçen yıl eylül ayında ise bir ailenin faturası 62,5 liraydı. Yani bir yıl içinde yapılan elektrik zamlarıyla bir ailenin elektrik faturası yüzde 32,6 zamlanarak, 20,1 lira kabardı. Ancak asgari ücrete ve emeklilere yapılan zam oranı ise yüzde 4 civarındadır.

Yeni tarife üzerinden yapılan analizlere bakıldığında sonuç şöyle özetlenebilir: Son bir yılda gerçekleşen tüketici fiyatları artışı yüzde 8.8 iken mesken abonelerinin elektrik faturası bir yılda yüzde 32,16 artışla enflasyon oranının neredeyse 4 katını aşan düzeyde zamlanmış oldu. Elektrik enerjisinde ucuzluk söylemleri ile yapılan özelleştirme politikaları ucuzluk yerine zam getirmiştir. 24 Ekim 2012 tarihinde henüz çok yeni olan bir yasal düzenleme ile özelleşen ve özelleştirilecek dağıtım bölgelerindeki perakende satış şirketlerinin kâr oranları yüzde 50 oranında artırılmıştır. Yapılan bu zammın da yılbaşından itibaren tarifeler yoluyla vatandaşın faturasına yansımaları kaçınılmazdır.

Kayıp kaçak tüketimde elde edilir bir başarı sağlanamamış, vatandaşa gönderilen tüketim faturalarındaki kayıp kaçak bedeli 2012 yılında gizlenerek tüketicinin isyanı bastırılmaya çalışılmıştır. EPDK tarafından belirlenen 2011-2015 yıllarına ait kayıp kaçak hedef oranları, bir önceki beş yıllık döneme göre artırılarak tüketicilere fazladan yük bindirilmiştir. 2012 yılının sonuna gelindiği hâlde, ülkemizde dağıtım sistemi üzerinden tüketime sunulan elektrik enerjisi ile ilgili 2011 yılı dağıtım ve tüketim istatistikleri hâlen yayınlanmamıştır. Dağıtım sistemindeki kayıp kaçak oranının hangi seviyede olduğu kamuoyunun bilgisine sunulamadığı için de ilgili kişi ve kurumlar tarafından irdelenememektedir.

Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'de usulsüzlük ve yolsuzlukların üzeri sürgünlerle örtülmeye çalışılıyor. Yaptığı usulsüz faaliyetleri müfettiş raporlarıyla tespit edilen ve haklarında TEDAŞ Genel Müdürlüğünce suç duyurusunda bulunan DEDAŞ yöneticileri makam koltuklarında oturmaya devam ederken bölgedeki elektrik kesintileri ve gerilim dalgalanmaları sorununu ortak basın açıklaması yaparak gündeme getiren demokratik kitle örgütleri hedef seçilmiştir.

Elektrik Mühendisleri Odası, Kamu Emekçileri Sendikalarına bağlı Enerji Sanayi ve Maden Kamu Emekçileri Sendikası, İnsan Hakları Derneğinin Diyarbakır şubeleri ve TES-İŞ Diyarbakır 1 No'lu Şubenin 25 Temmuz 2012 tarihinde yaptıkları ortak açıklama ile dile getirdikleri Diyarbakır başta olmak üzere bölgede yaşanan elektrik kesintileri ve gerilim dalgalanmalarına çözüm bulunması taleplerine sürgünle yanıt verildi. EMO Diyarbakır Şube Yönetim Kurulu Başkanı, Başkan Yardımcısı, ESM Diyarbakır Şube Başkanı, TES-İŞ Diyarbakır Şube Başkanı, Mali Sekreteri ve ESM üyeleri insanları 18 Ekim 2012 tarihinde gerekçesiz olarak çeşitli illere tayin edildiler.

Bunun hemen arkasından BOTAŞ'la ilgili de birkaç şey söylemek isterim. BOTAŞ tarafından 2005 yılında yapılan Azerbaycan-Türkiye Doğalgaz Boru Hattı Türkiye kısmı yapım işleri ihalesiyle Sivas Kompresör İstasyonu yapım işi ihalesine Metod İnşaat Mühendislik Sanayi ve Ticaret Limited Şirketiyle ISKRA AVIGAS United Gas Turbine Teknoloji Firmasının ihalelere iş ortağı olarak katıldıkları; adı geçen iş ortaklığının ihale dokümanını oluşturan ihale belgelerinin onaysız fotokopiler olduğu, başka firmalara ait belgeler olduğunu mevzuata, idari şartnameye aykırı olduğunu ve ihaleye katılım koşullarını taşımadığını tespit etmelerine ve bu ortaklığı ihaleden elemelerine rağmen, sonradan aldıkları mevzuata aykırı yönetim ve ihale komisyonu kararıyla ihalelerin bu iş ortaklığına verildiği onaylandığı, ihaleye fesat karıştırıldığı, sahte belge düzenlendiği, görevin kötüye kullanıldığı tespit edilmiştir. Bununla ilgili Ankara 10. Ağır Ceza Mahkemesine dava açılmış ve o anda görevde olan ve bugün şu anda Genel Müdür olarak görev yapan Mehmet Konuk ve Doğal Gaz Pazarlama Satış Daire Başkanı Ümit Kayrak ve Finansman ve Muhasebe Daire Başkanı İsmail Çeşmeci

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 98

hâlâ BOTAŞ'ın yönetim kurulundalar. Oysa bilirkişi raporlarında bunların suçlu olduğu ve ihaleye fesat karıştırdıkları belgelerle açık ve net bir şekilde kanıtlanmıştır ama hâlâ görevlerinin başında olmasını da hayretle karşılıyorum.

Sayın Bakan, buraya gelmeden önce burada bir döviz açtım, açtığım döviz İzmir'in Karaburun ilçesiyle ilgilidir.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Kaptırmayız.

MUSA ÇAM (İzmir) – Konuşmama Kazdağlarından sonra İzmir'in akciğeri sayılan Karaburun'a yapılan tahribatla devam etmek istiyorum.

Binlerce yıllık bu tarih ve kültür mirasını taşıyan Karaburun Yarımadası, çok yakın bir tarihe kadar ulaşılması zor olan bir yöre olarak kalmış olmasının da etkisiyle gelenek ve göreneklerini kısmen de olsa koruyabilmiştir.

Ekonomik faaliyetler açısından değerlendirildiğinde Karaburun'un en önemli sermayesinin, yine korunmuş olan doğası olduğu görülmektedir. Yöre ekonomisi, küçük ölçekte yapılmakta olan tarım, hayvancılık, balıkçılık ve turizme dayanmaktadır.

Yenilenebilir ve temiz enerji üreten RES'ler de sosyokültürel doku, yerelin ekonomik ihtiyaçları, yaşamsal gereksinimleri, doğa, yaşamı paylaştığımız bitki ve hayvan toplulukları göz ardı edilerek kuruluyor. Nükleer santrallere karşıyım. RES'ler yapılmalıdır, Türkiye'nin enerjiye ihtiyacı var, bunu destekliyorum ama gelin Karaburun'a, Karaburun Yarımadası'nda rüzgâr enerjisi güllerinin nerelere kurulduğunu sizlere orada göstermek istiyorum. Sayın EPDK Başkanı sizi -lütfe- davet ediyorum; gelin Karaburun'a, Karaburun'u bir görün, birlikte izleyelim, köylü vatandaşlarımızın yaşadıkları, çektikleri çileleri sizlere de orada adım adım, tek tek göstereceğim. Mordoğan'dan, Bitiktepe-Değirmen Dağı'ndan başlayarak, Aşağı Ovacık, Baş Ovacık, Yenicepınar, Yayla Köy, Tepeboz, Kargılık Tepeleri, Değirmen Tepe, Bozköy, Haseki, Sarpıncık, Kızılcaadağ, Geriş Tepe, Bozalan Tepesi, Oğlanbaşı Tepe, Bayırharman Tepesi mevkiisi, Salman'a kadar uzanan bölgede "ÇED gerekli değildir." raporu ile 6 firmaya üretim lisansı verilmiştir.

RES amaçlı imar planı ve revizyonunun onaylanmasına ilişkin kararın iptali ve yürütmenin durdurulması talebiyle İzmir İl Özel İdaresi aleyhine açılan davanın bilirkişi heyeti raporunda da bölgesel özellikleri dikkate alan ve bütünleştiren bir strateji benimsenmediği, doğaya ve kırsala yönelik herhangi bir strateji geliştirilmemiş olduğu, çayır, mera alanların bütünlüklü korunması gerekliliğinin gözetilmediği vurgulanarak anılan imar planı ve revizyonunun şehircilik ilkelerine, planlama esaslarına ve kamu yararına uygun olmadığı belirtilmiştir.

RES'ler türbinlerin kapladığı alanların yanı sıra, enterkonnekte sisteme bağlantıları, yan yollar, türbinlerin trafo merkezine bağlanması için kurulan yer altı şebeke tesisleri, türbinler arası açılacak yollar, geçici inşaat alanları gibi unsurlar da eklendiğinde, bölgede doğal yaşamı ve yöre halkının varlığını sürdürmesini tehdit altına almaktadır. Yöre halkının iki önemli geçim kaynağı olan keçi yetiştiriciliği ve zeytincilik büyük zarar görmektedir. Binlerce kişi, binlerce köylü ve çiftçinin bu keçilerinin ve küçükbaş hayvanlarının otlama yeri olan meraları yok olmakta, sürülerin geçiş yolları kapatılmış durumdadır.

RES uygulamaları ile ilgili olarak, insan sağlığı, sosyoekonomik yapı, eko sistemin dengesi üzerindeki tüm bu olumsuz etkiler de dikkate alınarak ve mutlaka yerel aktörlerin de katılacağı, Yarımada'nın tamamını kapsayan bütünsel bir çalışmanın yapılması zorunluluktur.

BAŞKAN – Sayın Çam, toparlar mısınız lütfen. Bir dakika ekstra veriyorum, buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Çevre tahribatının geri döndürülemez olduğu diğer bir konu da sayıları giderek artan mermer ve taş ocaklarıdır.

Bu konuda yaşadığımız en yakın örneklerden biri Kösedere köyünde, köye 1.200 metre, köye içme suyu sağlayan depoya 300 metre mesafede ve çalışma sahasının içinde binlerce zeytin ağacı bulunan 170 dönümlük bir alanı kapsayan mermer işletmesine Enerji Bakanlığı tarafından verilen izindir. Bu izin verilirken de 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı Hakkında Kanun'un "... zeytinlik sahalarına en az 3 kilometre mesafede toz ve duman çıkaran tesis kurulamayacağı"na ilişkin maddesi yok sayılmıştır. Bu konuda muhtarlığın da desteği ile açılan ve Karaburun Kent Konseyi'nin de müdahil olarak katıldığı dava sürmektedir. Kent Konseyi tarafından 30 Eylül 2012 tarihinde Kösedere köyünde, başta ilçenin tüm köyleri olmak üzere geniş katılımlı bir protesto eylemi düzenlenmiş; yerel halk mitingde Kösedere Köyü özelinde Karaburun'da taş ocağı kurulmasına karşı kuvvetli bir irade beyan etmiştir.

Bitiriyorum Sayın Başkan.

1 Ekim 2012 tarihinde, Eğlenhoca köyü sınırları içerisinde ikinci grup mermer işletme ruhsatı 99,52 hektarlık bir sahanın 15,33 hektarlık kısmının yapı taşı ve kireçtaşı ocağı olarak işletilmesi için valilikçe "ÇED gerekli değildir." kararı verilmiştir. Bununla ilgili köy muhtarlığı ve Eğlenhoca köylüleri ilgili alanda taş ocağı işletmesi istemediklerini imza toplayarak ve dilekçe vererek Karaburun Kaymakamlığına bildirmişlerdir. Bundan sonraki süreçte konu yargıya taşınacaktır.

Son söz: Kısa vadede maksimum kazanç sağlama anlayışıyla, doğal ve sosyal dokuyu yok etmekte olan yıkıcı girişimlere karşı mücadele verirken ortak mirasımız olan yarımada'nın, insanı ve doğal zenginlikleriyle birlikte korunması ve sürdürülebilir kalkınmasının sağlanmasının hepimizin görevi ve sorumluluğu olduğuna inanıyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Çam.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 99

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Pankart nerede?

MUSA ÇAM (İzmir) – Pankart burada.

BAŞKAN – Sayın Türelî buyurun.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Bir dakika. “Karaburun’u kaptırmayız.”

BAŞKAN – Sayın Türelî vaktiniz geçiyor, siz buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam, eklersiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – On saniye geçti.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, Sayın Başkan teşekkür ederim.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önemli bir Bakanlığın bütçesini görüşüyoruz. Enerji, gerçekten de Türkiye gibi gelişmekte olan ve hızlı büyümek isteyen, kalkınmasını tamamlamak isteyen bir ülke için hayati bir önem arz ediyor. Buna ilişkin olarak tabii geçmişte Dokuzuncu Kalkınma Planı’nda sonra programlarda, orta vadeli programda yapılan projeksiyonlar var, konulan perspektifler var. Acaba bunlar ne kadar yerine geldi? Ben o konu üzerinde odaklanmak istiyorum.

Sayın Bakan, tabii enerjiye ilişkin olarak hükümetlerinizce belirlenen politikalar doğrultusunda kamu hızlı bir şekilde enerji sektöründen çekilmiştir. Nitekim, 2002 yılında yüzde 67,2 düzeyinde gerçekleşen enerji sektörüne yapılan sabit sermaye yatırımları içerisindeki kamunun payı 2011 yılında yüzde 24,4’e gerilemiştir. Bununla birlikte enerji sektöründen kamunun çekilmesiyle oluşan boşluğu özel sektör yeterince dolduramamıştır. Birkaç rakam vereyim: Toplam sabit sermaye yatırımları içinde enerji sektörünün payı 2002 yılında yüzde 8,9 olan seviyesinden 2011 yılında yüzde 4,4’e gerilemiştir. Kamu artı özel toplam sabit sermaye rakamıdır bunlar enerjide, yani yarıya düşmüştür. Millî gelir içindeki payına baktığımızda da bu gerilemeyi net biçimde görüyoruz. Toplam enerji yatırımlarının -gene kamu artı özel- gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı 2002 yılında yüzde 1,53’ken 2011 yılında yüzde 0,96’ya gerilemiştir. Bu açıdan da baktığınızda enerji sektörü yatırımlarında 2002-2011 arası dönemde ciddi bir gerileme gözlemlenmektedir.

Peki, devletin dokümanlarında, planda, programlarda enerji sektörüne ilişkin konulan perspektifler yerine gelmiş midir? Bakın, Dokuzuncu Kalkınma Planı’nda şöyle bir şey var, diyor ki: “Türkiye’nin, kilit önemde enerji dağıtım merkezlerinden biri hâline gelmesi ve bunun için bir yandan AB’ye uyum sürecinin tamamlanması, diğer yandan da bölgesinde cazibe merkezi hâline gelmesi için komşularıyla iktisadi ve ticari ilişkilerini güçlendirmesi gerekiyor.” Böyle bir perspektif ortaya konulmuştur. Bu kapsamda da ortaya somut, bazı uygulanması gereken, ulaşılması gereken hedef ve amaçlar konmuştur, bunlar, şunlardır.

Birincisi: Türkiye’nin mevcut jeostratejik konumunun etkin bir biçimde kullanılmasıyla enerji üreticisi ve tüketicisi ülkeler arasında transit ülke olunmasına, bu şekilde jeostratejik konumumuzun daha da güçlendirilmesinin sağlanmasına ve Ceyhan’ın uluslararası petrol piyasasında ana dağıtım noktalarından ve petrol fiyatlarının teşekkülünde önemli merkezlerden birisi olmasına çalışılacağı.

İkincisi: Doğal gazda transit boru hatlarının yapımının tamamlanarak Avrupa’ya gaz satışında etkin olunması amacıyla gerekli tedbirlerin alınacağı.

Üçüncü olarak da arz güvenliğinin artırılmasına katkı yapacak olan diğer ülkelerle elektrik ticaretinin yapılabilmesi amacıyla gerekli altyapının oluşturulacağı temel amaçlar arasında belirtilmiştir.

Bununla birlikte, Dokuzuncu Kalkınma Planı -ki 2007-2013 yıllarını kapsamaktadır- bitmesine yaklaşık bir yıllık bir süre kalmasına rağmen, henüz bu eylemlerden hiçbirini tamamlanamamıştır.

Elektrik enerjisi üretiminde dışa bağımlılık devam etmektedir. Elektrik enerjisi üretiminin birincil kaynaklara göre dağılımına bakıldığında, doğal gazın ağırlıklı rolünü koruduğu görülmektedir. Nitekim, 2006 yılında yüzde 46 olan elektrik enerjisi üretimindeki doğal gazın payı 2011 yılında yüzde 45 olarak gerçekleşmiştir. Yani hemen hemen aynı kalmıştır, gerileme olmamıştır.

Mevcut düzenlemeler ve EPDK’ya yapılan üretim lisansı başvuruları göz önünde bulundurulduğunda, Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi’nde öngörülen doğal gazın elektrik üretimindeki payının 2023 yılına kadar yüzde 30’a düşürülmesi hedefine ulaşılması mümkün gözükmemektedir.

Ekonomideki iniş ve çıkışlar enerji sektörünü ve tüketicilerin davranışlarını da doğrudan etkilemektedir. Kişi başına elektrik tüketimi Türkiye’de 2011 yılı için 3.114 kilovatsaat olarak gerçekleşmiş olup bu oran AB-27 ilkeleri için 2010 yılı verilerine göre 5.655 kilovatsaattir. Bu çerçevede, Türkiye’de kişi başına elektrik enerjisi tüketiminde bir artış trendi olduğu gözlemlense de hâlâ gelişmiş ülkelerin altında bulunmaktadır.

Türkiye, birincil enerji yoğunluğu açısından gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında “enerji yoğun” ekonomilerden biri olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, ülkemizin mevcut enerji yoğunluğunu düşürmek için önemli bir potansiyele sahip olduğu ilgili tüm taraflarca kabul edilen bir husustur. Bununla birlikte, 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu ile başlayan süreç ve yürütülen çalışmalara rağmen, gelişmiş ülkelere kıyasla enerji yoğunluğunda kayda değer bir artış kaydedilemediği gibi bir düşme trendine de girilememiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 100

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda enerji sektörüne ilişkin olarak bazı somut hedefler bulunmasına rağmen bu hedeflere ulaşılması mümkün gözükmemektedir. Nitekim, birincil enerji talebinin yıllık (ortalama) yüzde 6,2 oranında artacağı öngörülmesine rağmen, ilk dört yılda ancak yıllık ortalama yüzde 2,4 oranında artış kaydedilmiştir. Aynı dönemde elektrik enerjisine olan talebin yıllık ortalama yüzde 8,1 oranında artacağı öngörüsüne rağmen, artış yüzde 4,9 oranında kalmıştır. 2008 yılında başlayan ve etkileri hâlen sürmekte olan finansal krize bağlı olarak 2008 ve 2009 yıllarında birincil enerji arzında daralma yaşanmıştır. Bu bağlamda, Dokuzuncu Plan döneminin sonunda birincil enerji talebinin 147,4 milyon ton petrol eş değere ve elektrik enerjisi talebinin 295,5 teravatsaat düzeyine çıkacağı tahminlerinin tutturulamayacağı da kesinleşmiştir.

Son bir konuya değinmek istiyorum, o da elektrik dağıtım bölgelerinin özelleştirilmesiyle ilgili, bildiğiniz üzere bu özelleştirme süreci henüz tamamlanamamıştır. Bu çerçevede elde kalan bölgelerin satılabilmesi için bazı kararlar alınmaktadır. EPDK tarafından alınan bir kararla, her bir tarife uygulama dönemi için 2006 ve 2010 yıllarında yüzde 2,33 olarak belirlenen brüt kâr marjı, tarife döneminin sonuna gelinmeden yüzde 3,49 düzeyine çıkarılmıştır. Benzer şekilde, özelleştirme ihalesi yapılmamış olan dağıtım bölgeleri için Özelleştirme İdaresi tarafından başvurulması halinde tarife yönteminin değiştirilebileceğine ilişkin yeni bir karar alınmıştır. Bu tür kararlar, dağıtım bölgelerinin özelleştirilmesini kolaylaştırabilecek olmakla birlikte vatandaşların daha yüksek elektrik faturası ödemesini de beraberinde getirecektir.

Ben, 2013 yılı bütçesinin ülkemize, milletimize ve Bakanlığımıza hayırlı olmasını diliyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Türel.

Sayın Özbolat, buyurun.

Süreniz beş dakika.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri, değerli basın mensupları, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Enerji Bakanlığının bütçesiyle ilgili Plan Bütçede yapılan çalışmalara katkı sağlayan bütün milletvekili arkadaşlarımıza ve bürokratlara başarılar diliyorum.

Doğrusu Sayın Bakanın sunum konuşmasını kendi ağzından dinleyemedim ama sunumuyla ilgili kitapçığı incelemeye çalışıyorum.

Değerli arkadaşlar, enerji bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'nin de en önemli meselelerinden birisi. Hele bizim gibi gelişmekte olan bir ülkede yüzde 70 oranında dışa bağımlı bir enerji hepimizin -gerçekten- motivasyonumuzu da bozuyor, gelecekle ilgili kaygılarımızı da büyütüyor.

Bu Hükûmetin işbaşına geldiği 2002 yılından bugüne kadar olan süreyle ilgili söylenecek çok şey var. Doğrusu, sektörün bir tarafında olan birisi olarak benim de olumlu bulduğum birçok çalışma yapılmıştır ama eleştirilmesi gereken birçok da eksik var. Toplam enerjideki 32 bin megavat gücündeki bir Türkiye kurulu gücü, şu an 55 bin megavata ulaşmıştır. Bu çok küçümsenecek bir rakam değildir ama burada devletin payının da çok az olduğunu herkesin bilmesi gerekiyor. 2002 yılına kadar olan -daha doğrusu 2000'li yılların başına kadar- enerjide devletin bizzat yatırım yaptığı o enerji santralleri dönemi özel sektörün devreye girmesiyle başka bir ivme kazanmıştır.

Benim, özellikle Enerji Bakanlığının ya da EPDK'nın çalışmalarıyla ilgili söyleyeceğim çok şey var ama bunlardan en önemlisi Türkiye'de dışa bağımlılığı azaltacak olan, azaltmamız gereken o yüzde 70'lik payın ancak ve ancak yenilenebilir enerji kaynaklarıyla azaltılabileceğiyle ilgili düşüncemin bir türlü hayat bulamamasıdır. Bugüne kadar çok sayıda çalışma Mecliste de yapıldı ama en son çıkan kanunla ilgili çalışma yıllarca bekledi. Çıkan kanun -ne yazık ki- özellikle yatırımcıların yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapmasını cazip hâle getirecek noktada hiçbir zaman olmamıştır. Bunun birçok sebebi var ama en önemli sebebi...

RECAİ BERBER (Manisa) – Lisans başvurularına yetişemiyorlar, nasıl oluyor bu?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Berber, müsaade et. Biz seni dinledik Soma'yı dinledik, Yatağan'da çıkmadı senin söylediğin.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Peki.

Başvurunun olmasıyla gerçekleşmesi arasındaki farkı hemen söyleyeyim: 2007 yılında bir günde rüzgâr enerjisiyle ilgili yapılan başvuru 78 bin megavattır. Bugün, Türkiye'nin toplam kurulu gücü 2 bin megavattır.

RECAİ BERBER (Manisa) – Cazip diye...

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Yani devam edenler 8 bin 900 megavat civarında lisans var ama lisansın hayata geçmesiyle ilgili sürecin uzunluğunu şöyle anlatayım isterseniz: Şimdi, 1994 yılında Almanya'nın toplam rüzgâr kurulu gücü 850 megavattır, sadece 850 megavat; bugün 30 bin megavat. 1994 yılında Türkiye'nin de başladığı o rüzgâr çalışmasıyla ilgili süreçle bugün arasında sadece 2 bin megavat var. Eğer bir ölçü istiyorsanız başvuru çok ama hayat bulması zor. Bunun birçok sebebi var, dedim. En önemli sebeplerden birisi verilen teşviklerin bir yatırım yapmamaya dönük cazip olması, daha doğrusu bir güvencede hissetmemesi kendini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özbolat...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 101

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Hiç elinizi kolunuzu sallamayın beyefendi yani burada bir gerçek var ki o da şu: Enerjide yüzde 70 dışa bağımlıyız ama rüzgârda ve güneşte hâlâ beklediğimiz noktada değiliz. Bu sektörü de tanıyan, bilen birisi olarak bunu söylüyorum. Bunu ne yapacağız da artıracakız onları konuşalım. Önemli olan potansiyelin varlığı değil, önemli olan onu kullanabilmektir. Hem EPDK'nın hem de Bakanlığın çalışmalarını yakinen takip eden birisi olarak söylüyorum: Bizim çok acil olarak önümüzdeki 2035 yılına kadar olan bir planlamadan bahseden bir konuşma yapmış Sayın Bakan, 35'i değil isterse 2100'ü planlayalım, önemli olan, oraya gidecek olan yatırımların nasıl yapılacağıyla ilgili düzenlemeleri adam gibi yapmamızdır. Herkesin kabul edeceği bir düzenleme. Yoksa iktidarlar değişir önemli olan enerji politikamızın değişmemesidir. Türkiye'nin enerjiyle ilgili iktidarlara göre hatta bakanlara göre değişmemelidir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Özbekat.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Efendim, sözlerimi tamamlayayım.

BAŞKAN – Buyurun.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Şimdi, bu yatırımların, enerji politikamızın bakanlara göre değişmesini bile gördük biz ama söylenecek çok şey var ama ben hemen şunu belirteyim: Ben Kahramanmaraş Milletvekiliyim ve Afşinliyim. Afşin-Elbistan havzası Türkiye'nin en önemli kömür havzalarından birisi. İki tane termik santralimiz var A ve B; C ve D ihale edilmiş olmasına rağmen ihale iptal oldu, hâlâ bu konuyla ilgili bir adım atılmadı.

Şimdi, iki tane şey var -daha öncede araştırma önergesi verdiğim için söylüyorum- Afşin-Elbistan termik santrallerinin A ünitesinde ne yazık ki baca arıtma gazı sistemi kurulmadığı için hem bölgede tarım çok olumsuz etkilenmiştir, etkilenmeye devam ediyor -çünkü Türkiye'nin 4'üncü büyük ovası- hem de kanser vakaları çok artmıştır. Bu çevre kirliliğinin, facianın bir an önce durdurulması gerekiyor. Bu konuda Bakanlığın bir düzenlemeye ihtiyacı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayın Sayın Özbekat

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Efendim, pislik var, kanser var burada.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – İkincisi: Afşin-Elbistan çöl olan havzasında kömür dekapajı için yapılan çalışmalar sırasında göçük meydana gelmiştir ve 9 vatandaşımız, 9 işçimiz, hâlâ göçük altında cenazeleri yatıyor. Bununla ilgili henüz şu ana kadar kamuoyunu tatmin edecek, bizleri tatmin edecek, bir çalışmanın olmadığını kamuoyunun bilmesi istiyorum. En kısa zamanda bu çalışmanın başlamasından yanayız.

AKEDAŞ özelleştirildi, özellikle -Kahramanmaraş, Adıyaman TEDAŞ'ın özelleştirilmesi- burada 110 işçi sokağa atılmış vaziyette; 2.100 vatandaşımız, en son, icralıktır. Bu özelleştirmelerin yapılmasında dikkat edilmesi gereken birtakım temel unsurlar var. Sayın Bakanım, özellikle bunun mutlaka denetlenmesi lazım. Oradaki çalışanların özlük haklarını ve hukukunu korumak size düşer; bu bir.

İkincisi: Bu kadar çok vatandaşımızın elektrikten dolayı icraya verilmesi, özellikle sulamada, tarımda çok önemli bir bölge için söylüyorum, Türkiye'nin 4'üncü büyük ovası, bunlara dikkat edilmesi gerekiyor.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özbekat.

Sayın Aslanoğlu...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, Enerji Tabii Kaynaklar Bakanlığının değerli çalışanları, EPDK Başkanı ve değerli çalışanları, saygıdeğer basın; hepinize saygılar sunuyorum.

Haşim Kılıç Bey, seni bir alından öpeyim gel ki. Sen varken her şey güzeldi. Haşim Keklik Bey, özür diliyorum. Sen varken her şey güzeldi, sen neredesin? Sosyal devlet vardı, vatandaşa hizmet vardı, nerede sorun varsa TEDAŞ oradaydı, hangi köyde elektrik kesildi bir saat sonra TEDAŞ oradaydı. Seni mumla arıyorum, sen neredesin? Sen neredesin? Sayın Keklik Allah'ını seversen gel!

Sayın Bakanım, Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir devlettir. Sosyal devletin görevi vardır, maalesef, bunu yüreğimle söylüyorum, biraz önce Sayın Kalaycı söyledi: Bir köyde elektrik kesiliyor, dört gün kimse gitmiyor, bir tek lamba takmaya kimse gitmiyor. Arıyorsun cevap vermiyorlar. "Kardeşim, biz gelmeyiz." diyorlar. Böyle sosyal devlet olur mu Sayın Bakan? Sayın EPDK Başkanım, bunlar burada kral mı? Bunlardan kral yarattınız siz, kral yarattınız. Sadece kârına bakıyor, sadece cebine bakıyorlar. Sosyal devlet anlayışıyla vatandaşın hiçbir hizmetini yapmıyorlar.

RECAİ BERBER (Manisa) – Yapmamanın cezası da var.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Yapmıyorlar, hiç kimse de denetlemiyor, hiç de bir sonuç alınmıyor. Sayın Berber git bak, senin bölgen özelleşti mi?

RECAİ BERBER (Manisa) – Hayır.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – "Hayır"sa o zaman, git, Haşim Keklik Bey'in alından öp.

BAŞKAN – Sayın Berber, Sayın Aslanoğlu'nu kızdırma lütfen.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – İki: Olabilir, herkes borcunu ödemeli, kurum yaşamalı... Öyle bir zamanda gidip elektrik kesiyorlar ki tam insanların hasadını vereceği zaman, hasat üreteceği zaman elektrik yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 102

RECAİ BERBER (Manisa) – Bizim orada da oluyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ya, “Bizim orada...” Ya, bu hak bu, hukuk bu. Vatandaşa eziyetin daniskası değil mi? Sen kimsin? Sen sosyal devlet değil misin? Sen vatandaşın ürününün yerde kalmasını mı istiyorsun?

Şehir suyu: Gidip kesiyor. Şehre bir hafta, on gün su verilmiyor. Ya böyle şey olur mu Allah aşkına ya? Git, çağır “Gel kardeşim.” de. Sen belediyesin, “Ben senin paranı her zaman şu kadar keseceğim.” de, ama suyu kesmekle, vatandaşa on gün, on beş gün su kesme cezası belediyelerce vatandaşa vermek hak mıdır Sayın Berber?

RECAİ BERBER (Manisa) – Köydür herhâlde.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Köy değil, ilçe...

RECAİ BERBER (Manisa) – İlçenin suyu kesiliyor?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Evet. Sorabilirsiniz...

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, TEDAŞ da kesiyor yalnız, TEDAŞ da kesiyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Efendim, TEDAŞ, TEDAŞ... Hayır, TEDAŞ, çok böyle naçar kalırsa kesiyordu.

RECAİ BERBER (Manisa) – Kesiyor, biz Haşim Beyi arayalım!

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Tamam, Haşim Bey, bir dakikada açıyor, onlar açmıyorlar.

Şimdi, Sayın Bakan, ben bu ülkenin bir kuruşunun dışarıya gitmesine çok üzülen kişilerden biriyim. 1 kuruşu dışarı gitmesin ama yenilenebilir enerji de hep kâğıtta kalıyor. Bunun finansman bacağına kesinlikle yerine... Bankaların kucığına attınız, diyor ki: “Yüzde 30, yüzde 40 yatıracaksın.” Bir dakika kardeşim ya! Gelin, ben bu elektriği size satacağım, satacağım size, siz benden alacaksınız.

RECAİ BERBER (Manisa) – Ver, alalım!

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Evet. Sayın Berber... Sayın Berber...

BAŞKAN – Sayın Berber, az sonra sizi de Hükümet sıralarına alacağım, az kaldı!

RECAİ BERBER (Manisa) – Hayır, bana anlatıyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır, oraya anlatıyorum. Eğer, Türkiye’de yenilenebilir enerjinin, Sayın Özpolat’ın dediği gibi, daha çok yükselmesini istiyorsanız, finansman sistemi kurmazsanız hiçbir şey olmaz. Bankaların kucığına atmayın. O insanlara bir fon oluşturun o fondan ilk aşamada ihtiyacı olanı -daha inşaat yapacak, kazma vuracak, bilmem ne yapacak- bu fondan karşılayarak ilk elektrik ürettiği zaman kesin, ama siz hep birilerinin kucığına gidiyor, parası olanların kucığına gidiyor. Yani o düzgün, dürüst bu işi bilen insanlar bu işi yapamıyor.

RECAİ BERBER (Manisa) – Mevlüt Bey bankacı, böyle söylerse olmaz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Neyi söylersem?

RECAİ BERBER (Manisa) – Bankacısınız siz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Evet, bankacıyım kardeşim, bankacıyım. Ben proje yapmışım...

RECAİ BERBER (Manisa) – Sizinkiler almış parayı...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Bir dakika kardeşim...

Ben proje yapmışım, diyorsun ki: “Tamam, ben bunu fonlayacağım ama yüzde 40 bana para yatır.” diyorsun. Öyle şey olmaz, öyle şey olmaz! Bana daha üretim başlamadan...

RECAİ BERBER (Manisa) – Sizin bankacı arkadaşlarınız yapıyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Evet. Kim yapıyorsa...

Hatta üretim başlamadan benden yüzde 40 para isterse, o parayı iki sene tutarsa içeride, bu nasıl anlayış?

Yine, sizle, ben, burada...

Hangi şeydi? Kemal Bey neyin başıydı efendim?

SALİH KOCA (Eskişehir) - TEİAŞ, TEİAŞ...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ben çok tanımam, teşekkür ediyorum, yardımcı oluyor, ama onun da yetkisi yok. Daha ben üretime başlamamışım, siz bana -trafo yapılacak oraya- “Gel parayı yatır.” diyorsunuz. Ya, bir dakika Sayın Bakanım, bir kere üretime başlayayım, ondan sonra teminat mektubu mu alacaksınız benden, ne alacaksınız alın? Benden niye para alıyorsunuz? Ben, beyefendinin -duyuyorum- yaklaşımına, yardımına teşekkür ediyorum, ama onun hiç yetkisi yok, kabahat sizde. Önce üretime başlayayım, teminatını veriyorum, teminat mektubunu benden alıyorsunuz, daha benden niye para istiyorsunuz?

Şimdi, söz vermek çok kötü bir olay Sayın Bakan. Başıma neler geldi? 250 kişiyi çalıştıracak bir kâğıt fabrikasıydı götürdüm Malatya’ya, yalvardım, yakardım adama, elini ayağını öptüm -Nizip’ten- Maraş’ta üretimi vardı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Sene kaçtı?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Beş sene önce, altı sene önce.

RECAİ BERBER (Manisa) – Elektriğini kestiler demeyeceksin...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Bir dakika, bir dakika...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 103

Adamı götürdüm, fabrikayı yaptı, 40-50 kişilik lojman aldı, 250 kişiyle üretime başladı. Elektrik köy hattından gidiyor, yalvardık, yakardık, etmeyin, tutmayın ya şunun hattını değiştirin... Kâğıt hamuru elektriği kesilirse kaldır at, kaldır at. Yahu, elinizi ayağınızı öpeyim ya, bu insanlar 250 kişi çalıştırıyor ya. Bunun çaresi yok mu ya! Allah aşkına bunun çaresi yok mu ya!

SALİH KOCA (Eskişehir) – Haşim Bey, yok muydu?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır. O zaman, Haşim Beyden sonra bu, yeni oluyor. Allah'ınızı severseniz bunun çaresi yok mu ya? Ya, söylüyoruz, diyoruz ki: "Ya kurban olduğum, bu adam 250 kişi çalıştırıyor. İsmi de vereyim, Sayın Bakan: Yaşar Kâğıt.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Ben oranın eski hâlini de yeni hâlini de bilirim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Eski o, ta, 1985'te bilmem kimlerin –onun ismini vermeyeyim- yaptığı o kötü yuvaya adam 15 milyon dolar para harcadı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Orası yaklaşık otuz-otuz beş yıllık bir tesis.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Evet, ama bir sene çalışmış, elveda... Yani şimdi, adama beni dövdüreceksiniz. Adam bana kahrediyor, 250 kişiyi attı, çekti gitti Sayın Bakan. Bana küfrediyor, sen bana 15 milyon dolar yatırım yaptırttın... Söyleyemiyorum söylediğini. Allah'ınızı severseniz ya! Kimse, bunun ilgisi ya... Kimse bunun ilgisi ya...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Ben şimdi Haşim Bey'e talimat veriyorum konuyla alakalı, ama şimdi hikayesini bir anlamam lazım.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Vallahi, Sayın Bakan, ben küfrü yedim, ben küfrü yedim! Adam işçileri çıkardı, gitti Maraş'a, Maraş'taki fabrikayı çalıştırıyor, Nizip'teki fabrikasını çalıştırıyor. Bana da öyle bir küfür... Sizin kulağınıza söylerim sonra nasıl küfrettiğini.

Şimdi, Sayın Başkanım, EPDK Başkanım, Türkiye'de, "metil alkol" dediğiniz, şeker fabrikalarının yüzde 3 oranında katma kararnamesini herhâlde 2013'te çıkarıyorsunuz, değil mi efendim?

RECAİ BERBER (Manisa) – Yüzde 1...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır, yüzde 3.

Sayın Başkanım, 1 mi 3 mü?

EPDK BAŞKANI HASAN KÖKTAŞ – Yüzde 3.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – 3...

Peki, şu anda, Türkiye'de -yüzde 3 katkı payı olacak- yeterince üretim var mı? Bunu tespit ettiniz mi? Şu anda, benim bildiğim bir Konya fabrikasında var -günde 80 ton zannediyorum- bir de Eskişehir'de var. Ama Türkiye'deki tüm diğer şeker fabrikalarında, Erzurum'da var, Tokat'ta var, Turhal'da var, Malatya'da var etil alkol tesisi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, toparlarsanız lütfen buyurun.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Efendim, müsaade eder misiniz... Küfür yedik, yani bunu...

BAŞKAN – Küfrün hatırına beş dakika. Buyurun efendim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, bu yüzde 3 için Türkiye'de şu anda üretilen bu "etil alkol" dediğimiz kapasite için şu anda yeterli kapasite var mı? Yüzde 3'ü karşılayacak mı? Yüzde 3'ü karşılayacak miktarda üretim var mı? Ama ben biliyorum ki bir tek Konya'da var. Konya milletvekilleri gitti. Konya dışında bir yerde şu anda günde 80 ton -sizin günlük akaryakıt tüketiminiz kaç ton bilmiyorum- yüzde 3'le 80 ton üretim, bir de Eskişehir'de var, ama şeker fabrikalarını bu konuda teşvik etmeniz lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Adana'da var...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır efendim, hayır. Şu anda iki yerde var; Eskişehir ve Konya.

Rakam bilmiyorum, sadece yüzde 3 ilan edeceksiniz. Yüzde 3'e yetecek kadar üretim var mı? Yok, yok.

RECAİ BERBER (Manisa) – İthal edelim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Neyi ithal ediyoruz ya, bomboş duruyor, şu dört tane fabrikada hazır tesis var Sayın Başkanım.

EPDK BAŞKANI HASAN KÖKTAŞ – Yerli üretimden olma zorunluluğu var zaten.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Tamam. Ama sen o zaman bana, Sayın Başkanım "Vallahi üretim bu kadar yüzde yarım oldu, ne yapayım ben?" diyeceksiniz. Hayır, Sayın Başkan, bugünden bunun önlemini almanız lazım. Yüzde 3... "Ben, yarın yüzde 3'ü kaç ton etil alkolle tuttururum"un önlemini almanız lazım. Ama böyle bir çalışma yok, böyle bir çalışma yok.

Beyefendi, size, Türkiye'de tüketilen akaryakıtın yüzde 3'ü kadar yerli katkı olacak bir şeyi söylüyorum. Yani verdiğimiz o gıcır gıcır dövizlere yüzde 3 daha gitmeyecek, bunu söylüyorum.

Sayın Berber söyledi, Sayın Bakan, kömür santralleri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 104

RECAİ BERBER (Manisa) – Yerli kömür santralleri...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Evet, yerli kömür santrallerine çevreyi kirlfetmemek kaydıyla karşı değilim, karşı değilim diyorum. Ama her bir santralin fiyatı, yaklaşık 600 megavatlık bir santralin fiyatı 700-800 milyon dolar.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – 1-1,5 milyar...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Yo, yo... Ben sana 600 milyon dolara yaptırayım.

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, sürenizi çalıyorlar, kanmayın onlara.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, Sayın Bakan...

VEDAT DEMİRÖZ (Bursa) – Eren yapar...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – O Eren şu anda en son kaçta aldığını biliyor musunuz Vedat Bey? 500-600 milyon dolara aldı en son aldığını, en son “Eren” dediniz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen karşılıklı yapmayalım bu işi. Lütfen...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, Sayın Bakan, mutlaka, minimum, minimum diyorum...

RECAİ BERBER (Manisa) – Sataşılıyor...

BAŞKAN – Size satışmadan söz vereceğim Sayın Berber.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Minimum alım garantisi verirsiniz, bu adamların eli güçlü olur, birilerinin kucağına gitmez, minimum bir alım garantisi verin, minimum; 4 sentse 4 sent, 5 sentse 5 sent, minimum bir alım garantisi verirsiniz, özellikle finansman açısından çok daha farklı bakıyorlar. Ben yani “7 sent, 6 sent” demiyorum, sizin asgari biçeceğiniz, ben on yılda benim enerji fiyatım... Neyse 5 sentse 5 sent Sayın Bakanım. “Arkadaş, şimdilik - ama onlardan 5 sent almayacaksınız, kaç paraysa- ben size 5 sentlik alım garantisi veriyorum.” dersiniz kendilerini kredi bulmakta daha özgür hissediyorlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, toparlarsanız.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Toparlıyorum.

Aksi hâlde, Sayın Bakan, bu para bizden gidiyor, fiyatı, beyefendilerin dediği gibi “1 milyar dolardan 700 milyon dolar.” dediler, ama alım garantisi verdiğiniz zaman veya bilmem banka mektubu verdiği zaman eğer firma kuvvetliyse... Örneğin bir tanesi o kadarlık mektup verdi, 600 milyon dolar aldı. Bunun için, yani kömür santralının finansmanında mutlaka, minimum... Bak ne diyorum, sizi bağlayıcı yarın bir şeye sokacak bir şey değil. Ama minimum seviyede, 4 sentse 4 sent, 5 sentse 5 sent, bilmiyorum, bir alım garantisi verilirse, daha çok insanla daha çok santral yapar ve yerli enerjiden daha çok yararlanır. Onun için, ben...

Sayın Başkan, Sayın Berber benim sözlerimi kesti, devam edeyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, çok teşekkür ederim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ama şeye uğradı, Sayın Berber kesti efendim.

BAŞKAN – Size son bir dakika verelim, Sayın Berber’in çaldığı süreyi.

Buyurun.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sizi çok zor durumda mı bıraktım Sayın Başkan?

BAŞKAN – Yok, efendim, estağfurullah Sayın Başkan.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; ben Haşim Keklik'i arıyorum.

BAŞKAN – Arkada oturuyor efendim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır, orada... Canı sağ olsun ama Türkiye kan kusuyor, sosyal devlet anlayışı bitti, halka zulüm yaptırıyorsunuz.

Haşim Keklik ve ekibinin önünde saygıyla eğiliyorum. Onları mumla arıyorum. Siz eğer kayıp kaçak için, Sayın Bakan, çok önemli Haşim Keklik ve ekibine 10 binde bir prim verseydiniz, kayıp kaçak o gün onlar hepsini sıfırlardı. Siz prim vermediniz, çalışana eğer verseydiniz, çalışan gider mumla bulur, kayıp kaçak o gün onlar hepsini önlerdi. Ben size öneriyorum, hâlâ daha Sayın Keklik'in özelleştirmede yerini bir deneyin, bir deneyin, bir deneyin, bakalım. Sayın Keklik'in ekibine bu kayıp kaçaktan kaybettiğiniz şeyin yüzde 1'ini verseniz, eğer bir tane kayıp kaçak kalırsa namerdim. Aynen söylüyorum, deneyin Sayın Bakan, deneyin bir. Beyefendiye bir yetki verin.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

Sayın Berber'e sataştım, sataştım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Aslanoğlu.

Sayın Koca, buyurun lütfen.

SALİH KOCA (Eskişehir) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz, Sayın Bakanım; ben de Sayın Aslanoğlu'nun bu güzel konuşmaları üzerine gecenin bu vaktinde artık herhâlde fazla söz söylemeye gerek kalmadı ama iki mutluluğumu paylaşmak için söz aldım. Her şeyden önce, Eskişehir-Seyitgazi Kırka tesislerinde bu ocak ayı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 105

İtibarıyla mevcut 900 bin ton/yıl kapasiteye ek olarak 550 bin ton/yıl kapasiteye sahip Penta 5 tesislerinin temellerinin atılmış olmasını ve özellikle de inşaatının hızlı bir şekilde ilerlemiş olmasının gerçekten bor madeninin değerlendirilmesi açısından ve ülkemizde katma değer kullanılması açısından çok önemli bir adım olduğunu düşünüyorum. Özellikle, bu temelleri atılan tesisle birlikte hem istihdam anlamında hem de borun kullanımı anlamında çok önemli bir adımı hep birlikte gerçekleştirmiş olacağız.

Bir diğer mutluluğumuz da, özellikle son yıllarda bor ihracatında konsantre ürünlerin payı azalırken katma değeri yüksek olan bor kimyasalları ve eş değer ürünlerinin ihracatının artmış olması, bu 2002 yılı rakamlarına baktığımızda yaklaşık yüzde 65'e 35 olan oranların şu an itibarıyla bor kimyasalları lehine yüzde 92'ye 8 şeklinde değişmiş olması gerçekten bizleri mutlu etmekte. Zira, bu şekilde daha fazla katma değeri olan ürünler üretilip ihracatını gerçekleştirmiş olmamız millî gelirimiz açısından da atılan önemli bir adımdır diye düşünüyorum. Özellikle, yine, bor ihracatımızın 2002'ye göre 186 milyon dolardan yüzde 446'lık bir artışla 829 milyon dolara çıkması ve bunun, biraz önce bahsetmiş olduğumuz gibi, "bor kimyasalları" şeklinde olması bizleri memnun etmektedir. Yine ihracatımızın da yaklaşık yüzde 30'luk kısmı Eskişehir'deki o muhteşem tesislerde yapılmaktadır.

Aslında, Sayın Bakanımın yemek daveti hem bir hızlı tren yolculuğuyla hem de muhteşem tesislerde - bilmiyorum bir hafta sonu olabilir mi- hem Komisyon üyelerimizle birlikte bu muhteşem tesisleri ve akabinde bir çığ börek ikramıyla birlikte olabilir mi diye...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Çığ börekleri ayarla, inşallah.

SALİH KOCA (Eskişehir) – Çığ börekleri biz ayarlarız Sayın Bakanım inşallah, hızlı trenle birlikte. Çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakanım, ben bu vesileyle, kısa iki tanede -zannediyorum sorular bölümüne geçeceğiz- soru sormak istiyorum: Özellikle denizlerde petrol aramacılığında çok ciddi adımların atıldığına şahitlik ediyoruz. Son dönemde kendi petrolümüzü bulmak için sismik arama gemimizin inşaatına başladığımızı biliyoruz. Bunda ne aşamadayız? Bununla ilgili çalışmalar ne durumda?

Bir diğeri de, özellikle ithal bağımlılığımızın azalması adına nükleer enerji santralleri kurma konusunda hangi aşamadayız?

Ben, bu vesileyle, bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Koca, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçeler ve kesin hesaplar üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, on dakika süreyle soru sormak isteyen arkadaşlarımıza söz vereceğim. Yalnız, lütfen, değerlendirme istemiyorum, on dakikada keseceğim, sadece soru lütfen.

SORULAR VE CEVAPLAR

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ben soru sormayacağım, sadece konuşmamda sorduğum sorulara cevap bekleyeceğim.

BAŞKAN – Tamam, çok teşekkür ederim.

Sayın Akçay, konuşma içerisinde sormuş olduğu soruların cevabını istedi.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, konuşmam sırasında daha sonra sorarım diye düşündüğüm bir konu vardı özellikle, iki konu daha doğrusu. Bir, Irak'ta bir gazete haberine göre TPAO'nun 5 petrol ve doğal gaz sahası var, alınmış. Bunlardan bir tanesi Irak Hükûmeti tarafından onaylanmamış, konsorsiyumdan çıkarılmış TPAO. Bundan sonrakilerle ilgili olarak da benzer bir risk var mı benzer bir sıkıntı var mı? Bu, Irak'la bir gerginliğe, zaten bir gerginliğimiz var da, gerginliğin artmasına yol açar mı? Çünkü Irak'la 10 milyar dolarlık bir ihracatımız söz konusu. Bir sıkıntı çıkarır mı acaba?

İkincisi de, bu BOTAŞ'ın Ankara Büyükşehir Belediyesinden, EGO'dan daha doğrusu 676 milyarlık bir alacağı vardı, o konuyla ilgili bir gelişme oldu mu acaba?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Özensoy...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, ülkemizin enerjide dışa bağımlılığını hep konuştuk. Yerli kaynakların kullanılmasının yanında, Sayın Bakan, bu yatırımlar yapılırken -termik santraller özellikle, diğer işte türbin vesaire- bunlarda da dışa bağımlı olduğumuzu görüyoruz. Yani, elektromekanik sanayisinin gelişmesiyle alakalı -ki bu çok önemlidir, 2020 yılına kadar yaklaşık 100 milyar dolarlık da bir yatırım gerekmektedir- dolayısıyla bununla ilgili bir tedbir düşünüyor musunuz? Yani bir teşvik düşünüyor musunuz? Bu da en az yerli kaynakları kullanmamız kadar bu elektromekanik sanayisinin gelişmesi de dışa bağımlılık anlamında önemli çünkü zaten bir on yıl, on beş yılı bunun geri ödemesiyle ancak üretimi gerçekleştirebiliyoruz. Dolayısıyla, bu konuda da bir tedbirleriniz, bir teşvikiniz olacak mı? Bunu soruyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 106

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özensoy.

Sayın Kurt...

KAZIM KURT (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, üretimde kullanılan -gerek tarım gerek sanayi- akaryakıt ve doğal gaz ile elektrik için ödenen bedeller ayrı ayrı ne kadardır tüketicinin, vatandaşın ödediği? Bunun ne kadarı vergi ne kadarı ürün bedelidir ve kaç çeşit vergi ya da başka isim altında ödeme vardır?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aydın...

KAZIM KURT (Eskişehir) – Bir tane daha vardı Sayın Başkan.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Bakanım, çift yönlü saat uygulamasıyla ilgili yakın zamanda geçişi düşünüyor musunuz? Özellikle bu konuda güneş enerjisi ve rüzgâr enerjisi temelli enerji üretileceği için özel bir fiyat uygulaması gerçekleştirilebilir mi? Lisanssız yatırımlarda 1 megavata çıkarılması düşünülüyor mu? Özellikle rüzgâr enerjilerinde makine ölçek büyüklüğünün özellikle 1 megavatın üzerinde olması nedeniyle birden fazla yatırımcının ortak bir yatırım yapabilmesine izin verecek bir -ölçek ekonomisi açısından izin verecek- düzenleme düşünülüyor mu?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydın.

Sayın Kurt...

KAZIM KURT (Eskişehir) – Efendim, benim eksik kaldı.

Tarımsal amaçlı sulamada kullanılan enerji bedelleri aylık faturalandırılıyor. Oysa bu yurttaşların aylık geliri yok, dönemsel. Bu faturalandırma dönemsel olamaz mı, üç ay ya da beş ay gibi?

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Kurt.

Sayın Özbolat...

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Sayın Bakanım, bu güneş enerjisiyle ilgili başvurular ne zaman alınacak? 2013 yılı itibarıyla “600 megavat” gibi bir sınırlama konulması ne kadar akılcı? Çünkü henüz daha başvurunun bile olmadığı güneşte bir lisans süresinin en az bir bir-buçuk yıl süreceği düşünülürse -2012 yılının sonundayız- 2013 başında bile olsa 2014 yılında lisans verilecek bir kaynağa neden 2013 yılı için 600 megavatlık bir sınırlama kanunda konuldu? Onu merak ediyorum.

İkincisi, maden ruhsatları neden Başbakanlıkta bekletiliyor?

Üçüncüsü de, özellikle yenilenebilir enerji kaynaklarındaki bu katkı payını kaldırmayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özbolat.

Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, özellikle -sorumu biliyorsunuz gerçi de- İran'dan gelip de, İran üzerinden Türkiye'ye dağılan doğal gazla ilgili olarak şimdi, son çıkan, zannediyorum Bakanlar Kurulunda herhâlde efendim -Sayın Başkanımızla da görüştük ama- Doğubeyazıt ve Ağrı'ya verilecek doğal gaz ama Patnos'a verilmeyeceği yönünde. Fakat şöyle bir şey var: Sizler de Van'a geldiğinizde 17 bin konutun tesliminde Sayın Başbakanımız zannediyorum bizim oradaki milletvekili arkadaşlarla da görüştü, biz de o gün Erciş'te sizlerle görüştük. Dolayısıyla, Patnos'la Erciş 42 kilometre, Doğubeyazıt'la Erciş 135 kilometre, Patnos'a doğal gaz verilme konusunda acaba Erciş'te aynı hat üzerinde olabilir mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çelebi.

Sayın Üstün...

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Sayın Bakanım, bütçemizin hayırlı, uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Ben, isminde maden ismi olan tek il olan Gümüşhane ili adına... Orada bir sürü madenimiz çıkıyor, altından tutun da. Son zamanlarda 2-3 bin de insan çalışıyor orada.

Gümüşhane iline MTA'nın bir bölge müdürlüğü açması konusunda talebimiz var, bunu size iletmek istiyorum. İnşallah, “evet” diye cevap verirsiniz.

BAŞKAN – Ne zaman açacaklarını sor da...

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Ne zaman açacaksınız? Açılışı ne zaman yapıyoruz? Onu sorayım ben kısaca.

Bütçemizin hayırlı, uğurlu olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Berber...

Sayın Berber, sataşmaya da cevap verebilirsiniz bir dakika.

RECAİ BERBER (Manisa) – Estağfurullah.

Şimdi, gerçekten, Mevlüt Bey özellikle bankacı gözüyle o konuya tekrar değindi. Sayın Bakanım, ben demin konuşmamda söylemeyi unuttum. Muhtemelen, eğer, şu anda EÜAŞ'ın ya da TKİ'nin elindeki sahaların da redevansla

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 107

özelleştirilmesi veya yeni santral kurulmasında da eğer bir buradaki o alt limit ya da ortalama maliyetle bile olsa alım garantisi olduğu takdirde, redevans bedellerinin dahi artma ihtimali var çünkü orada risk primi dolayısıyla finansmanda şu anda bir bedel ödüyoruz. Yani orada bir kaybımız olduğunu ben düşünüyorum şahsen. Onun bile artacağını tahmin edebiliyoruz. Çünkü risk primini şu anda finansman arayanlar yüklenmiş oluyorlar ve onun bedelini, olmayan bir riskin bedelini ödüyoruz orada.

Benim sormak istediğim iki tane soru var ayrıca: Bir tanesi, biliyorsunuz, şu anda, doğal gazda -elimize gelen dokümanlardan da gördüğümüz üzere- Rusya ve İran bağımlısı hâldeydik, şimdi Azerbaycan'la da ciddi anlamda anlaşmamız var. Fakat on yıldan bu yana Türkmen gazının Türkiye'ye gelmesiyle ilgili hep söylendi, rahmetli Türkmenbaşı zamanında bu çok iyi bir aşamaya gelmişti. Bildiğim kadarıyla şu anda Rusya'nın dışında Çin'e bile Türkmenistan gaz satıyor, boru hatları döşendi, başlandı da. Türkiye, Türkmen gazını, hakikaten bir köprü olacak mı, bir yerden alabilecek miyiz Azerbaycan üzerinden veya bir şekilde? Burada bazı diğer kanallar söylenmiş ama ben özellikle bunu merak ediyorum.

İkincisi, Sayın Bakanım, elektrik fiyat tarifelerinde en son şöyle bir değişiklik oldu: Manisa, Aydın, bu bölgede bizim beyaz et üretiminin en önemli üssü, yüzde 30'u bizim bölgemizde. Bu kümes işletmesi olan vatandaşlarımız dernekleriyle geldiler. Bakın burası bir tarım işletmesi, ne tarım tarifesini uyguluyor, ne sanayi? Nedir biliyor musunuz? Ticarethane, yani en yüksek tarife. Zaten elektrik fiyatlarından dolayı sıkıntıları var bir de ticarethane tarifesinin olmaması gereken bir tarif. Bu konu ciddi anlamda bir sıkıntı. Hiç değilse ya tarım ya da sanayiden böyle bir fiyat uygulansın. Böylece yüzde 3, 5, 10 civarında bir indirim söz konusu olacak. Bunun nedenini merak ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Berber.

Sayın Demiröz...

VEDAT DEMİRÖZ (Bitlis) – Sayın Bakanım, soyadı maden cevheri olan bir milletvekili olarak ben de soruyorum: Bitlis Adilcevaz'ın Filistan Ovası'nın veya Gülistan Ovası'nın enerji hattı ihalesi ne zaman yapılacak?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Demiröz.

Sayın Türel...

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, AB ile tam üyelik müzakere sürecinde enerji faslı açılmadı; bildiğim kadarıyla, Güney Kıbrıs Rum yönetiminin ona ilişkin blokajları var. Bu konudaki gelişmeler nedir? Bunu aşmaya yönelik olarak ne tür çalışmalar yürütüyorsunuz? Bizimle paylaşırsanız sevinirim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Türel.

Sayın Özensoy...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Sayın Bakanım, bu 6'ncı ayda kamuya ait arazilerin kiralanması vesaire işlemleri Başbakanlığa bağlandı. Bu konuyla alakalı, bir arkadaşım, 70 megavatlık RES kurmak üzere makinelerini dahi getirmiş olmasına rağmen, o bölgede izinleri alamadığını ifade ediyor, yani 6'ncı aydan bu yana izin alamadığını. Dolayısıyla, bu konuyu size aktarmam ve gerçekten de büyük bir sıkıntı gecikmeden, işte siz daha iyi biliyorsunuz yani bu konuda. Özellikle "Ekonomik Sosyal İşler Başkanlığı" diye bir birim sorumlu. Bu konuda takibiniz olursa, memnun olurum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özensoy.

Sayın Aslanoğlu, sorunuz var mı?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Var.

BAŞKAN – Buyurun.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, demin de bahsettim, kayıp kaçağı önlemek için - TEDAŞ personelinin bunu başaracağına inanıyorum- bu konuda eğer bir kanun teklifiyse kanun teklifi -ne gerekiyorsa- getirecek misiniz? Bir kez deneyin, herhangi bir bölgede deneyin, kayıp kaçak oranının yüzde kaçta indiğini siz de göreceksiniz, biz buna hazırız, yeter ki bize bir kanun teklifi gönderirseniz biz derhâl imzalarız. Kayıp kaçağı halkın sırtına yüklemeyelim ve TEDAŞ personeli bunu önlemeye muktedir. Bu konuda bir çalışma yapacak mısınız?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aslanoğlu.

Değerli arkadaşlar, soru işlemimiz tamamlanmıştır.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakanımıza söz vereceğim.

Sayın Bakanım, süreniz yirmi dakikadır. Önceliği, burada bulunan milletvekili arkadaşlarımıza -sorularına- verirsiniz seviniriz. Kalanları, lütfen yazılı olarak gönderirseniz mümkündür ki sözle sorulan soruların çoğu da zaten yazılı cevap verilecek gibi görünüyor.

Buyurun Sayın Bakan.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Niye yönlendiriyorsunuz Sayın Başkan? Sayın Başkan... Sayın Komisyon Başkanı... Aa, bu nereden çıktı?

BAŞKAN – Efendim, biz Sayın Bakanımızı yönlendirebilir miyiz?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 108

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Sayın Başkan değerli arkadaşlar; öncelikle ben de tavsiyeler, eleştiriler, öneriler için teşekkür ediyorum bütün milletvekili arkadaşlarıma.

Tabii ancak şunu söylemem lazım, sorusu veya tavsiyesi yaklaşık dört saat olan bir işin cevabı yirmi dakika olmaz. Yaklaşık üç saate yakın burada konuşabilecek kadar, herhâlde 35 sayfaya yakın bir cevap oluştu burada ve şu ana kadar sorulmuş olan...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, siz buyurun devam edin, orada bir sıkıntımız yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Şu ana kadar sorulmuş olan, tavsiyede bulunulmuş olan konulardan “Acaba bu konuyu da ne yapsak?” dediğimiz herhangi başlık bulunmamaktadır, iştiğal ettiğimiz, şu anda uğraştığımız konuların arasında.

Şimdi, çok iyi cümleler kullanıldı, bunların hepsi iyi niyetle yapılmış ve ülkemizin daha iyi bir enerji politikası olması adına yapılmış eleştirilerdi, tavsiyelerdi. Ancak tabii ki bu sorular bilgi eksikliğini gidermek üzere de yapılıyor, bu da son derece normal. Çünkü, bilgi eksikliğinden kaynaklanan bir kısım çelişkilerin de soruların içerisinde barındırıldığını söylemem lazım. Tabii bu yatırımlar nerelere yapılacak? Bir çok başlık var, yaklaşık 35-36'ya yakın ayrı başlık var bu konuşmalarda.

Şimdi, Türkiye nasıl bir ülke? Türkiye güzel bir ülke. Üç tane medeniyet kurulmuş, yıkılmış ve şu anda altı bin beş yüz yıllık tarihe sahip olan şehirlerimiz var. Tabii ki tarihî varlıklarımız var, kültür varlıklarımız var, meralar var, tarım alanları var, turizm alanları var, zeytinlikler var, meyvelikler var, var da var, yaklaşık on yedi tane de böyle vazgeçemeyeceğimiz temel unsur var. Şimdi bu güzel ülkeye, hiçbir şeye dokunmadan bütün bu istediğimiz yatırımları yapabilmek kolay bir şey değil. Cümleler şöyle başlıyor: “Dışa bağımlılık kesinlikle olmasın, evet ithal enerjide bulunmayalım ama, ancak, fakat ve fakat...” diye başlıyor cümleler. Yani ithal enerji olmaması için mutlaka yerli yapmamız lazım. Yerli yaparken de ancak kömür çıktığı yerde, rüzgar estiği yerde, güneş de olduğu yerde, su aktığı yerde enerji elde ediliyor. Ben bunu deplase edeyim ondan sonra, yani 17 kilometre ileride şöyle çöl gibi bir yer var, orada ben bunu yapayım, köye dokunmasın, şehre dokunmasın diye bir konu yok arkadaşlar, dünyanın yalnız her tarafında böyle. Şimdi çok enteresan bir örnek, Türkiye'nin kıyı şeridi 8.484 kilometre, 46 tane farklı projelerden müracaat var. Enteresanlık şurada 46 tane de itiraz var. Eğer biz enerji üretmeyeceksek, yani bunu zaman zaman tekrar ediyorum, bu ekibin en kolay işi çayını kahvesini içip, telefondan doğal gaz siparişi vermektir, en kolay iş bu. Riski yok, paranızı veriyorsunuz, doğal gazınızı alıyorsunuz ama bizim bütün konuşmalardaki ortak akıl da bunu söylüyor, bundan vazgeçmemiz lazım, olabildiğince bunu minimize etmemiz lazım, küçültmemiz lazım. Ne kadar küçültebiliriz? Olabildiğince küçültmemiz lazım. Arkadaşlar, yerli yatırım yapılmadığı kadar, yenilenebilir enerji kaynakları harekete geçmediği kadar doğal gazla ikame edilir bu ülkede. O yüzden diyorum, tencere tava çalanların gerek zaman zaman iyi niyetle, gerek zaman zaman başka niyetlerle bunu çalanların bize yol, su, köprü olarak dönmediğini, ithal doğal gaz olarak döndüğünü bilmemiz lazım. Yani öyle bir şey isteyeceksiniz ki, bir şeyi tercih etmek, diğerinden vazgeçmek anlamına geldiği yerler oluyor burada. Yani çok iyi niyetlerle istiyoruz, yerli kaynaklardan yapalım ama şöyle olmasın, yerli kaynaklardan yapalım fakat böyle olmaması lazım. Ben onu bir cümleyle özetliyorum, yani çevreye rağmen değil, olabildiğince çevreyle iç içe yapalım bunları ama unutmayalım ki her coğrafyayla oynadığınız alan bir risk oluşturur. Doğal gazı getiriyoruz, boru hattı geçerken problem çıkıyor, nükleer zaten patlar, onu hiç yapmamak lazım, kömür kirlidir. Arkadaşlar bugün öyle teknolojiler var ki bacasından çıkan gazı yalnızca buhar olarak görürsünüz. Hatta telefon açılıyor “Ya oradaki santral çalışmıyor mu bugün?” diye. “Yok çalışıyor ama kükürt ve sülfür oranları düzenlenmiş baca gazı çıkıyor.” diyoruz. Bunu yapmadığımız, yapamadığımız yerler var. Bakın, ben kamunun lehine de aleyhine de konuşabilecek durumdayım, hak ettiği kadar. Afşin Elbistan A 14 yıldan bu tarafa hukuktan kaynaklanan sebepler yüzünden -şu veya bu gerekçeyle- şu anda istediğimiz oranda ve yerde değildir ama Yatağan için aynı şeyi söyleyemeyiz. O yüzden bunların her birisini ortak devlet politikası hâline gelebilecek ve hükümetlerden hükümetlere değişmeyecek bir yapı içerisinde kurmamız lazım. Şimdi gazeteler örnek veriyor: Demokratlar kazandığında cumhuriyetçiler, cumhuriyetçiler kazandığında demokratların öyle bir çalışmanın yardımcısı olacaklarına dair ama kazanan ülke oluyor o zaman.

Şimdi biz, burada bir bilgi eksikliğinin olmadığına, Türkiye'deki enerji politikaları konusunda bilgi eksikliklerinin olmadığına, hatta devlet politikası hâline gelebilecek yapının kurulduğuna, uygulamayla alakalı konularda dikkat edilmesi gerektiğine inanıyoruz. Yani yerli kömür dünyanın her tarafında -Güney Afrika dahil- coğrafyayla oynamadan çıkmaz arkadaşlar. Şile Türkiye'nin en nadide yerlerinden bir tanesidir. Seramikçilerin, fayansçıların en önemli girdilerinden bir tanesi olan kilin yüzde 65'i neredeyse orada çıkar. 21 tane kalemden oluşuyor, biri eksik olursa 21'i de olmuyor. Yani, şimdi biz burada bir tercih yapmamız lazım. Şimdi Kanada'da, Avustralya'da, Çin'de yani dünyadaki madencilik en gelişmiş olduğu ilk 5 ülkeye bakın, hepsinin coğrafyasıyla oynanmıştır. Zeytin ağaçlarıyla alakalı bize önceki komisyonda bilgi getiren arkadaşlarımız bize ayet okudular, hadis okudular “Zeytinleri mahvetmeyin, yerine maden çıkartmayın,” diye. Biz AK PARTİ hükümetleriyle beraber on yıl önce 91 milyon adet zeytin ağacıyla almış, şu anda 165 milyon adet zeytin ağacı var ülkede. Yani o yüzden diyorum, bir şeyi tercih etmek diğerinden vazgeçmek anlamına gelmiyor. Onu da yapalım, onu da yapalım ama zaman zaman tercih etmek zorunda kaldığımız bir nokta olabilir. Toprağın üstü, altından

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 109

mi değerli, toprağın altı üstünden mi değerli? Sonuçta bu ülkenin zenginliği. Şimdi, bize bahsediliyor "Turizm çok güzel, turizm zenginlikleri bu ülkenin vazgeçilmez kaynağı." Denizi güzel, kumu güzel, dağı güzel, ovası güzel, peki tabii kaynakları güzel değil mi? Arkadaşlar, bakın biraz önce konuşuldu, 865 milyon dolar ciro yapan bir yer 865 milyon TL para kazanıyor. Ya bu kadar katma değeri yüksek bir başka sektör yok. Bu parayı kazanmak için 15 milyar dolar ciro yapan firmalar var. O yüzden, biz bu kaynaklarımızı mutlaka ama mutlaka harekete geçirmemiz lazım ama şu yoruma katılıyorum, yani çok hoyratça iş yapanlar oldu, onlara da müsaade etmemek lazım. Gerçekten, yani müteahhitlerden öyle hoyrat işler yapanlar oldu ki onu ne kamu ne de özel sektör savunabildi, bunlar yapılamadı. O yüzden bizim de o noktalara gelmeden bunları düzenleyebiliyor olmamız lazım.

Tabii çok konu var ama en fazla tartışılan konulardan başlayayım ve geriye doğru gidelim.

Elektrikle doğal gaz ucuz mu, pahalı mı? Elektrik fiyatları yarıya inse çok iyi olur. Dörtte 1'ine inse daha da iyi olur değil mi? Onda 1'ine inse, bir arkadaşımız da derki "Niye onda birine inmiyor?" Ee o daha iyi olur. O zaman bunun bir ölçüsü olması lazım. Arkadaşlar, şu anda doğal gaz fiyatları en son düzenlenmiş tarifeleriyle beraber Avrupa Birliği üyesi ülkelerden 27 ülke arasında, fiyat düzenlemelerinden sonra 2'nci sıradaki ucuz ülkedir Türkiye, 27 ülke arasında.

RECAİ BERBER (Manisa) – Tekrar söylerseniz Sayın Bakanım, arkadaşların duyması açısından.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Yani Türkiye'de doğal gaz kırkta bir oranında çıkıyor, yüzde 2,5. Türkiye bir doğal gaz ülkesi falan değil. Yani en ucuz ikinci ülkedir 27 ülke arasında.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Avrupa'da öyle, başka yer yok mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Şu açıdan başka yer... Ama bakın, özellikle şu açıdan özellikle sorulara hani müdahale etmezken şunu tasarladım. Bizim doğal gaz üreten ülkelerle değil, tam tersi doğal gaz ithal eden ülkelerle mukayese edilmemiz lazım. Gidin, Rusya'da 110 dolara doğal gaz satılıyor, 40 dolara satılan yerler var ama bu bizim ölçümüz değil.

Elektrik fiyatlarına kısaca şunu söyleyeyim, çok detay var ama Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ortalamasından daha aşağıdadır Türkiye'deki fiyat. Romanya gibi ülkelerden pahalıdır, işte Finlandiya gibi ülkelerden ucuzdur. Yani bunun klasifiye edilmesi, sınıflandırılmasıyla alakalı çok farklı konular var. Şimdi asgari ücretten örnek verenler oldu, farklı örnekler verenler oldu. Ben arkadaşlar çok detaya girmeden net rakam veriyorum, lütfen kaydederseniz veya fotokopisini ben size vereyim 1/1/2002 tarihinde, tabii ki ben AK PARTİ hükümetlerinden önceki dönemle karşılaştıracam. Hani, deniyor "Niçin on yılla karşılaştırıyorsunuz?" Ben zaten önceki hükümetler zamanında yapılan her şey yanlış demiyorum ama temel politika tercih edilmediği için seçimlerde, bu ülkenin idaresine irade koyan yapı değiştiriliyor, öyle olduğu için değiştiriliyor zaten. AK PARTİ doğru yapmak mecburiyetinde, doğru yapmadığı kadar da tercih edilmez, diğer partiler için de geçerli bu. O yüzden ben on yıl öncesiyle karşılaştırıyorum, asgari ücret 1/1/2002 tarihinde 163,56 TL arkadaşlar. Bir evin normal kullandığı elektrik 200 kilovat saat olsun, -on yıl sonrasıyla da aynı birimde karşılaştıracam çünkü- o elektrik parası için asgari ücret alan bir işçi kardeşimiz gidip yüzde 20,2'sini, tam beşte 1'ini elektrik faturasını ödemesinde kullanıyordu on yıl önce. Şimdi 1/10/2012 güncellenmiş rakamla söylüyorum, en son elektrik fiyatları değiştiği rakamlarla söylüyorum, 739 TL maaş alıyor asgari ücretten kardeşimiz, yine 200 kilovatsaat elektrik alıyor maaşının yüzde 9,6'sını ödüyor, yani onda 1'ini ödemiyor. Şimdi siz bana "Ne kadar pahalı." deseniz de "Ne kadar ucuz." deseniz de kusura bakmayın ben bu tabloyu esas alırım. Çünkü milletvekili varlığıyla, bir zenginimizin varlığıyla karşılaştırmıyorum, asgari ücretle karşılaştırıyorum.

Doğal gazda ne olmuş peki? Yine 163 TL asgari ücret, tarih 1/1/2002, aldığı maaşın yüzde 32,2'sini yani tam üçte birini götürüp doğal gaz faturasına harcıyor, 125 metreküp de doğal gaz kullanıyor.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Niye 1/1/2002'yi alıyorsunuz Sayın Bakanım? 1/1/2003'ü alın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Yani o da olur, onunla alakalı da rakamlar var.

Şimdi bakın, bu esaslı değiştirmiyor 1/10/2012'de 740 lira... Ya bu sonuçlardan memnun olmayabiliriz ama gerçek bu. 740 TL asgari ücret alan, yine 125 metreküp doğal gaz alan da bugün maaşının yüzde 18'ini yatırıyor. Yani bunlar karşında "Doğal gaz pahalı mıdır, ucuz mudur?" konusunda ben nicel bir kavram olduğuna inanıyorum, sık sık bu örneği veriyorum. Bugün tüp gaz kullanan Türkiye'deki bir vatandaşımız, bir tencere dolusu patatesi aynı kıvama getirmek için birinde 10 lira, diğerinde 62 lira harcıyor. Doğal gazın şu anda böyle bir alım gücü var. Kömür fiyatlarını falan karşılaştırmıyorum, asıl konuya geleceğim.

Şimdi ithalatta durum nasıl? Türkiye, yine on yıl öncesiyle, 51,5 milyar dolar ithalat yaparken toplam yüzde 19'lar civarında enerji kalemlerine para ödüyordu ama enerji kalemlerinden kastım petrol ve türevleriyle alakalıdır. Şu anda, biz petrol ve türevlerinden elektrik enerjisi elde ettiğimiz hemen hemen hiç proje kalmadı. 240,8 milyar dolar 2011 yılında ithalat yaptık 54,1 milyar dolar enerji kalemlerine para ödendi ama şu kısmı önemli, burada arabası olmayan arkadaşımız yok. Arabamıza binerken refah seviyesini satın alıyoruz ama külfetleriyle alakalı konuşurken "Biz bunu yapmayalım." diyoruz. Bir tercih yapalım arkadaşlar, Türkiye'deki ithal edilen miktarın, enerji kalemleri dediğimiz 54 milyar doların yüzde 14'ü ulaştırma sektöründe kullanılıyor. Yani petrol ve türevlerinden bahsetmek, enerji kalemleri başlıklarından bahsetmek enerji sektöründe kullanıldığı anlamına gelmiyor. Ulaştırma sektöründe kullanılıyor yüzde 14'ü,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 110

enerji sektöründe de yüzde 8,5'u kullanıyor. Yani büyük çoğunluğu bu son on yıl içerisindeki artan 8 milyon adet araçtan kaynaklanıyor. Toplu taşımaya gittikçe bu oran düşecektir, tekil taşımaya gittikçe bu oran yükselecektir. Ben şimdi demiyorum ki "Niçin arabaya biniyorsun?" Arabaya biniyorsan, tercihini buna kullanıyorsan bu rakamlar kaçınılmazdır.

Devam ediyoruz. Şimdi, bizim fiyatlarla alakalı... Bir de bor en fazla kullanılan konulardan bir tanesi. Arkadaşlar, özelleştirmeyeceğiz biz boru. Tam tersi, bunu geçen, Enerji Komisyonunda da söyledim, hani biz küçükken, top oynarken derdik "Ya, işte orada oynama, burada oynama." "Niçin?" "Ya babanın tapulu arazisi mi arkadaş, oynarım." derdik arkadaşlar birbirine. Arkadaşlar babanızın tapulu arazisinde, etrafı çitle çevrilmiş yerde bor bulunursa devlet gelir, orayı kamulaştırır ve o boru alır kendisine götürür. Yani borun böyle bir ayrıcalığı var. Şimdi, biz bunu ayakta söylüyoruz, oturarak söylüyoruz, su içerken söylüyoruz, hepsine diyoruz ki "Özelleştirmeyeceğiz." Buna rağmen, buradan nasıl bir özelleştirme anlamı çıkıyor, ben bunda biraz zorlanıyorum. Hizmet alımlarının özelleştirilmesi bu manada borun özelleştirileceği anlamına gelmiyor. Şimdi, hani bilgi eksikliğinden kaynaklanan ama iyi niyetle söylenen bazı cümleler var dedim. Yani "TPAO kazanıyor kazınıyor, devlete para ödemiyo, hazineye para ödemiyo, nasıl bunları ne yapıyor?" deniyor, yani durum öyle değil arkadaşlar. TPAO'nun 10 yıl içerisindeki temettü artı stopajlar artı devlet katkılarından dolayı devlete ödediği 7 milyar TL'dir ve şu ana kadar 11,6 milyar TL'lik de yurt içi ve yurt dışı yatırımı yapmıştır. Yani neredeyse, yaptığı yatırıma yakın devlete temettü olarak da ödemiştir, kâr payı olarak da ödemiştir, diğer vergiler ve harçlar olarak ödemiştir.

"Borlar niye işlenmeden satılıyor?" deniliyor. Arkadaşlar, borlar işlenerek satılıyor, hiçbir yerde Emet'te, Kırka'da diğer taraflarda, kalkıp da bor tarladan, dağdan alındığı gibi bandırmadan yüklenip gönderilmiyor. Ben birkaç tane isim vereceğim, yine de çok detaya girmeden. 2002'de ihracatın yüzde 35'i konsantreyken şimdi yüzde 65'i bor kimyasalları olarak, 2011'de böyle satıldı. Satışlar 4 katına artmasına rağmen, yüzde 95 bor kimyasalları, yüzde 5'i de konsantre olarak ihracat yapıldı, yani komple mamul şekli değiştirdi. Borik asit kapasitesi 80 bin tondan 350 bin tona, boraks penta üretimi -bunların her birisi mamul, bir işleme tabii tutulan konular- 250 bin tondan 900 bin tona, mikronize kolemanit üretimi 40 bin tondan 450 bin tona, susuz borik asit, boraks, kalsine tinkal gibi ürünler de bir yandan devam ediyor. Yani bunlar bizdeki bir algılama olarak böyle gitmiyor.

Bigadiç'ten bahsedildi, "Bor işletmesinde bölgenin işçisi alınmamaktadır." Diye. Arkadaşlar tam tersi alınmaktadır. İster hizmet alımıyla, ister kadroyla alakalı ne alımlar varsa bölgeden yapılmaktadır. İster bakanın kardeşi olsun, ister genel müdürün oğlu olsun, oraya bölgeden olmadan da normalde giremiyor, bütün bu dediğimiz alanlarda.

Dekapaj sahasına ağaçlandırma yapılması söylenmişti, yapılmadı. Milletvekili arkadaşımız şu anda burada yok ama Balıkesir Üniversitesi ve Orman Bölge Müdürlüğüyle yapılan ortak çalışmalar neticesinde bu sahaya 45 bin adet ağaç dikildi, 2012'de çalışmalar devam ediyor ve 100 bin adet daha ağaç dikilmesi bir yandan yapılıyor. Yeniköy yolu, Eti Madenin katkı payıyla yapılmaya başlandı. 4 milyon TL para gönderdik, bakın o gittiğinden hatırlıyorum. Ben orada hem Emet'te hem de oradaki arkadaşlarla toplantımızda, muhtarlarımız da vardı, hatırlıyorum, Nusrat yolu da aynı şekilde.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, önceliği buradaki arkadaşlarımıza verelim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Şimdi arkadaşlar, peki o zaman şöyle yapalım, burada en son soru soran arkadaşlarımızdan devam edelim. Yani dediğim gibi, çok fazla konu var, o zaman detaylarına da bu manada girmemiş olalım.

Şimdi, Irak'ta TPAO'nun sahalarında risk var, ne oluyor? 5 saha vardı, 1'igitti, 4'ü kaldı, onlar da gidecek mi? Arkadaşlar, biz Irak'ın tamamında, hem kuzeyinde hem güneyinde hem doğusunda hem batısında merkezi hükümetten toplam 25 milyar dolarlık iş aldık. 25 milyar dolarlık işi zaman zaman Ruslarla, zaman zaman Kuveytlilerle, Güney Kore ile farklı konsorsiyumlarla beraber. Genelde TPAO listesi yüzde 20'ler civarındaydı, yani 5,2 milyar dolarlık biz oradan iş aldık. Arkasından bir ihale daha açtılar, odan da 236 milyon dolarlık bir iş daha aldık. Sonra dediler ki "Bunun anlaşmasını imzalamayacağız." "Saygı duyuyoruz, varsa başka vazgeçmek istediğiniz, onları da söyleyin." dedik. Bu yaptığımız anlaşmalar servis anlaşmasıdır ve TPAO nezdinde Türkiye'nin yaptığı, Irak'ın normalleşmesiyle alakalı işlerdir. 2,7 milyon varil şu anda Irak'ta günlük petrol çıkıyor ve bunun 7 milyon varile kadar 2017'ye kadar da artırılması düşünülmüyor. Bunlar nasıl artacak? Bu ihalelerle beraber artacak. Eğer Irak, bizim kardeş ülke olarak düşünmeye çalıştığımız Irak, kendisini bu manada düşünmüyorsa, bizim orada çok fazla yapacak bir şeyimiz yok.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – İhalelere soktular mı bizi Sayın Bakanım?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Ama biz...

En son aldık yine, tekrar onu söylüyorum. Şöyle, bunlar servis anlaşması, biraz önce söyledim. Servis anlaşmaları ayrıdır, üretim paylaşım modeliyle yapılan anlaşmalar ayrıdır. Irak Merkezî Hükûmeti Exxon Mobil'e de diğer BP'ye de hepsine servis anlaşmasıyla beraber vermektedir bu işleri. Şimdi, biz tercihimizi yine kardeş ülke Irak'ın normalleşmesiyle alakalı kullanacağız ama tercih kendilerinin ve biz ona saygı duyarız. Ben arkadaşlara "Sakin ola gidip bununla alakalı tekrar bir itiraz etmeyin." dedim, tercihlerini öyle kullanmışlarsa, biz onlara selam, saygımızı göndeririz ve işimize devam ederiz ama bu Kuzey Irak'ta, Irak'ın nasıl güneyinde alıyorsak, Irak'ın kuzeyinde de iş almayla alakalı bizim bu temel görüşümüzü etkilemez. Yani güneyinden kuzeyine kadar, yani Basra'dan 1.200 kilometrelik boru hattıyla

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 111

beraber bu işin yapılmasını Türkiye'ye teklif ettiler, biz buna son derece sıcak bakıyoruz. Dediğim gibi, Irak ne kadar zenginlerse, bu yaşadığı travmayı, on yıllık on iki yıllık bu sıkıntıyı o kadar hızlı atlatacak demektir.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Sayın Bakanım, kuzeye dış işleri politikası gereği hiç girmedik ama.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Girip girmediğimizi biraz zaman geçince hep beraber görürüz. Irak'ın her tarafına...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Anlamadınız, kuzeye girmedik ama.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Irak'ın her tarafına -ben cümleyi anlayarak cevap veriyorum- bu manada kayıtsız kalamayacağımızı söyledik ve bununla alakalı da...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – İnşallah girmişizdir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Nasıl biz, Kolombiya'da, nasıl Venezüella'da operasyon yapmaya çalışıyorsak TPAO'yla alakalı, petrole alakalı, hemen 100 kilometre yanıımızdaki bir yere de kayıtsız kalmamız tabii ki söz konusu olmaz.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Sayın Bakanım, o zaman Davutoğlu'na bir şeyler söylemeniz lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Şöyle, Sayın Davutoğlu'yla beraber, o dış politikayı benden daha iyi bilen birisidir ama milletvekilimiz de söyledi, biz tabii ki enerji sektörü olarak dış politikayla hep iç içe bulunuyoruz. Bizim ekibimiz de, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğümüz de Dışişleri Bakanlığımızın ekibiyle beraber çalışır.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Bütün komşularımız...

BAŞKAN – Sayın Özbolat, müsaade eder misiniz, lütfen.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Ne Sayın Davutoğlu Hocam bana telefon açar ne ben ona telefon açarım “Şu ekibini gönderir misin? Müsteşarını gönderir misin? Yardımcısını gönderir misin?” diye. İkimiz birbirimizle bundan dört yıl önce konuşmuşuz, ikinci kez konuşmamışız. Herkes birbirinin ekibini kendi ekibi gibi görüp hangi işte gerekiyorsa orada beraberce çalışırlar. O açıdan, Sayın Davutoğlu Hocamın bu konudaki tecrübesi zaten tescillenmiş bir tecrübedir.

BOTAŞ'ın BAŞKENTGAZ'dan alacakları var mıdır? Vardır ve bunun 676 milyon TL'lik borcu özelleştirmelerinde yine bu salonda alınan bir kararla beraber -hiç unutmuyorum ben de şurada oturdum- öncelikli BOTAŞ'ın...

VEDAT DEMİRÖZ (Bitlis) – Burada mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Yok, Ali Bey'in yerinde oturdum ben.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanımın yeri orasıydı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Ben, Mustafa Açıklan ile beraber hep burada oturdum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, mübarek koltuğu arıyor arkadaşlarımız.

ALİ BOĞA (Muğla) – Ben zaten o yüzden oturuyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Ben bütün arkadaşlarımızın fazlasıyla layık olduğunu bilerek bunları söylüyorum, mutlaka muhalefette de böyle değerli arkadaşlarımız var.

Şimdi, yatırımlarda dışa bağımlılık konusu... Arkadaşlar, teknoloji ürettiğiniz kadar sizin, üretmediğiniz kadar -kusura bakmayın- başkasınıdır. Şimdi biz nükleer santralden girelim, teknoloji deyince. Rüzgâr, hepsi benzer, türbin jeneratörler, kömür santralinin türbin jeneratörü. Arkadaşlar, şu anda biz bunları istediğimiz oranda üretmiyoruz. Yani mühendisim ben, bana bu cümleyi kullanmak çok sıkıntı veriyor acı veriyor ama bu gerçek böyle bir gerçek. Şimdi, oturup başında bu gerçeğin ağlayacak mıyız, yoksa bizim, en azından çocuklarımızın yapabileceği bir Türkiye mi bırakacağız? Kusura bakmayın, bu iki yılın, beş yılın işi değil, bu yaklaşık yirmi, yirmi beş yıllık bir serüvendir.

Şimdi biz diyoruz ki: Nükleer santralin lütfen üçüne, beşine bakmayın. Bir traktör fabrikası kuruldu Kayseri'ye. Bilenler bilir, Hema Traktör diye, o zaman çok meşhurdur. Sordum, 5 bin tane parçası var dediler. 225 tane sanayici “50 metrekairelik dükkânından 150 metrekaire yeni sanayiye taşıyoruz, burayı nasıl makineyle dolduracağız?” diye taşındılar, sene 1973. Geçen, yurt dışında bir otomotiv fabrikasını geziyoruz, “10.100 tane parçası var bunun.” dediler. Arkadaşlar, nükleer güç santralinde 515 bin adet parça var. Biz bunu yaptığımız kadar bizim yerli nükleerimiz olacak ama düşünün bunu yirmi, yirmi beş yıllık bir süreç içerisinde tamamını yapan bir ülke olursak, sanayimiz şu anda hiç tereddüt etmeyin ki tam 2-2,5 katına çıkmış olur kabiliyet açısından. Ya bu bildik atlama işi, o yüzden nükleer santralin yalnızca elektrik üretim işine takılmamak lazım ve bu manada bizim yatırımlarımızı, teknolojiyi mutlaka getirebiliyor olmamız lazım.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Sayın Bakanım, bir an önce başlanması lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Tabii, bir an önce başlandı...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bir tedbir, bir teşvik uygulanacak mı o konularda?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 112

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANİ TANER YILDIZ (Kayseri) – Şöyle, şimdi bakın rüzgârda, biz bütün yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarında, özellikle yenilenebilir enerji kaynaklarında yerli üretmesi halinde bizim o 7,3 sent verdiğimiz konu...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – O kanunla...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANİ TANER YILDIZ (Kayseri) – İşte, kanun dediğiniz, teşvik edici bir şey bu. 3,5 sent daha üstüne para alabiliyorsunuz. Yani Almanya'dan ithal ettiğiniz de 7,3 sente elektriği satıyorsunuz, burada yapmış olması hâlinde belki 11 sente satıyorsunuz. Yani bu yerli üretime katkı, teşvik değil de nedir bu?

Nükleer santrallerle alakalı yapılacak yatırımların ve şu anda biz tabii ki bu manada hazırlık yapıyoruz. Biliyorsunuz, en son çıkan teşvik kararnamesinde yerli kömürün çıkartılmış olması teşvike tabiidir ama çıkarttığınız yerli kömürün yine yerli kömürden elde edeceğiniz kömür santrallerinde kullanılması ayrı bir teşvik konusudur. O yüzden, bütün bunlarla alakalı, yerli yatırımın gelişmesi adına bütün bunları biz düzenliyoruz.

Şimdi, akaryakıt bedellerinin içerisindeki vergi ürün payları nedir, elektrik içerisindeki vergi ürün payları nedir? Bununla alakalı şöyle bakıyoruz, diyelim ki mesken elektrik faturasındaki bileşenler. Elektrik için, akaryakıt için hepsini söyleyelim. 100 TL'lik bir elektrik faturasındaki enerji bedelinin toplamı 56,9 TL'dir, yani yüzde 57'si. Dağıtım bedeli yüzde 10,4, sayaç okuma bedeli binde 6, iletim bedeli yüzde 2,4 böyle gidiyor. TRT payı var, elektrik tüketim vergisi var, KDV'si var.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Neden TRT'nin payı var Sayın Bakanım? Aklıma gelmişken sorayım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANİ TANER YILDIZ (Kayseri) – Şöyle, konu açılmışken söyleyeyim. TRT payının kalkması aslında doğru bir şeydir ve bu, bizim AK PARTİ'nin beyannamesinde vardır. 206 tane beyan ettiğimiz konunun 198 tanesi tamamlanmıştır; tamamına ermeyen 6-7 tane maddeden bir tanesi budur. Yüzde 3,5'tu geldiğimizde; 1,5 ve 2 ayrı dilime koyduk ve birini kaldırdık.

Arkadaşlar, TRT'nin bir kamu bütçesiyle finanse edilmesi özerkliği tartışılan hâle getirir; bu, zaten konuşuluyor. Bunun yerine bir fon ikame etmeden bizim kaldırmamız, yalnızca ticari kaygılarla değil, birçok kaygılarla, sosyal kaygılarla da çalışan TRT'ye darbe vurmak demektir; yoksa kaldıralım buradakini...

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Sayın Bakan, örtülü ödenekten ödensin; 1 milyarı aşmış zaten ödenek!

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANİ TANER YILDIZ (Kayseri) – Evet, örtülü ödenekten ödenir mi? Bunu, mesela, sizin öneriniz olarak biz sunabiliriz. Yani örtülü ödenekten ödenmesini sizin bir öneriniz olarak sunabiliriz.

BAŞKAN – CHP bir önerge verebilir bu konuda, evet.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – TRT zaten yanlı yayın yapıyor!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANİ TANER YILDIZ (Kayseri) – Arkadaşlar, akaryakıt konusunda -ki motorin ve benzin konularıyla alakalı- zaman zaman değişen oransal bir akaryakıt payı vardır; vergi payı var, ham petrol payı var. Dağıtım, iletimi ve bayi payları yüzde 9,5'tur toplamın; yani, 100 liralık bir bedelin 9,5 lirası budur. Yüzde 67'si motorinde vergidir, diğer, geri kalan kısım da ham petrol ve türevidir. Çok detaya girmek için geçiyorum.

Çift yönlü saat uygulaması tabii ki bizim hedeflerimizin arasında, ancak bunu, zeminini oluşturduğumuz bütün dağıtım hizmetlerini... Yani stabil hâle getireceğimiz 2015 yılı bizim için önemlidir burada. Yani hem güneşten hem rüzgârdan üreten, ürettiğini tüketen veya tükettiğinden daha fazlasını üreten yapılarda bunu inşallah kurgulamış olacağız.

Tarımsal sulamada enerji faturası, bunlar her ay para alan insanlar değil, dönemsel yapalım dedik. Arkadaşlar, 94 yılından bu tarafa olan serancamı çok kısaca bir anlatayım. On dört on beş yıl önce bu işin genel müdürlüğünü yapmış birisi olarak şu dikkatimi çekti: Üç ayrı çalışma yapıldı. Yılda bir kez ödeniyordu. Çiftçimiz geldi dedi ki "Ya kardeşim, bir yılda bu kadar borç ödenir mi? Bunu lütfen aylık yapın." Aylığa çevirdik –bunların hepsinin tarihleri var; detaya girmek için söylüyorum- "Biz aylık almıyoruz ki..." Peki, ne yapalım? Dönemsel. Döneme yaptık. Bu 4'üncü kez değişimdir yalnız.

Arkadaşlar, bizim sattığımız elektriğin parasını almamız lazım. Şimdi, Konya'dan milletvekilimiz -burada yok, Sayın Kalaycı idi herhâlde- işte "Özel sektör böyle yapıyor." dedi. Şimdi, ben çıkarttım buraya gelmeden önce özel sektörü. Meram Elektriğin... Bizim anlaşmamız şu: Özelleştirme İdaresinden çıktığında dağıtım şirketleri şunu yapıyor. Arkadaşlar, ben sana 100 liralık elektrik sattım. Önümüzdeki ayın 18'inde sen bana 100 lira ödeyeceksin. Sen ister 100 lira tahsil et, öde bana, ister 50 lira, sen bana 100 lira ödeyeceksin; anlaşma bu.

Arkadaşlar, şu anda bize ödeyip de kendisinin tahsil edemediği 80 milyon TL var Meram'ın.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Çiftçi mahvettiniz Sayın Bakan, ödeyemiyor borcunu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANİ TANER YILDIZ (Kayseri) – Şöyle: Arkadaşlar, her çiftçi kardeşimizin, her tüccar kardeşimizin, her sanayici kardeşimizin ödemediği para hep beraber paylaştığımız paradır. Tercihinizi yapın.

Şimdi, biz burada diyoruz ki herkes kullandığı elektriğin parasını ödeyecek. Bu, hem devlet hakkıdır hem de kul hakkıdır.

Peki, bu ucuz mudur, pahalı mıdır deniliyorsa, ben çıplak elektrik maliyetlerine doğru gidiyorum. Ucuzluğuna, pahalılığına bütün vatandaşlarımız karar verirler. Mesela, şu anda bir çözüm önerimiz var. Güneşle alakalı birçok konuyu birleştirerek söylüyorum. Konya'da, yine bahsedildi, niye bu kadar kapasite verdik, daha fazla verseydik olmaz mıydı?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 113

Arkadaşlar, 18 bin tane şu anda su pompası var 5 bölgede; Urfa Viranşehir, Mardin Kızıltepe, Diyarbakır Bismil, Niğde ve Nevşehir'de Derinkuru ve Orhanlı bölgesi.

Bu kardeşlerimize biz şimdi yeni bir model geliştiriyoruz. Güneş enerjisinden kullanıp yalnızca tükettiği kadar üretebilen -ve bunun için yüzde 20'lik bir marjı var- bütün güneş paneli üreticilerine "Getirin modellerinizi, finansman modelinizi getirin." dedik. Ben kayıp kaçığın, bakın, iki yıl içerisinde oralarda sıfırlanacağına inanıyorum. Sıfırlanmaktan kastım, biliyorsunuz, yüzde 10'lar bunun kayıp kaçakla alakalı AB'deki sıfır kısmıdır. Bakın, bunu yapalım. Bu 2.500 megavatlı lisansa tabi olmayan. Yani biz 600 megavatlık EPDK'nın lisansını eğer "Biraz yükselt. İşte, 1.000 olmaz mı, 1.500 olmaz mı?" diyoruz. Bunların hiç birine gerek yok arkadaşlar. Bugün 100 kilovatlık bir motora 120 kilovatlık bir güneş paneli bağladığınızda hem demarajı kurtarır hem kalkar hem oturur o motor ve suyunu da çeker 200 metreden. Yani sekiz saat, 10 saat bu dediğim bölgede güneş var. Bir tarla, işte...

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Türkiye'nin en verimli bölgesi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – En verimli bölgesi...

Şimdi, bakın, bu, kendi ayakları üzerinde durabilen çiftçimizi geliştirir ve çok ciddi bir artı olur.

RECAİ BERBER (Manisa) – Manisa'da uygulanıyor bu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Biz ne kâr ederiz buradan? Ben kayıp kaçaktan kâr ederim. Aynı zamanda, elektrik faturamı tahsil ediyor muyum, etmiyor muyum tartışmasından ben de bir an önce uzaklaşmış olurum. Yani oraya gönderdiğimiz ekipler bizim, keyifle giden ekipler değil. Yani Haşim Bey son bir yıldaki, aldığı en büyük iltifatı Mevlüt Bey'den aldı, özellikle ona teşekkür ediyoruz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Onu mumla arıyoruz... Hayır yani, Haşim Bey çok iyi miydi? Hayır, onu da eleştiriyorduk.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Bırak şimdi... Şimdi, bir dakika, bir dakika... Vazgeçme dediğinden.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ben gerçekleri söylüyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Arkadaşlar, İran, Azerbaycan doğal gazı...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir araya girmek istiyorum. Kırk beş dakika süre verdim ve bu son sekiz dakikadır.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Arkadaşlar, şu ana kadar, bu Plan ve Bütçeye girene kadar yazılı ve sözlü bütün önergeleri, soru önergelerini cevaplamış bir Bakanlık olarak buradan borçlu çıkmak istemiyorum. Yani bugün tertemiz bırakıp gidelim.

BAŞKAN – Helalleşip yaparız o işi. Sıkıntı yok Sayın Bakanım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, yarın sabahleyin 2 bakanlık görüşülecek.

BAŞKAN – Çünkü yarın bir de öğleden sonra İçişleri Bakanlığımızın bütçesi var da Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Peki o zaman...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Efendim, Karaburun'a bir cevap verin!

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Bir dakika müsaade edersen, bak, şurada yaklaşık 30 sayfa şey var şimdi.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Karaburun'u kaptırmayız onu bilin!

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Arkadaşlar, şimdi deniliyor ki: "Siz bu Azerbaycan'a 1,2 milyar dolar verdiniz, bu nasıl oluyor? İşte, yolsuzluk mu, şu mu?" Arkadaşlar, ya lütfen, 1,2 milyar dolar değil, 1,2 bin TL verebilir mi bir memur, bir bakan yani keyfi olarak bir yere? Yani artık bu kadar devletin içinde kalmışız, Plan ve Bütçe Komisyonu üyesiyiz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – 120 dolardan 250 dolara çıktı Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Arkadaşlar, 550 dolara da çıkabilir...

Bu örneği veren arkadaşın, İran'dan pahalı olduğu için tahkim yoluyla 736 milyon dolara aldığımızı ve bunu ilk faturada kestiğimizi de söylemesi lazım. Bu kontratta taraflara fiyat revizyon hakkı veren bir maddedir. Kimse kafasından bunu kalkıp da ben şunu verdim, bunu aldım diyemez. Her üç yılda bir taraflar fiyattan memnun kalmazlarsa... Bu nedir fiyattan memnun kalmamak? Uluslararası tarifeden geçer bu. Yani birisi 100 liradan satarken sen orada 150 liradan gaz alamazsın. Açıkça söylüyorum, İran'la şu anki tartışmamızın konusu budur. İran, bizim uluslararası piyasadan şu anda formül gereği daha yüksek satmaktadır. Biz de diyoruz ki -biz taraflara bu revizyon hakkını veriyor kontrat- "Müsaade ederseniz, fiyatınızı düşürün." "Düşüremiyoruz" diyorlar. Tamam, tahkim yoluyla, biz onu aldığımızda, tekrar düşeceğimiz oradan. Yani niye fiyat düşümlerinde Hükûmete teşekkür edilmiyor da fiyat artışlarında eleştiriliyor? Bu, objektivitemizi etkiler. O yüzden diyorum ki biz doğru olanı yapmaya ve makul oranda almaya çalışıyoruz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ankara Başsavcılığından bahsetti arkadaş.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Bahsetti ama çok enteresan bir şeyden bahsetti. "Ya kardeşim, hiç sormuyorsunuz. Bu kadar layüsel davranılır mı? Niye bunu kendi hâline bırakıyorsunuz?" dedi. Savcılıkta olan bir konuda nasıl böyle konuşulur ya! Konu savcılıkta zaten. Ya mahkemeye intikal etmiş, savcılığa intikal etmiş bir konuda "Niye bir şey yapmıyorsunuz?" demek, yargıya müdahale mi et demek anlamına gelir?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 114

KAZIM KURT (Eskişehir) – Bürokratlara söyledi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Şimdi, bakın, söyleniyor “Falan firma ceza aldı, sen onu tekrar ihaleye aldın.” Araştırttım, firma, -ismini şimdi böyle söylemeyeceğim söylenmediği için- ihaleye girdiği zaman yasaklı değil.

Şimdi, ben ne yapayım ona? Sen bundan bir buçuk yıl sonra herhâlde ceza alacaksın, böyle bir sezgim var, tahminde bulunuyorum diye ben onu ihaleye mi almayacağım?

Arkadaşlar, şimdi bunların her birisinin açık ve şeffaf anlayışla beraber...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır, hayır şunu söylüyor galiba Sayın Bakan, Antalya'dan...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Geleceğim, o ayrı... Şimdi burada çok konu konuştuk.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır, hayır, ihaleye giren firma...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Dediler ki “Eti Holdingte –o ayrı- siz, falan yasaklı firmayı almışsınız.” Ee bakıyorsunuz, yasaklı değil girdiği zaman. Ben adama “Senin bir yıl sonra yasaklanacağını büyük sezgilerimle görüyorum, ben seni ihaleye almayayım.” diyebilir miyim?

Akdeniz Elektrik Dağıtım özelleştirmesi... Arkadaşlar, bir malın değeri satın alındığı veya kıymet bulunduğu değerdir. Şimdi ben diyorum ki bu bardağı ben 1.000 liraya alırım. “Hadi al” diyorlar. Teminat mektubumu yakayım diyorum. Şimdi bu 1.000 lira değer midir burada? Bunun alınıp satıldığı değerdir.

Elektrik dağıtım hizmetleri, varlık satışları yapılan bir kalem değildir. Trafoları, direkleri, her bir şeyi kamunun zaten. Biz oradaki anonim şirket hâline getirdiğimiz bu EDAŞ'ların hisse satışını yaparak, yüzde 100'lük hisse satışını yaparak 2036 yılına kadar bunların işletme hakkını veriyoruz. Oraya yaptıkları, koydukları herhangi bir çivi, koydukları tuğla kamu adına koydukları ve tarifesini EPDK'nın düzenlediği, işte, bakalım, düzgün mü gidiyor, yamuk mu gidiyor, az mı verdik, çok mu verdik dediği bir kalemdir. O yüzden şimdi ben çok teknik detaya girmeyeyim, yani...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, orada yaptığı yatırımın parasını sizden mi alıyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Şimdi, onu tarife yoluyla alıyor.

Peki, bu ihale 1,5 milyar dolara gitseydi, diyelim ki varlıkları kamuya kalıyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır, hayır. Diyelim ki bir köye tel çekti.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Tel çekti, o kamunun.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Parayı sizden mi alıyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Yani bütün bu tarife yoluyla...

KAZIM KURT (Eskişehir) – Vatandaştan...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Bakın, Türkiye'deki bütün yatırımlar... Arkadaşlar, bakın, aramızda finansçı var, işletmecisi var, mühendis var. Türkiye'deki bütün yatırımlar tarife yoluyla vatandaştan alınan paralardır, iğneden ipliğe varıncaya kadar ama. Yol yapılıyorsa vergi yoluyla mahsup edilir, elektrik santrali yapılıyorsa elektrik faturası tarife yoluyla mahsup edilir. Böyledir bu, mekanizma bu.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – O zaman bir şey söyleyeyim: O alınan malzemenin fiyatlarını bir denetleyin efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Şimdi, çok güzel bir nokta, o alınan malzemelerin fiyatlarının denetlenmesi lazım. Bunu eğer kamu EPDK'ya bağlı ilgili ve ilişkili bütün kurumları vasıtasıyla denetlemiyorsa kamu burada hatalıdır, denetliyorsa görevini yapmaktadır; yani kural bu. Ha ondan sonra uygulamaya bakarız.

Arkadaşlar, Akdeniz Dağıtım 1,5 milyar dolara gitseydi... Şimdi, bakın Müsteşarımız beni uyarıyor, yani “EPDK mali açıdan, TEDAŞ da fiili açıdan denetliyor.” diyor.

Şimdi, Mevlüt Bey, ben Malatya'ya geldim. Malatya'da... Bu yaz yaklaşık 51 tane ile bölgesiyle beraber uğradık ve çok iyi bir mutfak çalışması yaptık.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Efendim, ben İstanbul Milletvekiliyim!

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Şöyle: Malatya'dan su içtiğinizi, yemek yediğinizi bildiğim için diyorum.

Şimdi bakın, Malatya'da bu geçiş döneminin çok iyi yapılmadığı bir ara dönem oldu.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hem doğal gazda hem şeyde...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Bakın, doğal gazda yüzde 95 yatırım yaptığımız hâlde vatandaşımızın yüzde 35 abone olduğu yer var. Şimdi, orasının, o işletmenin dönmesi lazım. Bunun tersi, yüzde 95 talepe olduğu hâlde yüzde 35 hizmet götürülen iller var.

Arkadaşlar, bu bir değişim ve bu dönüşümün yapılması lazım ve kendi ayakları üzerinde duran... Ben size açıkça bir şey söyleyeyim: Malatya, iki yıl içerisinde o dediğiniz bütün yatırımları 2,5 katına çıkarttı biliyor musunuz, geçen yıla göre bu yıl 2,5 katına çıkarttı. Ancak elektrik dağıtımında hâlâ hoşlanmadığımız ve yeterli bulmadığımız orada çalışmalar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 115

var orada. Bizzat gidip yerinde raporladığımız, böyle muhtar muhtar alıp şu mahallede eksik var, şu mahallede yanlış var dediğimiz...

Sayın Başkanım, ben bu konuştuğum kadar daha konuşabilirim ama yarın da -on bir saniyem kaldı- arkadaşlarımızın maddeleri var.

Arkadaşlar, bütün koymuş olduğunuz katkılara, tavsiyelere, ben tekrar iktidarıyla muhalefetiyle bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. İnşallah, bu bütçeyi Türkiye'nin hayrına ve bütün vatandaşımızın hayrına kullanmak için bütün arkadaşlarımızla beraber gayret edeceğiz.

Ben hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Kayseri yemeklerine de davet ettiğimi ve Divandan tarih beklediğimi de tekrar yineliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, bu İstanbul Esenyurt'ta ve Başakşehir'deki var ya enerji nakil hatları, böyle gidiyor üstünden üstünden evlerin...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Haşim Bey, bak Mevlüt bey söylüyor; sen onları yaparsın.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Haşim Bey'le ilgisi yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Olsun, bizim bütün bu işleri Haşim Bey yapıyor.

BAŞKAN – Evet arkadaşlar, Sayın Bakana teşekkür ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, bütçeler ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutup, oylarınıza sunacağım:

PROGRAMLAR

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2013 yılı bütçesi ve 2011 kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu 2013 yılı bütçesi ve 2011 kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü 2013 yılı bütçesi ve 2011 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü kesin hesabını okutuyorum:

(Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü 2011 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türkiye Atom Enerjisi Kurumu 2013 yılı bütçesi ve 2011 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü 2013 yılı bütçesi ve 2011 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Petrol İşleri Genel Müdürlüğü kesin hesabını okutuyorum:

(Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 2011 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, böylece gündemimizde bulunan bütçe ve kesin hesaplar oylanmış ve kabul edilmiştir; hayırlı olsun.

Değerli arkadaşlar, programımızda bulunan diğer kurum bütçe ve kesin hesaplarını görüşmek için yarın saat 10.00'da toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.24